

2019

Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego

Wrocław 2019

Statistical Yearbook of Dolnośląskie Voivodship

2019

Urząd Statystyczny
we Wrocławiu

Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego

Statistical Yearbook of Dolnośląskie Voivodship

Urząd Statystyczny we Wrocławiu Statistical Office in Wrocław

Wrocław 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Dolnośląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Wrocław – Dolnośląskie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by
Agnieszki Ilczuk

Zespół autorski

Editorial team

Michał Besser, Iwona Moczydłowska, Piotr Pawliczek

Zespół Redakcyjny Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Editorial Board of Statistical Office in Wrocław

Przewodniczący
President
Halina Woźniak

Redaktor Główny
Editor-in-Chief
Stanisław Kamiński

Członkowie
Members

Stawomir Banaszak, Monika Bojanowska, Leszek Cybulski, Joanna Gierak-Kieruzalska, Agata Girul,
Agnieszka Ilczuk, Eliza Kawecka-Jung, Aneta Madajczak, Paweł Sobik, Elżbieta Stańczyk,
Marta Woźniakiewicz (Sekretarz/Secretary)

Tłumaczenie

Translation
Grzegorz Pawlaczek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics
Leszek Łukaszewicz

Zdjęcie zamieszczone na okładce

Photograph on the cover
Wrocław – Ostrów Tumski (Paweł Ostrowski)

ISSN 1640-0127

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website
wroclaw.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego w polsko-angielskiej wersji językowej. Tegoroczna edycja, podobnie jak poprzednie, zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa.

Publikację rozpoczynają tablice przeglądowe przedstawiające m.in. najistotniejsze dane o województwie w porównaniu do danych ogólnokrajowych oraz w ujęciu retrospektywnym za lata 2000, 2005, 2010 i 2014–2018. Szczegółowe dane statystyczne zgrupowano w 22 działach tematycznych poprzedzonych uwagami ogólnymi, zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji zamieszczonych w tablicach. Wybrane zjawiska zilustrowano na mapach i wykresach.

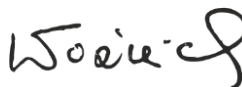
W obecnej edycji Rocznika pragnę zwrócić uwagę Państwa na wprowadzone zmiany metodologiczne i zakres prezentowanych danych. Działy tematyczny o nazwie „Infrastruktura komunalna. Mieszkania” i „Budżety gospodarstw domowych”, znane z poprzednich edycji roczników zostały połączone w jeden dział „Gospodarstwa domowe. Mieszkania”. Ponadto tablice dotyczące odpadów komunalnych, nieczystości ciekłych i terenów zieleni osiedlowej zostały przeniesione z działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania” do działu „Stan i ochrona środowiska”.

Opracowanie dostępne jest w formie książkowej oraz na stronie internetowej Urzędu wroclaw.stat.gov.pl.

Uwadze Czytelników polecam również opracowanie pt. Województwo Dolnośląskie. Podregiony. Powiaty. Gminy 2019, będące rozwinięciem Rocznika w przekroju terytorialnym.

Przy opracowywaniu Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej, a także źródła pozastatystyczne. Dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które wzbogacają jej treść.

p.o. Dyrektora Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

Halina Woźniak

Preface

I am very pleased to present the subsequent, bilingual edition of the Statistical Yearbook of Dolnośląskie Voivodship. This year's edition, similarly to the previous ones, includes information characterising living conditions of society and the state of economy of the voivodship.

The publication begins with review tables showing, among others, the most important data on the voivodship compared to the countrywide data and in retrospection for the years 2000, 2005, 2010 and 2014-2018. Detailed statistical data are grouped in 22 thematic chapters, preceded by general comments containing explanations regarding terminology, methodology and scope of information. Selected phenomena are illustrated on maps and graphs.

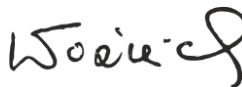
In the present edition of the Yearbook, I would like to draw your attention to the methodological changes introduced and the scope of the presented data. Thematic sections called "Municipal infrastructure. Dwellings" and "Household budgets", known from previous editions of the yearbooks, have been merged into one section "Households. Dwellings". In addition, tables concerning municipal and liquid waste and green areas of housing estates, were moved from the section "Municipal Infrastructure. Dwellings" to the "Environmental protection" section.

The publication is also available in printed version and on the website of the Statistical Office wroclaw.stat.gov.pl.

I would also like to recommend the latest edition of Dolnośląskie Voivodship – Subregions, Powiats, Gminas 2019, which may be a supplement to the Yearbook in territorial division.

The results of public statistics surveys as well as non-statistical sources were used in developing the publication. I would like to thank all persons and institutions who provided information which enriched its content.

Acting Director of the Statistical Office
in Wrocław

Halina Woźniak

SPIS RZECZY

CONTENTS

		Strona Page
Przedmowa	Preface	3 – 4
Spis tablic	List of tables	6 – 21
Spis wykresów	List of graphs	22
Skróty	Abbreviations and symbols	23 – 24
Objaśnienia znaków umownych	Symbols	24
Uwagi ogólne	General notes	25 – 31
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW TABLES	
I. Województwo na tle kraju w 2018 r.	Voivodship on the background of the country in 2018	32 – 37
II. Ważniejsze dane o województwie	Major data on the voivodship	38 – 55
DZIAŁY	CHAPTERS	
I. Geografia	Geography	56 – 60
II. Stan i ochrona środowiska	Environmental protection	61 – 84
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	Administrative division and local government	85 – 90
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedli- wości	Public safety. Justice	91 – 100
V. Ludność	Population	101 – 129
VI. Rynek pracy	Labour market	130 – 161
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Wages and salaries. Social security benefits	162 – 173
VIII. Gospodarstwa domowe. Mieszkania	Households. Dwellings	174 – 195
IX. Edukacja i wychowanie	Education	196 – 225
X. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Health care and social welfare	226 – 240
XI. Kultura. Turystyka. Sport	Culture. Tourism. Sport	241 – 256
XII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	Science and technology. Information society	257 – 273
XIII. Ceny	Prices	274 – 277
XIV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Agriculture, hunting and forestry	278 – 306
XV. Przemysł i budownictwo	Industry and construction	307 – 320
XVI. Transport. Telekomunikacja	Transport. Telecommunications	321 – 328
XVII. Handel i gastronomia	Trade and catering	329 – 333
XVIII. Finanse przedsiębiorstw	Finances of enterprises	334 – 346
XIX. Finanse publiczne	Public finance	347 – 355
XX. Inwestycje. Środki trwałe	Investments. Fixed assets	356 – 363
XXI. Rachunki regionalne	Regional accounts	364 – 368
XXII. Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy	369 – 376

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY	
Położenie geograficzne	Geographic location	1 56
Powierzchnia i granice w 2018 r.	Area and borders in 2018	2 56
Układ pionowy powierzchni	Elevations	3 57
Najwyższe szczyty górskie	The highest mountain peaks	4 57
Najdłuższe jaskinie w Regionie Sudeckim	The longest caves in Sudety Region	5 58
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach ...	Major passes and culminations on the roads	6 58
Większe rzeki	Principal rivers	7 59
Większe sztuczne zbiorniki wodne	Major artificial reservoirs	8 59
Temperatura powietrza	Air temperature	9 60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness	10 60
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2010, 2015, 2019)	Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2010, 2015, 2019)	1 (11) 68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2010, 2015, 2017, 2018)	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (12) 69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2010, 2015, 2017, 2018)	Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (13) 70
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010, 2015, 2017, 2018)	Water withdrawal for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (14) 70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2010, 2015, 2017, 2018)	Water consumption for needs of the national economy and population (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (15) 71
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2010, 2015, 2017, 2018)	Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (16) 71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2010, 2015, 2017, 2018)	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (17) 72
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2010, 2015, 2017, 2018)	Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (18) 72
Oczyszczalnie ścieków (2010, 2015, 2017, 2018)	Wastewater treatment plants (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (19) 73

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)	
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (20)	73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010, 2015, 2017, 2018) ..	11 (21)	74
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (22)	75
Parki narodowe (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (23)	75
Rezerwy przyrody (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (24)	76
Parki krajobrazowe (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (25)	76
Pomniki przyrody (2010, 2015, 2017, 2018)	16 (26)	76
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej (2010, 2015, 2017, 2018)	17 (27)	77
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2010, 2015, 2017, 2018)	18 (28)	77
Odpady według rodzajów w 2018 r.	19 (29)	78
Odpady komunalne (2010, 2015, 2017, 2018).....	20 (30)	79
Nieczystości ciekłe (2010, 2015, 2017, 2018).....	21 (31)	79
Składowiska odpadów komunalnych (2010, 2015, 2017, 2018).....	22 (32)	80
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	23 (33)	80
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2010, 2015, 2017, 2018)	24 (34)	81
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2010, 2015, 2017, 2018)	25 (35)	83
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2010, 2015, 2017, 2018)	26 (36)	84
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	x	85
Jednostki administracyjne województwa (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (37)	87
Gminy w 2018 r.	2 (38)	87
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2018 r.	3 (39)	88

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY (dok.)	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT (cont.)	
Wybory radnych do organów jednostek samorządu terytorialnego w dniu 21 października 2018 r.	4 (40)	88
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r.	5 (41)	89
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2010, 2015, 2016, 2017, 2018)	6 (42)	90
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	x	91
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (43)	94
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (44)	96
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (45)	96
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2018 r.	4 (46)	97
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (47)	97
Załatwione sprawy rodzinne (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (48)	98
Sprawy rodzinne załatwione w 2018 r.	7 (49)	98
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2010, 2015, 2017)	8 (50)	99
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (51)	99
Miejsca powstania pożarów i miejscowych zagrożeń oraz straty materialne (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (52)	100
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi ogólne	x	101
Ludność (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (53)	106
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (54)	106
Ludność według płci i wieku (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (55)	107
Miasta i ludność w miastach (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (56)	108
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (57)	108
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (58)	108
Ruch naturalny ludności (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (59)	109
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (60)	110

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. (dok.)	CHAPTER V. POPULATION. (cont.)	
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2018 r.	9 (61)	110
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2018 r.	10 (62)	112
Małżeństwa wyznaniowe (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (63)	113
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2018 r.	12 (64)	114
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (65)	115
Urodzenia (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (66)	115
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (67)	116
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2010, 2015, 2017, 2018)	16 (68)	116
Zgony według płci i wieku zmarłych (2010, 2015, 2017, 2018)	17 (69)	117
Zgony według przyczyn (2010, 2015, 2017)	18 (70)	118
Zgony niemowląt według płci i wieku (2010, 2015, 2017, 2018)	19 (71)	120
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2010, 2016, 2017)	20 (72)	121
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2017, 2018)	21 (73)	122
Przeciętne dalsze trwanie życia (2010, 2015, 2017, 2018)	22 (74)	122
Prognoza ludności (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	23 (75)	123
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2010, 2015, 2017, 2018)	24 (76)	124
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2010, 2015, 2017, 2018)	25 (77)	125
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2010, 2015, 2017, 2018)	26 (78)	125
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2010, 2017, 2018)	27 (79)	126
Rezydenci (2010, 2015, 2017, 2018)	28 (80)	126
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2015, 2017, 2018)	29 (81)	127
Kościóły i związki wyznaniowe (2010, 2015, 2017, 2018)	30 (82)	128
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	x	130
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według – na podstawie BAEL (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (83)	139

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY (cd.)		
Aktywność ekonomiczna ludności (cd.)		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2018 r. – na podstawie BAEL	2 (84)	140
Pracujący		
Pracujący (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (85)	141
Pracujący według statusu zatrudnienia (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (86)	142
Przeciętne zatrudnienie (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (87)	143
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (88)	144
Przyjęcia do pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (89)	145
Zwolnienia z pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (90)	146
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (91)	148
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2018 r.	10 (92)	149
Bezrobocie		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (93)	150
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (94)	150
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawiania bez pracy oraz stażu pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (95)	151
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (96)	152
Wydatki Funduszu Pracy (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (97)	153
Warunki pracy		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2010, 2015, 2017, 2018]	16 (98)	153
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2010, 2015, 2017, 2018]	17 (99)	155
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2010, 2015, 2017, 2018)	18 (100)	157
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2010, 2015, 2017, 2018)	19 (101)	157
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2018 r.	20 (102)	159

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY (dok.)	CHAPTER VI. LABOUR MARKET (cont.)	
Warunki pracy (dok.)	Work conditions (cont.)	
Choroby zawodowe (2010, 2015, 2017, 2018)	Occupational diseases (2010, 2015, 2017, 2018)	21 (103) 160
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2010, 2015, 2017, 2018)	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2010, 2015, 2017, 2018)	22 (104) 161
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	General notes	x 162
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2010, 2015, 2017, 2018)	Average monthly gross wages and salaries (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (105) 165
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2018 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2018	2 (106) 166
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2018 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2018	3 (107) 167
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2018 r.	Average gross wages and salaries for October 2018	4 (108) 169
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2018 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) paid employment by great occupational groups for October 2018	5 (109) 170
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits	
Emeryci i renciści (2010, 2015, 2017, 2018)	Retirees and pensioners (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (110) 171
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2010, 2015, 2017, 2018)	Gross retirement and other pension benefits (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (111) 172
Świadczenia z programu „Rodzina 500+”	Family 500+ programme	8 (112) 173
DZIAŁ VIII. GOSPODARSTWA DOMOWE. MIESZKANIA	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 174
Gospodarstwa domowe	Household	
Prognoza gospodarstw domowych (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Households projection (2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	1 (113) 184
Budżety gospodarstw domowych	Household budgets	
Gospodarstwa domowe (2010, 2015, 2017, 2018)	Households (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (114) 184
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018)	Average monthly per capita available income of households (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (115) 184
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018)	Average monthly per capita expenditures of households (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (116) 185
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018)	Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita of households (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (117) 185
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2010, 2015, 2017, 2018)	Households equipped with selected durable goods (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (118) 186
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2018 r.	Subjective assessment of financial situation of households in 2018	7 (119) 188

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VIII. GOSPODARSTWA DOMOWE. MIESZKANIA (dok.)	CHAPTER VIII. HOUSEHOLDS. DWELLINGS (cont.)	
Budżety gospodarstw domowych	Households budgets	
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018) ...	8 (120)	188
Mieszkania. Infrastruktura	Dwellings. Infrastructure	
Zasoby mieszkaniowe (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (121)	189
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (122)	189
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2018 r.	11 (123)	190
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (124)	190
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (125)	191
Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (126)	191
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (127)	192
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2017, 2018)	16 (128)	193
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018)	17 (129)	194
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2010, 2015, 2017, 2018)	18 (130)	194
Ogrzewnictwo (2010, 2015, 2017, 2018)	19 (131)	195
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2010, 2015, 2017, 2018)	20 (132)	195
DZIAŁ IX. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER IX. EDUCATION	
Uwagi ogólne	x	196
Dane zbiorcze	Aggregated data	
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	1 (133)	201
Szkoły według organów prowadzących (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	2 (134)	203
Uczniowie według grup wieku (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	3 (135)	205
Współczynnik skolaryzacji (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	4 (136)	205
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	5 (137)	207
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	6 (138)	209
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19) ..	7 (139)	209
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (140)	210

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. EDUKACJA I WYCHOWANIE (cd.)		
Dane zbiorcze (dok.)		
Wychowanie pozaszkolne (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (141)	210
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	10 (142)	211
Domy i stołówki studenckie (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	11 (143)	212
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	12 (144)	212
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	13 (145)	213
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	14 (146)	214
Branżowe szkoły I stopnia dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	15 (147)	215
Uczniowie i absolwenci branżowych szkół I stopnia dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2015/16, 2017/18, 2018/19]	16 (148)	215
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	17 (149)	215
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	18 (150)	216
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia [2015/16, 2017/18, 2018/19]	19 (151)	216
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	20 (152)	217
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	21 (153)	217
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2015/16, 2017/18, 2018/19]	22 (154)	218
Uczelnie (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	23 (155)	218
Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne uczelni według lokalizacji w roku akademicki, 2018/19	24 (156)	219
Studenci uczelni według form studiów i typów szkół (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	25 (157)	219
Absolwenci uczelni według form studiów i typów szkół (2010/11, 2014/15, 2016/17, 2017/18)	26 (158)	220
Nauczyciele akademicy w uczelniach (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	27 (159)	221
CHAPTER IX. EDUCATION (cont.)		
Aggregated data (cont.)		
Extracurricular education (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (141)	210
Boarding-schools and dormitories of schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	10 (142)	211
Student dormitories and canteens (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	11 (143)	212
Students of higher education institutions receiving scholarships and grants (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	12 (144)	212
Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	13 (145)	213
Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	14 (146)	214
Stage I sectoral vocational schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	15 (147)	215
Students and graduates of stage I sectoral vocational schools for youth by fields of education (excluding special schools) [2015/16, 2017/18, 2018/19]	16 (148)	215
General secondary schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	17 (149)	215
Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	18 (150)	216
Students and graduates for youth by fields of education (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2017/18, 2018/19]	19 (151)	216
Level art schools for children and youth (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	20 (152)	217
Post-secondary schools (excluding special schools) [2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19]	21 (153)	217
Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by narrow fields of education [2015/16, 2017/18, 2018/19]	22 (154)	218
Higher education institutions (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	23 (155)	218
Branches and branch basic organisational units of higher education institutions by location in the 2018/19 academic year	24 (156)	219
Students of higher education institutions by mode of study and type of schools (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	25 (157)	219
Graduates of higher education institutions by mode of study and type of schools (2010/11, 2014/15, 2016/17, 2017/18)	26 (158)	220
Academic teachers in higher education institutions (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	27 (159)	221

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.)	CHAPTER IX. EDUCATION (cont.)	
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	28 (160)	221
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	29 (161)	222
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2018/19....	30 (162)	222
Szkoły dla dorosłych (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	31 (163)	224
Wychowanie przedszkolne (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	32 (164)	224
DZIAŁ X. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER X. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	x	226
Pracownicy medyczni (2017, 2018)	1 (165)	232
Lekarze specjaliści (2017, 2018)	2 (166)	232
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2017, 2018)	3 (167)	233
Stacjonarna opieka zdrowotna (2017, 2018)	4 (168)	234
Szpitalne ogólne (2017, 2018)	5 (169)	235
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (170)	236
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (171)	236
Krwiodawstwo (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (172)	237
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (173)	237
Żłobki i kluby dziecięce (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (174)	238
Placówki wsparcia dziennego (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (175)	238
Rodzinną pieczę zastępczą (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (176)	238
Institutionalna pieczę zastępczą (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (177)	239
Pomoc społeczna stacjonarna (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (178)	239
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (179)	239
Świadczenia pomocy społecznej (2010, 2015, 2017, 2018)	16 (180)	240
DZIAŁ XI. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XI. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	x	241
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (181)	245
Gazety i czasopisma wydane (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (182)	245
Biblioteki publiczne (z filiami) [2010, 2015, 2017, 2018]	3 (183)	246

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XI. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT (dok.)	CHAPTER XI. CULTURE. TOURISM. SPORT (cont.)	
Kultura (dok.)	Culture (cont.)	
Muzea (2010, 2015, 2017, 2018)	Museums (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (184) 246
Institucje paramuzealne (2010, 2015, 2017, 2018)	Museum-related institutions (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (185) 246
Galerie sztuki (2010, 2015, 2017, 2018)	Art galleries (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (186) 247
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2010, 2015, 2017, 2018)	Theatres, music institutions, entertainment en- terprises (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (187) 247
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2009, 2015, 2017, 2018)	Centres of culture, cultural centres and estab- lishment, clubs, community centres (2009, 2015, 2017, 2018)	8 (188) 247
Kina stałe (2010, 2015, 2017, 2018)	Indoor cinemas (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (189) 248
Abonenci telewizji kablowej (2010, 2015, 2017, 2018)	Cable television subscribers (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (190) 248
Abonenci radiowi i telewizyjni (2010, 2015, 2017, 2018)	Radio and television subscribers (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (191) 249
Turystyka	Tourism	
Baza noclegowa turystyki (2010, 2015, 2017, 2018)	Tourist accommodation establishments (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (192) 249
Turyci zagraniczni korzystający z bazy nocle- gowej turystyki (2010, 2015, 2017, 2018)	Foreign tourists accommodated in tourist ac- commodation establishments (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (193) 251
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2010, 2015, 2017, 2018)	Occupancy in tourist accommodation estab- lishments (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (194) 252
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2010, 2015, 2017, 2018)	Catering establishments in tourist accommoda- tion establishments (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (195) 252
Hotele według kategorii (2010, 2015, 2017, 2018)	Hotels by category (2010, 2015, 2017, 2018)	16 (196) 253
Sport	Sport	
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2010, 2016, 2018)	Physical education organizations and sports clubs (2010, 2016, 2018)	17 (197) 254
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2018 r.	Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2018	18 (198) 254
Wybrane obiekty sportowe w 2018 r.	Selected sports facilities in 2018	19 (199) 256
DZIAŁ XII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁE- CZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY	
Uwagi ogólne	General notes	x 257
Nauka i technika	Science and technology	
Podmioty oraz pracujący w działalności badaw- czej i rozwojowej (2010, 2015, 2017, 2018)	Entities and internal personnel in research and development (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (200) 263
Pracujący w działalności badawczej i rozwojo- wej według poziomu wykształcenia (2010, 2015, 2017, 2018)	Internal personnel in research and develop- ment by educational level (2010, 2015, 2018, 2018)	2 (201) 264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	Gross domestic expenditures on research and development (current prices) [2010, 2015, 2017, 2018]	3 (202) 265
Nakłady w działalności badawczej i rozwojowej według dziedzin nauki [2010, 2017, 2018]	Gross domestic expenditures in research and de- velopment by field of science [2010, 2017, 2018]	4 (203) 266

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (dok.)	CHAPTER XII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY (cont.)	
Nauka i technika (dok.)	Science and technology (cont.)	
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2017, 2018]	5 (204)	266
Nakłady bieżące a na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	6 (205)	266
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (206)	267
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2018 r.	8 (207)	267
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2016–2018	9 (208)	268
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	10 (209)	270
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	11 (210)	272
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (211)	273
Społeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (212)	273
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (213)	273
DZIAŁ XIII. CENY	CHAPTER XIII. PRICES	
Uwagi ogólne	x	274
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (214)	275
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (215)	275
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (216)	277
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (217)	277
DZIAŁ XIV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XIV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	x	278
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (218)	284
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (219)	286

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (cd.)	CHAPTER XIV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)	
Rolnictwo (dok.)	Agriculture (cont.)	
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013, 2016)	Farms by area groups (2010, 2013, 2016)	3 (220) 286
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej pro- dukcji rolniczej (ceny stałe) [2010, 2015, 2016, 2017]	Indices of gross, final and market agricultural out- put (constant prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	4 (221) 287
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolni- czej (ceny stałe) [2010, 2015, 2016, 2017]	Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2010, 2015, 2016, 2017]	5 (222) 287
Powierzchnia zasiewów (2010, 2015, 2017, 2018) ...	Sown area (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (223) 289
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2011- 2015, 2015, 2017, 2018)	Selected crop production and yields (2011- 2015, 2015, 2017, 2018)	7 (224) 290
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw grunto- wych (2015, 2017, 2018)	Area, production and yields of ground vegeta- bles (2015, 2017, 2018)	8 (225) 291
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew w sa- dach (2015, 2017, 2018)	Area and production of tree fruit in orchards (2015, 2017, 2018)	9 (226) 292
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach (2015, 2017, 2018) ...	Area and production of fruit bushes and berry fruit in orchards (2015, 2017, 2018)	10 (227) 292
Bydło, trzoda chlewna i owce (2010, 2015, 2017, 2018)	Cattle, pigs and sheep (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (228) 293
Drób (2010, 2015, 2017, 2018)	Poultry (2010, 2015, 2017, 2018)	12 (229) 293
Produkcja żywca rzeźnego (2010, 2015, 2017, 2018)	Production of animals for slaughter (2010, 2015, 2017, 2018)	13 (230) 294
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2010, 2015, 2017, 2018)	Production of meat, fats and pluck (2010, 2015, 2017, 2018)	14 (231) 294
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2010, 2015, 2017, 2018)	Production of cows' milk and hen eggs (2010, 2015, 2017, 2018)	15 (232) 295
Ciągniki rolnicze (2010, 2013, 2016)	Agricultural tractors (2010, 2013, 2016)	16 (233) 295
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2009/10, 2014/15, 2016/17, 2017/18) ..	Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2009/10, 2014/15, 2016/17, 2017/18)	17 (234) 296
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżą- ce) [2010, 2015, 2017, 2018].....	Value of agricultural products procurement (current prices) [2010, 2015, 2017, 2018].....	18 (235) 296
Skup ważniejszych produktów rolnych (2010, 2015, 2017, 2018)	Procurement of major agricultural products (2010, 2015, 2017, 2018)	19 (236) 298
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2010, 2015, 2017, 2018)	Organic farms (2010, 2015, 2017, 2018)	20 (237) 299
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2010, 2015, 2017, 2018)	Major game species (2010, 2015, 2017, 2018) ...	21 (238) 299
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	Shoot of main game species (2010/11, 2015/16, 2017/18, 2018/19)	22 (239) 299
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckie- go oraz obwody łowieckie (2010, 2015, 2017, 2018)	Clubs and members of the Polish Hunting Asso- ciation and hunting districts (2010, 2015, 2017, 2018)	23 (240) 300
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2010, 2015, 2017, 2018)	Forest land (2010, 2015, 2017, 2018)	24 (241) 300

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIV. ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (dok.)	CHAPTER XIV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)	
Leśnictwo (dok.)	Forestry (cont.)	
Powierzchnia lasów	25 (242)	301
Zasoby drzewne na pniu	26 (243)	302
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2010, 2015, 2017, 2018)	27 (244)	303
Pozyskanie drewna (2010, 2015, 2017, 2018)	28 (245)	305
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrze- wień (2010, 2015, 2017, 2018)	29 (246)	305
Pożary w lasach (2010, 2015, 2017, 2018)	30 (247)	306
DZIAŁ XV. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XV. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	x	307
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (248)	310
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	2 (249)	312
Produkcja wybranych wyrobów (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (250)	312
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (251)	313
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (252)	314
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżą- ce) [2010, 2015, 2017, 2018]	6 (253)	316
Produkcja budowlano-montażowa według rod- zajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	7 (254)	316
Budynki oddane do użytkowania (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (255)	318
Budynki oddane do użytkowania według rodza- jów budynków (2010, 2015, 2017, 2018).....	9 (256)	319
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2010, 2015, 2017, 2018)	10 (257)	320
DZIAŁ XVI. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVI. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne	x	321
Transport	Transport	
Linie kolejowe eksploatowane (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (258)	324
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (259)	324
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowa- ne (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (260)	325

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVI. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA (dok.)	CHAPTER XVI. TRANSPORT TELECOMMUNICATIONS (cont.)	
Transport (dok.)	Transport (cont.)	
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (261)	325
Transport samochodowy zarobkowy (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (262)	325
Komunikacja miejska (2010, 2015, 2017, 2018) ..	6 (263)	326
Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (264)	326
Przeładunek ładunków w Porcie Lotniczym (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (265)	327
Wypadki drogowe i ich ofiary (2010, 2015, 2017, 2018)	9 (266)	327
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2017, 2018)	10 (267)	327
Telekomunikacja	Telecommunications	
Łącza abonenckie, dostęp do sieci internet (2010, 2015, 2017, 2018)	11 (268)	328
DZIAŁ XVII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVII. TRADE AND CATERING	
Uwagi ogólne	x	329
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	1 (269)	332
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	2 (270)	332
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017, 2018]	3 (271)	332
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (272)	332
Gastronomia (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (273)	333
Magazyny handlowe (2009, 2015, 2018)	6 (274)	333
Targowiska (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (275)	333
DZIAŁ XVIII. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XVIII. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	x	334
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (276)	338
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (277)	339
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (278)	340
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (279)	341
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (280)	342
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2010, 2015, 2017, 2018)	6 (281)	344

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVIII. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)	CHAPTER XVIII. FINANCES OF ENTERPRISES (cont.)	
Kapitał zakładowy spółek (2010, 2015, 2017, 2018)	7 (282)	345
Zobowiązania przedsiębiorstw (2010, 2015, 2017, 2018)	8 (283)	346
DZIAŁ XIX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XIX. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	x	347
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (284)	350
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2018 r.	2 (285)	352
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (286)	353
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2018 r.	4 (287)	354
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2017, 2018)	5 (288)	355
DZIAŁ XX. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XX. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	x	356
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2017, 2018]	1 (289)	359
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2017, 2018]	2 (290)	360
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2017, 2018]	3 (291)	361
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2017, 2018]	4 (292)	362
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2017, 2018]	5 (293)	363
DZIAŁ XXI. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXI. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	x	364
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2016, 2017]	1 (294)	367
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2016, 2017]	2 (295)	368
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2016, 2017)	3 (296)	368
DZIAŁ XXII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	x	369

	Tablica	Strona
	Table	Page
DZIAŁ XXII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ (dok.)		
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (297)	370
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (298)	370
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (299)	373
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (300)	374
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (301)	375

CHAPTER XXII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY (cont.)

Entities of the national economy in the REGON register (2010, 2015, 2017, 2018)	1 (297)	370
Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2010, 2015, 2017, 2018)	2 (298)	370
Commercial companies by legal status and sections (2010, 2015, 2017, 2018)	3 (299)	373
Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2010, 2015, 2017, 2018)	4 (300)	374
Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2010, 2015, 2017, 2018)	5 (301)	375

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa dolnośląskiego w 2018 r.	Administrative division of dolnośląskie voivodship in 2018	60
Podział województwa dolnośląskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS) w 2019 r.	Division of the dolnośląskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) in 2019	60
Ludność według płci i wieku w 2018 r.	Population by sex and age in 2018	128
Ruch naturalny ludności (2000 – 2018)	Vital statistics (2000 – 2018)	128
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000 – 2018)	Life expectancy at 0 age (2000 – 2018)	128
Struktura pracujących według sekcji (2010, 2015, 2018)	Structure of employed persons by sections (2010, 2015, 2018)	160
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych (2010, 2015, 2018)	Structure of registered unemployed persons (2010, 2015, 2018)	160
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2010, 2015, 2018).....	Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2010, 2015, 2018)	160
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2018 r.	Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in 2018	194
Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2015, 2018)	Dwellings completed (2010, 2015, 2018)	194
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2018/19	Education by educational level in the 2018/19 school year	194
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r.	Land use in agricultural holdings in 2018	306
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2017 r. (ceny stałe)	Structure of market agricultural output in 2017 (constant prices)	306
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2010, 2015, 2018]	Structure of construction and assembly production (current prices) [2010, 2015, 2018]	306
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2010, 2015, 2018)	Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2010, 2015, 2018)	368
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2015, 2017]	Structure of gross value added by kind of activities (current prices) [2010, 2015, 2017]	368
Struktura podmiotów gospodarki narodowej (2010, 2018)	Structure of entities of the national economy (2010, 2018)	368

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys.	= tysiąc thousand	r.	= rok
mln	= milion million	mm	= milimetr millimetre
mlrd bn	= miliard billion	cm	= centymetr centimetre
zł	= złoty PLN	m	= metr metre
szt. pcs	= sztuka pieces	km	= kilometr kilometre
egz	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy square metre
kpl	= komplet	ha	= hektar hectare
wol. vol.	= wolumin volume	km ²	= kilometr kwadratowy square kilometre
g	= gram gram	l	= litr litre
kg	= kilogram kilogram	hl	= hektolitr hectolitre
dt	= decytona deciton	dm ³	= decymetr sześcienny cubic decimetre
t	= tona tonne	m ³	= metr sześcienny cubic metre
kWh	= kilowatogodzina kilowatt-hour	dam ³	= dekametr sześcienny cubic decametre
MW·h	= megawatogodzina megawatt-hour	hm ³	= hektometr sześcienny cubic hectometre
GWh	= gigawatogodzina gigawatt-hour	tabl.	= tablica table
GJ	= gigadżul gigajoule	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
TJ	= teradżul terajoule	itp. etc.	= i tym podobne and the like
°C	= stopień Celsjusza centigrade	m.in. i.a.	= między innymi among others
h	= godzina hour	np. e.g.	= na przykład for example
d 24h	= doba 24 hours	tj. i.e.	= to jest that is
		tzn. i.e.	= to znaczy that is

tzw.	= tak zwany	poz.	= pozycja
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
brick	standard brick unit expressing the quantity of wall building materials	S.A.	= Spółka Akcyjna Joint stock company
t/r	= ton rocznie	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
t/y	tonnes per year	NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
art.	= artykuł article	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
cd.	= ciąg dalszy	ECE	Economic Commission for Europe
cont.	continued	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich Statistical Office of the European Union
dok.	= dokończenie	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
cont.	continued	UN	United Nations
Lp.	= liczba porządkowa	UE	= Unia Europejska
No.	number	EU	European Union
kk	= Kodeks karny	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
kl.	= klasa		
nr (Nr)	= numer		
No.	number		

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska (—)	– zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook.
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. data revised.
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
„W tym” „Of which”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007; wprowadzona z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W stosunku do PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

– **przemysł** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

– **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

– **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1st January 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885), with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in a lack of comparability of data if the names of classification levels remain unchanged.

In the Polish version of NACE an additional grouping was introduced under the item:

– **industry** – sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

– **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

– **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r.) z późniejszymi zmianami.

Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r., zgodnie z którym od 1 stycznia 2018 r. Polskę podzielono na 3 poziomy, w ramach których funkcjonuje 97 jednostek statystycznych NUTS:

- NUTS 1 – **makroregiony** (grupujące województwa) – 7 jednostek,
- NUTS 2 – **regiony** (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
- NUTS 3 – **podregiony** (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania rad-

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS)**, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26th May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21st June 2003) with later amendments.

Since 1st January 2018 were obligatory amendments introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21st November 2016, according to which from 1st January 2018 Poland is divided into 3 levels, under which there are 97 NUTS statistical units in Poland:

- NUTS 1 – **macroregions** (grouping voivodships) – 7 units,
- NUTS 2 – **regions** (voivodships or their parts) – 17 units,
- NUTS 3 – **subregiony** (grouping powiats) – 73 units.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and, unless otherwise indicated, include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as according to territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

8. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of

- nich organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług** — PKWiU 2015, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 grudnia 2015 r.;
 - 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
 - 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316), z późniejszymi zmianami;
 - 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT 2016 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2017 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 1864), w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2016 r.
9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta** i **wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym.
- Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.
- Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.
- Cena bazowa** definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i organów local government units, paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1st January 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7th August 2014 (uniform text Journal of Laws 2018, item 227) replacing the classification valid until 31st December 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; PKWiU 2015, compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1st January 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4th September 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classifications valid until 31st December 2015,
 - 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
 - 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1st January 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30th December 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316), with later amendments;
 - 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT 2016 was introduced on 1st January 2017 by the decree of the Council of Ministers, dated 3rd October 2016 (Journal of Laws 2016 item 1864), replacing the classification valid until 31st December 2016.
9. Information about **voivodship** as well as about **urban** and **rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period.
- The term "urban areas" is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term "rural areas" is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.
10. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.
- In order to evaluate production and gross value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented.
- Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), de-

opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopostawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 czerwca.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej:

- za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000 i 2001 zastosowano podział administracyjny obowiązujący według stanu w dniu 31 grudnia 2002 r.);
- od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 grudnia 2011 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

increased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010.
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

12. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31st December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30th June.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated:

- for the years 2000–2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, (for 2000 and 2001 was applied the administrative division of the obligatory as of 31st December 2002);
- since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the obligatory as of 31st December 2011).

14. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

15. Selected information presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
Symptoms and ill-defined conditions	Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2	
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.) STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)	
sekcje sections	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
Produkcja wyrobów farmaceutycznych	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
Manufacture of pharmaceutical products	Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Metodologia badań statystycznych”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series „Metodologia badań statystycznych” (“Statistical research methodology”).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 grudnia
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31st December

Powierzchnia w km ²	312695	19947	6,4	Area in km ²
Powiaty	314	26	8,3	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2478	169	6,8	Gminas
Miasta	930	91	9,8	Towns
Miejscowości wiejskie	52497	2527	4,8	Rural localities
Sołectwa	40740	2326	5,7	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thousands tonnes:
pyłowych	31,8	1,7	5,3	particulates
gazowych	213214,2	11800,4	5,5	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 grudnia)	3257	224	6,9	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31st December)
w tym: biologiczne.....	2439	162	6,6	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	810	62	7,7	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	115338,7	33967,2	29,4	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thousands tonnes
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	12485,4	1142,1	9,1	Municipal waste collected ^b (during the year) in thousands tonnes
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych.....	10392,1	696,0	6,7	in million PLN
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	3,4	2,9	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych.....	2467,9	435,7	17,7	in million PLN
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,8	1,8	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^c PUBLIC SAFETY^c

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych.....	768049	74726	9,7	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	200	258	x	per 10 thousands population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %.....	73,4	65,4	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	38411,1	2901,2	7,6	Population (as of 31st December) in thousands
miasta	23067,2	1990,5	8,6	urban areas
wieś	15343,9	910,7	5,9	rural areas
w tym kobiety	19829,3	1506,2	7,6	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia) ..	123	145	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31st December)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyj- nym (stan w dniu 31 grudnia)	65,1	65,5	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31st December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,68	-1,79	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,1	1,3	x	Internal and international net migra- tion for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	15614,9	1148,8	7,4	Employed persons ^{ab} (as of 31st December) in thousands
Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto w zł	4589,91	4685,86	102,1	Average monthly gross wages and salaries in PLN
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	968,9	62,8	6,5	Registered unemployed persons (as of 31st December) in thou- sands
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 grudnia) w %	5,8	5,2	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31st December) in %
MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA DWELLINGS. INFRASTRUCTURE				
Zasoby mieszkaniowe ^c (stan w dniu 31 grudnia):				Dwellings stocks ^c (as of 31st De- cember):
mieszkania: w tysiącach	14615,1	1186,7	8,1	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	381	409	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	55874,3	4541,5	8,1	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1455	1565	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				usable floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	1084166,5	86207,0	8,0	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	28225	29714	x	per 1000 population in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	185,1	18,5	10,0	in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,8	6,4	x	dwellings
izby	18,6	22,8	x	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	435,0	512,1	x	usable floor area of dwellings in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Na podstawie bilansu.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Based on balance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA (dok.)
DWELLINGS. INFRASTRUCTURE (cont.)

Długość sieci (stan w dniu 31 grudnia) w km:				Network (as of 31st December) in km:
wodociągowej rozdzielczej	307690,4	16271,3	5,3	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^a	160671,4	11745,6	7,3	sewage distribution ^a
gazowej	154380,0	9521,3	6,2	gas supply

EDUKACJA ^b I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego
EDUCATION ^b – as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^c w tys.:				Pupils and students in schools ^c in thousands:
podstawowych	3039,8	216,4	7,1	primary
gimnazjalnych	350,6	23,0	6,6	lower secondary
branżowych I stopnia ^d	156,8	10,3	6,6	stage I sectoral vocational ^d
liceach ogólnokształcących	470,3	31,0	6,6	general secondary
technikach	505,6	32,5	6,4	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^e	12,9	0,9	6,6	general art ^e
policealnych	218,6	16,3	7,5	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^f :				Children attending pre-primary education establishments ^f :
w tysiącach	1392,9	100,9	7,2	in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	916	905	x	per 1000 children aged 3–6

OCHRONA ZDROWIA ^g I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 grudnia
HEALTH CARE ^g AND SOCIAL WELFARE – as of 31st December

Pracownicy medyczni ^h :				Medical personnel ^h :
lekarze	89532	6124	6,8	doctors
lekarze dentyści	12927	745	5,8	dentists
pielęgniarki ⁱ	192964	13556	7,0	nurses ⁱ
Przychodnie	21881	1602	7,3	Out-patients departments
Szpitala ogólne	949	82	8,6	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	181,7	14,7	8,1	Beds of general hospitals in thousand
Apteki ogólnodostępne ^k	12923	1039	8,0	Generally available pharmacies ^k

a Łącznie z kolektorami. b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 196. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. d Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. e Dających uprawnienia zawodowe. f Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. g Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. h Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarstwa zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarstwa, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. i Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. k Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 13 na str. 228.

a Including collectors. b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 196. c Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. d Including students in special job-training schools. e Leading to professional certification. f Including children staying during the whole school year in the units performing health care activities. g Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. h Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or local government unit or National Health Fund. i Including master nurses. k See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 228.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 grudnia)	7925	591	7,5	Public libraries (including branches; as of 31st December)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 grudnia) w tys. wol.	127493,7	8655,0	6,8	Public library collections (as of 31st December) in thousands volumes
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 grudnia)	945	73	7,7	Museums (as of 31st December)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	38124,4	2035,7	5,3	Museum and exhibition visitors in thousands
Kina stałe (stan w dniu 31 grudnia) .	497	46	9,3	Indoor cinemas (as of 31st December)
Widzowie w kinach stałych w tys.	59177,8	5647,7	9,5	Audience in indoor cinemas in thousands
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.:				Tourist accommodation establishments ^a in thousands:
miejsca noclegowe				number of beds
(stan w dniu 31 lipca)	798,7	70,0	8,8	(as of 31st July)
korzystający z noclegów	33895,9	3654,8	10,8	tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14539,6	849,7	5,8	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thousands hectares
pod zasiewami ^c	10829,3	704,5	6,5	sown area ^c
grunty ugorowane	179,9	7,4	4,1	fallow land
uprawy trwałe	352,6	4,8	1,4	permanent crops
w tym sady	331,0	3,6	1,1	of which orchards
ogrody przydomowe	27,9	0,9	3,4	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3149,9	132,0	4,2	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thousand hectares:
zboża	7806,3	485,6	6,2	cereals
ziemniaki	291,0	19,4	6,7	potatoes
warzywa gruntowe ^d	176,1	8,9	5,0	ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thousands tonnes:
zboża	26779,8	2146,5	8,0	cereals
ziemniaki	7478,2	559,5	7,5	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4583,3	160,2	3,5	ground vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	34,3	44,2	128,9	cereals
ziemniaki	251,4	283,7	112,8	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 grudnia) w tys. ha	9254,9	595,1	6,4	Forest areas (as of 31st December) in thousand hectares
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1520836,1	129588,9	8,5	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł.	39594	44667	112,8	per capita in PLN
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):
w milionach złotych	218148,0	21102,4	9,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł.	5679	7274	128,1	per capita in PLN

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi; według położenia gruntów. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places; with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens; by location of lands. ^e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 grudnia
TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31st December

Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km ...	303956,9	20223,2	6,7	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,7	94,4	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				Registered cars ^a in thousands units:
osobowe	23429,0	1824,0	7,8	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3758,2	265,7	7,1	lorries and road tractors ^b
Placówki pocztowe ^c	7602	593	7,8	Postal offices ^c
Łączna abonenckie ^d :				Subscriber lines ^d :
w tysiącach	4096,2	313,2	7,6	in thousands
na 1000 ludności	106,6	107,9	x	per 1000 population

HANDEL – stan w dniu 31 grudnia TRADE – as of 31st December

Sklepy	339880	26753	7,9	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	113	108	x	Population per 1 shop
Targowiska stałe	2156	136	6,3	Permanent marketplaces

FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE

Budżety gmin ^e				Budgets of gminas ^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	121425,6	9656,5	8,0	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	4701	4905	104,3	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	127132,8	10335,2	8,1	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	4922	5250	106,7	per capita in PLN
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	85507,8	6074,9	7,1	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	6795	6515	95,9	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	87014,6	6264,7	7,2	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	6915	6718	97,2	per capita in PLN
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	27959,3	2177,1	7,8	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1083	1106	102,2	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	28656,6	2231,0	7,8	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1110	1133	102,1	per capita in PLN
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	16953,7	1254,5	7,4	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	441	432	98,0	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	16582,3	1150,6	6,9	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	432	397	91,9	per capita in PLN

a Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatora publicznego wyznaczonego. d Dane częściowo szacunkowe e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year. b Including vans. c Data concern the appointed postal operator. d Partly estimated data. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2018 R. (dok.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment outlays (current prices):
w milionach złotych	302675,2	28893,0	9,5	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	7879	9960	126,4	per capita in PLN
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 grudnia; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets (as of 31st December; current book-keeping prices):
w milionach złotych	4029716,5	318228,9	7,9	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	104910	109688	104,6	per capita in PLN

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 grudnia)	4365375	375294	8,6	Entities of the national economy in the REGON register ^a (as of 31st December)
sektor publiczny	113019	14768	13,1	public sector
sektor prywatny	4188932	354380	8,5	private sector

RACHUNKI REGIONALNE W 2017 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2017

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	1989351	166095	8,3	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	51776	57228	110,5	per capita in PLN
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1747080	145867	8,3	in million PLN
na 1 pracującego w zł	118027	132184	112,0	per 1 employed person in PLN
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	1179975	93095	7,9	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	30711	32075	104,4	per capita in PLN

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według sektorów – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. In divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. i 2005 r. dokonano przy przyjęciu skorygowanego t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 and 2005 are based on the revised number of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 grudnia)	19948	19948	19947	19947
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	19,3	27,1	22,0	19,5
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	45,0	39,7	38,3	38,9
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	19,1	19,1	21,3	19,8
5	w tym do produkcji przemysłowej	4,0	5,4	5,9	4,7
6	Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	95,7	96,3	92,4	97,1
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,4	0,3	0,7	0,2
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	70,1	74,1	75,9	78,6
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t: pyłowych	20,6	8,0	5,2	3,3
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	111,3	107,4	82,9	48,5
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych	98,8	99,7	99,8	99,9
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	87,1	88,3	90,9	93,0
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	1622	1749	1682	1738
14	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	518	309	341	324
15	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem: służące ochronie środowiska	5,9	3,8	3,9	4,8
17	służące gospodarce wodnej	2,0	1,7	1,6	3,5
18	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 grudnia): w % powierzchni ogólnej	20,1	18,1	18,5	18,6
20	na 1 mieszkańca w m ²	1374	1252	1268	1276
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
21	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^g w zakończonych postępowaniach przygotowawczych: w liczbach bezwzględnych	119714	123501	114342	83566
22	na 10 tys. ludności	411	427	392	287
23	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^g w %	54,2	64,3	67,8	61,6

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi cunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 8 na za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. g Do 2012 r. — łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Since 2010 data are not comparable, the total population –based on balances. e See general notes to the chapter “Environmental protection”, data for previous years due to a change in the catalogue of waste. g Until 2012 — including prosecutor's office; since 2014

wanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
CHNIA EA					
19947	19947	19947	19947	Area in km ² (as of 31st December)	1
ŚRODOWISKA PROTECTION					
19,0	18,8	15,5	20,2	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of: production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)	2
39,6	39,2	41,3	40,9	exploitation of water supply network ^b	3
19,8	20,2	19,1	19,9	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
4,5	4,6	3,8	4,8	of which for industrial production	5
96,9	97,0	97,5	97,4	Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground: treated in % of requiring treatment	6
0,2	0,2	0,2	0,2	untreated per 1 km ² in dam ³	7
79,7	80,7	80,9	81,1	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	8
2,8	2,4	1,9	1,7	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thousands tonnes: particulates	9
44,9	40,3	31,9	29,4	gases (excluding carbon dioxide)	10
99,9	99,9	99,9	99,9	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced: particulates	11
92,6	93,1	92,9	93,7	gases (excluding carbon dioxide)	12
1778	1784	1767	1703	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	13
340	361	374	394	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	14
5,2	1,4	1,3	2,9	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays: in environmental protection	15
2,7	1,6	1,8	1,8	in water management	16
18,6	18,6	18,6	18,6	Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31st December): in % of total area	17
1278	1279	1280	1281	per capita in m ²	18
PUBLICZNE SAFETY					
79395	74705	72858	74726	Ascertained crimes by the Police ^g in completed preparatory proceedings: in absolute numbers	21
273	257	251	258	per 10 thousands population	22
60,3	60,7	64,1	65,4	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^g in %	23

za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Ludność korzystająca – dane za str. 68. f Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi karnalnych popełnionych przez nieletnich.

table with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to – item 8 on page 68. f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with excluding punishable acts committed by juveniles.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
LUD POPULA					
1	Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	2912195	2888232	2917242	2908457
2	miasta	2083253	2052094	2040412	2014847
3	wieś	828942	836138	876830	893610
4	w tym kobiety	1511411	1501985	1513900	1509903
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 grudnia)	108	108	108	108
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia)	146	145	146	146
Ludność w wieku (stan w dniu 31 grudnia):					
7	przedprodukcyjnym	664500	546461	507291	488422
8	produkcyjnym	1810848	1894695	1916259	1846755
9	poprodukcyjnym	436847	447076	493692	573280
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,4	5,2	5,6	4,7
11	Rozwody na 1000 ludności	1,7	2,6	2,0	2,0
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,0	8,9	10,1	9,3
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,9	10,2	10,3
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,0	-0,1	-0,9
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	9,6	6,9	6,1	4,6
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,7	-0,6	0,5	0,2
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
17	mężczyźni	68,8	70,4	71,7	73,1
18	kobiety	77,6	78,9	80,2	81,1
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^{de} (stan w dniu 31 grudnia):					
20	w tysiącach	1025,6	886,5	997,0	1047,7
21	w tym kobiety	485,6	411,9	465,4	498,6
22	na 1000 ludności	352	307	342	360
23	w sektorze prywatnym w %	70,8	72,8	76,4	79,2
według rodzajów działalności w %:					
24	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8,4	8,8	8,5
25	przemysł i budownictwo	32,3	31,6	30,6
26	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^e ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^e ; informacja i komunikacja	26,1	25,4	25,1
27	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^f oraz pozostałe usługi ^f	33,2	34,2	35,8

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 101. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Do obliczenia salda wykorzystano dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 101. b Including infant deaths. c For calculating net migration kind of activity (since 2004). e Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. f The term “Other services” refers to “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”,

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
TION ^a					
2904207	2903710	2902547	2901225	Population (as of 31st December)	1
2008951	2002118	1996356	1990503	urban areas	2
895256	901592	906191	910722	rural areas	3
1507889	1507750	1507140	1506247	of which females	4
108	108	108	108	Females per 100 males (as of 31st December)	5
146	146	146	145	Population per 1 km ² of total area (as of 31st December)	6
Population of age (as of 31st December):					
486540	487606	490609	493594	pre-working	7
1823505	1800317	1776051	1753236	working	8
594162	615787	635887	654395	post-working	9
4,5	4,8	4,8	4,9	Marriages per 1000 population	10
1,9	2,6	2,0	1,9	Divorces per 1000 population	11
9,0	9,5	9,8	9,6	Live births per 1000 population	12
10,9	10,5	11,0	11,4	Deaths ^b per 1000 population	13
-1,8	-1,1	-1,3	-1,8	Natural increase per 1000 population	14
3,8	3,8	4,3	4,3	Infant deaths per 1000 live births	15
0,3 ^c	1,0	1,0	1,3	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
73,2	73,5	73,5	73,2	males	18
81,0	81,4	81,1	81,3	females	19
PRACY					
MARKET					
1073,0	1105,6	1135,5	1148,8	Employed persons ^{de} (as of 31st December):	20
510,1	523,8	536,4	541,6	in thousands	21
369	381	391	396	of which women	22
80,0	80,4	81,1	81,1	per 1000 population	23
in private sector in %:					
8,3	8,0	7,8	7,7	by kind of activities in %:	24
30,4	30,2	30,0	30,3	agriculture, forestry and fishing	25
25,3	26,0	26,7	26,8	industry and construction	26
36,0	35,8	35,5	35,3	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	27
				financial and insurance activities; real estate activities and other services [†]	

stano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. d Według faktycznego miejsca alnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. f Pod pojęciem "pozostałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne"; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Dzia-

tion, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. d By actual workplace and using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 the NACE rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	214,7	222,0	221,2
2	na 1000 ludności	74,3	76,1	76,1
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	35,0	49,0	41,4
4	na 1000 ludności	12,1	16,8	14,2
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	231,7	233,4	150,3	121,6
6	2000 = 100	100,0	100,7	64,9	52,5
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 grudnia):				
7	kobiety	56,0	53,7	51,7	51,4
8	w wieku do 25 lat	28,1	19,4	18,0	12,7
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,8	47,4	26,3	39,0
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 grudnia) na 1 ofertę pracy	488	95	49	27
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 grudnia) w %	18,4	20,6	13,1	10,4

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA
WAGES AND SALARIES.

	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1811,21	2329,93	3211,80	3814,42
12	2000 = 100	100,0	128,6	177,3	210,6
13	w tym: w przemyśle	2609,88	3620,47	4294,61
14	w budownictwie	1914,87	2805,09	3206,23
15	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	694,9	671,0	680,0	643,7
16	pobierających emeryturę i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	608,7	599,5	623,7	596,4
17	rolników indywidualnych	86,3	71,5	56,3	47,3
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
18	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	858,70	1149,08	1611,66	1944,03
19	rolników indywidualnych ^b	667,51	839,18	1060,31	1245,91

MIESZKANIA.
DWELLINGS.

	Zasoby mieszkaniowe ^c (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 grudnia):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	932,5	1010,4	1072,7	1123,4
2	na 1000 ludności	320	350	368	386
3	izby na 1000 ludności	1111	1261	1417	1485
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	19503	23111	26277	27883
5	przeciętna 1 mieszkania	60,9	66,1	71,5	72,2

a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń
a including payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous right to benefits from this

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
225,7	229,7	232,5	236,7	Average paid employment:	
77,7	79,1	80,1	81,6	in industry:	
				in thousands	1
				per 1000 population	2
41,1	41,8	41,8	44,4	in construction:	
14,2	14,2	14,4	15,3	in thousands	3
				per 1000 population	4
100,0	86,0	68,8	62,8	Registered unemployed persons (as of 31st	
43,1	37,1	29,7	27,1	December) in thousands	5
				2000 = 100	6
				In % of registered unemployed	
				(as of 31st December):	
51,6	52,9	54,2	55,6	women	7
11,8	10,5	9,9	9,9	aged up to 25 years	8
36,0	36,7	37,5	37,2	out of work for longer than 1 year	9
16	13	9	8	Registered unemployed persons (as of 31st	
				December) per a job offer	10
8,5	7,2	5,7	5,2	Registered unemployment rate ^a (as of 31st	
				December) in %	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3960,48	4140,76	4400,05	4685,86	Average monthly gross wages and salaries in PLN	
218,7	228,6	242,9	258,7	2000 = 100	12
4414,10	4610,62	4911,11	5262,52	of which: in industry	13
3353,47	3462,95	3636,40	4016,80	in construction	14
644,0	646,2	649,6	672,6	Average number of retirees and pensioners in thou-	15
597,3	600,0	604,6	628,5	receiving retirement and other pension paid	16
46,6	46,1	45,0	44,1	Farmers	17
				Average monthly gross retirement and other	
2002,89	2041,56	2100,05	2188,10	paid by the Social Insurance Institution	18
1278,54	1271,82	1280,45	1297,06	farmers ^b	19
INFRASTRUKTURA					
INFRASTRUCTURE					
				Dwelling stocks ^c (in 2000 – inhabited;	
				as of 31st December):	
				dwellings:	
1136,6	1152,4	1168,9	1186,7	in thousands	1
391	397	403	409	per 1000 population	2
1504	1523	1543	1565	rooms per 1000 population	3
				useful floor area of dwellings in m ² :	
28315	28748	29215	29714	per 1000 population	4
72,3	72,4	72,5	72,6	average per dwelling	5

z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. b Na podstawie bilansów.
system and to benefits from the Pension Fund. c Basic on balances

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
					MIESZKANIA. DWELLINGS.
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	5,9	6,9	12,7	14,0
7	na 1000 ludności	2,0	2,4	4,4	4,8
8	izby na 1000 ludności	7,5	10,1	16,7	18,1
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	161	240	413	432
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 grudnia) w km:				
20	wodociągowej	11727,2	13146,4	14429,5	15416,3
21	kanalizacyjnej ^a	4886,3	6538,7	8248,6	10308,9
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
22	w hektometrach sześciennych	111,5	94,9	93,2	90,7
23	na 1 mieszkańca w m ³	37,5	32,8	32,0	31,2
	energii elektrycznej w miastach ^b :				
24	na 1000 mieszkańców	1339,4	1409,5	1564,3	1395,5
25	na 1 mieszkańca w kWh	642	686	766	692
10	przeciętna 1 mieszkania	79,5	100,9	94,4	90,0
					EDUKACJA ^c EDUCA
	Uczniowie w szkołach ^d (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^e	225,8	181,3	147,8	159,4
12	gimnazjach	87,2	111,5	87,7	74,2
13	branżowych I stopnia ^g	37,7	17,3	16,9	13,8
14	liceach ogólnokształcących ^h	69,4	52,5	41,3	33,6
15	liceach profilowanych	x	20,9	2,9	x
16	technikach ⁱ	77,4	28,7	36,0	35,1
17	artystycznych ogólnokształcących ^k	x	0,9	0,6	0,7
18	policealnych	22,0	26,8	22,8	18,8
	Absolwenci szkół ^{dl} w tys.:				
19	podstawowych	38,9 ^m	32,8	26,3	23,2
20	gimnazjów	x	36,8	28,4	23,5
21	zasadniczych zawodowych ^f	12,8	5,3	5,2	3,7
22	liceów ogólnokształcących ^h	14,1	17,0	13,5	10,7
23	liceów profilowanych	x	6,6	0,8	x
24	techników ^l	14,7	6,1	7,2	7,6
25	artystycznych ogólnokształcących ^k	x	0,1	0,1	0,1
26	policealnych	8,3	9,0	6,1	5,6
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ln} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14,3	12,2	9,2	7,6

a Łącznie z kolektorami. b W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z na str. 196. d bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. e bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówce szkolnego 2004/05 ze szkołami specjalnymi przyspasabiającymi do pracy. h – z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi 2004/05 – uczniowie, 2006/07-2013/14 – absolwenci). k Dających uprawnienia zawodowe. l z poprzedniego roku szkolnego 2004/05-2013/14 z liceami profilowanymi

a including collectors. b in 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private firm, except post-secondary schools. e Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. f training schools, h – supplementary general secondary schools (in the 2004/05-2012/2013 school years – students, 2005/06 school year. m Data include graduates of grades 6 nad 7. n Including special job-training schools and in the 2004/05-2013/14

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
INFRASTRUKTURA (dok.) INFRASTRUCTURE (cont.)					
14,0	16,5	17,1	18,5	Dwellings completed: dwellings: in thousands	6
4,8	5,7	5,9	6,4	per 1000 population	7
17,8	20,2	20,5	22,8	rooms per 1000 population	8
427	461	481	512	useful floor area of dwellings in m ² : per 1000 population	9
15681,6	15848,4	16019,9	16271,3	Distribution network (as of 31st December) in km: water supply	20
10914,9	11186,9	11523,0	11745,6	sewage ^a	21
93,1	93,4	94,0	98,0	Consumption in households: water from water supply systems: in cubic hectometre	22
32,0	32,2	32,4	33,8	per capita in m ³	23
1426,7	1456,1	1496,8	1523,7	electricity in urban areas ^b : in gigawatt-hour	24
710	726	749	765	per capita in kWh	25
88,4	81,1	81,8	80,2	average per dwelling	10
I WYCHOWANIE TION ^c					
173,9	163,1	188,4	216,4	Pupils and students in schools ^d (as of beginning of the school year) in thousands: primary ^e	11
72,4	71,1	46,7	23,0	lower secondary	12
12,9	11,9	10,9	10,3	stage I sectoral vocational ^{f,g}	13
32,3	31,3	31,1	31,0	general secondary ^h	14
x	x	x	x	specialised secondary	15
34,1	33,4	32,8	32,5	technical secondary ⁱ	16
0,7	0,8	0,8	0,9	general art. ^k	17
18,2	17,9	16,5	16,3	post-secondary	18
22,8	-	.	.	Graduates in schools ^{d,l} in thousands: primary	19
23,1	23,0	22,2	.	lower secondary	20
3,7	3,3	2,9	.	basic vocational ^f	21
10,4	10,0	9,6	.	general secondary ^h	22
x	x	.	.	specialised secondary	23
7,5	7,8	7,0	x	technical secondary ⁱ	24
0,1	0,1	0,1	.	general art ^k	25
5,5	5,1	4,1	.	post-secondary	26
7,5	7,3	6,8	.	Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{l,m} (excluding schools for adults) per 1000 population	27

użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. c Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1–2 w kwach wychowania przedszkolnego. f do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe. ghi Łącznie g – od cymi (w latach 2004/05-2012/13 – uczniowie, 2005/06-2012/13 – absolwenci), i–z uzupełniającymi technikami (w latach szkolnego. m Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. n Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy oraz w lat

farm in agriculture. c See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 196. D Excluding schools for adults. f Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. ghi Including: g – since the 2004/05 school year, special job-2013/14 school years – students, 2006/07-2013/14 – graduates). k Leading to professional certification. l From the previous school years, specialized secondary schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
EDUKACJA ^a EDUCA					
1	Studenci uczelni ^b (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	130,3	165,6	163,9	130,0
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	18,2	31,4	39,7	35,6
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	33,0	24,0	22,5	15,7
4	Absolwenci szkół dla dorosłych ^d w tys.	8,7	7,4	5,2	4,5
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
5	miejsca w przedszkolach w tys.	54,1	50,6	59,9	75,1
6	dzieci ^e w tys.	63,2	58,6	76,1	89,3
7	w przedszkolach	50,6	46,8	59,0	68,9
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	12,6	11,8	14,6	16,0
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat ^f	405	450	530	634
OCHRONA ZDROWIA ^g HEALTH CARE ^g AND					
Pracownicy medyczni ^h (stan w dniu 31 grudnia):					
10	lekarze	6771	5773	5609	6484
11	lekarze dentyści	1107	968	706	988
12	pielęgniarki ⁱ	17181	14103	14182	15183
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ^k (stan w dniu 31 grudnia) na 10 tys. ludności	53,0	49,0	48,4	51,3
14	Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	2063	1828	1988	2032
15	Przychodnie ^l (stan w dniu 31 grudnia)	584	761	1178	1337
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 grudnia)	667	842	943	1006
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia) na 1 aptekę	4366	3430	3094	2891
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
19	lekarskie	5,4	6,1	6,6	7,1
20	stomatologiczne	0,8	0,7	0,8	0,9
21	Dzieci w żłobkach ^m i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ⁿ	32,8	31,6	45,0	99,6
KULTURA. CULTURE.					
22	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 grudnia)	683	668	639	607
23	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 ludności w wol.	3744	3681	3411	3171
24	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	226	216	172	164
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) ^o w wol.:					
25	na 1000 ludności	4786	4342	3394	3065
26	na 1 czytelnika	21,2	20,1	19,7	18,6
27	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 ludności	1,8	1,9	2,0	2,3
28	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^p na 1000 ludności	281	272	331	288
29	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 grudnia)	40	45	58	62
30	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	389	376	579	622

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 196. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi województwem dolnośląskim; bez szkół resortu obrony narodowej; bez cudzoziemców. c Z poprzedniego roku akademickiego, w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez zdrowotnej). f W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3-6 lat w liczbie ludności w wieku 3-5 lat wewnętrznych i administracji. h Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. l Patrz uwagi ogólne do bez klubów dziecięcych. o Od 2015 r. łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. p Dane dotyczą działalności prowadzonej

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 196. b Including branches, basic branch organisational higher schools of the Ministry of National Defence; excluding foreigners. c From the previous academic year, and in 2000 – points not listed in division by type of establishments; since 2007, excluding pre-primary education in the units performing of children aged 3-6 in the population aged 3-5 and in half of the 6-year old population, and in 2015 – aged 3-5. g Since h Since 2005, working directly with a patient; since 2006, including persons whose primary workplace is a medical and incubators for newborns. l See general notes to the chapter “Health care and social welfare” item 3, point 1) on page p Data concern activity performed in the voivodship, including outdoor events.

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
EDUCATION^a (cont.)					
125,0	121,8	115,0	110,6	Students of higher education institutions ^b (as of 31st December) in thousands	1
33,7	32,0	33,1	28,6	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thousands	2
13,9	12,8	11,5	10,2	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thousands	3
3,6	3,2	2,9	.	Graduates of schools for adults ^d in thousands	4
75,3	80,1	84,9	90,1	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thousands	5
81,6	92,2	97,6	100,9	children ^e in thousands	6
66,5	75,0	79,3	82,8	in nursery schools	7
11,4	13,2	14,1	14,2	in pre-primary sections in primary schools	8
706	651	701	744	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6 ^f	9
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
6540	6697	6366	6124	Medical personnel ^h (as of 31st December): doctors	10
891	1010	885	745	dentists	11
14799	14668	14224	13556	nurses ⁱ	12
51,1	51,3	50,4	50,5	Beds in general hospitals ^k (as of 31st December) per 10 thousands population	13
2011	2015	2005	1903	In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thousands population	14
1350	1515	1542	1602	Out-patients departments ^l (as of 31st December)	15
1012	1063	1077	1039	Generally available pharmacies (as of 31st December)	16
2870	2732	2695	2792	Population (as of 31st December) per 1 generally available pharmacy	17
7,5	7,3*	7,4	7,6	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita: medical	18
0,9	0,9	0,9	1,0	dental	19
113,1	125,3	138,8	166,9	Children in nurseries ^m and children's clubs (as of 31st December) per 1000 children up to age 3 ⁿ	21
TURYSTYKA					
TOURISM					
599	593	592	591	Public libraries (including branches; as of 31 st December)	22
3112	3080	3014	2983	Public library collections (as of 31st December) per 1000 population in vol.	23
160	156	153	151	Public library borrowers per 1000 population	24
2961	2862	2675	2563	Public library loans (including branches and library service points) ^o in vol.:	25
18,5	18,4	17,5	16,9	per 1000 population	26
2,9	3,0	2,9	2,9	per borrower	26
346	716	349	418	Seats in theatres and music institutions (as of 31st December) per 1000 population	27
67	72	74	73	Audience in theatres and music institutions ^p per 1000 population	28
633	691	682	702	Museums with branches (as of 31st December)	29
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	30

jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi szkół mających siedzibę jednostki macierzystej poza a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. d Z poprzedniego roku szkolnego. e Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanymi jako zakłady opieki i połowie rocznika 6-latków, a w 2015 r. – w wieku 3-5 lat. g Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarstwa. i Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. k Bez miejsc działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” ust. 3, pkt. 1) na str. 226. m Łącznie z oddziałami żłobkowymi. n Do 2010 r. na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

units and branch teaching centres of higher education institutions seated outside the territory of Dolnośląskie Voivodship; excluding from the calendar year. d From the previous school year. e Since 2008, including pre-primary education groups and pre-primary health care activities (until 2011 defined as health care institution). f In 2014, the rate was calculated using the number 2012, data have included health care of: the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. and nurse practice. i Including masters of nursery. k Excluding day places in hospital wards; since 2008, including beds 226. m Including nursery wards. n Until 2010, excluding children's clubs. o Since 2015, including interlibrary lending.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
KULTURA. CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 grudnia)	62	47	43	36
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 ludności	7,4	6,7	8,9	8,7
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	680	591	1130	1322
Abonenci (stan w dniu 31 grudnia) na 1000 ludności:					
4	radiowi	262	255	200	201
5	telewizyjni	256	246	193	193
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 lipca)	812	712	726	903
7	w tym hotele	112	146	200	230
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 lipca) na 10 tys. ludności	184	158	168	207
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	520	602	650	831
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^d AND					
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1096,7	976,5	919,5	934,9
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	97,6	99,1
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	770,4	734,8	715,8	735,4
w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,2	64,7	59,3	57,0
14	w tym: pszenica	39,1	35,5	35,9	37,5
15	żyto	7,5	5,9	5,3	3,4
16	ziemniaki	7,2	3,9	3,1	2,0
17	buraki cukrowe	4,0	3,7	2,7	2,4
Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1771,3	1973,2	1914,6	2089,3
19	w tym: pszenica	1172,5	1211,1	1325,5	1488,7
20	żyto	147,0	133,6	120,4	90,8
21	ziemniaki ^f	1282,7	621,5	480,9	436,4
22	buraki cukrowe	1272,4	1379,2	1028,3	1302,4
Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	34,7	41,5	45,1	49,9
24	w tym: pszenica	38,9	46,4	51,6	54,0
25	żyto	25,4	30,8	31,9	36,8
26	ziemniaki ^f	233	216	215	294
27	buraki cukrowe	409	509	540	752
Zwierzęta gospodarskie ^d (stan w czerwcu):					
28	bydło:				
29	w tysiącach sztuk	165,9	123,3	109,1	107,0
30	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	15,1	12,6	11,9	11,4
trzoda chlewna ^g :					
31	w tysiącach sztuk	466,2	441,5	300,7	201,1
32	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	42,5	45,2	32,9	21,5
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :					
33	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^h w kg	88,4	117	107	98,1
34	mleka krowiego w l	269	245	187	216

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; dane za 2016 r. opracowano z uwzględnieniem 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha two^a, ust. 4 na str. 278. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogro i 2013 – stan trzody chlewnej w końcu lipca. h Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobia

a Since 2011 concern establishments possessing 10 and more bed places; data for 2016 were compiled with consideration imputa user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 278. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding gardens. g In 2000, 2005 and 2013 – pigs as of the end of July. h Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh,

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
38	42	43	46	Indoor cinemas (as of 31st December)	1
9,4	9,9	10,0	11,1	Seats in indoor cinemas (as of 31st December) per 1000 population	2
1437	1682	1758	1947	Audience in indoor cinemas per 1000 population	3
				Subscribers (as of 31st December) per 1000 population:	
201	200	200	198	radio	4
192	191	191	189	television	5
				Tourist accommodation establishments ^a (as of 31st July)	6
867	950	951	1046	of which hotels	7
232	245	249	266	Number of beds (as of 31st July) per 10 thousands population	8
207	227	234	241	Tourists accommodated per 1000 population	9
902	1058	1145	1260		
I LEŚNICTWO					
FORESTRY					
909,5	901,2	916,7	855,1	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thousands hectares	10
99,3	99,2	99,4	99,4	of which in good agricultural condition in %	11
760,3	744,0	745,0	704,5	Sown area (as of June) ^{de} in thousands hectares of which in %:	12
				basic cereals (including cereal mixed)	13
55,9	58,5	60,2	58,2	of which: wheat	14
36,5	38,1	35,3	35,4	rye	15
2,6	2,7	2,3	3,7	potatoes	16
2,7	3,8	2,1	2,8	sugar beets	17
1,7	2,5	2,6	3,2	Crop production in thousands tonnes:	
				basic cereals (including cereal mixed)	18
2011,1	2150,6*	2202,1	1687,5	of which: wheat	19
1440,5	1515,5	1415,8	1124,1	rye	20
67,2	68,5	62,9	47,4	potatoes ^f	21
433,1	767,0	561,0	559,5	sugar beets	22
657,8	1086,5	1175,9	1274,2	Yields per 1 ha in dt:	
				basis cereals (including cereal mixed)	23
47,3	49,4*	49,1	41,2	of which: wheat	24
51,9	53,5	53,8	45,0	rye	25
34,5	34,2	37,1	30,9	potatoes ^f	26
209	275	351	284	sugar beets	27
503	588	611	570	Livestock ^d (as of June):	
				cattle:	28
107,9	103,2	108,2	104,8	in thousand heads	29
11,9	11,4	11,8	11,8	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	30
				pigs ^g :	
210,3	196,9	185,7	199,2	in thousand heads	31
23,1	21,8	20,3	22,9	per 100 ha of agricultural land ^e in heads	32
				Production per 1 ha of agricultural land ^e :	
98,0	102,8	102,1	132,7	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^h in kg	33
210	197	197	214	of cows' milk in l	34

niem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. c Od użytkowników rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. g W latach 2000, 2005 wego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

tion for units, which refused to participate in the survey. b Data are presented according to the official residence of land less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). f Since 2010 excluding kitchen poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a AND					
1	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b : ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	837	1140	1437	1728
2	ziemniaki w kg	138	143	173	222
3	buraki cukrowe w kg	1160	1412	1099	1205
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	53	80	77	77
5	mleko krowie w l	122	187	167	173
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:					
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładni- kowymi)	76,7	98,8	147	169
7	wapniowych	182	158	74,1	86,8
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 grudnia) na 100 ha użytków rolnych ^{be} w szt.	5,7	6,1	6,1	.
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 grudnia) w tys. ha	577,8	598,0	605,1	608,9
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 grudnia):					
10	w tysiącach hektarów	563,2	583,4	589,0	592,8
11	na 1 mieszkańca w ha	0,19	0,20	0,20	0,20
12	Lesistość (stan w dniu 31 grudnia) w %	28,2	29,2	29,5	29,7
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	369,8	408,9	500,6	516,1
PRZE INDU					
14	Produkcja sprzedana przemysłu: w milionach złotych (ceny bieżące)	55033,1	89292,6	108613,1
15	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	112,3	103,8
16	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	147,2	165,6
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	256277	402265	490958
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	19040	30616	37344
BUDO CONST					
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^f (ceny bieżące):					
19	w milionach złotych	6888,7	13036,9	14652,9
20	na 1 mieszkańca w zł	2383	4470	5038
TRANSPORT. TELE TRANSPORT. TELECOMMU					
21	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^g : w kilometrach	1970	1766	1769	1751
22	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	9,9	8,9	8,9	8,8
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i za- miejskie):					
23	w kilometrach	18218,0	18098,7	18426,2	19229,1
24	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	91,3	90,7	92,4	96,4
Samochody osobowe zarejestrowane ^h :					
25	w tysiącach sztuk	735,2	920,4	1309,4	1552,9
26	na 1000 ludności	252	319	449	534
27	Ścieżki rowerowe w km	779,6

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 na str. 278. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielecego, Powszechnego Spisu Rolnego. f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. g Dane infrastruktury kolejowej. h Od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 278. c Concerns the Agricultural Census. f Realized by construction units – by place of performing works. g Data concern rail network of h Since 2011 including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
FORESTRY (cont.)					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land ^b :	
1836	1880	1695	1078	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
187	217	217	233	potatoes in kg	2
1011	1156	1440	1644	sugar beets in kg	3
81	80	83	89	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in kg	4
181	182	185	201,1	cows' milk in l	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{b,d} in kg:	
159	165	174	175	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
55,5	86,1	87,2	86,9	lime	7
.	6,3	.	.	Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31st December) per 100 ha of agricultural land ^{b,e} in units	8
609,4	611,1	610,9	611,2	Forest land (as of 31st December) in thousand ha	9
593,4	595,0	594,8	595,1	Forest areas (as of 31st December):	
0,20	0,20	0,20	0,20	in thousand hectares	10
29,7	29,8	29,8	29,8	per capita in ha	11
				Forest cover (as of 31st December) in %	12
532,6	544,9	558,1	564,7	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	13
MYSŁ					
STRY					
113883,4	116666,4	122845,9	129588,9	Sold production of industry:	
104,0	100,8	103,9	105,6	in million PLN (current prices)	14
172,2	173,6	180,4	190,5	previous year =100 (constant prices)	15
504641	507976	528363	547385	2005 = 100 (constant prices)	16
39198	40177	42326	44667	per employee in PLN (current prices)	17
				per capita in PLN (current prices)	18
WNICTWO					
RUCTION					
14656,8	13721,2	16941,0	21102,4	Sales of construction and assembly production ^f	
5045	4725	5837	7274	(current prices):	
				in million PLN	19
				per capita in PLN	20
KOMUNIKACJA — stan w dniu 31 grudnia					
UNICATIONS — as of 31st December					
1727	1750	1736	1695	Railway lines operated – standard gauge ^g :	
8,7	8,8	8,7	8,5	in kilometres	21
				per 100 km ² of total area in km	22
19399,9	19510,6	19651,5	20223,2	Hard surface public roads (urban and non-urban):	
97,3	97,8	98,5	101,4	in kilometres	23
				per 100 km ² of total area in km	24
1610,4	1688,6	1750,2	1824,0	Registered passenger cars ^h :	
555	582	603	629	in thousand units	25
805,9	694,0	751,7	894,8	per 1000 population	26
				Bicycle paths – length in km ⁱ	27

działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. d W roku gospodarczym. e W 2010 r. dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami w końcu roku. i Bez szlaków rowerowych.

land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. d In farming year. e In 2010 data of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure. i Excluding bicycle trails.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
					TRANSPORT. TELE TRANSPORT. TELECOMMU
1	Placówki pocztowe ^a :				
	w liczbach bezwzględnych	734	733	648	578
2	na 100 tys. ludności	25,2	25,4	22,2	19,9
					HAN TRA
3	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	21666,9	25674,9	37065,0	48173,7
4	na 1 mieszkańca w zł	7434	8883	12709	16563
5	Sklepy (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	33,0 ^c	27,4	27,6	26,5
6	Liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia) na 1 sklep	88,3 ^c	105	106	110
					FINANSE PUBLIC
	Budżety gmin ^d				
	Dochody:				
7	w milionach złotych	2595,0	3881,0	6034,8	6847,9
8	na 1 mieszkańca w zł	1336	1883	2876	3468
	Wydatki:				
9	w milionach złotych	2741,2	3921,9	6716,5	6913,9
10	na 1 mieszkańca w zł	1412	1903	3201	3501
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
11	w milionach złotych	2163,8	2637,5	3829,4	4853,6
12	na 1 mieszkańca w zł	2224	3180	4681	5198
	Wydatki:				
13	w milionach złotych	2308,3	2412,9	3999,2	5216,5
14	na 1 mieszkańca w zł	2373	2909	4888	5586
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
15	w milionach złotych	1029,5	1201,2	1905,1	1976,4
16	na 1 mieszkańca w zł	530	583	908	1001
	Wydatki:				
17	w milionach złotych	1052,7	1216,8	2008,1	1969,2
18	na 1 mieszkańca w zł	542	590	957	997
	Budżet województwa				
	Dochody:				
19	w milionach złotych	353,9	621,4	1013,3	1727,6
20	na 1 mieszkańca w zł	121	215	347	594
	Wydatki:				
21	w milionach złotych	350,2	569,4	1303,4	1954,3
22	na 1 mieszkańca w zł	120	197	447	672

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego; do 2012 r. określanego jako operator publiczny (poczta publiczna); publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów i wydatków

a Data concern the appointed postal operator, until 2012 defined as the public operator (public post); in 2000 post offices and parable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
KOMUNIKACJA — stan w dniu 31 grudnia (dok.)					
COMMUNICATIONS — as of 31st December (cont.)					
557	574	582	593	Postal offices ^a :	1
19,2	19,8	20,1	20,4	in absolute numbers	2
				per 100 thousands population	
DEL					
DE					
48682,3	51888,4	52509,8	60043,7	Retail sales (current prices):	3
16756	17869	18092	20698	in million PLN	4
27,8	28,2	26,1	26,8	per capita in PLN	5
104	103	111	108	Shops (as of 31st December) in thousands	6
				Population (as of 31st December) per 1 shop	
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas ^d	
				Revenue:	
7075,5	7878,1	8673,4	9656,5	in million PLN	7
3587	3999	4405	4905	per capita in PLN	8
				Expenditure:	
6880,3	7665,5	8802,2	10335,2	in million PLN	9
3488	3891	4470	5249	per capita in PLN	10
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
4973,3	5468,9	5674,8	6074,9	in million PLN	11
5332	5857	6081	6517	per capita in PLN	12
				Expenditure:	
5297,6	5359,7	5670,4	6264,7	in million PLN	13
5679	5741	6076	6721	per capita in PLN	14
				Budgets of powiaty	
				Revenue:	
1897,0	1903,6	2003,6	2177,1	in million PLN	15
962	966	1017	1106	per capita in PLN	16
				Expenditure:	
1870,3	1857,3	1986,5	2231,0	in million PLN	17
948	943	1009	1133	per capita in PLN	18
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
1265,4	1129,2	1155,9	1254,5	in million PLN	19
436	389	398	432	per capita in PLN	20
				Expenditure:	
1301,0	1083,0	1120,2	1150,6	in million PLN	21
448	373	386	397	per capita in PLN	22

w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

telecommunication service offices. b Data concern operators of the public telecommunication network. c Data are not cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2014
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
1	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące): w milionach złotych	10167,7	11475,1	17950,2	22111,0
2	na 1 mieszkańca w zł	3488	3970	6155	7602
3	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 grudnia; bieżące ceny ewidencyjne): w milionach złotych	107270,1	141158,5	200344,5	260226,3
4	na 1 mieszkańca w zł	36835	48874	68676	89472
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
5	Ogółem: w tysiącach	269,7	302,6	331,2	351,1
6	na 10 tys. ludności	926	1048	1135	1207
7	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej: w tysiącach	58,4	80,2	96,2	116,6
8	1999 = 100	116,5	159,8	191,8	232,5
9	w tym: spółdzielnie	1,6	1,5	1,4	1,4
10	spółki handlowe	13,2	19,0	24,8	33,8
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	4,4	5,4	6,5	7,5
12	spółki cywilne	25,6	23,5	23,2	26,5
13	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą: w tysiącach	211,1	222,5	235,0	234,5
14	1999 = 100	99,0	104,3	110,2	110,0
15	na 10 tys. ludności	725	770	806	806
RACHUNKI REGIONAL					
16	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące): w milionach złotych	123353	145601
17	na 1 mieszkańca w zł	42295	50061
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100 Wartość dodana brutto (ceny bieżące): w milionach złotych	103,2
19	na 1 mieszkańca w zł	108562	129139
20	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych: w milionach złotych	37223	44401
21	na 1 mieszkańca w zł	69992	81771
22	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	23998	28115
23		.	.	.	102,6

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending

2015	2016	2017	2018	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
FIXED ASSETS^a					
22660,5	21959,7	24256,7	28893,0	Investment outlays (current prices):	
7800	7562	8358	9960	in million PLN	1
				per capita in PLN	2
276655,1	293212,0	304510,5	318228,9	Gross value of fixed assets (as of 31st December; current book-keeping prices):	
95260	100978	104911	109688	in million PLN	3
				per capita in PLN	4
W REJESTRZE REGON^b — stan w dniu 31 grudnia					
IN THE REGON REGISTER^b — as of 31st December					
357,1	361,3	368,8	375,3	Total: in thousands	5
1230	1244	1271	1294	per 10 thousands population	6
121,8	126,6	130,9	127,8	Legal persons and organizational entities without legal personality:	
242,7	252,5	261,0	255,0	in thousand	7
				1999 = 100	8
				of which:	
1,4	1,4	1,4	0,8	Cooperatives	9
37,5	41,1	44,6	52,0	commercial companies	10
7,6	8,0	8,5	6,5	of which with foreign capital participation	11
26,6	26,6	26,6	26,7	civil law partnerships	12
235,3	234,7	237,9	247,5	Natural persons conducting economic activity:	
110,4	110,1	111,6	116,1	in thousand	13
810	808	820	853	1999 = 100	14
				per 10 thousand population	15
REGIONALNE^c					
ACCOUNTS^c					
151767*	155816	166095	.	Gross domestic product (current prices):	
52237	53659	57228	.	in million PLN	16
				per capita in PLN	17
103,3	102,1	104,8	.	Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100	18
134653	137640*	145867	.	Gross value added (current prices):	
46347	47400	50258	.	in million PLN	19
				per capita in PLN	20
84289*	88554*	93095	.	Gross nominal disposable income in the households sector:	
29012*	30496*	32075	.	in million PLN	21
				per capita in PLN	22
103,9	105,8	103,1	.	Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100	23

gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. c Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 366.

private farms in agriculture. c See general notes to the chapter “Regional accounts”, item 13 on page 366.

**DZIAŁ I
GEOGRAFIA**

**CHAPTER I
GEOGRAPHY**

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				Extreme points of the voivodship border:
na północ (szerokość geograficzna północna).....	Kotla	51°48'	x	in the north (northern geographic latitude)
na południe (szerokość geograficzna północna).....	Międzylesie	50°06'	x	in the south (northern geographic latitude)
na zachód (długość geograficzna wschodnia).....	Bogatynia	14°49'	x	in the west (eastern geographic longitude)
na wschód (długość geograficzna wschodnia).....	Dziadowa Kłoda	17°48'	x	in the east (eastern geographic longitude)
Rozciągłość:				Extent:
z południa na północ.....	x	1°42'	196	from south to north
z zachodu na wschód.....	x	2°59'	211	from west to east

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2018 R.
Stan w dniu 31 grudnia
AREA AND BORDERS IN 2018
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	19947	x	Area in km ²
Długość granicy w km.....	1163	100,0	Length of borders in km
z Czechami.....	434	37,3	with the Czech Republic
z Niemcami.....	80	6,9	with Germany
z województwami:			with voivodships:
lubuskim.....	227	19,5	lubuskie
wielkopolskim.....	224	19,3	wielkopolskie
opolskim.....	198	17,0	opolskie

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

NAJWYŻEJ ORAZ NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY I MIEJSCOWOŚCI	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS AND LOCALITIES
Najwyżej położony punkt — Śnieżka	Karpacz	1603	Highest point — Śnieżka
Najniżej położony punkt — Skidniów	Kotła	69	Lowest point — Skidniów
Najwyżej położona miejscowość — Zieleniec	Duszynki-Zdrój	900	Highest locality — Zieleniec
Najniżej położona miejscowość — Skidniów	Kotła	69	Lowest locality — Skidniów

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 4. NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE MOUNTAIN PEAKS	Pasma górskie Mountain range	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m
Śnieżka	Karkonosze	1603
Wielki Szyszak	Karkonosze	1509
Smogornia	Karkonosze	1489
Łąbski Szczyt	Karkonosze	1471
Mały Szyszak	Karkonosze	1436
Śnieżnik	Masyw Śnieżnika	1425
Goworek	Masyw Śnieżnika	1314
Wysoka Kopa	Góry Izerskie	1126
Smrek	Góry Izerskie	1124
Kamienica	Góry Izerskie	973
Postawna	Góry Białskie	1124
Smrek	Góry Białskie	1109
Orlica	Góry Orlickie	1084
Zielony Garb	Góry Orlickie	1026
Wielka Sowa	Góry Sowie	1015
Kalenica	Góry Sowie	964
Słoneczna	Góry Sowie	950
Kowadło	Góry Złote	987
Czortowiec	Góry Złote	944
Sasanka	Góry Bystrzyckie	980
Jagodna	Góry Bystrzyckie	975
Skalnik	Rudawy Janowickie	935
Wałigóra	Góry Kamienne	934
Suchawa	Góry Kamienne	928
Szczeliniec Wielki	Góry Stołowe	919
Skalniak	Góry Stołowe	915

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE SUDECKIM
THE LONGEST CAVES IN SUDETY REGION

JASKINIE CAVES	Długość Length	Głębokość Depth
	w metrach	in metres
Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie	4081	118
Jaskinia z Filarami – Prosta	727	.
Jaskinia Gwiaździsta	562	65
Szczelina Wojcieszowska	440	113
Jaskinia na Potoku	280	.
Jaskinia na Ścianie	270	21
Jaskinia Jedynka	230	.
Jaskinia Nowa	227	49
Jaskinia Porcelanowa	211	.
Jaskinia Złota Sztolnia	170	26
Jaskinia Błotna	155	40

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

S o u r c e: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA PASS CULMINATION	Miejsce położenia Locality	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	Droga Road
Okraj	Karkonosze	1046	Kowary – Trutnov
Szklarska	Karkonosze, Góry Izerskie	886	Szklarska Poręba – Harrachov
Bierutowicka	Karkonosze	820	Karpacz – Sosnówka
Lisia	Góry Stołowe	786	Kudowa-Zdrój – Radków
Walimska	Góry Sowie	750	Walim – Pieszyce
Kowarska	Rudawy Janowickie, Karkonosze	727	Jelenia Góra – Kamienna Góra
Woliborska	Góry Sowie	711	Bielawa – Nowa Ruda
Polskie Wrota	Góry Stołowe, Góry Orlickie	660	Kłodzko – Kudowa-Zdrój
Widok	Góry Kaczawskie	613	Jelenia Góra – Świerzawa
Srebrna	Góry Sowie, Góry Bardzkie	586	Ząbkowice Śląskie – Nowa Ruda

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. WIĘKSZE RZEKI ^a
PRINCIPAL RIVERS ^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Recypient ^c Recipient ^c	Powierzchnia dorzecza w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w woje- wództwie of which in voivodship		ogółem total	w tym w woje- wództwie ^d of which in voivodship ^d
Odra	726,0 ^e	204,0	Zalew Szczeciński (Rozto- ka Odrzańska)	119109,2	19696,7
Bóbr	278,3	159,9	Odra	5874,2	4163,5
Nysa Łużycka	197,0 ^e	79,7	Odra	4403,3	626,7
Nysa Kłodzka	188,8	89,9	Odra	4554,3	2050,3
Barycz	136,2	108,8	Odra	5547,1	2639,8
Kwisa	130,4	119,7	Bóbr	1028,5	956,4
Widawa	109,0	83,8	Odra	1745,8	1251,0
Bystrzyca	101,5	101,5	Odra	1320,7	1320,7
Oława	99,0	96,2	Odra	1151,0	876,9
Kaczawa	86,0	86,0	Odra	2262,9	2262,9
Ślęza	84,1	84,1	Odra	973,2	973,2

a O powierzchni zlewni w województwie dolnośląskim powyżej 600 km². b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. d Powierzchnię zlewni w województwie dolnośląskim obliczono według Komputerowej Mapy Podziału Hydrologicznego Polski MPHP w skali 1: 50 000. e W tym odcinek graniczny.

Ź r ó d ō: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Of drainage basin area in dolnośląskie voivodship bigger than 600 km². b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area in dolnośląskie voivodship was calculated according to a Computer Hydrographical Map of Poland 1: 50 000 of scale map. e Of which the border section.

S o u r c e: data of the Regional Water Management Boards in Wrocław.

TABL. 8. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FLOW RESERVOIRS	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojem- ność przy maksy- malnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accu- mulation in km ²	Wysokość piętrzenia w m Height of accumulation in m
Mietków	Bystrzyca	1986	77,0	8,1	15,3
Pilchowice	Bóbr	1912	50,0	2,4	46,7
Stup	Nysa Szalona	1978	38,1	4,9	19,2
Topola	Nysa Kłodzka	2003	21,7	3,4	7,9
Leśna	Kwisa	1907	16,8	1,4	35,8
Bukówka	Bóbr	1987	16,8	2,0	22,0
Kozielno	Nysa Kłodzka	2003	16,3	3,5	6,7
Sosnówka	Czerwonka	2002	14,8	1,7	18,0
Złotniki	Kwisa	1924	12,1	1,2	27,5
Dobromierz	Strzegomka	1987	11,4	1,1	26,7
Lubachów	Bystrzyca	1917	8,0	0,5	38,0
Brzeg Dolny ^a	Odra	1958	8,0	2,1	7,0
Sobieszów ^b	Kamienna	1909	6,7	2,0	9,7
Niedów	Witka	1962	4,9	1,9	12,5
Cieplice ^b	Wrzosówka	1909	4,9	2,1	7,6
Mirsk ^b	Długi Potok	1910	3,9	1,0	12,5
Mysłakowice ^b	Łomnica	1913	3,6	1,0	3,4
Wrzeszczyn	Bóbr	1927	2,0	0,4	15,0
Zatonie	Plebanka	1968	2,0	0,2	31,5

a Stopień wodny. b Zbiornik powodziowy „suchy”.

U w a g a. Dane zweryfikowane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Ośrodek Technicznej Kontroli Zapór.

Ź r ó d ō: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Fall. b Flood reservoir “dry”.

N o t i c e. Data verified by the Institute of Meteorology and Water Management – Dams Monitoring Centre.

S o u r c e: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 9. TEMPERATURA POWIETRZA
AIR TEMPERATURE

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatura w °C Temperature in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2018	maksimum maximum	minimum minimum	
		1971-2018						
Wrocław	120	8,7	9,1	9,4	11,2	37,9	-30,0	67,9
Jelenia Góra	342	7,4	7,7	7,8	9,3	35,8	-31,8	67,6
Śnieżka	1603	0,6	1,0	1,3	2,2	24,6	-32,1	56,7
Kłodzko	356	7,4	7,6	7,9	9,5	35,1	-29,7	64,8

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2018			
		średnie ^b		average ^b				
Wrocław	120	569	522	560	398	3,0	2329	5,1
Jelenia Góra	342	678	686	743	458	2,4	2325	5,2
Śnieżka	1603	1150	1101	1141	941	10,5	1764	5,8
Kłodzko	356	576	596	629	492	3,0	1995	5,4

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods concern annual averages from these periods.

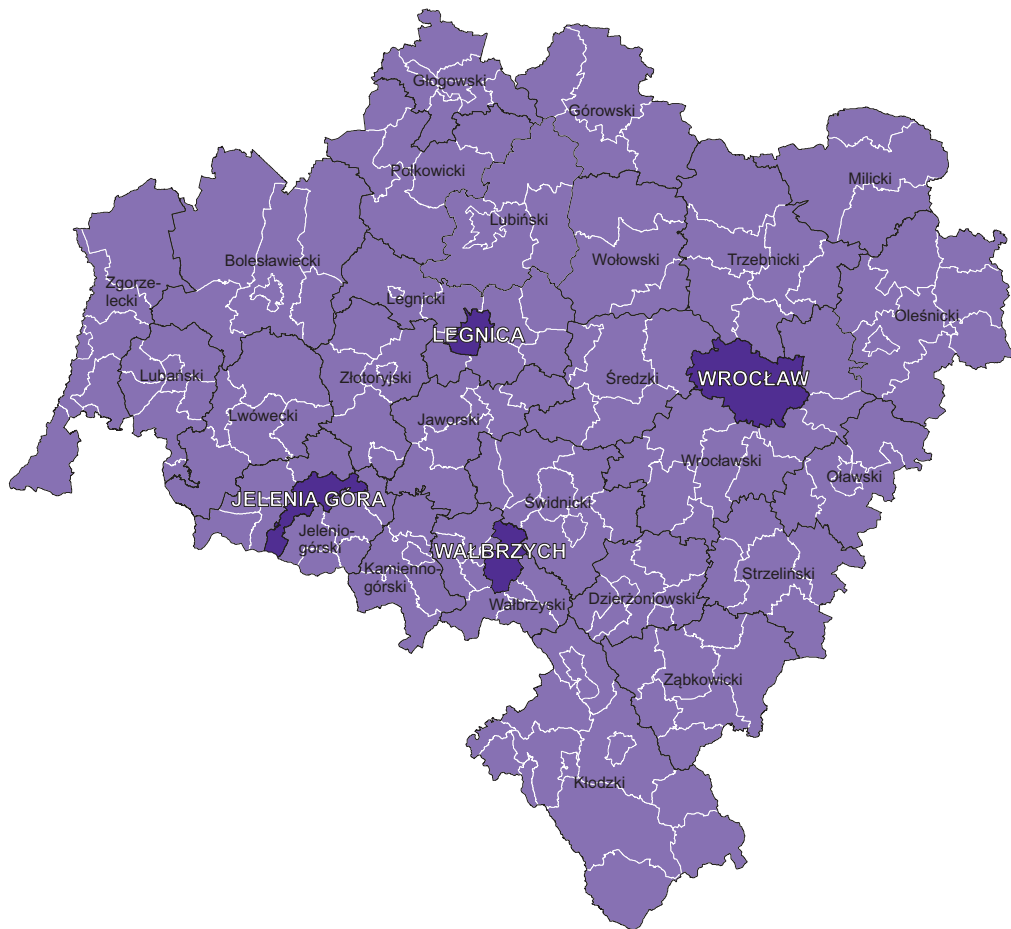
Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

ADMINISTRATIVE DIVISION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2018

As of 31st December

WROCLAW

Stolica województwa
Capital city of voivodship

LEGNICA

Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status

— Granica województwa
Voivodship border

— Granice powiatów
Powiat borders

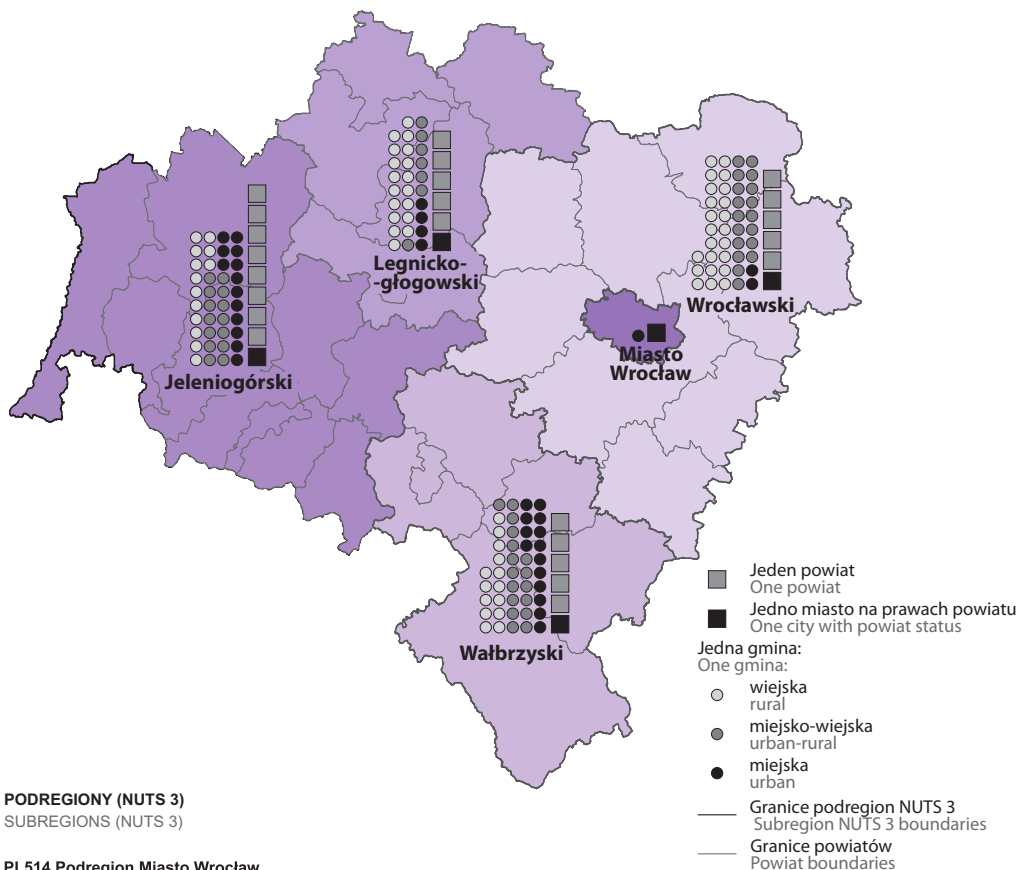
— Granice gmin
Gmina borders

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NUTS) W 2019 R.**

Stan w dniu 1 stycznia

DIVISION OF THE DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NUTS) IN 2019

As of 1st January

**PODREGIONY (NUTS 3)
SUBREGIONS (NUTS 3)**

PL514 Podregion Miasto Wrocław

Miasto na prawach powiatu
City with powiat status
Wrocław (1)

PL515 - Jeleniogórski

Powiaty
Powiaty

bolesławiecki	(6)
jaworski	(6)
jeleniogórski	(9)
kamiennogórski	(4)
lubański	(7)
lwówecki	(5)
zgorzelecki	(7)
złotoryjski	(6)

Miasto na prawach powiatu
City with powiat status
Jelenia Góra (1)

PL516 - Legnicko-głogowski

Powiaty
Powiaty

głogowski	(6)
górowski	(4)
legnicki	(8)
lubiński	(4)
polkowicki	(6)

Miasto na prawach powiatu
City with powiat status
Legnica (1)

PL517 - Wałbrzyski

Powiaty
Powiaty

dzierżonowski	(7)
kłodzki	(14)
świdnicki	(8)
wałbrzyski	(8)
ząbkowicki	(7)

Miasto na prawach powiatu
City with powiat status
Wałbrzych (1)

PL518 Wrocławski

Powiaty
Powiaty

milicki	(3)
oleśnicki	(8)
oławski	(4)
strzeliński	(5)
średzki	(5)
trzebnicki	(6)
wołowski	(3)
wrocławski	(9)

W nawiasach podano liczbę gmin.
Number of gminas in parentheses.

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 393).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 1161). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I-III, a także klas bonitacyjnych IV-VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych, wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 października 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions in land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29th March 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2019 item 393).

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection dated 3rd February 1995 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1161). Designation of agricultural land included in quality classes I-III as well as quality classes IV-VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 a gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral origin, located within the gmina. From 2009 to 4th October 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the utility value of which has declined due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem oraz rybactwem)” – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3).

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenu i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable using that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting, and fishing)” – organizational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item “exploitation of water supply network” – all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces, etc.).

4. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3).

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network from production entities (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węgiel aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności (miast i wsi) korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarzów korzystających ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them which are used to treat waste-water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data on **(urban and rural) population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organisational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13th January 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials,

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, pyłów krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2018 poz. 142, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlegają cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, nauko-

silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16th April 2004 (uniform text, Journal of Laws 2018 item 142, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguished by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They

wymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią), określająca kryteria do wyznaczenia ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservation (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council dated 30th November 2009 on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas for endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC dated 21st May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

8. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2019 poz. 701)

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach nieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stacjach osadowych własnych i innych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

9. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i nieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

10. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw

7. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of the housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

8. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14th December 2012 (Journal of Laws 2019 item 701).

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9th December 2014 (Journal of Laws item 1923).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thousand tonnes of waste in the course of the year or accumulated 1 million tonnes of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14th December 2012.

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facilities (including on own and other heaps, settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

9. Data on **municipal waste** concern waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

10. Data on **liquid waste** concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations,

domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

11. Dane o nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

12. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza oraz umieszczanie odpadów na składowisku), innych opłat środowiskowych, kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Od 2010 r. część wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych stanowi dochody budżetów powiatów i gmin, które mają za zadanie finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota tych wpływów, pomniejszona o nadwyżkę przekazaną do funduszy wojewódzkich.

which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

11. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2nd March 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

12. Ecological funds – environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from environmental use fees (i.e. fees collected i.a. for: emission of air pollutants as well as placement of waste on landfills), other environmental fees, fines for violating environmental protection requirements, repayments of loans granted for investors.

Since 2010, a part of revenues from environmental fees and fines constitutes incomes of powiat and gmina budgets, that have the task to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to those revenues, reduced by surplus transferred to voivodship funds.

TABL. 1(11). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 stycznia
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1st January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019		2010	2019	SPECIFICATION
	w ha	in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2018 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2018	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	1994674	1994674	1994670	-	693,4	687,5	Total area^b
Użytki rolne	1196980	1185316	1186704 ^c	-1307,0 ^c	416,1	409,5	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	875481	870998	864924	-820,0	304,3	298,4	arable land
sady	7051	6378	6121	-144,0	2,5	2,2	orchards
łąki trwałe	138909	135918	134213	-226,0	48,3	46,3	permanent meadows
pastwiska trwałe	122373	119989	118497	-186,0	42,5	40,9	permanent pastures
grunty rolne zabudowane	29638	27731	29856	52,0	10,3	10,3	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	13191	14424	14667	10,0	4,6	5,1	lands under ponds
grunty pod rowami	10337	9878	9901	-25,0	3,6	3,4	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	621204	625827	620781	156,0	215,9	213,9	Forest land as well as woody and bushy land
las	607325	611562	612977	84,0	211,1	211,3	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	13879	14265	7804	72,0	4,8	2,7	woody and bushy land
Grunty pod wodami powierzchniowymi	17692	17917	18385	60,0	6,2	6,3	Lands under surface waters
płynącymi	15043	15721	16062	5,0	5,2	5,5	flowing
stojącymi	2649	2196	2323	55,0	0,9	0,8	standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	133186	139111	144818 ^d	964,0 ^d	46,3	49,6	Built-up and urbanized areas
w tym:							of which:
tereny mieszkaniowe ...	19928	21541	23708	466,0	6,9	8,0	residential areas
tereny przemysłowe	13835	14254	14752	38,0	4,8	5,1	industrial areas
tereny inne zabudowane	10281	11493	11999	118,0	3,6	4,1	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	5144	5080	5218	35,0	1,8	1,8	urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	7911	7945	8139	49,0	2,8	2,8	recreational areas

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2009 i 2018. b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. d Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Population as of 31st December, respectively for 2009 and 2018. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Including areas used for public road construction or railways.

TABL. 1(11). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 stycznia

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)

As of 1st January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019		2010	2019	SPECIFICATION
	w ha in ha		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2018 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2018	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Grunty zabudowane i zurbanizowane (dok.) w tym:							Built-up and urbanized areas (cont.) of which:
tereny komunikacyjne ..	69993	72643	74915	279,0	24,3	25,7	transport areas
drogi	60953	62947	64496	974,0	21,2	21,9	roads
kolejowe	8818	8739	8686	-21,0	3,1	3,0	railway
inne ^e	222	957	1733	1132,0	0,1	0,2	others ^e
użytki kopalne	6094	6155	6087	-21,0	2,1	2,1	minerals
Użytki ekologiczne	3688	3772	3836	168,0	1,3	1,3	Ecological arable lands
Nieuzytki	12968	12667	12457	-34,0	4,5	4,3	Wasteland
Tereny różne ^f	8956	10064	7689	-7,0	3,1	2,7	Miscellaneous land ^f

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2009 i 2018. e Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. f Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31st December, respectively for 2009 and 2018. e Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. f Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(12). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^aAGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	159	305	959	454	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	130	252	330	411	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	22	54	74	125	mineral: I-II
III	102	198	256	286	III
IV	6	-	-	-	IV
Inne grunty rolne	-	1	42	-	Other agricultural land
Grunty leśne	29	52	587	43	Forest land

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

TABL. 2(12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a (dok.)**
 AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND
 DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA <i>BY DIRECTIONS OF DESIGNATION</i>					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	57	114	207	239	Residential areas
Na tereny przemysłowe	16	64	635	81	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	3	9	14	22	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	49	49	29	29	Minerals
Pod zbiorniki wodne	12	-	-	-	Under reservoirs
Na inne cele	22	69	74	40	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3(13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
 DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL
 AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

GRUNTY	2010	2015	2017	2018	LAND
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 grudnia)	6049	7946	5661	5572	Land requiring reclamation (as of 31st December)
zdewastowane	3608	5988	2637	3683	devastated
zdegradowane	2441	1958	3024	1889	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	10	69	90	147	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	-	36	19	83	agricultural
leśne	10	11	28	3	forest
zagospodarowane	10	18	9	28	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
 WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³			in hm ³		
O G Ó Ł E M	465,2	436,1	417,4	432,9	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ...	102,4	82,7	64,9	87,2	20,2	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes

TABL. 4(14). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI (dok.)
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	72,6	72,6	54,4	76,4	17,7	surface
podziemne	8,2	8,6	8,6	8,3	1,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	180,8	184,9	180,1	168,7	39,0	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	172,6	172,7	172,5	176,9	40,9	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	55,4	51,2	50,1	48,4	11,2	waters: surface
podziemne	117,3	121,6	122,3	128,5	29,7	underground

a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5(15). ZUŻYCIÉ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	424,0	394,7	381,0	396,1	100,0	TOTAL
Przemysł	117,6	90,7	76,0	96,1	24,3	Industry
w tym na cele produkcyjne	64,7	88,0	73,3	93,1	23,5	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	184,7	180,8	180,1	168,7	42,6	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	121,8	123,2	125,0	131,2	33,1	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(16). POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIÉŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	576	530	308	310	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	8769	8742	8740	7750	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	184652	180750	180053	168742	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	343	459	348	338	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,6	0,9	1,1	1,1	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	184309	180291	179705	168404	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	21,0	20,6	20,6	21,7	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7(17). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO
THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	243,4	196,8	189,8	200,6	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	141,3	89,4	77,2	86,9	43,3	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	51,4	37,4	19,1	38,6	19,3	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102,1	107,4	112,6	113,8	56,7	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	192,0	159,4	170,7	162,0	80,7	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	177,4	154,4	166,4	157,7	78,6	treated
mechanicznie	36,4	26,9	28,9	20,1	10,0	mechanically
chemicznie ^b	30,1	17,0	21,9	20,9	10,4	chemically ^b
biologicznie	35,2	24,4	25,2	24,5	12,2	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	75,8	86,0	90,4	92,2	45,9	with increased biogene removal
nieoczyszczane	14,5	5,0	4,3	4,3	2,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	14,4	4,9	4,2	4,2	2,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	discharged by sewage network

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. ^b Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8(18). ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA
ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 grudnia
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER
TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31st December

JEDNOSTKI	2010	2015	2017	2018	ENTITIES
O G Ó Ł E M	92	100	104	100	TOTAL
Odrowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	56	55	59	52	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	53	47	52	46	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	45	41	45	42	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	8	6	7	4	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	3	8	7	6	not possessing wastewater treatment plants
Odrowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	36	45	45	48	Discharging wastewater into sewerage network (not possessing wastewaters treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9(19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
 Stan w dniu 31 grudnia
 WASTEWATER TREATMENT PLANTS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Mechaniczne Mechanical	Chemiczne Chemical	Biologiczne Biological	Z podwyższonym usuwaniami biogenów With increased biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						
Liczba						Industrial wastewater treatment plants
2010	81	16	20	42	3	Number
2015	69	13	15	39	2	
2017	73	12	17	42	2	
2018	67	10	16	39	2	
Przepustowość w dam ³ /d						Capacity in dam ³ /24h
2010	649,3	372,8	224,6	48,1	3,8	
2015	305,3	154,1	127,5	20,0	3,7	
2017	349,5	155,5	168,0	22,0	4,0	
2018	332,6	141,8	168,0	19,0	3,9	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						
Liczba						Municipal wastewater treatment plants^a
2010	208	-	-	138	70	Number
2015	227	1	-	162	64	
2017	225	-	-	164	61	
2018	224	-	-	162	62	
Przepustowość w dam ³ /d						Capacity in dam ³ /24h
2010	794,5	0,6	-	227,2 ^b	566,7	
2015	858,3	0,1	-	260,6	597,6	
2017	773,0	-	-	196,5	576,6	
2018	771,3	-	-	192,7	578,6	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd}						Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^{cd}
2010	75,9	-	-	21,5	54,5	
2015	79,7	0,0	-	16,0	63,7	
2017	80,9	-	-	16,3	64,6	
2018	81,1	-	-	16,0	65,0	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 28.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. d See general notes to the Yearbook, item 13 on page 28.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM
 UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
 EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT
 NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 grudnia)	137	136	137	135	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31st December)
z liczby ogółem: wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of number total: possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	84	81	79	75	particulates
gazowych	25	27	26	23	gases
nieposiadające wyników pomiarów: emisji:					without the results of measurements of: emission:
pyłów	35	39	39	.	particulates
gazów	35	39	37	.	gases
immisji:					immission
pyłów	121	128	.	particulates
gazów	126	123	.	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thousands tonnes:
pyłowych	5,2	2,8	1,9	1,7	particulates
w tym pyły ze spalania paliw.....	3,9	1,8	1,2	1,1	of which particulates from the combustion of fuels

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNI
UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT
NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	82,9	44,9	31,9	29,4	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	54,2	22,6	13,7	12,4	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	7,8	7,4	5,6	4,4	carbon oxide
tlenki azotu	19,2	12,9	10,6	10,6	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousands tonnes:
pyłowe	2745,7	2282,4	1990,5	1982,1	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	825,8	559,7	419,8	438,7	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,8	99,9	99,9	99,9	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	90,9	92,6	92,9	93,7	gases (excluding carbon dioxide)

TABL. 11(21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNI
UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR
QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofil- ters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	--	----------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 grudnia EQUIPMENT — as of 31st December

OGÓŁEM	2010	177	39	1331	64	124	49
TOTAL	2015	165	40	1543	46	103	169
	2017	130	48	1580	53	86	161
	2018	122	51	1609	44	100	162
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2010	40	9	65	3	11	x
low	2015	34	3	36	3	8	x
	2017	28	3	36	3	13	x
	2018	27	3	36	3	13	x
średnia	2010	59	10	99	2	41	x
moderate	2015	48	7	89	6	32	x
	2017	38	8	110	6	26	x
	2018	35	7	107	6	29	x
wysoka	2010	78	20	1167	59	72	x
high	2015	83	30	1418	37	63	x
	2017	64	37	1434	44	47	x
	2018	60	41	1466	35	58	x

PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h WASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2010	5705	4419	8745	9482	2149	1507
TOTAL	2015	4170	3270	7373	6778	2608	2437
	2017	3359	3530	9489	6547	6063	2714
	2018	3220	3483	10516	6801	6716	2783
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2010	1494	282	593	80	265	x
low	2015	762	54	474	80	35	x
	2017	1004	230	487	80	120	x
	2018	984	232	487	80	120	x
średnia	2010	1696	1115	1963	293	599	x
moderate	2015	1029	637	1406	24	364	x
	2017	613	624	1561	24	245	x
	2018	446	406	1587	24	344	x
wysoka	2010	2515	3022	6189	9109	1285	x
high	2015	2379	2579	5493	6674	2209	x
	2017	1742	2676	7441	6443	5698	x
	2018	1790	2845	8442	6697	6252	x

TABL. 12(22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA** ^a
Stan w dniu 31 grudnia
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION ^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM	369870,5	371124,9	371492,2	371531,4	18,6	1281	TOTAL
Parki narodowe	11920,5	11928,3	12303,5	12303,5	0,6	42	National parks
Rezerwy przyrody	10486,0	10688,0	10688,1	10677,3	0,5	37	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	195437,1	195394,8	195394,8	195397,4	9,8	674	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	138553,7	138435,7	138435,7	138420,6	6,9	477	Protected landscape areas ^b
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	8271,5	9476,3	9472,3	9472,4	0,5	33	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	5201,6	5201,7	5197,7	5242,5	0,3	18	Ecological arable lands
Stanowiska dokumentacyjne	0,1	0,1	0,2	17,8	0,0	0	Documentation sites

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 64. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 64. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13(23). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 grudnia
NATIONAL PARKS
As of 31st December

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha						
	parków narodowych			national parks			otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą ^b of grand total number — strictly protected ^b				
			razem total	w tym lasów of which forests			
OGÓŁEM	2010	11920,5	9856,6	2497,1	1065,1	21779,0	
TOTAL	2015	11928,3	9862,0	2846,9	1404,0	21771,3	
	2017	12303,5	10220,4	2929,1	1484,3	23598,5	
	2018	12303,5	10220,4	2929,1	1484,3	23598,5	
Gór Stołowych		6352,1	5823,4	771,0	771,0	10505,5	
Karkonoski		5951,4	4397,0	2158,1	713,3	13093,0	

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of parks in the area of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14(24). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 grudnia

NATURE RESERVES

As of 31st December

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES
		ogółem total	w tym lasów of which forests	
OGÓŁEM	2010 66	10486,0	3736,0	TOTAL
	2015 67	10688,0	3991,0	
	2017 67	10688,1	3991,1	
	2018 67	10677,3	3870,4	
Faunistyczne.....	3	6372,3	319,6	
Krajobrazowe.....	1	2,8	2,0	Landscape
Leśne.....	41	2839,1	2701,3	Forest
Torfowiskowe.....	7	860,9	588,9	Peat-bog
Florystyczne.....	8	359,9	258,5	Flora
Przyrody nieożywionej.....	5	119,1	-	Inanimate nature

TABL. 15(25). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 grudnia

LANDSCAPE PARKS

As of 31st December

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
OGÓŁEM	2010	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
TOTAL	2015	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
	2017	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
	2018	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
Dolina Baryczy.....		70040,0	29699,0	26165,0	6279,0
Śnieżnicki.....		28800,0	21302,0	7475,0	23,0
Przemkowski.....		22340,0	10714,0	4711,9	1100,6
Chełmy.....		15990,8	7711,2	7341,5	110,2
Rudawski.....		15705,0	8884,0	5659,0	183,0
Dolina Bobru.....		10943,0	4482,0	6032,0	429,0
Dolina Bystrzycy.....		8570,0	2162,0	4923,0	1000,0
Ślężański.....		8190,0	5569,0	2220,0	14,0
Gór Sowich.....		8140,7	7917,4	219,2	4,1
Dolina Jezierzycy.....		7953,0	4579,0	1257,0	218,0
Sudetów Wałbrzyskich.....		6493,0	5721,5	739,3	32,2
Książański.....		3155,4	2780,0	360,4	15,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16(26). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 grudnia

MONUMENTS OF NATURE

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2625	2541	2521	2579	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa.....	2279	2189	2145	2199	Individual trees
Grupy drzew.....	186	187	196	204	Tree clusters
Aleje.....	60	62	59	54	Alleys
Glazy narzutowe.....	36	38	43	43	Erratic boulders

TABL. 17(27). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 grudnia
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	5325,4	4294,1	5567,7	4345,5	6446,8	5070,4	6528,9	5156,9	T O T A L in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,3	1,9	0,3	2,0	0,3	2,3	0,3	2,4	in % of total area space of the voivodship ^a
na 1 mieszkańca ^b w m ²	18,3	21,0	19,2	21,6	22,2	25,4	22,5	25,9	per capita ^b in m ²
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									Generally accessible urban area green belts:
parki spacerowo-wypoczynkowe	2476,9	1955,5	2704,8	2010,9	2758,8	1992,7	2755,7	1987,3	strolling-recreational parks
zieleńce	1041,4	703,1	1095,3	709,5	1552,4	1121,1	1680,6	1248,4	lawns
Tereny zieleni osiedlowej ..	1807,1	1635,5	1767,7	1625,1	2135,7	1956,6	2092,6	1921,2	Green areas of the housing estates

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

TABL. 18(28). **ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE ^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 grudnia)	139	166	170	171	Plants generating waste (as of 31st December)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	33550,4	35462,7	35245,4	33967,2	Waste generated (during the year) in thousands tonnes
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	594361,2	631003,8	643589,9	653531,8	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thousands tonnes
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	471,7	750,5	593,1	881,7	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thousands tonnes
Tereny składowania odpadów w ha: niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2611,9	2516,8	2506,4	2500,3	Area of storage yards in ha: non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	13,2	2,2	7,9	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 19(29). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2018 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of the year)
	ogółem grand total	pod-dane odzyskowi ^c reco- vered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		prze- ka- zane innym odbi- or- com trans- ferred to other recipients	maga- zyno- wane czasowo tem- porarily stored	
			razem total	w tym składo- wane ^d of which land- filled ^d			
w tys. t in thousands tonnes							
OGÓŁEM	33967,2	881,7	480,6	452,2	32232,8	372,1	653531,8
TOTAL							
w tym: o which:							
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych.....	77,6	-	14,6	14,6	54,9	8,1	310,9
Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste							
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapnio- wych metod odsiarczania gazów odlotowych.....	1500,3	-	-	-	1500,3	-	-
Mixtures of fly ash and solid waste originating from lime- stone methods of desulphuri- sation of waste gases							
Popioły lotne z węgla	151,9	-	-	-	151,9	-	-
Coal fly ash							
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	99,7	-	-	-	93,3	6,4	244,5
Slag, furnace ash and particu- lates from boilers							

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 20(30). **ODPADY KOMUNALNE** ^a
MUNICIPAL WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^b	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^c w tys. t	994,4	987,2	1086,2	1142,1	961,9	Municipal waste collected ^c in thousands tonnes
zmieszane	923,7	787,3	842,3	864,9	704,3	mixed
w tym wysegregowane	98,6	115,7	.	.	.	of which segregated
miasta	768,5	608,4	643,4	661,3	534,3	urban areas
wieś	155,1	178,9	198,9	203,6	170,0	rural areas
zebrane selektywnie	70,8	199,9	243,9	277,1	257,6	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	13,9	26,5	32,7	37,9	34,7	paper and cardboard
szkło	16,4	34,9	39,0	45,7	42,9	glass
tworzywa sztuczne	8,5	23,4	19,5	17,6	15,5	plastic
metale	2,3	1,0	1,0	0,6	0,5	metals
wielkogabarytowe	12,6	23,0	36,8	46,2	44,7	largesize
biodegradowalne	14,6	57,5	70,2	74,1	66,6	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 66. b Dane szacunkowe. c Od 2014 r. pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości.

a See general notes, item 8 on page 66. b Estimated data. c Since 2014 includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by gminas since 1st July 2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

TABL. 21(31). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** ^a
LIQUID WASTE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1431,8	1311,0	1255,7	1295,0	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	526,7	383,3	308,7	271,9	urban areas
wieś	905,1	927,7	947,1	1023,1	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	977,5	975,1	912,4	.	of which from households
miasta	336,4	263,0	171,4	.	urban areas
wieś	641,2	712,1	741,0	.	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 grudnia)	107,8	102,6	102,5	105,0	Septic tanks in thousands (as of 31st December)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 grudnia)	4,0	9,6	11,6	11,8	Household wastewater treatment systems in thousand (as of 31st December)

a Dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 66. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a Estimated data; see general notes, item 10 on page 66. b Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

TABL. 22(32). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 grudnia):							Controlled landfill sites in operation (as of 31st December):
liczba	51	31	30	26	10	16	number
powierzchnia w ha	234,7	180,7	168,0	159,0	65,8	93,2	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	22,7	47,4	2,7	6,9	4,3	2,6	Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha
czynnych	-	9,3	2,7	2,6	-	2,6	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	22,7	38,1	-	4,3	4,3	-	exploitation completed

TABL. 23(33). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Ochrona środowiska	701753,7	1170672,7	315638,3	696029,5	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	46349,4	539752,8	45596,7	135879,0	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	11658,2	18660,0	24707,5	30749,0	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	571860	522085,1	209693,4	438658,4	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	161329,5	78620,2	16324,1	54552,0	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	346916,6	428335,7	119804,7	299477,1	sewage network discharging wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych....	54325,2	49637,3	31323,5	49573,4	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	4743,9	10703,4	13607,7	9682,5	waste collection ^b and transport
w tym selektywne zbieranie odpadów	1214,8	5595,7	5354,0	1909,1	of which selective waste collection

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 23(33). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące) (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a
 (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	8660,6	21831,7	1918,2	1906,7	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych ...	2843,5	2149,3	920,4	743,2	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.....	1478,6	-	-	13128,3	Protection of nature, biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	14402,6	10496,8	1177,4	713,3	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	288352,8	616785,8	430334,1	435718,5	Water management
Ujęcia i doprowadzenia wody	127434,2	100455,9	61960,3	98889,5	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody.....	29781,7	41555,7	6182,8	22917,8	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	90558	66821,7	184930,0	201992,0	Water reservoirs and falls
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	22583,6	284390,6	75747,9	104578,2	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	17995,3	123561,9	101513,1	7341,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 24(34). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION

Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	466	785	1128	1	particulates
gazowych	59	770	-	-	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	256,8	588,9	162,2	262,2	wastewater

TABL. 24(34). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (cd.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
wody opadowe	62,1	69,2	39,8	38,9	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	7	5	-	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	5	5	-	3	of which municipal
mechaniczne	3	-	-	-	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	4	5	-	3	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	-	-	-	-	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	5487	2561	54000	722	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	2582	2161	-	722	of which municipal
mechanicznych	640	-	54000	-	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	4847	1661	-	722	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	-	900	-	-	with increased biogene removal ^a
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (prydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	69	204	145	193	facilities
przepustowość w m ³ /d	51	508	356	351	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	-	2	-	-	facilities
przepustowość w m ³ /d	-	2730	-	-	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management

a W tym chemiczne.

a Of which chemical.

TABL. 24(34). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	1	1	-	1	facilities
wydajność w t/r	6000	4500	-	10	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	-	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	-	-	-	-	area in ha
wydajność w t/r	-	-	-	-	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	-	114	-	9465	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	2522	2407	2148	3583	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	6911	5640	-	3199	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	269,2	197,7	178,8	184,2	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	-	-	-	-	Capacity of water reservoirs in thousand m ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	7,9	10,8	2,2	1,0	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	-	20,2	-	-	Flood embankments in km

b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

b Excluding municipal waste. c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 25(35). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN					
OGÓŁEM	147425,3	348448,6	78742,9	211711,9	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	20883,3	165579,6	33188,1	52979,7	25,0	Protection of ambient air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	90584,6	137641,1	18971,7	97371,8	46,0	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka odpadami	5079,2	7782,7	7421,6	32090,7	15,2	Waste management
Pozostałe	30878,3	37445,2	19161,5	29269,7	13,8	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 26(36). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
 RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	153901,3	115479,1	95452,1	89996,6	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	52698,3	39016,2	30216,1	26435,4	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	56429,1	28885,8	20001,6	24677,6	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	204,3	-	598,3	813,1	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	92,1	-	139,1	420,3	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	26,4	-	60,8	13,5	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 stycznia 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 5 lat, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2018.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 227)

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej

General notes

1. On 1st January 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24th July 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 5 years, starting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2018.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7th August 2014 (uniform text Journal of Laws 2018 item 227).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service

działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

- 3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local government administration comprises:

- 1) gminas and cities with powiat status:
 - gmina offices and auxiliary service units (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),
 - offices of cities with powiat status and auxiliary service units (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);
- 2) powiaty, i.e., powiat starost offices and auxiliary service units (e.g., labour offices, public road boards);
- 3) voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

Local government appeal councils are bodied competent for examining, i.a., appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

5. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in foreign entities.

TABL. 1(37). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 grudnia

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Powiaty	26	26	26	26	Powiats
Miasta na prawach powiatu	3	4	4	4	Cities with powiat status
Gminy	169	169	169	169	Gminas
miejskie	36	36	35	35	urban
miejsko-wiejskie	55	55	56	56	urban-rural
wiejskie	78	78	78	78	rural
Miejscowości wiejskie	2554	2527	2530	2527	Rural localities
Sołectwa	2305	2322	2320	2326	Village administrator's offices

TABL. 2(38). **GMINY W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

GMINAS IN 2018

As of 31st December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni ^a Area ^a							300,0 km ² i więcej and more
		5,0 – – 19,9 km ²	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
O G Ó Ł E M	169	10	23	50	44	19	11	7	5
T O T A L									
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
Below									
2500 – 4999	33	2	5	17	8	1	-	-	-
5000 – 7499	42	2	3	18	15	2	-	1	1
7500 – 9999	25	-	1	5	9	6	3	-	1
10000 – 14999	17	1	1	3	6	2	2	2	-
15000 – 19999	16	2	1	2	1	2	5	2	1
20000 – 39999	26	3	8	1	4	6	1	1	2
40000 – 99999	5	-	3	1	1	-	-	-	-
100000 – 199999	1	-	-	1	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
and more									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km².

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Gminas with area below 5,0 km² did not appear.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3(39). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2018

As of 31st December

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni ^a Area ^a						2000,0 km ² i więcej and more
		50,0 – – 99,9 km ²	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	
O G Ó Ł E M	30	2	2	5	16	4	1	-
TOTAL								
Poniżej 50000	7	-	-	1	6	-	-	-
<i>Below</i>								
50000 – 74999	8	-	-	2	6	-	-	-
75000 – 99999	7	1	1	1	2	2	-	-
100000 – 149999	5	1	-	1	1	2	-	-
150000 – 199999	2	-	-	-	1	-	1	-
500000 i więcej	1	-	1	-	-	-	-	-
and more								

a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km².

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Powiats with area below 50,0 km² did not appear.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4(40). WYBORY RADNYCH DO ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W DNIU 21 PAŹDZIERNIKA 2018 R.

ELECTIONS OF COUNCILLORS TO ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 21st OCTOBER 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rady Councilis of			Sejmiku wojewódzkiego Voivodship regional council	SPECIFICATION
	gmin gmina	miast na prawach powiatu city with powiat status	powiatów powiat		
Liczba mandatów	2637	108	506	36	Number of mandates
Liczba zarejestrowanych kandydatów na radnych:					Number of registered candidates for councillors:
w liczbach bezwzględnych	9038	1039	3613	517	in absolute numbers
na 1 mandat	3,4	9,6	7,1	14,4	per mandate
Uprawnieni do głosowania w tys.	1501,6	709,5	1562,0	2275,5	Persons entitled to vote in thousands
Oddane głosy:					Votes cast:
w tys.	807,0	370,6	835,5	1207,9	in thousands
na % uprawnionych	53,7	52,2	53,5	53,1	in % of entitled persons
w tym głosy ważne:					Tertiary
w tys.	781,6	362,7	787,7	1124,8	in thousands
na % uprawnionych	52,1	51,1	50,4	49,4	in % of entitled persons

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu; dane dotyczące uprawnionych do głosowania i oddanych głosów nie obejmują tych okręgów wyborczych, w których nie przeprowadzono głosowania z uwagi na fakt, iż liczba kandydatów była równa lub mniejsza od liczby mandatów.

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Komisji Wyborczej.

a Excluding city councils in cities with powiat status; data concerning persons entitled to vote as well as cast votes do not include election districts where voting was not conducted because the number of candidates was equal or lower than number of mandates.

S o u r c e: data of the National Electoral Commission.

TABL. 5(41). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast na prawach powiatu city with powiat status councils	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	2732	108	503	36	TOTAL
W tym kobiety	910	37	141	8	Of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18-29 lat	107	5	10	2	18-29
30-39	575	28	66	4	30-39
40-49	714	19	121	13	40-49
50-59	672	25	142	5	50-59
60 lat i więcej	664	31	164	12	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	1232	83	404	36	Tertiary
Policealne i średnie	1079	21	85	-	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	403	4	13	-	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	18	-	1	-	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	283	25	210	31	Managers
Specjaliści	701	49	163	4	Professionals
Technicy i inny średni personel	368	10	28	-	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	260	9	27	-	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	327	7	20	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	291	1	31	-	Skilled agricultural forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieś- lnicy	156	3	2	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	150	1	7	-	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy wykonujący prace proste	70	-	1	-	Elementary occupations
Siły zbrojne	31	-	3	1	Armed forces occupations
Pozostali niesklasyfikowani	95	3	11	-	Other unclassified

^a Bez radnych rad miast na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 85; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city with powiat status councils. ^b See general notes, item 3 on page 85; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 6(42). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in PLN				
OGÓŁEM	30646	29195	28949	27656	3936,59	4607,39	5054,12	5371,91	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa	10612	9797	9456	8563	4136,95	4634,03	5177,36	5422,15	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	19961	19326	19421	19021	3822,37	4587,07	4987,22	5343,07	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	13690	13075	13227	13057	3908,86	4675,03	5060,82	5446,53	gminas and cities with powiat status
powiaty	4737	4415	4348	4357	3304,55	3996,87	4421,39	4693,88	powiats
województwo	1534	1836	1846	1607	4649,54	5377,37	5792,58	6262,61	voivodship

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 162.

a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 162.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 września 1998 r. (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1950, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 października 1999 r. (ustawa z dnia 10 września 1999 r., tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1958) lub innych ustaw szczególnych.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

3. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. **Wpływ spraw do sądów** oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

5. **Sądy apelacyjne** rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

6. **Sądy okręgowe** rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych. Nie wszystkie sądy okręgowe rozpo-

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1st September 1998 (the law dated 6th June 1997, uniform text Journal of Laws 2019 item 1950 with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17th October 1999 (the law dated 10th September 1999, unified text: Journal of Laws 2018 item 1958) or other specific laws.

2. An **ascertained crime** is an event which after the completion of preparatory proceedings, was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

3. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. **Incoming cases** are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

5. **Appeal courts** consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

6. **Regional courts** consider cases relegated by the laws in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance. Not all

znają sprawy gospodarcze.

7. Sprawą załatwioną jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu w wieku 13-16 lat.
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2018 poz. 969).

Zgodnie ze zmianami w ustawie obowiązującymi od 2014 r. sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karnego przez nieletniego.

Sąd może orzec środki wychowawcze, poprawcze lub załatwić sprawę w inny sposób. Środki, jakie sąd rodzinny może zastosować wobec nieletniego, to m.in.: ustanowienie nadzoru (rodziców, opiekuna, kuratora, organizacji udzielającej poręczenia za nieletniego), udzielenie upomnienia, zobowiązanie do określonego postępowania, umieszczenie w instytucji lub organizacji powołanej

regional courts try commercial cases.

7. A resolved case is:

- 1) in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;
- 2) in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in the given year also include the cases unresolved from previous years.

8. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteracting the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26th October 1982 (uniform text Journal of Laws 2018 item 969).

According to the valid (since 2014) single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges cases in which suspicion of demoralization or committing of punishable act by a juvenile occurs.

The court may adjudicate educational or correctional measures or resolve the case in another way. The measures which the family court may apply to the juvenile include instituting supervision (by parents, guardian, probation officer or organization which provides warranty for the juvenile), issuing a reprimand, obligating the juvenile to behave in a

do przygotowania zawodowego lub w innych instytucjach, orzeczenie umieszczenia: w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, ośrodku szkolno-wychowawczym, w podmiocie leczniczym, w domu pomocy społecznej, w zakładzie poprawczym lub skierowania do ośrodka kuratorskiego.

Sprawy rodzinne rozpoznawane są przez sądy rodzinne, które działają jako wydziały rodzinne i nieletnich w sądach rejonowych, z wyjątkiem niektórych spraw, np. o rozwód i separację rozpoznawanych przez wydziały cywilne sądów okręgowych na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 52, z późn. zm).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych — wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

11. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska i mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

specific manner or placing the juvenile in an institution of vocational training and other institution, in youth education centre, youth social therapy centre, educational centre, in health care entities, in social welfare homes, in correctional centre or directing to probation officer's centres..

Family cases are heard by family courts which act as family and juvenile departments in district courts, with the exception of some cases (e.g., divorce and separation), which have been transferred to civilian regional courts on the basis of the Law on Common Courts, dated 27th July 2001 (Journal of Laws 2019 item 52, with later amendments).

9. Adult convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years.

10. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

11. Fires are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

Uwaga do tablic 1, 2

Od 2015 r. dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Note to tables 1, 2

Since 2015 data do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

TABL. 1(43). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	114342	79395	72858	74726	TOTAL
w tym w miastach	96460	65073	58943	60081	of which urban areas
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2829	1379	1425	1332	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo – art. 148 kk	63	51	52	59	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1418	740	845	794	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1019	394	358	273	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	14201	7017	7157	6542	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	13010	5393	4987	4478	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	4009	2583	2856	2682	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	366	295	387	391	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	97	121	121	149	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	3220	1978	2694	5420	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1444	931	1137	976	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	1831	295	372	304	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b	3882	2331	2060	1767	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	518	543	507	453	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	535	372	327	243	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

^a Łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1(43). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	1719	1064	986	810	Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231 250a, 296a i 296b kk	1720	228	196	196	Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2707	1684	1828	1937	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	392	1219	560	570	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^c	4345	4206	3981	4016	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d	67110	49387	42051	40766	Against property – Art. 278–295 Criminal Code^d
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	24122	17821	14849	13958	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^e Criminal Code
w tym kradzież samochodu	1517	1238	1014	955	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	456	303	282	229	Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	16412	12167	10348	10016	Burglary – Art. 279 Criminal Code ^f
Rozbój – art. 280 kk	2179	737	555	388	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	161	131	138	148	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	643	47	63	27	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	10828	11077	8903	8249	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	1907	549	411	301	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	351	412	230	282	Against money and securities trading Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.) ...	64	20	17	12	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2018, item 2137 with later amendments)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2018 r., poz. 1191 z późn. zm.)	178	125	76	1102	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2018, item 1191 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2018 r., poz. 1030)	5507	4830	5314	5608	On Counteracting Drug Addiction – law dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2018, item 1030)
Przestępstwa skarbowe – kks	62	66	108	177	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym związane z akcyzą	28	31	53	35	Of which related to excise

a Łącznie z prokuraturą. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2(44). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
 RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	67,8	60,3	64,1	65,4	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,5	82,1	82,9	81,0	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	97,9	97,4	97,2	Against public safety and safety of transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	95,8	89,1	90,6	88,9	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	86,3	79,3	82,0	81,8	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	98,8	99,5	99,7	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i netykalności cielesnej ...	98,9	78,0	82,5	76,3	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	48,9	43,5	44,5	43,6	Against property

a Łącznie z prokuraturą. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 94.

Ź r ó ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 94.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3(45). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
 INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
OGÓŁEM	985052	912751	967923	858477	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	46916	31095	31510	33584	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	41419	46172	33409	32358	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	97746	94744	95727	86589	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	571221	552769	623743	582277	Civil
w tym wieczysto-księgowę ^b	259578	269258	298642	291781	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	133695	124056	123614	67876	Family
Z zakresu prawa pracy	8123	6122	5018	3951	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2324	3333	2736	2626	Related to social security law
Gospodarcze ^c	39440	54460	52166	49216	Commercial law ^c
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
OGÓŁEM	73059	81169	78774	81150	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	971	896	882	912	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	32198	33085	32552	32712	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	24804	29718	30127	31067	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1513	1369	1016	948	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	9245	10340	6575	8684	Related to social security law
Gospodarcze	4014	5761	7622	6827	Commercial law

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4(46). WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2018 R.
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts				SPECIFICATION
		jelenio- górski	legni- cki	świdni- cki	wroc- ławski	
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance						
Ogółem sprawy	858477	141038	154675	180149	382615	Total cases
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	33584	6236	6906	8278	12164	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	32358	6845	6115	6078	13320	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	86589	18655	17171	18297	32466	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	582277	92311	102419	122833	264714	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	291781	47024	45882	51163	147712	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	67876	12308	13934	15712	25922	Family
Z zakresu prawa pracy	3951	498	686	954	1813	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2626	266	351	426	1583	Related to social security law
Gospodarcze ^c	49216	3919	7093	7571	30633	Commercial law ^c
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal						
Ogółem sprawy	81150	9676	12245	13562	45667	Total cases
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	912	154	155	173	430	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	32712	4203	4082	6444	17983	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	31067	4337	4759	5471	16500	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	948	118	180	159	491	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych	8684	864	855	1315	5650	Related to social security law
Gospodarcze	6827	x	2214	x	4613	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5(47). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	40830	21541	21122	23403	T O T A L
w tym mężczyźni	37339	19368	18897	20942	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	4324	2852	2770	2824	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	56	22	26	24	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1545	954	857	795	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komu- nikacji	12305	4692	4605	4529	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nie- trzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	11699	4139	3650	3487	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości	1121	974	945	1072	Against freedom, freedom of con- science and religion, sexual free- dom and morals
W tym zgwałcenie	73	68	46	60	Of which rape

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 94.

^a Criminal Code articles – see table 1 on page 94.

TABL. 5(47). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciwko rodzinie i opiece	2661	1367	1361	3750	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1073	676	701	739	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	13179	8031	7821	7542	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	4224	2513	2517	2581	Property theft
Kradzież z włamaniem	1923	1505	1399	1201	Burglary
Rozbój	710	398	382	299	Robbery

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6(48). ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE

RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	39078	23944	22303	21058	T O T A L
O rozwód	8620	7346	8044	7410	By divorce
O separację	410	278	261	200	By separation
O alimenty	13006	9505	8102	7787	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	3239	x	x	x	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	8035	x	x	x	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie:					Concerning juveniles ^a at session or hearing:
w związku z demoralizacją	2061	x	x	x	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	3707	x	x	x	involving punishable acts
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					Concerning juveniles ^a in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	x	2955	3017	2947	of demoralization
popelnienia czynu karalnego	x	3860	2879	2714	of committing punishable acts

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 92.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 8 on page 92.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7(49). SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2018 R.

FAMILY CASES RESOLVED IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okęgi Districts				SPECIFICATION
		jeleniogórski	legnicki	świdnicki	wrocławski	
O G Ó Ł E M	21058	3582	4843	5326	7307	T O T A L
O rozwód	7410	1250	1368	1636	3156	By divorce
O separację	200	28	39	49	84	By separation
O alimenty	7787	1438	1994	1821	2534	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:						Concerning juveniles ^a in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	2947	448	777	1082	640	of demoralization
popelnienia czynu karalnego	2714	418	665	738	893	of committing punishable acts

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 92.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 8 on page 92.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8(50). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM**^a
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców				Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	4	1	1	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	1	1	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników b	29	27	23	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	819	835	832	Cooperatives
Spółki jawne	2269	2544	2613	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ..	14631	25187	31296	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c				Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	4186	5577	5928	Associations ^d
Związki zawodowe	572	579	574	Trade unions
Izby gospodarcze	17	18	19	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych				Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	35859	54512	48541	Total debtors

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy we Wrocławiu.
b Prowadzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – „Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej”. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registration court conducting the National Judicial Register in dolnośląskie voivodship is the District Court in Wrocław.
b Conducting economic activity. c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9(51). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**^a
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pożary ^b	14482	22816	13776	18368	Fires ^b
małe	13698	21476	13282	17528	small
średnie	741	1222	446	765	medium
duże	34	109	40	65	large
bardzo duże	9	9	8	10	very large
w tym:					of which:
nieostrożność osób dorosłych	4426	7477	3751	5117	carelessness of adults
nieostrożność nieletnich	139	121	78	141	carelessness of juveniles
podpalenie umyślne	3208	8206	4223	6393	arsons
Miejskowe zagrożenia	26105	26131	28307	23872	Local threats
Falszywe alarmy	1863	3066	4047	3887	False alarms

a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnej, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). b Pożary małe o powierzchni obiektów do 70 m², średnie – 71 do 300 m², duże – 301 do 1000 m², bardzo duże - powyżej 1000 m².

a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). b Small fires – area of object to 70 m², medium – 71 up to 300 m², large – 301 up to 1000 m², very large – over 1000 m².

TABL. 9(51). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ ^a (dok.)
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Stratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					Rescue personnel participating in rescue operations:
pożary	100002	183447	119237	162477	fires
miejscowe zagrożenia	153205	164449	195296	169368	local threats
Wypadki z ludźmi	4773	6353	7768	7068	Casualties
ofiary śmiertelne	496	411	614	568	fatalities
Ranni i poparzeni	4277	5942	7154	6500	Injured and burnt
w tym stratownicy	54	67	67	54	of which rescue personnel

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnej, zakładowych i terenowych służb ratowniczych).

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services).

Source: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

TABL. 10(52). MIEJSCA POWSTANIA POŻARÓW I MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ ORAZ STRATY MATERIALNE
TYPE OF PLACES WHERE FIRES AND LOCAL THREATS OCCURED AND MATERIAL LOSSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pożary ^a	14482	22816	13776	18368	Fires ^a
Obiekty:					Type of places:
mieszkalne	3310	3300	3574	3587	homes
użyteczności publicznej	200	239	222	197	public
magazynowe	108	128	119	132	warehouse
produkcyjne	213	203	211	225	production
Środki transportu	818	802	946	1061	Means of transport
Lasy	226	781	181	594	Forests
Uprawy	3350	6949	2453	4084	Crops
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	6257	10414	6070	8488	Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)
Miejscowe zagrożenia ^b	26105	26131	28307	23872	Local threats ^b
Obiekty:					Type of places:
mieszkalne	10267	8210	8760	9044	homes
użyteczności publicznej	1673	1151	1172	1208	public
magazynowe	121	73	96	76	warehouse
produkcyjne	327	239	252	265	production
Środki transportu	4400	4861	5494	5260	Means of transport
Lasy	61	95	104	105	Forests
Uprawy	167	288	204	179	Crops
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	9089	11214	12225	7735	Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)

^a Pożary małe o powierzchni obiektów do 70 m², średnie – 71 do 300 m², duże – 301 do 1000 m², bardzo duże - powyżej 1000 m². ^b Katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

^a Small fires – area of object to 70 m², medium – 71 up to 300 m², large – 301 up to 1000 m², very large – over 1000 m². ^b Natural disasters, technical failures, transportation accidents and other threats to life and property.

Source: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

CHAPTER V POPULATION

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.
2. **Dane o ludności** (według stanu w dniu 30 czerwca i 31 grudnia) oraz współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 grudnia 2011 r.).
3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku po-produkcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
4. **Prognoza ludności** do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
 - 2) the registers of the Ministry Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for divorces and separations.
2. **Data about population** (as of 30th June and 31st December) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were prepared assuming the number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31st December 2011).
3. The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.
4. **Population projection** was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as

ludności z dnia 31 grudnia 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 stycznia 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 96.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą – według miejsca zameldowania żony przed zawarciem związku małżeńskiego;
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zamieszkania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i jednym Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Do 2014 r. źródłem danych o **urodzeniu żywym i martwym** był, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego

of 31st December 2013 (in administrative division valid as of 1st January 2014) as well as assumption on fertility, mortality and international migration. Data about population by working and post-working age are given assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 96.

5. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24th April 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and one Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Up to 2014 the source of data on **live birth** and **still birth** were the document of the Ministry of Health "Notification of birth", which is basic document for civil status acts and is secondarily

„Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”. Od 2015 r. źródłem danych:

- medycznych o urodzeniu żywym jest dokument Ministerstwa Zdrowia „Karta urodzenia”, natomiast dane demograficzno-społeczne pochodzą z rejestru stanu cywilnego oraz rejestru PESEL;
- o urodzeniach martwych jest sprawozdanie o działalności szpitala ogólnego (o symbolu MZ-29) zawierające ogólne informacje, tj. dotyczące: liczby urodzeń martwych w podziale na ciężar urodzeniowy dziecka i województwo porodu (umiejscowienie szpitala). Prezentowane dane zostały oszacowane w podziale na miasto i wieś oraz płeć. Brak szczegółowych danych o urodzeniach martwych (medycznych i demograficzno-społecznych o dziecku i matce) wynika z wprowadzenia w 2015 r. nowego dokumentu „Karta martwego urodzenia” niezawierającego danych podstawowych dla statystyki urodzeń.

U w a g a: zmiany, które miały miejsce w 2015 r. w zakresie wzoru karty urodzenia (żywego i martwego) oraz systemu rejestracji aktów stanu cywilnego spowodowały także wzrost liczby nieustalonych cech dotyczących m.in.: stanu cywilnego matki i daty zawarcia małżeństwa, podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie oraz kolejności urodzenia dziecka, daty poprzedniego porodu itd.

Plodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników plodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników plodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki plodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

utilized by national statistics. Since 2015 the source of:

- medical data of live births is document of the Ministry of Health "Birth certificate". Sociodemographic data come from the register of civil status and register PESEL;
- data of still births is a report on the activities of a general hospital (symbol MZ-29) containing general information, i.e.: the number of stillbirths in the division of the birthweight and voivodship of delivery (location of the hospital). Presented data have been estimated in the division of the urban and rural areas and sex. Causes of lack of data about still births (medical and sociodemographic of the child and mother) is introduction in 2015 new document "Still birth certificate". This document doesn't contain the basic data for the statistics of births.

Note: the changes that took place in 2015 in certifications of live birth and stillbirth, as well as birth registration system of civil status has also resulted in an increase in the number of missing data relating to, among others, marital status of mother and the date of marriage, division of births on legitimal and illegitimal and birth order of the child, date of previous birth, etc.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15-49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15-19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45-49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming the age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju; prezentowane dane pochodzą z rejestru PESEL i w przypadku migracji:

- na pobyt stały – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
- na pobyt czasowy – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

9. Migracje zagraniczne ludności to przymieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej Rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- imigracja to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy,
- emigracja to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres 12 miesięcy i więcej, w tym na pobyt stały) określa się mianem zagranicznych migracji długookresowych.

Prezentowane w dziale dane o zarejestrowanych migracjach długookresowych pochodzą z rejestru PESEL i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt stały (migracje zagraniczne na pobyt stały) oraz zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt czasowy z deklarowanym okresem przebywania/nieobecności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy (migracje zagraniczne na pobyt czasowy).

U w a g a. Ze względu na niedostateczną jakość danych administracyjnych dotyczących migracji zagra-

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Internal migration of the population is understood as changes in the place of residence within the country; presented data come from the PESEL register and in case of migration:

- for permanent residence – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence,
- for temporary stay – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for temporary stay above 3 months (for a period of more than 2 months until 2005).

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

9. International migration of the population is understood as moves of the persons related to the change of country of residence. Regulation (EC) 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11th July 2007 contains definition of migration taking into account international period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:

- **immigration** means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months,
- **emigration** means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.

Usual resident of the country is a person who resides or intends to reside in a given country for at least 12 months.

This type of migration (related to the change of country of residence for period 12 months and more, of which for permanent residence) is defined as long-term international migration.

Presented in this chapter data on registered long-term migration comes from the PESEL register and are compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations/deregistrations for permanent residence (international migration for permanent residence) and registrations/deregistrations for temporary stay with declared period of stay/absence of at least 12 months (international migration for temporary stay).

N o t e. Due to the insufficient quality of administrative data on international migration for permanent residence in 2015, the data on such migration are not published (this is the reason that tables 25 and

nicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te nie są publikowane (stąd tablice 25 i 28 nie zawierają danych za 2015 r.). W bilansie ludności za 2015 r. wykorzystano dane o migracjach zagranicznych na pobyt stały za 2014 r.

10. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 czerwca.

11. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą);

- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

28 do not cover data for 2015). In population balance for 2015 the data on international migration for permanent residence for 2014 were used.

10. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30th June.

11. The usual residence population (residents) – comprise the following groups:

- permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad);
- a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 1(53). LUDNOŚĆ ^a
POPULATION ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 czerwca AS OF 30th June					
O G Ó Ł E M	2916523	2905347	2902365	2901003	T O T A L
mężczyźni	1403097	1397007	1395337	1394790	males
kobiety	1513426	1508340	1507028	1506213	females
Miasta	2042850	2010755	1998922	1992797	Urban areas
Wieś	873673	894592	903443	908206	Rural areas
STAN W DNIU 31 grudnia AS OF 31st December					
O G Ó Ł E M	2917242	2904207	2902547	2901225	T O T A L
na 1 km ²	146	146	146	145	per 1 km ²
mężczyźni	1403342	1396318	1395407	1394978	males
kobiety	1513900	1507889	1507140	1506247	females
na 100 mężczyzn	108	108	108	108	per 100 males
Miasta	2040412	2008951	1996356	1990503	Urban areas
w % ogółu ludności	69,9	69,2	68,8	68,6	in % of total population
Wieś	876830	895256	906191	910722	Rural areas
w % ogółu ludności	30,1	30,8	31,2	31,4	in % of total population

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 2(54). LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM
Stan w dniu 31 grudnia
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2917242	2904207	2902547	2901225	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	507291	486540	490609	493594	Pre-working age
mężczyźni	259688	249442	251491	253283	males
kobiety	247603	237098	239118	240311	females
Miasta	328713	316359	319356	321240	Urban areas
mężczyźni	168205	162066	163559	164656	males
kobiety	160508	154293	155797	156584	females
Wieś	178578	170181	171253	172354	Rural areas
mężczyźni	91483	87376	87932	88627	males
kobiety	87095	82805	83321	83727	females
W wieku produkcyjnym	1916259	1823505	1776051	1753236	Working age
w tym w wieku mobilnym....	1160299	1146464	1123782	1109799	of which of mobility age
mężczyźni	1003045	966702	943842	932422	males
w tym w wieku mobilnym....	588457	580523	568608	561316	of which of mobility age
kobiety	913214	856803	832209	820814	females
w tym w wieku mobilnym....	571842	565941	555174	548483	of which of mobility age
Miasta	1340650	1245143	1200871	1180968	Urban areas
mężczyźni	692951	653516	632061	622073	males
kobiety	647699	591627	568810	558895	females
Wieś	575609	578362	575180	572268	Rural areas
mężczyźni	310094	313186	311781	310349	males
kobiety	265515	265176	263399	261919	females

TABL. 4(56). MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH

Stan w dniu 31 grudnia
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31st December

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2010	91	2040412	69,9
TOTAL 2015	91	2008951	69,2
..... 2017	91	1996356	68,8
..... 2018	91	1990503	68,6
Poniżej 2000 less than	2	3768	0,1
2000 – 4999	24	83763	2,9
5000 – 9999	29	197534	6,8
10000 – 19999	17	233693	8,1
20000 – 49999	12	341765	11,8
50000 – 99999	5	376738	13,0
100000 – 199999	1	112594	3,9
200000 i więcej and more	1	640648	22,1

TABL. 5(57). GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ

Stan w dniu 31 grudnia
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31st December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2010	133	876830	30,1
TOTAL 2015	133	895256	30,8
..... 2017	134	906191	31,2
..... 2018	134	910722	31,4
Poniżej 2000 Below	4	7118	0,2
2000 – 4999	49	183369	6,3
5000 – 6999	35	202098	7,0
7000 – 9999	24	198198	6,8
10000 i więcej and more	22	319939	11,0

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6(58). MEDIANA WIEKU (WIEK ŚRODKOWY) LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI

MEDIAN AGE OF POPULATION BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	39,0	40,6	41,3	41,6	TOTAL
mężczyźni	37,0	38,9	39,7	40,0	males
kobiety	41,2	42,4	43,0	43,4	females
Miasta	40,1	41,5	42,2	42,5	Urban areas
mężczyźni	37,7	39,4	40,2	40,6	males
kobiety	42,9	43,9	44,4	44,7	females
Wieś	36,6	38,6	39,4	39,7	Rural areas
mężczyźni	35,6	37,7	38,5	38,8	males
kobiety	37,7	39,6	40,3	40,7	females

TABL. 7(59). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeństwa Marriages		Sepa- racje Separations	Roz- wody Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym niemo- włą- t of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2010	16390	9665	175	5797	29549	29721	181	-172
TOTAL	2015	13172	6403	102	5514	26258	31540	100	-5282
	2017	13919	7117	88	5946	28401	32038	121	-3637
	2018	14140	7026	63	5600	27790	32991	118	-5201
Miasta	2010	11586	6534	133	4782	20100	21082	125	-982
Urban areas	2015	9005	4051	88	4373	17853	22644	68	-4791
	2017	9650	4694	75	4726	19078	22932	80	-3854
	2018	9840	4611	54	4408	18877	23536	74	-4659
Wieś	2010	4804	3131	42	1015	9449	8639	56	810
Rural areas	2015	4167	2352	14	1141	8405	8896	32	-491
	2017	4269	2423	13	1220	9323	9106	41	217
	2018	4300	2415	9	1192	8913	9455	44	-542

NA 1000 LUDNOŚCI^b PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2010	5,6	3,3	6,0	2,0	10,1	10,2	6,1	-0,1
TOTAL	2015	4,5	2,2	3,5	1,9	9,0	10,9	3,8	-1,8
	2017	4,8	2,5	3,0	2,0	9,8	11,0	4,3	-1,3
	2018	4,9	2,4	2,2	1,9	9,6	11,4	4,2	-1,8
Miasta	2010	5,7	3,2	6,5	2,3	9,8	10,3	6,2	-0,5
Urban areas	2015	4,5	2,0	4,4	2,2	8,9	11,3	3,8	-2,4
	2017	4,8	2,3	3,8	2,4	9,5	11,5	4,2	-1,9
	2018	4,9	2,3	2,7	2,2	9,5	11,8	3,9	-2,3
Wieś	2010	5,5	3,6	4,8	1,2	10,8	9,9	5,9	0,9
Rural areas	2015	4,7	2,6	1,6	1,3	9,4	9,9	3,8	-0,5
	2017	4,7	2,7	1,4	1,4	10,3	10,1	4,4	0,2
	2018	4,7	2,7	1,0	1,3	9,8	10,4	4,9	-0,6

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 100 thousands population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8(60). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a Difference between contracted and dissolved marriages ^a
		ogółem total	przez śmierć by death of		przez rozwód by divorce ^b	na 1000 istniejących małżeństw per 1000 existing marriages		
			męża husband	żony wife		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divorce	
OGÓŁEM 2010	16390	17693	8689	3207	5797	27,3	8,9	-823
TOTAL 2015	13172	16865	8213	3138	5514	25,8	8,4	-3229
2017	13919	17813	8401	3466	5946	27,5	9,2	-3191
2018	14140	17663	8537	3526	5600	27,3	8,7	-2599
Miasta 2010	11586	13268	6162	2324	4782	29,6	10,7	-2748
Urban areas 2015	9005	12510	5852	2285	4373	28,2	9,9	-3981
2017	9650	13222	5962	2534	4726	30,3	10,8	-4241
2018	9840	13018	6055	2555	4408	30,1	10,2	-3847
Wieś 2010	4804	4425	2527	883	1015	22,0	5,1	1925
Rural areas 2015	4167	4355	2361	853	1141	20,7	5,4	752
2017	4269	4591	2439	932	1220	21,7	5,8	1050
2018	4300	4645	2482	971	1192	21,8	5,6	1248

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów, w których oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieszkali za granicą.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons. b Data by urban and rural areas exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce.

TABL. 9(61). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2018 R.
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2018

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM GRAND TOTAL	14140	135	2518	5294	2768	1322	1202	519	382
19 lat i mniej and less	24	16	6	1	1	-	-	-	-
20–24	1171	77	844	215	24	8	3	-	-
25–29	4683	34	1288	2905	384	57	14	1	-
30–34	3590	6	285	1656	1343	236	61	3	-
35–39	1842	2	73	383	728	500	147	8	1
40–49	1574	-	22	120	249	467	633	74	9
50–59	620	-	-	12	29	46	256	222	55
60 lat i więcej and more	636	-	-	2	10	8	88	211	317

TABL. 9(61). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2018 R. (cd.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2018 (cont.)

MĘZCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
W tym małżeństwa wyznaniowe^a.....	7026	20	1495	3530	1355	373	135	60	58
Of which church or reli- gious marriages^a									
19 lat i mniej and less	6	3	2	1	-	-	-	-	-
20–24	635	9	489	127	9	1	-	-	-
25–29	3172	7	819	2110	213	20	2	1	-
30–34	2066	1	154	1071	748	78	14	-	-
35–39	734	-	27	189	323	164	29	2	-
40–49	287	-	4	31	61	107	73	10	1
50–59	46	-	-	1	1	2	15	22	5
60 lat i więcej and more	80	-	-	-	-	1	2	25	52

MIASTA URBAN AREAS

R A Z E M	9840	80	1407	3674	2093	981	903	391	311
T O T A L									
19 lat i mniej and less	15	12	1	1	1	-	-	-	-
20–24	673	46	466	133	18	8	2	-	-
25–29	3071	16	716	2005	280	42	11	1	-
30–34	2599	5	162	1168	1042	175	46	1	-
35–39	1340	1	43	269	544	373	104	5	1
40–49	1166	-	19	85	178	347	479	52	6
50–59	473	-	-	12	22	33	193	170	43
60 lat i więcej and more	503	-	-	1	8	3	68	162	261
W tym małżeństwa wyznaniowe^a.....	4611	7	779	2383	1000	258	99	42	43
Of which church or reli- gious marriages^a									
19 lat i mniej and less	3	2	-	1	-	-	-	-	-
20–24	338	3	252	76	6	1	-	-	-
25–29	2012	2	428	1418	148	13	2	1	-
30–34	1452	-	81	740	567	55	9	-	-
35–39	510	-	14	126	237	111	21	1	-
40–49	205	-	4	21	41	77	55	7	-
50–59	34	-	-	1	1	1	12	16	3
60 lat i więcej and more	57	-	-	-	-	-	-	17	40

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 9(61). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2018 R. (dok.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2018 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	4300	55	1111	1620	675	341	299	128	71
TOTAL									
19 lat i mniej and less	9	4	5	-	-	-	-	-	-
20–24	498	31	378	82	6	-	1	-	-
25–29	1612	18	572	900	104	15	3	-	-
30–34	991	1	123	488	301	61	15	2	-
35–39	502	1	30	114	184	127	43	3	-
40–49	408	-	3	35	71	120	154	22	3
50–59	147	-	-	-	7	13	63	52	12
60 lat i więcej and more	133	-	-	1	2	5	20	49	56
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	2415	13	716	1147	355	115	36	18	15
Of which church or reli- gious marriages^a									
19 lat i mniej and less	3	1	2	-	-	-	-	-	-
20–24	297	6	237	51	3	-	-	-	-
25–29	1160	5	391	692	65	7	-	-	-
30–34	614	1	73	331	181	23	5	-	-
35–39	224	-	13	63	86	53	8	1	-
40–49	82	-	-	10	20	30	18	3	1
50–59	12	-	-	-	-	1	3	6	2
60 lat i więcej and more	23	-	-	-	-	1	2	8	12

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 10(62). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW
W 2018 R.

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND
BRIDES IN 2018

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced

OGÓŁEM TOTAL

OGÓŁEM	14140	11454	324	2362
GRAND TOTAL				
Kawalerowie Single	11435	10414	75	946
Wdowcy Widowers	258	45	88	125
Rozwiedzeni Divorced	2447	995	161	1291

TABL. 10(62). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2018 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2018 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	9840	7835	221	1784
TOTAL				
Kawalerowie	7811	7060	45	706
Single				
Wdowcy	190	32	67	91
Widowers				
Rozwiedzeni	1839	743	109	987
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	4300	3619	103	578
TOTAL				
Kawalerowie	3624	3354	30	240
Single				
Wdowcy	68	13	21	34
Widowers				
Rozwiedzeni	608	252	52	304
Divorced				
ZAGRANICA ABROAD				
RAZEM	51	37	2	12
TOTAL				
Kawalerowie	37	32	-	5
Single				
Wdowcy	2	-	1	1
Widowers				
Rozwiedzeni	12	5	1	6
Divorced				

TABL. 11(63). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

LATA YEARS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS			
OGÓŁEM	9665	6534	3131
TOTAL			
..... 2010	6403	4051	2352
..... 2015	7117	4694	2423
..... 2017	7026	4611	2415
..... 2018			
Kościół Katolicki	6970	4565	2405
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	13	12	1
Kościół Ewangelicko-Augsburski	11	9	2
Kościół Chrześcijan Baptystów	6	5	1
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	1	-	1
Kościół Polskokatolicki	3	3	-
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich	3	2	1
Kościół Zielonoświątkowy	19	15	4

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 13(65). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
 DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	5797	5514	5946	5600	GRAND TOTAL
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	2401	2488	2617	2491	Marriages without children
Z dziećmi	3396	3026	3329	3109	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	2221	1907	2087	1896	1
2	976	949	1064	1039	2
3	164	132	147	141	3
4 i więcej	35	38	31	33	4 and more
MIASTA URBAN AREAS					
RAZEM	4782	4373	4726	4408	TOTAL
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	2048	2021	2162	2008	Marriages without children
Z dziećmi	2734	2352	2564	2400	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	1827	1515	1648	1484	1
2	776	720	786	788	2
3	111	93	108	107	3
4 i więcej	20	24	22	21	4 and more
WIEŚ RURAL AREAS					
RAZEM	1015	1141	1220	1192	TOTAL
rozwoody małżeństw:					divorces:
Bez dzieci	353	467	455	483	Marriages without children
Z dziećmi	662	674	765	709	Marriages with children
o liczbie dzieci:					by number of children:
1	394	392	439	412	1
2	200	229	278	251	2
3	53	39	39	34	3
4 i więcej	15	14	9	12	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14(66). **URODZENIA**
 BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	29549	26258	28401	27790	18877	8913	Live births
chłopcy	15329	13374	14500	14327	9693	4634	males
dziewczęta	14220	12884	13901	13463	9184	4279	females
Małżeńskie	20830	17700	19281	18143	12140	6003	Legitimate
chłopcy	10796	9039	9845	9394	6232	3162	males
dziewczęta	10034	8661	9436	8749	5908	2841	females
Pozamałżeńskie	8719	8558	9120	9647	6737	2910	Illegitimate
chłopcy	4533	4335	4655	4933	3461	1472	males
dziewczęta	4186	4223	4465	4714	3276	1438	females
Urodzenia martwe	114	78	163	104	63	41	Live still births
chłopcy	56	.	.	60	40	20	males
dziewczęta	58	.	.	44	23	21	females

a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 102.

a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, see general notes, items 6 on page 102.

TABL. 15(67). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI^b**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER^b

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki					Birth order	
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
O G Ó Ł E M	2010	29549	15102	10393	2731	803	290	230
T O T A L	2015	26258	12267	9495	2499	587	219	158
.....	2017	28401	12725	11330	3147	776	254	167
.....	2018	27790
19 lat i mniej	736
and less								
20–24	3694
25–29	8602
30–34	9395
35–39	4552
40–44	784
45 lat i więcej	27
and more								

a W podziale według kolejności urodzeń dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia. b W 2018 r. brak informacji o urodzeniach żywych według kolejności urodzenia w związku ze zmianą kart urodzeń wprowadzonych przez Ministerstwo Zdrowia.

a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown. b In 2018 lack of information about live births by birth order due to new birth certificate templates introduced by the Ministry of Health.

TABL. 16(68). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKЦИИ LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat:						
Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 ^{ab}	41,3	38,1	41,7	41,0	41,1	40,8
15–19 ^a	17,0	14,5	13,1	11,9	11,8	12,1
20–24	51,1	45,5	50,5	49,3	47,3	52,8
25–29	85,4	79,2	88,4	91,4	90,9	92,3
30–34	70,2	68,8	80,0	78,4	79,5	76,0
35–39	30,3	29,4	34,5	36,4	36,6	36,1
40–44	5,8	5,8	6,8	7,0	6,6	7,7
45–49 ^b	0,2	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3

a, b łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16(68). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓLCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
 FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Współczynniki:						
Rates:						
Dzielnosci ogólnej	1,288	1,206	1,361	1,367	1,357	1,383
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,620	0,592	0,666	0,662	0,660	0,664
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,994	0,833	0,887	0,842	0,802	0,943
Demographic dynamics						

TABL. 17(69). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
 DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem grand total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2010	29721	15610	14111	21082	10929	10153	8639	4681	3958
TOTAL	2015	31540	16120	15420	22644	11496	11148	8896	4624	4272
	2017	32038	16280	15758	22932	11513	11419	9106	4767	4339
	2018	32991	16854	16137	23536	11846	11690	9455	5008	4447
0 lat		118	65	53	74	44	30	44	21	23
1- 4 lata		23	13	10	12	7	5	11	6	5
5- 9		13	8	5	10	6	4	3	2	1
10-14		22	12	10	11	6	5	11	6	5
15-19		39	32	7	21	18	3	18	14	4
20-24		111	89	22	68	54	14	43	35	8
25-29		146	111	35	87	68	19	59	43	16
30-34		214	159	55	137	97	40	77	62	15
35-39		373	275	98	276	203	73	97	72	25
40-44		484	369	115	326	246	80	158	123	35
45-49		664	467	197	458	327	131	206	140	66
50-54		1041	751	290	693	495	198	348	256	92
55-59		1847	1284	563	1202	805	397	645	479	166
60-64		3380	2270	1110	2327	1523	804	1053	747	306
65-69		4236	2738	1498	3017	1875	1142	1219	863	356
70-74		3418	2026	1392	2515	1452	1063	903	574	329
75-79		3214	1631	1583	2422	1243	1179	792	388	404
80-84		4417	1864	2553	3291	1404	1887	1126	460	666
85 lat i więcej		9231	2690	6541	6589	1973	4616	2642	717	1925
and more										

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
 PER 100 THOUSANDS POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM	2010	1019	1113	932	1032	1129	945	989	1077	902
TOTAL	2015	1086	1154	1022	1126	1209	1052	994	1037	952
	2017	1104	1167	1046	1147	1218	1084	1008	1059	957
	2018	1137	1208	1071	1182	1259	1114	1038	1103	974

TABL. 17(69). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem grand total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU (dok.)
PER 100 THOUSANDS POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP (cont.)

0 lat ^a	425	454	394	392	454	327	494	453	538
1- 4 lata	21	23	19	16	18	14	31	33	29
5- 9	9	11	7	10	12	9	6	8	4
10-14	16	17	15	13	14	12	22	24	21
15-19	31	49	11	26	44	8	38	57	18
20-24	73	115	29	71	110	30	76	122	29
25-29	77	116	37	69	109	30	92	130	51
30-34	89	131	46	81	115	47	107	167	43
35-39	148	215	78	157	229	83	127	184	67
40-44	212	319	102	210	316	104	216	327	99
45-49	367	511	220	379	543	216	343	450	227
50-54	636	925	351	634	931	352	640	913	349
55-59	939	1361	550	900	1296	555	1021	1486	537
60-64	1483	2138	912	1441	2096	905	1587	2229	931
65-69	2090	3032	1333	2019	2919	1341	2288	3311	1308
70-74	2950	4124	2086	2855	3969	2064	3253	4578	2161
75-79	4184	5800	3251	4079	5752	3122	4542	5955	3699
80-84	6669	8822	5660	6489	8546	5503	7257	9785	6159
85 lat i więcej and more	15076	17032	14397	14555	16241	13936	16557	19665	15636

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thousands live births.

TABL. 18(70). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ ^aDEATHS BY CAUSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total			Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	SPECIFICATION	
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les				
	na 100 tys. ludności danej kategorii per 100 thousands population of a given category						
OGÓŁEM	2010	1019	1113	932	1032	989	TOTAL
	2015	1086	1154	1022	1126	994	
	2017	1104	1167	1046	1147	1008	
w tym:							of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze		5	6	4	6	3	Infectious and parasitic dis- eases
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		2	3	-	2	1	of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 18(70). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)
DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total			Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	SPECIFICATION
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les			
	na 100 tys. ludności danej kategorii per 100 thousands population of a given category					
Nowotwory	309	345	276	325	275	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe	293	329	259	306	261	of which malignant neoplasms
w tym:						of which:
nowotwór złośliwy żołądka	15	19	11	16	13	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki	13	13	13	15	10	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrze- ła i płuca	69	91	48	72	62	malignant neoplasm of tra- chea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutka	20	1	38	21	18	malignant neoplasm of breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy	5	-	9	5	4	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu kro- wego	14	30	-	15	12	malignant neoplasm of prostate
białaczka	8	9	7	8	8	leukemia
Choroby krwi i narządów krwiotwór- czych ^Δ	-	-	1	-	-	Diseases of blood and blood- forming organs ^Δ
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabo- licznej	27	27	28	28	26	Endocrine, nutritional and meta- bolic diseases
w tym cukrzyca	27	26	27	27	24	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	10	17	3	10	9	Mental and behavioural disorders
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	15	14	15	16	13	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	472	435	506	491	430	Diseases of the circulatory system
w tym:						of which:
choroba nadciśnieniowa	8	8	9	8	8	hypertensive disease
choroba niedokrwienności serca	85	96	76	89	76	ischaemic heart disease
w tym ostry zawał serca	33	38	28	36	26	of which acute myocardial in- farction
choroby naczyń mózgowych	91	80	101	93	87	cerebrovascular diseases
miażdżycy	100	73	125	104	90	atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	75	81	68	77	69	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	42	50	34	45	36	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	8	10	6	9	6	of which fibrosis and cirrhosis
Choroby skóry i tkanki podskórnej	1	1	-	1	-	Diseases of the skin and subcu- taneous tissue
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	1	1	2	1	1	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo-płciowego	19	17	20	21	15	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	3	2	2	2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	2	3	2	2	3	Congenital anomalies ^Δ
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	77	94	60	77	75	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	48	72	25	46	51	Injuries and poisonings by exter- nal cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	10	17	4	9	13	transport accidents
samobójstwa	13	24	3	12	15	suicides

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 19(71). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM 2010	181	100	81	125	66	59	56	34	22
TOTAL 2015	100	53	47	68	39	29	32	14	18
2017	121	68	53	80	43	37	41	25	16
2018	118	65	53	74	44	30	44	21	23
0–27 dni days	79	49	30	46	32	14	33	17	16
0–6 w tym 0 of which 0	54	32	22	29	20	9	25	12	13
7–13	37	27	10	22	18	4	15	9	6
14–20	13	8	5	9	6	3	4	2	2
21–27	8	5	3	5	3	2	3	2	1
28–29 dni days	4	4	-	3	3	-	1	1	-
1 miesiąc month	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	12	5	7	11	5	6	1	-	1
3	7	2	5	3	-	3	4	2	2
4	3	-	3	2	-	2	1	-	1
5	6	3	3	3	2	1	3	1	2
6	6	4	2	5	3	2	1	1	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8–11 miesięcy months	2	-	2	1	-	1	1	-	1
	3	2	1	3	2	1	-	-	-

NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUSANDS OF POPULATION OF EACH SEX AND AGE GROUP

OGÓŁEM 2010	613	652	570	622	634	609	593	692	485
TOTAL 2015	381	396	365	381	429	331	381	327	437
2017	426	469	381	419	443	395	440	521	353
2018	425	454	394	392	454	327	494	453	538
0–27 dni days	284	342	223	244	330	152	370	367	374
0– 6 w tym 0 of which 0	194	223	163	154	206	98	280	259	304
7–13	133	188	74	117	186	44	168	194	140
14–20	47	56	37	48	62	33	45	43	47
21–27	29	35	22	26	31	22	34	43	23
28–29 dni days	14	28	-	16	31	-	11	22	-
1 miesiąc month	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	43	35	52	58	52	65	11	-	23
3	25	14	37	16	-	33	45	43	47
4	11	-	22	11	-	22	11	-	23
5	22	21	22	16	21	11	34	22	47
6	22	28	15	26	31	22	11	22	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8–11 miesięcy months	7	-	15	5	-	11	11	-	23
	11	14	7	16	21	11	-	-	-

TABL. 20(72). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN ^a
 INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total				Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	SPECIFICATION
	ogółem total	chłopc males	dziew- częta fema- les				
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thousands live births					
OGÓŁEM 2010	181	613	652	570	622	593	TOTAL
2016	105	370	345	396	367	375	
2017	121	426	469	381	424	460	
Nowotwory	-	-	-	-	-	-	Neoplasms
w tym:							of which:
pozostałe nowotwory złośliwe	-	-	-	-	-	-	remainder of malignant neoplasms
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym ..	67	236	262	209	236	236	Conditions originating in the perinatal period
w tym:							of which:
stan płodu i noworodka spowodowany czynnikami matczynymi, powikłaniami ciąży, czynności porodowej i porodu.....	32	113	124	101	126	86	fetus and newborn affect- ed by maternal factors and by complications of pregnancy, labour and delivery
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	23	81	76	86	68	107	disorders related to length of gestation and fetal growth
niedotlenienie wewnątrzma- ciczne i zamartwica urodze- niowa.....	1	4	7	-	5	-	intrauterine hypoxia and birth asphyxia
inne zaburzenia dotyczące układu oddechowego u noworodka	-	-	-	-	-	-	other respiratory conditions of newborn
pozostałe stany okołoporodo- we.....	4	14	28	-	10	21	remainder of perinatal condi- tions
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	40	141	166	115	147	129	Congenital anomalies ^Δ
w tym:							of which:
inne wrodzone wady rozwojo- we układu nerwowego.....	4	14	28	-	22	11	other congenital malfor- mations of the nervous system
wrodzone wady serca	18	63	69	58	58	75	congenital malformations of heart
zespół Downa i inne aberracje chromosomowe	2	7	7	7	10	-	Down's syndrome and other chromosomal abnormalities
inne wrodzone wady rozwojowe	14	49	55	43	58	32	other congenital malformations
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	1	4	-	7	5	-	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
w tym:							of which:
zespół nagłej śmierci dziecka	-	-	-	-	-	-	sudden infant death syndrome
inne objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane	1	4	-	7	5	-	other symptoms, signs and abnormal clinical and labora- tory findings, not elsewhere classified

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 21(73). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	782	859	TOTAL
w tym dokonane	440	427	of which committed
Miasta	558	643	Urban areas
Wieś	224	216	Rural areas
Wiek samobójców:			Age of suicidal persons:
12 lat i mniej	1	2	12 and less
13–18	47	46	13–18
19–24	79	81	19–24
25–29	90	93	25–29
30–49	304	346	30–49
50–69	216	221	50–69
70 lat i więcej	45	69	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym miejscu dokonania samobójstwa oraz o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Krajowego Systemu Informacji Policji (KSIP).

^a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom place of the suicide is unknown and age is unknown.

Source: data of the National Police Information System (KSIP).

TABL. 22(74). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2010	71,7	57,3	43,0	29,3	18,0
TOTAL	2015	73,2	58,7	44,3	30,4	18,6
	2017	73,5	59,0	44,6	30,7	18,9
	2018	73,2	58,7	44,4	30,6	18,9
Miasta		73,5	59,0	44,6	30,9	19,1
Urban areas						
Wieś		72,5	58,0	43,7	29,9	18,1
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2010	80,2	65,8	51,0	36,5	23,2
TOTAL	2015	81,0	66,4	51,6	37,1	23,8
	2017	81,1	66,6	51,8	37,3	23,9
	2018	81,3	66,7	52,0	37,5	24,1
Miasta		81,5	66,9	52,1	37,6	24,2
Urban areas						
Wieś		80,7	66,3	51,6	37,1	23,6
Rural areas						

TABL. 23(75). **PROGNOZA LUDNOŚCI** ^a
Stan w dniu 31 grudnia
POPULATION PROJECTION ^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2866,6	2826,0	2773,4	2709,1	2637,9	2565,6	2495,4	TOTAL in thousands
W wieku przedprodukcyjnym	475,7	459,1	416,1	390,4	369,1	357,4	350,7	Pre-working age
mężczyźni	244,2	236,0	214,1	200,9	189,9	183,9	180,5	males
kobiety	231,5	223,1	202,0	189,5	179,2	173,5	170,2	females
Miasta	308,4	296,5	265,6	245,5	229,6	220,9	215,7	Urban areas
mężczyźni	158,3	152,4	136,6	126,2	118,0	113,6	110,9	males
kobiety	150,1	144,1	129,0	119,3	111,5	107,3	104,8	females
Wieś	167,3	162,6	150,5	144,9	139,5	136,6	135,0	Rural areas
mężczyźni	85,9	83,6	77,5	74,6	71,9	70,3	69,5	males
kobiety	81,4	79,0	73,0	70,3	67,7	66,2	65,5	females
W wieku produkcyjnym...	1704,3	1628,6	1603,4	1543,3	1447,4	1324,6	1209,1	Working age
mężczyźni	907,2	859,5	845,9	825,9	786,9	730,0	665,2	males
kobiety	797,1	769,1	757,5	717,4	660,5	594,7	543,9	females
Miasta	1139,1	1071,4	1042,1	992,0	918,2	826,1	740,7	Urban areas
mężczyźni	600,2	559,6	544,2	525,5	494,8	451,5	403,7	males
kobiety	538,9	511,9	497,9	466,5	423,4	374,5	336,9	females
Wieś	565,2	557,2	561,3	551,3	529,2	498,6	468,4	Rural areas
mężczyźni	307,0	299,9	301,8	300,4	292,1	278,4	261,4	males
kobiety	258,2	257,3	259,6	250,9	237,1	220,1	207,0	females
W wieku poprodukcyjnym .	686,5	738,2	753,9	775,4	821,4	883,6	935,6	Post-working age
mężczyźni	228,4	265,2	274,9	277,2	294,7	327,0	366,7	males
kobiety	458,2	473,0	479,0	498,3	526,7	556,5	568,9	females
Miasta	508,5	535,5	535,8	539,8	560,5	593,5	619,7	Urban areas
mężczyźni	166,7	188,2	190,6	188,4	196,3	215,3	239,1	males
kobiety	341,9	347,3	345,2	351,4	364,1	378,3	380,6	females
Wieś	178,0	202,7	218,1	235,7	260,9	290,0	315,9	Rural areas
mężczyźni	61,7	77,0	84,4	88,8	98,4	111,8	127,6	males
kobiety	116,3	125,7	133,8	146,9	162,5	178,3	188,3	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	68,2	73,5	73,0	75,5	82,3	93,7	106,4	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52,1	58,3	57,8	57,9	61,6	70,0	82,3	Males
Kobiety	86,5	90,5	89,9	95,9	106,9	122,8	135,9	Females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 101.

a See general notes, item 4 on page 101.

TABL. 24(76). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM 2010	37661	24455	11393	1813	36276	17986	16283	2007	1385
TOTAL 2015 ^c	.	21187	11913	.	.	16662	13786	.	782
2017	35661	22242	12157	1262	32878	16731	15073	1074	2783
2018	40931	25784	13558	1589	37219	19033	17109	1077	3712
Miasta 2010	21433	12000	7959	1474	25255	10816	12862	1577	-3822
Urban areas 2015 ^c	.	10794	8487	.	.	9193	10435	.	-1761
2017	20064	10559	8605	900	21610	9139	11724	747	-1546
2018	23028	12354	9568	1106	24564	10521	13325	718	-1536
Wieś 2010	16228	12455	3434	339	11021	7170	3421	430	5207
Rural areas 2015 ^c	.	10393	3426	.	.	7469	3351	.	2543
2017	15597	11683	3552	362	11268	7592	3349	327	4329
2018	17903	13430	3990	483	12655	8512	3784	359	5248
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM 2010	12,9	8,4	3,9	0,6	12,4	6,2	5,6	0,7	0,5
TOTAL 2015 ^c	.	7,3	4,1	.	.	5,7	4,7	.	0,3
2017	12,3	7,7	4,2	0,4	11,3	5,8	5,2	0,4	1,0
2018	14,1	8,9	4,7	0,5	12,8	6,6	6,2	0,4	1,3
Miasta 2010	10,5	5,9	3,9	0,7	12,4	5,3	6,3	0,8	-1,9
Urban areas 2015 ^c	.	5,4	4,2	.	.	4,6	5,2	.	-0,9
2017	10,0	5,3	4,3	0,5	10,8	4,6	5,9	0,4	-0,8
2018	11,6	6,2	4,8	0,6	12,3	5,3	6,7	0,4	-0,8
Wieś 2010	18,6	14,3	3,9	0,4	12,6	8,2	3,9	0,5	6,0
Rural areas 2015 ^c	.	11,6	3,8	.	.	8,3	3,7	.	2,8
2017	17,3	12,9	3,9	0,4	12,5	8,4	3,7	0,4	4,8
2018	19,7	14,8	4,4	0,5	13,9	9,4	4,2	0,4	5,8

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 25(77). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2010	35848	27290	8558	34269	27290	6979
TOTAL	2015	33100	24817	8283	30448	24817	5631
	2017	34399	25991	8408	31804	25991	5813
	2018	39342	29483	9859	36142	29483	6659
Miasta	2010	19959	13462	6497	23678	18401	5277
Urban areas	2015	19281	13001	6280	19628	15552	4076
	2017	19164	13022	6142	20863	16540	4323
	2018	21922	14659	7263	23846	18957	4889
Wieś	2010	15889	13828	2061	10591	8889	1702
Rural areas	2015	13819	11816	2003	10820	9265	1555
	2017	15235	12969	2266	10941	9451	1490
	2018	17420	14824	2596	12296	10526	1770
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2010	12,3	9,4	2,9	11,7	9,4	2,4
TOTAL	2015	11,4	8,5	2,9	10,5	8,5	1,9
	2017	11,9	9,0	2,9	11,0	9,0	2,0
	2018	13,6	10,2	3,4	12,5	10,2	2,3
Miasta	2010	9,8	6,6	3,2	11,6	9,0	2,6
Urban areas	2015	9,6	6,5	3,1	9,8	7,7	2,0
	2017	9,6	6,5	3,1	10,4	8,3	2,2
	2018	11,0	7,4	3,6	12,0	9,5	2,5
Wieś	2010	18,2	15,8	2,4	12,1	10,2	1,9
Rural areas	2015	15,4	13,2	2,2	12,1	10,4	1,7
	2017	16,9	14,4	2,5	12,1	10,5	1,6
	2018	19,2	16,3	2,9	13,5	11,6	1,9

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 26(78). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE
OF MIGRANTS

LATA YEARS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2010	35848	16489	19359	34269	15745	18524	1579	744	835
TOTAL	2015	33100	15481	17619	30448	14182	16266	2652	1299	1353
	2017	34399	16047	18352	31804	14923	16881	2595	1124	1471
	2018	39342	18609	20733	36142	16975	19167	3200	1634	1566
0– 4 lata		3768	1918	1850	3459	1721	1738	309	197	112
5– 9		2914	1468	1446	2844	1433	1411	70	35	35
10–14		1710	868	842	1650	842	808	60	26	34
15–19		1185	590	595	1185	572	613	0	18	-18
20–24		2213	828	1385	1974	740	1234	239	88	151
25–29		6075	2489	3586	4830	1914	2916	1245	575	670
30–34		6282	2959	3323	5233	2411	2822	1049	548	501
35–39		4354	2212	2142	4064	2021	2043	290	191	99
40–44		2821	1491	1330	2755	1488	1267	66	3	63
45–49		1699	904	795	1674	903	771	25	1	24
50–54		1208	643	565	1170	622	548	38	21	19
55–59		1151	557	594	1191	582	609	-40	-25	-15
60–64		1364	650	714	1387	672	715	-23	-22	-1
65 lat i więcej and more		2598	1032	1566	2726	1054	1672	-128	-22	-106

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27(79). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS	WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M	2010	1813	1053	760	2007	891	1116	-194	162	-356
TOTAL	2017	1262	712	550	1074	547	527	188	165	23
	2018	1589	882	707	1077	527	550	512	355	157
	0– 4 lata	427	217	210	32	16	16	395	201	194
	5– 9	180	99	81	63	34	29	117	65	52
	10–14	58	36	22	56	33	23	2	3	-1
	15–19	33	19	14	102	81	21	-69	-62	-7
	20–24	64	31	33	80	47	33	-16	-16	0
	25–29	119	58	61	116	47	69	3	11	-8
	30–34	149	95	54	146	70	76	3	25	-22
	35–39	160	97	63	152	61	91	8	36	-28
	40–44	100	55	45	110	47	63	-10	8	-18
	45–49	71	50	21	74	33	41	-3	17	-20
	50–54	43	28	15	49	22	27	-6	6	-12
	55–59	54	27	27	43	18	25	11	9	2
	60–64	51	28	23	24	8	16	27	20	7
	65 lat i więcej	80	42	38	30	10	20	50	32	18
	and more									

TABL. 28(80). **REZYDENCI**^a
Stan w dniu 31 grudnia
USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	2878,1	2864,6	2865,4	2865,1	TOTAL in THOUSANDS
mężczyźni w tys.	1385,3	1378,6	1378,9	1379,0	males in thousands
kobiety: w tys.	1492,8	1486,0	1486,5	1486,0	females: in thousands
na 100 mężczyzn.....	108	108	108	108	per 100 males
Miasta: w tys.	2011,7	1979,9	1970,0	1965,0	Urban areas: in thousands
w % ogółu ludności					in % of total usual residence
rezydującej.....	69,9	69,1	68,8	68,6	population
Wieś: w tys.	866,4	884,7	895,3	900,1	Rural areas: in thousands
w % ogółu ludności					in % of total usual residence
rezydującej.....	30,1	30,9	31,2	31,4	population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 105.

a See general notes, item 11 on page 105.

TABL. 29(81). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 grudnia
WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				
O G Ó Ł E M	2878,1	2864,6	2865,4	2865,1	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	502,7	482,1	486,8	490,2	Pre-working age
Miasta	325,5	312,9	316,3	318,5	Urban areas
mężczyźni	166,5	160,3	162,1	163,3	males
kobiety	159,0	152,6	154,3	155,2	females
Wieś	177,2	169,2	170,5	171,8	Rural areas
mężczyźni	90,8	86,9	87,5	88,3	males
kobiety	86,4	82,3	82,9	83,4	females
W wieku produkcyjnym	1882,5	1790,2	1745,2	1723,3	Working age
w tym w wieku mobilnym .	1132,6	1120,8	1101,2	1088,5	of which of mobility age
Miasta	1315,7	1220,9	1179,3	1160,2	Urban areas
mężczyźni	681,5	642,7	622,3	612,8	males
w tym w wieku mobilnym	395,3	384,6	375,1	369,6	of which of mobility age
kobiety	634,1	578,2	556,9	547,4	females
w tym w wieku mobilnym	388,1	377,9	369,3	364,2	of which of mobility age
Wieś	566,8	569,3	565,9	563,1	Rural areas
mężczyźni	305,9	308,9	307,5	306,2	males
w tym w wieku mobilnym	180,6	184,8	183,9	182,7	of which of mobility age
kobiety	260,9	260,3	258,4	256,9	females
w tym w wieku mobilnym	168,6	173,5	173,0	172,0	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	492,9	592,3	633,4	651,5	Post-working age
Miasta	370,5	446,1	474,4	486,3	Urban areas
mężczyźni	105,8	134,5	147,8	153,7	males
kobiety	264,8	311,6	326,6	332,6	females
Wieś	122,4	146,2	159,0	165,2	Rural areas
mężczyźni	34,7	45,3	51,6	54,8	males
kobiety	87,7	100,9	107,4	110,4	females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 105.

a See general notes, item 11 on page 105.

TABL. 30(82). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE** ^a
Stan w dniu 31 grudnia
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS ^a
As of 31st December

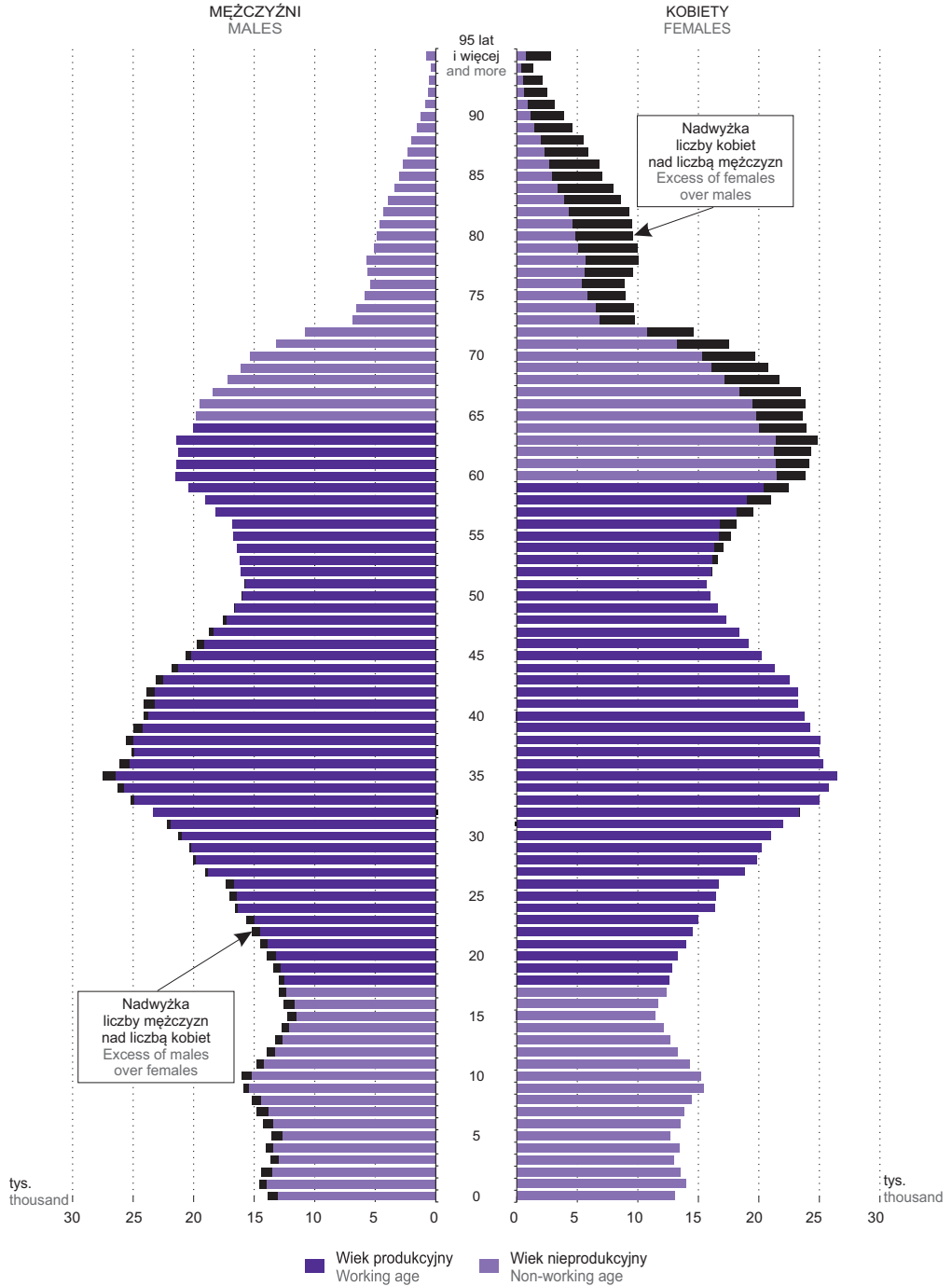
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Kościół Katolicki Catholic Church													
Kościół Rzymskokatolicki ^c	725	730	728	727	1876	1927	1877	1881	2558120	2441091	2291184	2146555	
Kościół Greckokatolicki ^d	16 ^e	56	58	60	-	30	32	32	-	25000	25000	25000	
Starokatolickie Old Catholic													
Kościół Polskokatolicki	8	7	7	7	9	7	6	5	966	1250	1100	1107	
Kościół Starokatolicki	2	2 ^f	2	2	2	1 ^f	5	5	600	70 ^f	104	106	
Kościół Starokatolicki Mariawitów	-	-	-	-	-	-	-	-	7	4 ^f	4	3	
Prawosławne Orthodox													
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^g	42	43	44	44	38	44	40	58	40700	40700	40700	42496	
Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Prote- stant-tradition													
Kościół Zielonoświątkowy	30	34	34	38	41	52	53	59	3031	3229	3067	3216	
Kościół Ewangelicko- Augsburski ^h	16 ⁱ	16	12	12	17 ⁱ	17	12	12	2672 ⁱ	2442	1670	1791	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	12	11	12	12	3	4	4	4	841	812	815	806	
Kościół Chrześcijan Baptystów	8	9	9	9	6	38	6	5	628	626	622	638	
Kościół Boży w Chrystu- sie	6	7	7	6	35	15	15	15	556	626	638	385	
Nowoapostolski Kościół w Polsce	3	3	3	3	6	8	7	7	536	585	618	675	
Kościół Chrystusowy w RP ^k	1 ^l	2	3	3	4 ^l	26	43	43	130 ^l	455	756	804	
Wspólnota Unitarian Universalistów ^m	3	.	.	.	3	5	5	5	257	200	200	200	
Kościół Chrystusowy	1 ⁿ	2 ^o	2 ^o	2 ^o	1 ⁿ	1 ^o	1 ^o	1 ^o	35 ⁿ	198 ^o	198 ^o	198 ^o	
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	4	4 ^f	7	3	12	12 ^f	8	8	176	192 ^f	182	184	
Wspólnota chrześcijańska „Wrocław dla Jezusa” ^p	1	1	1	1	28	28	28	28	180	180	180	180	
Kościół Wolnych Chrze- ścijan w RP	2	2	2	2	6	6	6	7	111	134	156	156	
Kościół Ewangelicko- Metodystyczny	4	3	3	3	2	2	2	2	112	112	112	112	
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	3	3 ^f	4	4	26	21 ^f	18	18	94	81 ^f	88	87	
Kościół Ewangelicko- Reformowany	2	2	2	2	-	-	-	-	70	70	68	68	
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Święte- go	3	3	3	3	10	8	9	-	59	47	48	45	

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^{c-i} Dane dotyczą: ^c – diecezji wrocławskiej, legnickiej, świdnickiej, ^d – diecezji wrocławsko-gdańskiej, ^e – dekanatu wrocławskiego, ^f – 2014 r., ^g – diecezji wrocławsko-szczecińskiej, ^h – diecezji wrocławskiej, ⁱ – 2009 r. ^k W 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. ^{l-p} Dane dotyczą: ^l – 2008 r., ^m – całego kraju, ⁿ – 2006 r., ^o – 2012 r., ^p – 2010 r.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^{c-i} Data concern: ^c – dioceses wrocławska, legnicka, świdnicka, ^d – diocese wrocławsko-gdańska, ^e – decanate wrocławski, ^f – 2014, ^g – diocese wrocławsko-szczecińska, ^h – diocese wrocławska, ⁱ – 2009. ^k In 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych in RP. ^{l-p} Data concern: ^l – 2008, ^m – all country, ⁿ – 2006, ^o – 2012, ^p – 2010.

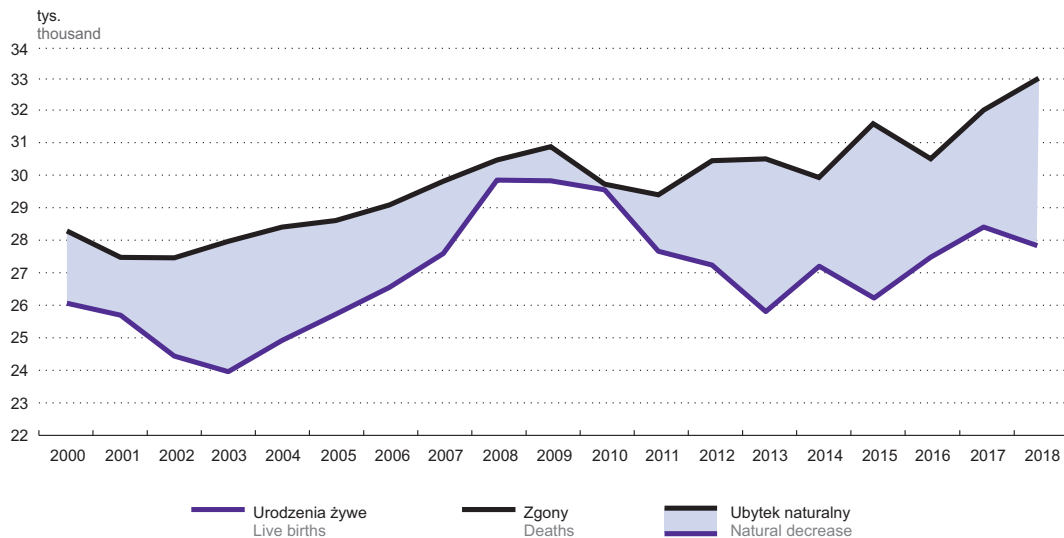
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2018 R.
Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2018
As of 31st December

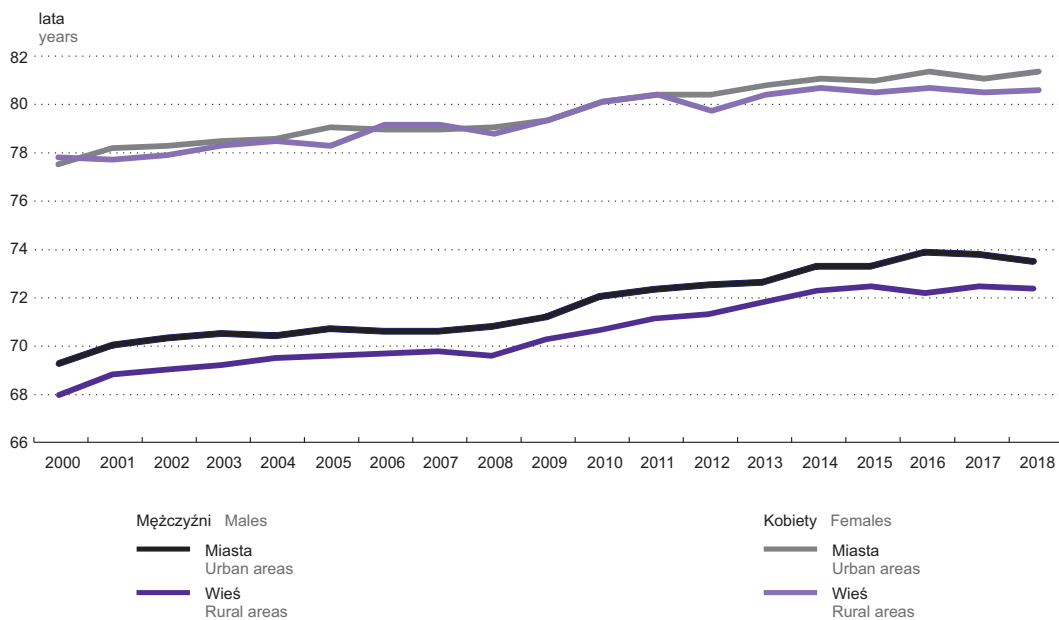
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

TABL. 30(82). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a (cont.)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful			
Protestantkie i tradycje protestanckiej (dok.) Protestant and Protestant- tradition (cont.)												
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	1	1	1	1	3	4	5	8	22	42	44	72
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	4	4	4	5	3	3	4	4	32	40	40	60
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3	5	3	4	4	29	31	27	29
Kościół Chrześcijan Dnia Sobot- niego	1	1	1	1	1	1	1	1	20	20	21	21
Zbór Stanowczych Chrześcijan ...	-	-	-	-	1	1	1	1	10	17	16	18
Kościół Ewangelicznych Chrze- ścijan	1	1 ^o	-	-	1	1 ^o	-	-	10	5 ^o	-	-
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions												
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	4	2	2	.	124	130	135	.	1008	1030	1045
Misja Buddyjska Trzy Schro- nienia w Polsce ^l	3	3	3	3	3	3	3	3	350	350	350	350
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtzang ^q	1	1	2	2	-	-	-	-	195	205	230	234
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	-	-	1	-	7	7	4	-	53	55	60	-
„Wspólnota Bez Bram” Mumon- Kai Związek Buddyjski Zen Rinzaj ^m	2	2	2	2	13	13	13	13	53	53	53	53
Związek buddyjski „Kanzeon” ^m ...	1	1 ^s	-	4	1	2 ^s	1	7	30	19 ^s	25	130
Związek Buddyjski Khordong	1 ^w	1 ^w	1 ^w	.	8 ^w	8 ^w	8 ^w	.	20 ^w	20 ^w	20 ^w
Związek Buddystów Zen „Bodhidharma”	1	1	1	1	3	2	2	2	10	15	15	15
Inne Others												
Związek Wyznania Świadców Jehowy	184	135	132	131	-	-	881	889	13467	12711	12267	12188
Liga Muzułmańska w RP	1	1 ^s	1	1	3	3 ^s	3	1	700	700 ^s	700 ^s	3200
Związek taoistów „Tao Te King” ^m	2	2	2	2 ^y	10	10	10	10 ^y	200	200	200	200 ^y
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich (Mormoni)	1	1 ^f	2	2	26	7 ^f	9	6	130	156 ^f	150	161
Zachodniostowiański związek wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	1 ^f	1	1 ^y	4	8 ^f	4	4 ^y	60	80 ^f	100	100 ^y
Karański Związek Religijny	1	1	1 ^{bx}	1 ^t	-	-	-	-	50	45	44 ^{bx}	40 ^t
Unia Ewangelikalna w RP	1	1	1	1	4	3	3	3	38	38	38	38
Lectorium Rosicrucianum ^u	1	1	1	1	-	-	-	-	20	91	81	57

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. f Dane dotyczą 2014 r. l-n Dane dotyczą: l – 2008 r., m – całego kraju, o – 2012 r. q W 2010 r. – Związek Buddyjski Karma Kamtzang. r-u Dane dotyczą: r – 2005 r., s – 2013 r., t – gminy wyznaniowej Wrocław, u – Centrum Wrocław, w – 2011, x – 2016, y – 2017.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. f Data concern 2014. l-n Data concern: l – 2008, m – all country, n – 2012, o – 2012. q In year 2010 – Związek Buddyjski Karma Kamtzang. r-u Data concern: r – 2005, s – 2013, t – religious community Wrocław, u – Centrum Wrocław, w – 2011, x – 2016, y – 2017.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

CHAPTER VI LABOUR MARKET

Uwagi ogólne

General notes

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych i prezentowane są na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** - tabl. 1–2. Badanie prowadzone jest metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału; badanie nie obejmuje osób bezdomnych oraz nieobecnych w gospodarstwie domowym 12 miesięcy i więcej.

Wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności w wieku 15 lat i więcej przebywającej w gospodarstwach domowych.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

1. The data on economic activity of population include persons aged 15 and more, members of households, and they are presented on the basis of the sample survey Labour Force Survey (LFS) - tables 1–2. The survey has been carried out with the appliance of the continuous observation method, i.e. economic activity of population is observed in each week during the whole quarter; the survey does not cover the homeless and persons absent in household for 12 months and more.

The LFS results have been generalized on the basis of population balances aged 15 and more living in households.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed** persons are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees, worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting a family economic activity outside agriculture,,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, in the LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job.

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin);
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. Activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

Employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

Unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers);
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents;
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorya mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 grudnia** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 grudnia** wyszacowano na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, tj. wszystkich pracujących niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi wyłącznie lub głównie na własne potrzeby).

5. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

7. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

Data concerning **employment as of 31st December** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

4. Data regarding **employed persons on private farms in agriculture as of 31st December** were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, i.e. the whole number of employed persons independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing exclusively or mainly for their own needs).

5. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31st December** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

6. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

7. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commission (wages and salaries of these persons are depend on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o liczbę osób powracających do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o liczbę osób, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

10. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

11. **Nowo utworzone miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobotnie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych**, obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia

8. Data grouped according to sections of the NACE rev. 2 were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity.

9. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees). These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacation and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31st December from the year preceding the surveyed year.

10. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

11. **Newly created jobs** are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the

20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązująca od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1482, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Za bezrobotnego zarejestrowanego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

4. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

5. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została

Law dated 20th April 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st June 2004 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1482, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her place of residence (permanent or temporary), and seeking employment or any other income-generating work, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. Registered unemployed school-leaver is a person who has graduated within the last 12 months any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation.

3. The registered long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.

4. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

5. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20th April 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st June 2004 (unified text: Journal of Laws 2019 item 1482, with later amendments).

Working conditions

1. Information on accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information

niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze „Statystycznej karty wypadku”.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowania.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.**

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;

on accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data on accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from “Statistical accident report”.

Accidents at work on private farms in agriculture were compiled on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to the accidents for which one-off compensations were granted in a given year.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple casualty incident, is counted as one accident at work.

2. Data according to sections and divisions of the PKD 2007/NACE Rev. 2 were compiled using the **local kind-of-activity unit method.**

3. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason, leading to injury or death, which occurred in connection with work:

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;

2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Every **accident is treated equally to an accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance against accidents at work and occupational diseases, if the employee had such an accident:

- during a business trip,
- during training within the scope of national self-defence,
- when performing tasks ordered by trade union organisations operating at the employer's.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance in the course of:

- 1) practising sports during competitions and training by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work while serving the sentence of imprisonment or temporary detentions;
- 3) exercising a mandate by members of parliament or senate who receive salaries;
- 4) serving a mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;

5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;

6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;

7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;

8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;

9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;

11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn wypadków** (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy grupowane są zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna dwóch stanów w dniu 31

5) doing – on the basis of appointment issued by powiat labour office or other supervising entity – training or internship connected with a scholarship received by school leavers;

6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;

7) performance or cooperation in performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;

8) performance of usual activities related to running, or cooperation in running, a non-agricultural economic activity;

9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

10) serving supplementary forms of military service;

11) education of students receiving scholarship at the National School of Public Administration.

4. **Serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e.: loss of sight, hearing, speech, ability to procreate, other bodily harm or health-related problem, which disrupts primary bodily functions or results

in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant incapacity for work in the occupation, or a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. **Fatal accident at work** is an accident which leads to the death of a victim at the site of the accident or within 6 months of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.a. according to **contact-modes of injury** (describing the type of contact of the victim with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material agents, organisation of work, employee's incorrect action). Each accident at work is the result of a single contact-mode, but most often of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-modes of injuries have been grouped according to the EUROSTAT recommendations.

7. **Incidence rate** is the number of persons injured per 1000 persons employed. To calculate the ratio, the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31st December,

grudnia, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez: gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); „Górnictwo i wydobywanie”; „Przetwórstwo przemysłowe”; „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”; „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”; „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „Transport i gospodarka magazynowa”; „Informacja i komunikacja” (bez: działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych); „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej); „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dane dotyczą zatrudnionych w warunkach zagrożenia: związanego ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły, hałas, wibracje (drżania mechaniczne), gorący lub zimny mikroklimat itp.), związanego z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 grudnia z roku badanego.

9. **Ocena ryzyka zawodowego** to proces analizowania i wyznaczania dopuszczalności ryzyka w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy, związanego z zagrożeniami występującymi w miejscu pracy.

10. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Information on **persons exposed to physical health risk** factors is compiled on the basis of reports, wherein:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: "Agriculture, forestry and fishing" (excluding: private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); "Mining and quarrying"; "Manufacturing"; "Electricity, gas, steam and air conditioning supply"; "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities"; "Construction" (excluding development of building projects); "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles"; "Transportation and storage"; "Information and communication" (excluding: motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); "Professional, scientific and technical activities" (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); "Administrative and support service activities" (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); "Education" (only tertiary education); "Human health and social work activities" (in the scope of human health activities); "Other service activities" (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) data concern persons exposed to factors arising from the work environment (chemicals, dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work (awkward postures, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors associated with particularly dangerous machinery;

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31st December from the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 1000 paid employees.

9. **Occupational risk assessment** is the process of analysing and determining the acceptability of risk related to workplace hazards in the area of occupational health and safety.

10. Disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the physical health risk factors occurring in the work environment or the nature of performed work.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21(95) podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

Occupational diseases presented in table 21(95) have been reported pursuant to the decree of the Council of Ministers of 30th June 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31st December from the year preceding the surveyed year was assumed to calculate the ratio per 100 thousand employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1(83). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages				kwartały quarters				
					I	II	III		IV
LUDNOŚĆ w tys.	2357	2203	2307	2289	2292	2290	2288	2287	POPULATION in thousands
Mężczyźni	1120	1032	1096	1087	1088	1087	1086	1086	Men
Kobiety	1237	1171	1211	1202	1204	1203	1202	1201	Women
Aktywni zawodowo	1279	1217	1295	1283	1266	1251	1299	1315	Economically active persons
mężczyźni	708	667	708	697	685	684	717	702	men
kobiety	570	549	587	586	581	567	583	613	women
Pracujący	1134	1132	1234	1241	1229	1217	1255	1263	Employed persons
mężczyźni	629	622	679	675	666	663	692	680	men
kobiety	505	509	555	566	563	554	563	583	women
Bezrobotni ^a	145	85	60	42	37	34	44	52	Unemployed persons ^a
mężczyźni	80	45	28	21	19	21	24	22	men
kobiety	65	40	32	20	18	13	20	30	women
Bierni zawodowo	1079	986	1012	1006	1026	1039	989	972	Economically inactive persons
Mężczyźni	412	365	388	390	403	403	370	384	Men
Kobiety	666	621	624	616	623	635	619	588	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	54,3	55,2	56,1	56,1	55,2	54,6	56,8	57,5	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	63,2	64,6	64,6	64,1	63,0	62,9	66,0	64,6	men
kobiety	46,1	46,9	48,5	48,8	48,3	47,1	48,5	51,0	women
Miasta	54,5	55,3	56,0	56,3	55,6	55,0	57,3	57,2	Urban areas
Wieś	53,7	55,2	56,5	55,6	54,5	53,8	55,7	58,4	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	48,1	51,4	53,5	54,2	53,6	53,1	54,9	55,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	56,2	60,3	62,0	62,1	61,2	61,0	63,7	62,6	men
kobiety	40,8	43,5	45,8	47,1	46,8	46,1	46,8	48,5	women
Miasta	48,4	51,3	53,8	54,7	53,8	53,5	56,1	55,1	Urban areas
Wieś	47,3	51,5	53,0	53,3	53,1	52,4	52,1	55,5	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	11,3	7,0	4,6	3,3	2,9	2,7	3,4	4,0	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	11,3	6,7	4,0	3,0	2,8	3,1	3,3	3,1	men
kobiety	11,4	7,3	5,5	3,4	3,1	2,3	3,4	4,9	women
Miasta	11,2	7,1	3,9	2,8	3,1	2,8	2,0	3,5	Urban areas
Wieś	11,7	6,7	6,2	4,3	2,6	2,3	6,5	5,0	Rural areas

a Osoby w wieku 15–74 lata.

a Persons aged 15–74.

TABL. 2(84). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2018 R. – na podstawie BAEL
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2018 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Eco- nomi- cally inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrud- nienia Employ- ment rate	Stopa bezro- bocia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracu- jący em- ployed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
	w tys. in thousands					w % in %		
OGÓŁEM TOTAL	2287	1315	1263	52	972	57,5	55,2	4,0
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b of which at working age ^b	1586	1254	1204	50	332	79,1	75,9	4,0
15–24 lata	247	97	85	12	151	39,3	34,4	12,4
25–34	374	323	314	10	51	86,4	84,0	3,1
35–44	433	382	372	10	52	88,2	85,9	2,6
45–54	319	268	254	14	51	84,0	79,6	5,2
55 lat i więcej and more	913	246	239	6	668	26,9	26,2	2,4
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe..... Tertiary	590	486	478	8	104	82,4	81,0	1,6
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and voca- tional secondary	571	347	334	13	225	60,8	58,5	3,7
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	195	106	98	8	89	54,4	50,3	7,5
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	573	317	304	13	257	55,3	53,1	4,1
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	358	60	50	10	298	16,8	14,0	16,7

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3(85). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 grudnia
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym kobiety of which women	
O G Ó Ł E M	996960	1073014	1135462	1148793	541596	T O T A L
sektor publiczny	235758	215077	214929	217524	147220	public sector
sektor prywatny	761202	857937	920533	931269	394376	private sector
w tym:						of which:
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	88169	88981	88856	88531	40563	Agriculture ^b , forestry and fishing
Przemysł	248851	263001	274247	277691	88860	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	201149	217357	229360	231838	81775	of which manufacturing
Budownictwo	65749	63169	66821	69897	7957	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	163182	161432	171864	171368	91170	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	50562	56126	64453	66762	15310	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	20472	23241	26936	27210	17243	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	18801	30468	39690	41969	13192	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30357	30111	30941	28778	18987	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	13789	15277	16649	17231	9076	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36352	52733	56565	59206	31277	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	44773	56978	60031	57845	28058	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	46165	46773	46503	46539	31147	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	80019	83474	85910	87575	68010	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	63170	69116	70816	71960	57731	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11585	12033	12488	12572	7608	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	14964	20101	22692	23659	15407	Other service activities

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 132.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 132.

TABL. 4(86). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 grudnia
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym Of which		SPECIFICATION	
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers		
OGÓŁEM	2010	675316	668432	5015	TOTAL
	2015	696146	689909	4614	
	2017	743223	737911	4117	
	2018	736651	731818	3703	
sektor publiczny	198342	198342	-	-	public sector
sektor prywatny	538309	533476	3703	3703	private sector
w tym:					of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7798	7116	81	81	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	231687	230619	1055	1055	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	193631	192578	1040	1040	of which manufacturing
Budownictwo	28434	27976	455	455	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	88286	87274	957	957	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	25524	25173	351	351	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	21902	21756	146	146	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	17951	17929	22	22	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21190	20714	#	#	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9464	9442	22	22	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24093	23930	163	163	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	62666	62597	69	69	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44393	44393	-	-	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	82027	81822	205	205	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58342	58226	116	116	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9881	9877	#	#	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2981	2942	39	39	Other service activities

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5(87). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	750084	766479	809670	809355	691410	TOTAL
sektor publiczny	210788	190608	190424	189458	189458	public sector
sektor prywatny	539296	575871	619246	619897	501952	private sector
w tym:						of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9680 ^b	9947 ^b	10008 ^b	9805 ^b	6182	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	221975	225672	232503	236742	222600	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	176497	188035	195209	199054	185883	of which manufacturing
Budownictwo	49030	41114	41791	44383	26936	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	110438	111536	113480	113152	79899	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	23669	27320	29895	32007	23943	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17640	20458	22069	22919	17432	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	9458	15752	19613	19953	16884	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27464	25910	27453	20937	18863	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	10406	11560	12171	11942	8724	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23193	27082	30319	31926	21884	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	49121	56096	71220	65168	61364	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	46821	44617	44163	42797	42797	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	76698	75514	78026	78712	77492	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	57729	55489	57127	58453	54465	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10055	9712	9801	9794	9255	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	6707	8701	10031	10666	2691	Other service activities

a Bez zatrudnionych za granicą. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 132.

a Excluding persons employed abroad. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 132.

TABL. 6(88). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 grudnia

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni ^b		Niepełnozatrudnieni		SPECIFICATION
	Full-time paid employees ^b		Part-time paid employees		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM 2010	609872	300336	58560	38868	TOTAL
2015	650150	333659	52128	34787	
2017	686971	346854	50940	34118	
2018	678620	342161	53198	35516	
sektor publiczny	182674	128125	15668	11032	public sector
sektor prywatny	495946	214036	37530	24484	private sector
w tym:					of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6109	1726	1007	719	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	225849	74165	4770	2237	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	188431	68765	4147	1970	of which manufacturing
Budownictwo	26606	3530	1370	434	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	78950	47613	8324	7045	Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	24229	3932	944	336	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	15412	10362	6344	3839	Accommodation and cater- ing ^Δ
Informacja i komunikacja	17363	6338	566	257	Information and communi- cation
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	18887	13493	1827	1173	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8377	4704	1065	766	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	22367	12641	1563	988	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	54894	25526	7703	4822	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	42878	29062	1515	972	Public administration and defence; compulsory so- cial security
Edukacja	71418	57000	10404	7423	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	54049	45578	4177	3286	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8543	5336	1334	999	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2689	1155	253	203	Other service activities

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7(89). PRZYJĘCIA DO PRACY ^a
 HIRES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejm- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych persons returning from child- care lea- ves	
OGÓŁEM 2010	151524	66756	22178	77592	3235	24,7
TOTAL 2015	177224	84429	36285	100120	1827	27,9
..... 2017	215438	99180	28259	140373	2281	32,1
2018	205755	96097	29753	133078	2207	30,5
sektor publiczny public sector	25356	17533	2730	18186	518	13,7
sektor prywatny private sector	180399	78564	27023	114892	1689	36,7
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1006	314	175	679	#	17,7
Przemysł Industry	55972	18906	7328	34660	418	25,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	50937	18131	6847	30957	404	27,5
Budownictwo Construction	9115	914	840	5791	#	35,0
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	24637	15051	5760	13993	584	30,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	8197	1138	691	5434	40	35,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	7080	4370	1935	3524	76	47,4
Informacja i komunikacja Information and communication	4547	1681	804	3271	36	26,9
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insurance activities	5426	3856	691	3635	299	26,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1546	822	116	1120	21	17,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	8051	4556	1016	5904	88	38,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	51708	22282	6498	35790	102	85,7
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	5866	3862	631	4357	198	13,2

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7(89). PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)
HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych persons returning from child- -care lea- ves	
Edukacja Education	9621	7990	911	6804	150	13,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	10591	8934	1865	6666	159	20,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1457	920	237	971	20	16,9
Pozostała działalność usługowa Other service activities	935	412	285	479	#	35,3

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 8(90). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, re- habilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wycho- waw- czych persons taking child- -care leave ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
O G Ó Ł E M	2010 140168	62490	25059	14227	4774	4050	22,7
T O T A L	2015 159245	72201	20901	23423	7837	2298	25,0
	2017 195838	90564	15915	27373	14978	4775	28,7
	2018 199542	92676	13072	30965	11051	2830	29,4
sektor publiczny public sector	24254	16172	1292	3330	5390	653	13,1
sektor prywatny private sector	175288	76504	11780	27635	5661	2177	35,5
w tym: of which: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1056	266	69	117	164	9	18,5

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 8(90). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)
 TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tacji retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation		korzysta- jący z urlopów wychow- awczych persons taking child- -care leave ^b
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Przemysł Industry	50117	16702	4796	8839	3244	682	22,4
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	45873	16056	4560	8475	2042	657	24,6
Budownictwo Construction	8384	785	436	916	282	29	32,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	25694	16885	2490	6121	754	702	31,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	6992	764	379	1390	320	31	29,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6996	4413	497	1271	128	84	46,8
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	3870	1271	160	1704	39	83	22,5
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	6302	4425	602	1891	124	353	31,1
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1674	900	103	274	330	15	19,5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6103	3284	422	2107	154	76	29,4
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	56095	23345	1658	2602	656	101	93,0
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	5956	3712	354	598	1283	258	13,3
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	8462	6718	657	1073	1815	179	12,1
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	9562	8011	286	1562	1528	201	18,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1361	811	83	233	220	21	15,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	918	384	80	267	#	6	34,4
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9(91). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY**^a
 THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers				
			uczelnii tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vo- cational	
OGÓŁEM	2010	13620	6747	5377	3397	2279	2567
TOTAL	2015	25581	11107	11068	6874	3645	3994
	2017	13833	6994	5501	3086	2359	2887
	2018	13217	6782	5141	3277	2053	2746
sektor publiczny		1971	1408	1402	276	220	73
public sector							
sektor prywatny		11246	5374	3739	3001	1833	2673
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.... Agriculture, forestry and fishing		125	49	27	45	#	#
Przemysł		4139	1518	1150	1043	679	1267
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		3803	1450	1051	914	645	1193
of which manufacturing							
Budownictwo		409	58	142	107	23	137
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		2022	1259	461	850	352	359
Transport i gospodarka magazynowa		176	38	41	62	36	37
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		243	158	79	79	28	57
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		568	199	477	29	62	-
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		556	390	369	108	#	#
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		63	43	30	19	9	5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		614	390	529	#	48	#
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		2154	1117	328	629	456	741
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		500	346	316	81	96	7
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		499	412	402	39	35	23
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		797	621	614	88	76	19
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		195	126	119	41	26	9
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		157	58	57	#	#	53
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10(92). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2018 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wolne (stan w dniu 31 grudnia) Vacancies (as of 31st December)			Nowo utworzone ^a Vacancies – newly created jobs ^a		Zlikwidowane ^a Liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacancies – newly created jobs	z liczby ogółem – w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób of total number – in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób of which in entities employ- ing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób of which in entities employ- ing more than 9 persons
OGÓŁEM	12,1	3,1	8,7	47,6	28,0	17,6	10,0
TOTAL							
w tym: of which:							
Przemysł	3,4	0,9	3,1	11,3	10,5	3,7	2,8
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	3,3	0,9	3,0	10,7	7,7	3,5	2,7
Budownictwo	1,4	0,3	0,6	7,2	2,0	3,1	1,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	2,3	0,7	1,3	5,8	3,3	3,0	1,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1,0	0,0	0,4	1,7	1,0	0,6	0,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	0,9	0,1	0,7	3,5	1,5	1,1	0,5
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	0,6	0,3	0,6	2,3	1,6	0,6	0,3
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	0,2	0,0	0,2	0,8	0,6	0,6	0,4
Financial and insurance activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,5	0,2	0,3	3,3	1,8	0,8	0,5
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	0,1	0,0	-	2,4	2,0	1,5	1,0
Administrative and support service activities							
Edukacja	0,3	0,1	0,2	4,2	2,9	1,0	0,8
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.... Human health and social work activities	0,7	0,3	0,7	2,2	1,5	0,4	0,3

a W ciągu roku.

a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11(93). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 grudnia
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani					Total registered unemployed persons
ogółem	150282	99952	68813	62842	of which women
w tym kobiety	77700	51579	37305	34933	Of total number – unemployed persons:
Z liczby ogółem – bezrobotni:					previously not employed
dotychczas niepracujący	23342	10838	6313	5617	school-leavers ^a
absolwenci ^a	7545	3499	1799	1643	without occupational qualifications
bez kwalifikacji zawodowych	42205	31475	21787	20169	terminated for company reasons
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3606	4922	2747	2080	long-term unemployed ^b
długotrwale bezrobotni ^b	67034	53049	35689	31297	possessing benefits rights
posiadający prawo do zasiłku	28403	15995	10966	10372	with at least one child below
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełno- sprawne do 18 roku życia	16467	13997	13451	6 years of age or with at least
niepełnosprawni	10319	8268	5609	5094	one disabled child below
Stopa bezrobocia rejestrowa- nego ^c w %	13,1	8,5	5,7	5,2	18 years of age
Oferty pracy	3057	6326	8079	8284	disabled persons
					Registered unemployment rate ^c in %
					Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabytą uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 134.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace. c See general notes, item 4 on page 134.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12(94). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ...	255873	177939	136383	116691	Newly registered unemployed persons
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	124222	87395	68206	59449	Women
Dotychczas niepracujący	51280	23538	14060	8561	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4775	8601	4997	3441	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	251851	199549	153554	122662	Persons removed from unem- ployment rolls
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	120841	98334	76365	61821	Women
Z tytułu podjęcia pracy	98930	94784	74709	62196	Received jobs

a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13(95). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY
Stan w dniu 31 grudnia
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2017		2018	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	150282	77700	99952	51579	68813	37305	62842	34933
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	27093	15614	11798	7063	6824	4524	6218	4171
25–34	41807	24773	24944	15848	17469	12217	16215	11586
35–44	26698	14378	21630	12218	16440	9849	15626	9730
45–54	34287	16675	18872	9053	12546	6218	11333	5684
55 lat i więcej and more	20397	6260	22708	7397	15534	4497	13450	3762
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	14348	9706	11560	7817	8593	5868	8147	5583
Policealne oraz średnie zawodowe Post-secondary and voca- tional secondary	31322	19106	20684	12625	13973	8894	13005	8408
Średnie ogólnokształcące General secondary	14603	10043	9303	6351	6608	4743	6272	4554
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	42884	18109	27930	11673	18497	8157	16626	7518
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	47125	20736	30475	13113	21142	9643	18792	8870
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^a BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^a								
3 miesiące i mniej months and less	53930	25238	32208	15013	22109	10460	20129	9858
3–6	27845	15013	15714	8629	10565	5937	9520	5424
6–12	29038	15400	16039	8318	10357	5961	9808	5690
12–24	24037	13028	14764	7961	10683	6423	9414	5810
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	15432	9021	21227	11658	15099	8524	13971	8151
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY								
Bez stażu pracy No work seniority	23342	14352	10838	6742	6313	4151	5617	3768

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

^a From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 13(95). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2017		2018	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.) BY WORK SENIORITY (cont.)

Ze stażem pracy ^b : With work seniority ^b :	2010	2015	2017	2018
1 rok i mniej and less	21908	12682	16097	9451
1– 5	33527	17929	22310	12505
5–10	20500	10678	15585	8345
10–20	24952	12093	17313	8038
20–30	19898	8067	12594	4803
powyżej 30 lat more than 30 years	6155	1899	5215	1695

^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. wśród bezrobotnych było 19237 osób (w tym 6556 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

N o t e. As of 31st December 2018 among the unemployed were 19237 persons (of which 6556 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14(96). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	1991	2448	2535	2255	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	1176	1364	1309	1220	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	5645	1888	1809	1003	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	1699	574	672	378	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	37913	17823	12210	8451	Starting training or internship with the employer
w tym kobiety	23175	10955	7635	5339	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	3243	3240	2488	1579	Started a social useful works
w tym kobiety	1500	1595	1106	747	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	81862	114677	165758	162577	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15(97). WYDATKI FUNDUSZU PRACY ^a
EXPENDITURES OF LABOUR FUND ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	738,3	496,0	463,7	356,9	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	279,2	203,7	145,0	118,3	33,2	Unemployment benefits
Szkolenia	30,3	12,0	8,1	5,4	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	160,1	102,5	91,3	76,8	21,5	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne	11,4	12,2	13,3	14,7	4,1	Intervention works
Roboty publiczne	35,2	14,6	16,7	8,8	2,5	Public works
Stypendia za okres stażu	154,8	89,9	61,6	50,8	14,2	Scholarships for internship period

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 134.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 5 on page 134.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy Work conditions

TABL. 16(98). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem - niezdolni do pracy ^b Of total number - persons incapable for work ^b			SPECIFICATION
		śmiertelnych fatal accidents	ciężkich serious accidents	Z innym skutkiem with other effect	1—3 dni days	4—20	21 dni i więcej days and more	

OGÓŁEM TOTAL

OGÓŁEM	2010	10216	34	58	10124	118	3723	5502	TOTAL
	2015	9318	29	43	9246	164	3806	4986	
	2017	9328	28	65	9235	145	3507	5360	
	2018	8372	8	33	8331	156	3449	4353	
w tym:									of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		87	2	-	85	1	25	58	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		3356	3	20	3333	53	1318	1841	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe		2701	2	14	2685	51	1128	1393	of which manufacturing
Budownictwo		394	1	6	387	3	97	291	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		938	1	3	934	19	414	458	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		709	1	1	707	9	294	386	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		123	-	-	123	5	61	52	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		59	-	-	59	3	29	26	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		120	-	-	120	10	62	38	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		93	-	-	93	-	36	56	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		126	-	-	126	4	56	62	Professional, scientific and technical activities

a Zgłoszone w danym roku. b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

a Registered in a given year. b Excluding persons injured in fatal accidents.

TABL. 16(98). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
 PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem - nie- zdolni do pracy ^b Of total number - persons incapable for work ^b			SPECIFICATION
		śmier- telnych fatal accidents	cięż- kich seri- ous accidents	innych other	1—3 dni days	4—20	21 dni i więcej days and more	
OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	546	-	2	544	5	219	283	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	324	-	-	324	9	153	151	Public administration and defence; com- pulsory social security
Edukacja	535	-	-	535	13	287	216	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	791	-	-	791	21	293	376	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	113	-	-	113	1	73	35	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	58	-	1	57	-	32	24	Other service activities
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) ^c PER 1000 EMPLOYED PERSONS (incidence rate) ^c								
OGÓŁEM	2010	11,29	0,04	0,06	11,19	0,13	4,11	TOTAL
	2015	9,49	0,03	0,04	9,42	0,17	3,88	
	2017	8,95	0,03	0,06	8,86	0,14	3,37	
	2018	7,88	0,01	0,03	7,83	0,15	3,24	4,09
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8,81	0,20	-	8,61	0,10	2,53	5,87	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	12,16	0,01	0,07	12,08	0,19	4,78	6,67	Industry
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	11,71	0,01	0,06	11,64	0,22	4,89	6,04	of which manufac- turing
Budownictwo	5,76	0,01	0,09	5,66	0,04	1,42	4,26	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5,47	0,01	0,02	5,44	0,11	2,41	2,67	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	10,81	0,02	0,02	10,77	0,14	4,48	5,88	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4,54	-	-	4,54	0,18	2,25	1,92	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1,45	-	-	1,45	0,07	0,71	0,64	Information and com- munication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	4,02	-	-	4,02	0,33	2,08	1,27	Financial and insur- ance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	5,49	-	-	5,49	-	2,13	3,31	Real estate activities
Działalność profesjonalna, na- ukowa i techniczna	2,18	-	-	2,18	0,07	0,97	1,07	Professional, scientific and technical activi- ties
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	9,26	-	0,03	9,23	0,08	3,72	4,80	Administrative and support service activi- ties
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	6,96	-	-	6,96	0,19	3,29	3,25	Public administration and defence; com- pulsory social security
Edukacja	6,17	-	-	6,17	0,15	3,31	2,49	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11,08	-	-	11,08	0,29	4,10	5,27	Human health and so- cial work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9,02	-	-	9,02	0,08	5,83	2,79	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2,50	-	0,04	2,46	-	1,38	1,04	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych. ^c W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a Registered in a given year. ^b Excluding persons injured in fatal accidents. ^c The number of employed persons does not include the civilian employees of the budgetary units conducting activity within the national defence and public safety.

TABL. 17(99). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo con- struction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing					
OGÓŁEM	2010	10216	159	4161	3146	776	1305	516	980
TOTAL	2015	9318	131	3546	2845	443	1223	716	885
	2017	9328	153	3655	2983	377	1153	776	901
	2018	8372	87	3356	2701	394	938	709	791
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		291	2	131	117	7	21	8	33
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi of which with chemicals		79	-	48	46	1	5	1	7
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		5	-	2	1	2	-	-	1
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt		2571	32	850	665	129	239	234	289
Horizontal or vertical impact with or against a stationary object									
Uderzenie przez obiekt w ruchu		1964	20	873	677	106	249	205	97
Struck by object in motion, collision with									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		820	4	416	303	47	114	76	37
falling object									
poruszający się lub transportowany obiekt, włączając pojazdy		401	3	163	141	21	60	39	25
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1414	10	696	636	55	204	43	132
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		886	4	457	424	28	155	18	57
of which contact with sharp material agent									
Uwięzienie, zmiżdżenie		566	5	334	271	27	74	24	22
Trapped, crushed, etc.									

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17(99). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo con- struction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transport and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Obciążenie psychiczne lub fizyczne Physical or mental stress	1318	13	443	320	66	134	144	148
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego of which physical stress on the musculoskeletal system	1183	11	403	293	59	121	130	129
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia Bite, kick, etc. (human or animal)	222	5	20	11	1	11	51	67
Pozostałe Other	17	-	5	2	1	5	-	2
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
O GÓŁEM 2010	20232	365	9181	7038	1573	2505	972	1664
TOTAL 2015	18814	258	8043	6498	937	2448	1398	1542
..... 2017	18681	349	8098	6736	700	2399	1520	1561
..... 2018	16686	169	7317	5928	766	1994	1461	1347
Niewłaściwy stan czynnika materialnego Inappropriate condition of material objects/agents	1620	17	878	646	78	126	114	85
Niewłaściwa organizacja Inappropriate organisation of:								
pracy work	740	3	425	360	47	93	35	38
stanowiska pracy Workstation	1040	9	504	416	43	140	66	74
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika Absence or inappropriate use of material objects/agents	1220	3	711	588	54	166	69	65
Nie używanie sprzętu ochronnego przez pracownika Not using protective equipment	272	1	169	154	10	29	25	2
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika Employee's inappropriate wilful action	1258	12	694	541	44	184	105	56
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b Employee's inappropriate mental and physical condition ^b	268	6	89	68	15	30	35	24
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika Employee's incorrect action	9604	104	3691	3042	437	1143	866	946
Inna przyczyna Other	664	14	156	113	38	83	146	57

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse, etc.

TABL. 18(100). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**^aPERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	628	464	439	390	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	2	2	-	1	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Contact-modes of injuries:
upadek osób	316	220	217	191	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	54	58	36	36	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	28	7	10	17	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	88	57	53	39	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	47	34	39	24	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie skrajnych temperatur	2	3	2	3	Impact of extreme temperatures
działanie materiałów szkodliwych	1	1	-	-	Impact of harmful materials
inne wydarzenia	92	84	82	80	other contact-modes

a Wypadki, którym towarzyszyła wypłata jednorazowych odszkodowań.

Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Accidents accompanied by one-off compensation payments.

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19(101). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**^a

Stan w dniu 31 grudnia

EXPOSURE TO RISK FACTORS AT WORK^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zagrożenia Risks arising from							
		związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi mechanical factors associated with particularly dangerous machinery			
		ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions					
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
		na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem per 1000 employees in units covered by the survey							
O G Ó Ł E M	2010	119,4	80,1	71,8	41,3	34,1	27,7	13,4	11,2
TOTAL	2015	93,3	67,0	54,6	35,1	28,9	24,2	9,8	7,6
	2017	81,9	60,0	46,5	31,9	24,3	19,9	11,2	8,2
	2018	83,4	63,2	48,7	34,1	24,9	20,6	9,9	8,5
sektor publiczny		59,2	44,5	22,8	17,4	30,7	23,7	5,7	3,4
public sector									
sektor prywatny		87,9	66,7	53,5	37,2	23,8	20,0	10,6	9,5
private sector									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137.

a Employees listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given workstation; data concern entities employing more than 9 persons and refer to selected kinds of activity; see general notes, item 8 on page 137.

TABL. 19(101). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenia Risks arising from					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi mechanical factors associated with particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem per 1000 employees in units covered by the survey								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	98,9	55,6	77,1	43,6	8,1	3,7	13,7	8,3
Przemysł Industry	134,9	102,1	81,5	57,0	37,7	31,5	15,8	13,6
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	107,3	88,9	61,7	48,6	32,0	28,6	13,6	11,7
Budownictwo Construction	75,0	52,6	55,8	37,1	11,1	9,3	8,1	6,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	8,8	7,5	3,0	2,7	1,7	1,0	4,1	3,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	67,8	53,2	14,3	10,9	51,3	40,2	2,2	2,1
Informacja i komunikacja Information and communication	2,7	2,7	-	-	2,2	2,2	0,5	0,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	137,3	97,6	89,2	49,5	39,7	39,7	8,4	8,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	5,8	3,8	4,8	2,8	-	-	1,0	1,0
Edukacja Education	12,5	11,9	0,7	0,4	6,2	6,2	5,6	5,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	21,2	18,2	11,3	10,1	9,4	7,6	0,5	0,5

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given workstation; data concern entities employing more than 9 persons and refer to selected kinds of activity; see general notes, item 8 on page 137.

TABL. 20(102). ZATRUDNIENI^a NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^b W 2018 R.EMPLOYEES^a WORKING AT WORKSTATIONS ASSESSED FOR OCCUPATIONAL RISK^b IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego Assessment of occupational risk	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego Elimination or reduction of occupational risk	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego Measures taken to eliminate or reduce the occupational risk		
			techniczne technical	organizacyjne organisational	ochrony indywidualnej personal protection
na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem per 1000 employees in units covered by the survey					
O G Ó Ł E M	314,5	149,0	61,4	74,2	99,2
TOTAL					
sektor publiczny	226,2	112,2	40,1	64,2	76,9
public sector					
sektor prywatny	330,9	155,8	65,4	76,1	103,3
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	271,7	227,5	61,9	87,8	204,3
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł	391,8	200,0	88,4	87,5	132,5
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe	354,0	173,7	80,5	86,5	118,8
of which manufacturing					
Budownictwo	333,0	214,3	123,4	156,7	183,8
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	174,4	47,4	12,1	29,8	28,0
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	280,7	125,7	50,3	66,6	82,7
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja	287,0	83,0	15,8	73,5	6,3
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	349,7	59,8	11,2	8,4	44,8
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	409,7	136,0	13,6	32,2	118,6
Administrative and support service activities					
Edukacja	40,7	17,0	11,4	13,0	5,6
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	257,2	93,5	27,5	53,0	64,9
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa	821,6	703,8	-	703,8	427,5
Other service activities					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137. b Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 137.

a Data concern entities employing more than 9 persons and refer to selected kinds of activity; see general notes, item 8 on page 137. b See general notes, item 9 on page 137.

TABL. 21(103). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thousands employees	
OGÓŁEM	2010	209	TOTAL
	2015	189	
	2017	206	
	2018	212	
Pylice płuc	42	4,8	Pneumoconioses
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	4	0,5	Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust
Astma oskrzelowa	2	0,2	Bronchial asthma
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	-	-	Extrinsic allergic alveolitis
Ostre uogólnione reakcje alergiczne	-	-	Acute general allergic reactions
Alergiczny nieżyt nosa	3	0,3	Allergic rhinitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	23	2,6	Chronic voice disorders due to excessive vocal effort
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	10	1,1	Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment
Choroby skóry	12	1,4	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	8	0,9	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	43	4,9	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	15	1,7	Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear or sensorineural type
Zespół wibracyjny	1	0,1	Vibration syndrome
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	-	-	Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	49	5,6	Infectious and parasitic diseases or their sequels

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

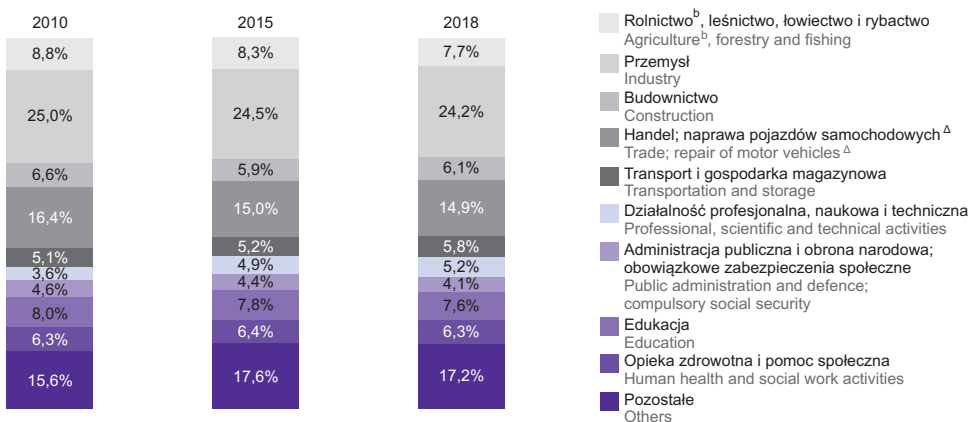
Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 grudnia

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31st December

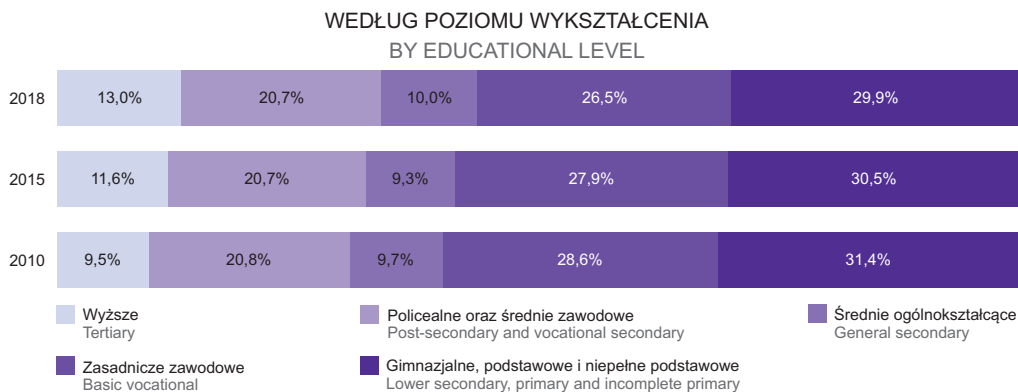
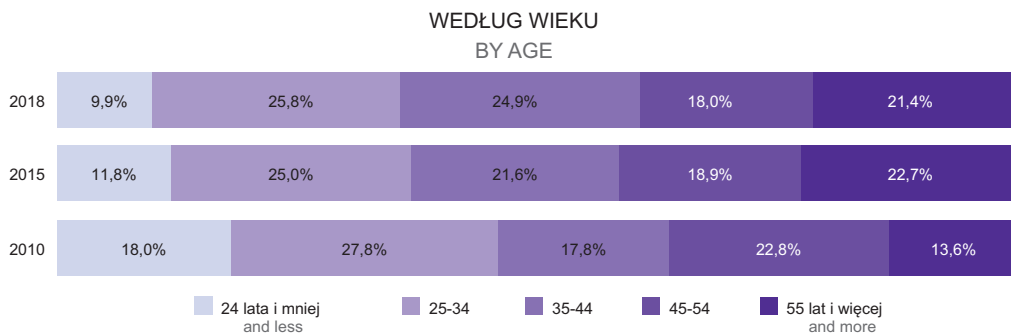
a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.
a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH

Stan w dniu 31 grudnia

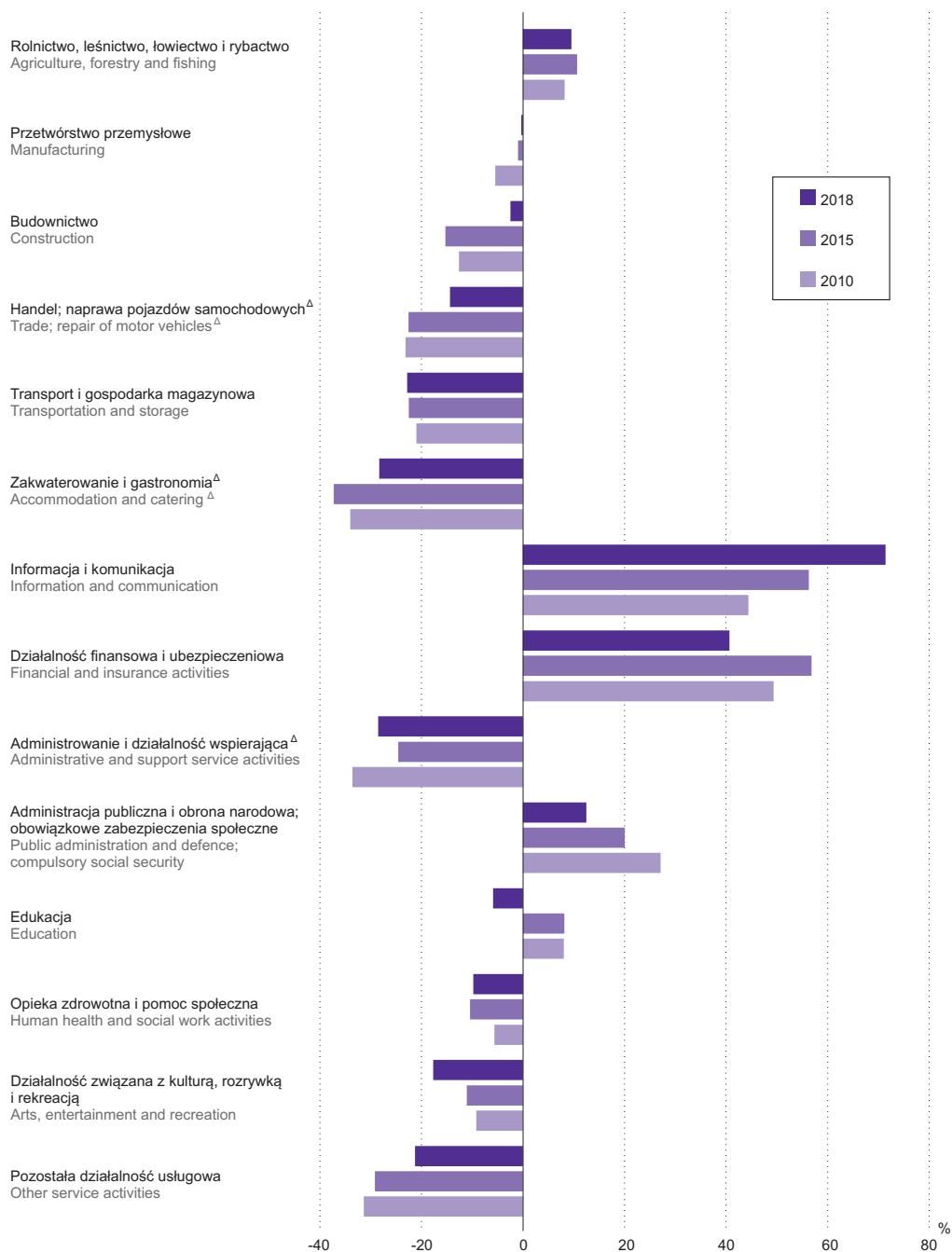
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

As of 31st December

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto; bez zatrudnionych za granicą.
^a Concern monthly gross wages and salaries; excluding persons employed abroad.

TABL. 22(104). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH ^a

Stan w dniu 15 grudnia

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR EXPOSURE TO PHYSICAL HEALTH RISK FACTORS AT WORK ^a

As of 15th December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Allowances	Skrócony czas pracy Short time work	Dodatki kowe urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from working in special conditions ^b
O G Ó Ł E M	2010	49149	81704	14224	47589	7606	14609	1103
T O T A L	2015	43730	70996	17163	37635	8126	16786	805
	2017	40815	65111	15970	33823	7718	15682	1551
	2018	42543	72161	15394	33126	8065	16210	1251
sektor publiczny		6260	11233	922	6681	634	4257	258
public sector								
sektor prywatny		36283	60928	14472	26445	7431	11953	993
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1652	1369	10	68	-	8	7
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		31562	50251	13102	25718	7190	11426	993
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		9454	27283	1655	6215	416	2580	95
of which manufacturing								
Budownictwo		4895	5694	1767	2203	203	626	16
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1888	7482	5	169	18	18	-
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa		1941	4689	434	3635	448	2782	101
Transportation and storage								
Informacja i komunikacja		19	180	64	-	-	-	-
Information and communication								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		42	98	-	145	-	-	-
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		52	240	-	-	-	-	-
Administrative and support service activities								
Edukacja		226	375	2	495	80	23	-
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...		266	1766	10	693	126	1327	134
Human health and social work activities								

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 137. b Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and refer to selected kinds of activity; see general notes, item 8 on page 137. b Or in specific character.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysk i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries include, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social

ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 stycznia 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2018 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;

security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1st January 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13th October 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2018. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period 1st January 2009 to 30th June 2014 from the sources gathered in the open pension funds (OFE).

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;

- 7) rolnicy indywidualni;
 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

8. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2134). Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

- 7) farmers;
 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

Retirement, disability and survivors pensions (also paid due to accidents at work and occupational diseases) concern the persons mentioned in points 1) to 7).

3. Retirement and other pension benefits (also paid due to accidents at work and occupational diseases) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. Retirement and other pension benefits do not provide for the payments of retirement and other pension arising out of international agreements.

5. Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data concerning average retirement and other pension benefits are presented **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

8. Data on benefits and supplements under “Family 500+” programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2134). Benefit is financed from the state budget.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1(105). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
OGÓŁEM	3211,80	3960,48	4400,05	4685,86	4942,39	TOTAL
sektor publiczny	3632,73	4362,64	4683,18	4973,97	4973,97	public sector
sektor prywatny	3046,23	3826,55	4312,40	4597,29	4930,48	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	3475,32	4382,76	4667,58	5054,51	5414,92	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3620,47	4414,10	4911,11	5262,52	5404,12	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	3034,92	3921,41	4446,20	4795,38	4924,69	of which manufacturing
Budownictwo.....	2805,09	3353,47	3636,40	4016,80	4818,71	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2466,29	3064,83	3574,60	3869,38	4230,50	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2534,73	3067,66	3307,36	3551,54	3810,58	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2115,33	2480,30	3102,73	3274,04	3539,73	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	4641,49	6196,41	7246,68	7981,60	8480,92	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4801,63	6216,87	6962,59	6655,05	6957,09	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3112,00	3908,15	4375,59	4579,29	4831,99	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3270,98	4437,23	5028,51	5500,78	6298,97	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2130,12	2985,28	3314,35	3515,59	3527,90	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	4085,27	4757,64	5285,41	5559,27	5559,60	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3471,20	4283,16	4401,18	4628,95	4650,97	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	3031,33	3546,28	4001,01	4376,02	4456,13	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ...	2916,23	3519,72	3819,64	4009,96	4065,61	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa.....	2201,54	2802,98	3100,38	3509,99	3888,44	Other service activities

a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 2(106). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thousand person b – w odsetkach in percent	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM	673,2	343,7	329,5	166,3	51,9	114,4	506,9	291,7	215,2
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagro- dzeń ² : ranges of wages and salaries ² :									
2100 zł i mniej	44,0	22,4	21,5	0,8	0,2	0,6	43,2	22,2	21,0
PLN and less	6,5	6,5	6,5	0,5	0,3	0,5	8,5	7,6	9,7
2100,01–2525,77	59,2	25,1	34,1	7,0	1,4	5,6	52,2	23,7	28,5
(2100,01 – 50%)	8,8	7,3	10,4	4,2	2,7	4,9	10,3	8,1	13,2
2525,78–3788,65	179,6	71,9	107,9	46,3	13,0	33,4	133,3	58,9	74,4
(50 – 75)	26,7	20,9	32,7	27,9	24,9	29,2	26,3	20,2	34,5
3788,66–5051,53	151,5	76,4	75,1	48,1	14,9	33,1	103,4	61,4	42,0
(75 – 100)	22,5	22,2	22,8	28,9	28,7	29,0	20,4	21,1	19,5
5051,54–6314,41	95,2	51,5	43,7	33,2	9,9	23,3	61,9	41,6	20,4
(100 – 125)	14,1	15,0	13,3	20,0	19,0	20,4	12,2	14,2	9,5
6314,42–7577,30	54,2	33,0	21,2	15,1	5,1	10,1	39,0	27,9	11,1
(125 – 150)	8,0	9,6	6,4	9,1	9,8	8,8	7,7	9,6	5,2
7577,31–8840,18	29,8	20,2	9,6	6,0	2,5	3,5	23,8	17,6	6,1
(150 – 175)	4,4	5,9	2,9	3,6	4,9	3,1	4,7	6,0	2,9
8840,19–10103,06	18,2	13,1	5,1	3,3	1,8	1,5	15,0	11,4	3,6
(175 – 200)	2,7	3,8	1,5	2,0	3,4	1,3	2,9	3,9	1,7
10103,07–11365,94	11,6	8,2	3,4	1,9	0,9	1,0	9,7	7,3	2,4
(200 – 225)	1,7	2,4	1,0	1,1	1,8	0,9	1,9	2,5	1,1
11365,95–12628,83	7,5	5,4	2,2	1,4	0,6	0,7	6,2	4,7	1,4
(225 – 250)	1,1	1,6	0,7	0,8	1,2	0,6	1,2	1,6	0,7
12628,84–13891,71	6,0	4,2	1,8	1,1	0,5	0,5	5,0	3,7	1,3
(250 – 275)	0,9	1,2	0,5	0,6	1,0	0,5	1,0	1,3	0,6
13891,72–15154,59	4,2	3,2	1,0	0,6	0,3	0,3	3,6	2,9	0,7
(275 – 300)	0,6	0,9	0,3	0,4	0,5	0,3	0,7	1,0	0,3
15154,60 zł i więcej	12,3	9,3	2,9	1,5	0,9	0,7	10,8	8,4	2,4
PLN and more	1,8	2,7	0,9	0,9	1,7	0,5	2,2	2,9	1,1

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 163. 2 Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (5051,53 zł) w gospodarce narodowej za październik 2018 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2525,78–3788,65 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 4 on page 163. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (5051,53 PLN in the national economy for October 2018; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2525,78–3788,65 PLN range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 3(107). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2018

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in PLN			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	5051,53	5622,48	4456,09	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,2	8,5	7,8	9470,91	10701,89	8069,87	Managers
Specjaliści	26,0	19,3	32,9	6042,02	7146,50	5363,98	Professionals
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,9	5,2	2,5	6716,75	7210,21	5649,95	science and engineering professionals
specjaliści do spraw zdrowia	2,8	0,8	4,8	5898,76	7520,36	5614,71	health professionals
specjaliści nauczania i wychowania	8,1	3,9	12,5	4990,72	5542,51	4811,20	teaching professionals
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	7,7	5,1	10,5	5942,71	6861,25	5481,29	business and administration professionals
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	2,5	3,9	1,0	8437,63	8788,27	7052,51	information and communications technology professionals
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,0	0,5	1,5	7138,16	8413,42	6686,27	legal, social and cultural professionals
Technicy i inny średni personel	11,4	10,3	12,5	5173,12	6021,00	4445,73	Technicians and associate professionals
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	4,3	6,1	2,3	5831,38	6312,38	4478,45	science and engineering associate professionals
średni personel do spraw zdrowia	1,2	0,5	1,9	4018,03	4988,55	3742,69	health associate professionals
średni personel do spraw biznesu i administracji	4,7	2,6	6,8	5112,66	6016,40	4746,32	business and administration associate professionals
średni personel z dziedziny prawa, dziedzin społecznych, kultury i pokrewne	0,9	0,4	1,4	3809,31	3809,86	3809,16	legal, social, cultural and related associate professionals
technicy informatycy	0,4	0,6	0,1	5369,42	5358,90	5428,80	information and communications technicians
Pracownicy biurowi	6,5	5,2	7,9	4194,42	4384,69	4064,69	Clerical support workers
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,0	0,7	3,4	4180,99	4453,96	4126,43	general and keyboard clerks
pracownicy obsługi klienta	5,5	1,5	4,0	3828,06	4464,71	3593,45	customer services clerks
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,0	3,8	2,1	4190,95	4285,57	4015,34	numerical and material recording clerks
pozostali pracownicy obsługi biura	0,7	0,3	1,1	4668,80	5331,02	4479,87	other clerical support workers

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 26.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 26.

TABL. 3(107). ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2018 R. (dok.)PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2018 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in PLN			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem total	męż- czyźni males	ko- biety fema- les	ogółem total	męż- czyźni males	ko- biety females	
Pracownicy usług i sprzedawcy	11,8	8,0	15,8	3121,74	3301,04	3027,16	Service and sales workers
pracownicy usług osobistych	2,4	1,9	3,0	3077,77	3163,09	3021,68	personal service workers
sprzedawcy i pokrewni	6,8	2,9	10,8	3332,28	4184,66	3093,52	sales workers
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,7	0,1	1,3	2856,88	3140,56	2832,64	personal care workers
pracownicy usług ochronnych	1,9	3,1	0,7	2538,02	2565,97	2413,47	protective services workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,3	0,0	3630,45	3779,58	2821,84	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13,6	23,2	3,5	4721,69	4915,53	3397,70	Craft and related trades workers
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,4	4,7	0,1	4122,10	4121,81	4140,35	building and related trades workers (excluding electricians)
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń oraz pokrewni	6,6	12,3	0,6	5240,76	5294,23	4175,19	metal, machinery and related trades workers
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,6	0,5	0,6	3937,11	4323,34	3551,72	handicraft and printing workers
elektrycy i elektronicy	1,8	3,3	0,2	5468,94	5536,59	4064,04	electrical and electronic trades workers
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,3	2,4	2,1	3461,26	3813,98	3037,57	food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	13,1	18,8	7,1	4279,67	4553,41	3520,70	Plant and machine operators and assemblers
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,6	7,4	3,7	4668,52	5319,22	3327,94	stationary plant and machine operators
monterzy	2,4	1,8	3,0	4015,88	4548,06	3676,29	assemblers
kierowcy i operatorzy pojazdów	5,1	9,6	0,4	3972,09	3961,90	4260,62	drivers and mobile plant operators
Pracownicy przy pracach prostych	9,4	6,4	12,5	2904,38	3282,09	2701,48	Elementary occupations
w tym:							of which:
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,1	0,1	0,0	3417,04	3445,00	3286,42	agricultural, forestry and fishery labourers
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,6	3,2	2,1	3381,21	3611,58	3007,18	labourers in mining, construction, manufacturing and transport

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 26.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 26.

TABL. 4(108). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES^a FOR OCTOBER 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in PLN b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM a	5051,53	5622,48	4456,09	5029,05	5481,48	4823,55	5058,91	5647,59	4260,80
TOTAL b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe ze stopniem nauko- wym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, leka- rza lub równorzędnym a	6735,83	8321,56	5761,60	5732,31	6626,36	5426,16	7563,12	9058,06	6160,83
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master de- gree, physician degree or equivalent b	133,3	148,0	129,3	114,0	120,9	112,5	149,5	160,4	144,6
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzęd- nym a	6045,23	7122,80	4994,73	5036,50	6043,06	4683,13	6342,26	7269,67	5149,95
Tertiary with engineer de- gree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent b	119,7	126,7	112,1	100,1	110,2	97,1	125,4	128,7	120,9
Policealne a	4448,13	5180,90	3995,75	4324,08	4706,85	4216,25	4487,92	5257,98	3898,30
Post-secondary b	88,1	92,1	89,7	86,0	85,9	87,4	88,7	93,1	91,5
Średnie zawodowe a	4543,82	5032,00	3784,58	4453,63	4816,05	4229,51	4561,11	5056,24	3633,18
Vocational secondary b	89,9	89,5	84,9	88,6	87,9	87,7	90,2	89,5	85,3
Średnie ogólnokształcące a	4029,48	4667,37	3511,92	3795,52	4249,43	3590,44	4073,11	4718,61	3492,76
General secondary b	79,8	83,0	78,8	75,5	77,5	74,4	80,5	83,6	82,0
Zasadnicze zawodowe a	3838,69	4265,58	3016,71	3551,13	4038,63	2915,74	3882,40	4294,62	3037,03
Basic vocational b	76,0	75,9	67,7	70,6	73,7	60,4	76,7	76,0	71,3
Gimnazjalne a	3540,27	3693,21	3167,01	2852,58	2922,79	2664,03	3569,06	3726,38	3186,62
Lower secondary b	70,1	65,7	71,1	56,7	53,3	55,2	70,5	66,0	74,8
Podstawowe i niepełne podstawowe a	3200,05	3609,11	2723,52	3262,59	3773,89	2833,37	3192,77	3593,14	2708,17
Primary and incomplete primary b	63,3	64,2	61,1	64,9	68,8	58,7	63,1	63,6	63,6
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej a	3608,35	3892,08	3240,89	3370,55	3594,82	3248,15	3624,91	3904,71	3240,11
and less b	71,4	69,2	72,7	67,0	65,6	67,3	71,7	69,1	76,0
25–34 a	4957,29	5484,22	4313,75	4194,98	4704,66	3978,43	5093,59	5554,09	4417,59
..... b	98,1	97,5	96,8	83,4	85,8	82,5	100,7	98,3	103,7
35–44 a	5506,61	6289,03	4741,48	5016,64	5553,04	4809,57	5655,15	6400,02	4707,63
..... b	109,0	111,9	106,4	99,8	101,3	99,7	111,8	113,3	110,5
45–54 a	5106,18	5901,68	4492,22	5343,08	5872,88	5138,43	4989,24	5909,40	4019,68
..... b	101,1	105,0	100,8	106,2	107,1	106,5	98,6	104,6	94,3
55–59 a	4667,49	5128,90	4275,72	5065,37	5375,99	4930,30	4428,18	5047,47	3661,80
..... b	92,4	91,2	96,0	100,7	98,1	102,2	87,5	89,4	85,9
60–64 a	4964,28	4896,51	5204,50	5521,80	5424,28	5668,60	4677,63	4709,53	4460,23
..... b	98,3	87,1	116,8	109,8	99,0	117,5	92,5	83,4	104,7
65 lat i więcej a	6230,32	6239,61	6178,94	7990,40	8265,97	6949,09	4882,32	4860,68	5057,32
and more b	123,3	111,0	138,7	158,9	150,8	144,1	96,5	86,1	118,7

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(108). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a ZA PAŹDZIERNIK 2018 R. (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES^a FOR OCTOBER 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les	razem total	męż- czyźni males	kobiety fema- les
a – w zł in PLN									
b – ogółem = 100 total = 100									
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku a	3764,31	4103,37	3391,81	3425,23	3572,12	3361,16	3807,52	4140,65	3397,88
and less b	74,5	73,0	76,1	68,1	65,2	69,7	75,3	73,3	79,7
2,0 – 4,9 a	4479,38	4929,91	3979,89	3911,05	4327,39	3731,17	4565,00	4978,85	4039,29
b	88,7	87,7	89,3	77,8	78,9	77,4	90,2	88,2	94,8
5,0 – 9,9 a	5042,93	5759,83	4250,84	4334,61	5014,30	4029,72	5189,81	5843,88	4324,38
b	99,8	102,4	95,4	86,2	91,5	83,5	102,6	103,5	101,5
10,0 – 14,9 a	5326,80	6069,22	4540,26	4842,48	5405,27	4608,83	5446,07	6153,54	4512,58
b	105,4	107,9	101,9	96,3	98,6	95,5	107,7	109,0	105,9
15,0 – 19,9 a	5423,16	6167,79	4710,10	5211,43	5876,22	4954,47	5488,03	6212,77	4589,13
b	107,4	109,7	105,7	103,6	107,2	102,7	108,5	110,0	107,7
20 lat i więcej a	5384,49	5884,62	4882,64	5443,97	5792,75	5274,36	5346,17	5916,22	4444,16
and more b	106,6	104,7	109,6	108,3	105,7	109,3	105,7	104,8	104,3

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5(109). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH^a WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW^b WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2018 R.

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT^a BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS^b FOR OCTOBER 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in PLN								
	pier- wszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eight	dziewią- tej ninth
a – ogółem total									
b – mężczyźni males									
c – kobiety females									
OGÓŁEM a	2250,00	2774,96	3230,03	3692,62	4200,00	4777,92	5464,27	6469,86	8458,83
TOTAL b	2280,78	2962,78	3534,30	4070,93	4636,16	5264,94	6105,26	7338,57	9666,42
c	2230,00	2656,39	3000,00	3396,97	3804,78	4293,17	4901,21	5653,23	7022,70
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy a	3531,79	4912,87	5689,81	6675,00	7699,29	8852,83	10275,10	12669,76	17011,38
Managers b	3617,10	5000,00	6200,00	7386,06	8658,45	9960,00	11854,56	14791,13	19500,00
c	3493,21	4651,67	5399,75	6171,93	6894,77	7808,31	8889,22	10600,00	13540,00
Specjaliści a	3239,91	3840,96	4339,71	4800,00	5254,51	5765,83	6435,80	7500,00	9817,10
Professionals b	3400,00	4210,18	4854,43	5467,05	6100,69	6945,05	8023,91	9583,00	12429,59
c	3186,07	3701,00	4136,73	4545,83	4920,00	5326,63	5815,42	6456,70	7691,25
Technicy i inny średni personel a	2800,00	3352,50	3751,43	4147,72	4569,45	5057,74	5640,00	6525,03	8186,72
Technicians and associate professionals b	3138,80	3813,15	4335,80	4859,20	5324,01	5993,37	6706,78	7712,25	9672,96
c	2697,77	3128,57	3462,42	3761,13	4092,96	4412,65	4896,26	5435,83	6500,00
Pracownicy biurowi a	2480,00	2925,00	3296,39	3596,74	3920,00	4228,33	4622,33	5180,82	6070,50
Clerical support workers b	2556,00	3080,25	3472,00	3746,00	4025,14	4349,53	4864,44	5373,30	6203,55
c	2400,00	2831,30	3156,38	3499,45	3822,00	4154,58	4526,50	5011,24	5950,00
Pracownicy usług i sprzedawcy a	2100,00	2239,51	2349,05	2573,16	2800,00	2951,90	3245,41	3633,43	4417,44
Service and sales workers b	2104,23	2230,98	2275,00	2374,23	2700,00	2979,30	3416,21	3990,44	5089,65
c	2100,00	2257,76	2440,72	2633,61	2806,88	2941,65	3212,63	3500,00	4117,51

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 26.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 8, point 1) on page 26.

TABL. 5(109). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH^a WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW^b WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2018 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT^a BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS^b FOR OCTOBER 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in PLN								
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (media- na) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziewiątej ninth
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a 2100,00	2100,00	2631,05	2846,80	3245,21	3585,60	3976,00	4578,45	6153,11
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	b 2100,00	2100,00	2705,00	2946,00	3435,93	3755,67	4078,78	4997,35	6390,43
	c 2100,00	2100,00	2100,00	2488,42	2774,96	2846,26	2925,00	3577,83	4092,50
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a 2100,00	2844,17	3412,40	3857,08	4335,96	4841,36	5417,29	6250,61	7565,75
Craft and related trades workers	b 2122,27	3000,00	3596,00	4107,06	4597,20	5062,33	5645,91	6498,80	7776,34
	c 2100,00	2395,04	2673,56	3051,55	3304,73	3547,88	3750,00	4036,07	4734,95
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a 2200,00	2825,34	3195,92	3518,01	3842,32	4207,55	4659,25	5385,01	6743,33
Plant and machine operators and assemblers	b 2200,00	2910,80	3340,00	3709,92	4100,00	4500,00	5025,31	5889,99	7352,38
	c 2100,02	2699,83	2998,04	3215,05	3421,45	3624,42	3888,79	4208,44	4802,18
Pracownicy przy pracach prostych	a 2100,00	2140,97	2267,96	2453,99	2643,89	2811,69	3071,25	3400,70	3981,10
Elementary occupations	b 2100,00	2227,83	2428,80	2700,00	2972,20	3255,00	3588,00	4005,00	4861,50
	c 2100,00	2116,91	2209,54	2367,88	2540,73	2688,99	2847,20	3106,92	3499,59

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 26.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 8, point 1) on page 26.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6(110). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	680021	643950	649591	672612	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	623704	597319	604580	628494	Persons receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution
emerytury	426175	422224	439622	472825	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	96835	75633	66713	58986	disability pensions
renty rodzinne	100694	99462	98245	96683	survivors pensions
Rolnicy indywidualni	56317	46631	45011	44118	Farmers

a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7(111). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	12778,9	15071,8	15927,4	17189,2	Benefits in million PLN
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	12062,4	14356,4	15235,8	16502,5	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1611,66	2002,89	2100,05	2188,10	Average monthly retirement and other pension in PLN
Emerytury Retirement pensions					
Świadczenia w mln zł	8631,4	10575,8	11519,7	12820,8	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1687,76	2087,32	2183,63	2259,61	Average monthly retirement pension in PLN
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	1610,6	1552,5	1423,8	1332,2	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna renta w zł	1385,99	1710,61	1778,49	1882,13	Average monthly pension in PLN
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	1820,4	2228,1	2292,4	2349,4	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna renta w zł	1506,57	1866,77	1944,43	2025,03	Average monthly pension in PLN
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	716,6	715,4	691,6	686,7	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1060,31	1278,54	1280,45	1297,06	Average monthly retirement and other pension in PLN

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 163.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 163.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 8(112). **ŚWIADCZENIA Z PROGRAMU „RODZINA 500+”**
 "FAMILY 500+" PROGRAMME

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-rising benefit ^a
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie.....	156078	average monthly number of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	223577	average monthly number of children to which families receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	1384639,0	benefit payments in thousand PLN
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-raising supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	4749	average monthly number of children for which foster families and foster homes receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	28118,8	benefit payments in thousand PLN
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum supplement ^a
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	189	average monthly number of children for which family care and education centers receive benefits
wyплаты świadczenia w tys. zł	1119,4	benefit payments in thousand PLN

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 164.

U w a g a: W 2018 r. Kartę Dużej Rodziny posiadało 27215 rodzin.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 8 on page 164.

N o t e: In 2018 Large Family Card had 27215 families.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

DZIAŁ VIII GOSPODARSTWA DOMOWE. MIESZKANIA

CHAPTER VIII HOUSEHOLDS. DWELLINGS

Uwagi ogólne

General notes

1. **Prognoza gospodarstw domowych** do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników spisów z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

1. **The households projection** until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

2. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

2. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the equipment of households with durable goods, is a representative **household budget survey**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe jedno- lub wieloosobowe**. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is defined as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych od 2010 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, results obtained from the household budget survey since 2010 were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

3. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej

3. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with

w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartał w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

4. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.);
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby **utrzymujące się z niezarobkowych źródeł** innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” — od II kwartału 2016 r., renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości — budynków, gruntów — niezwiązanych z prowa-

du quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population established on the basis of the exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

4. The categories of persons who are members of households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, out-work, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.);
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from work in private farm in agriculture,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practising a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons **receiving retirement pension or other pension** whose main source of maintenance is the retirement or other pension;
- 3) persons **maintained from non-earned sources** other than retirement or other pension whose main source of maintenance are: social security allowances or other social benefits (i.a. family allowance, supplements to family allowance, nursing allowances and benefits, child-raising benefit "Family 500+" — since the second quarter of 2016, social pension, permanent and temporary benefits and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not con-

dzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);

4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego. Do grupy tej nie zalicza się dzieci w wieku 15—18 lat otrzymujących świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” (od II kwartału 2016 r.).

5. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);

nected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, sale of assets, extended loans and credits);

4) **dependents** (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household. This group excludes children aged 15—18 receiving child-rising benefit "Family 500+" (since the second quarter of 2016).

5. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);
- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);
- 4) income from property (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance

- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości — budynków, gruntów — niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (tj. przychody minus nakłady);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, tj.:
- a) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje: emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy — po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
 - b) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in.: zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” — od II kwartału 2016 r., rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary);
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

6. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary, koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty dla osób prywatnych, niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenie na życie do pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi”.

surplus in cooperatives) and income from rental of real estate not connected with the conducted economic activity (i.e. revenues minus investments);

5) income from social benefits, i.e.:

a) income from social security benefits, which includes: retirement pensions, other pensions, allowances (of which sickness allowances — after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, structural pensions for farmers,

b) income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, child-raising benefit "Family 500+" — since the second quarter of 2016, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);

6) other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services and savings increase.

6. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts, boarding costs of youth and students studying away from home, private alimony, some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modified and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item "miscellaneous expenditures on goods and services".

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2017 r. odpowiednio: 799 zł oraz 2157 zł, a w IV kwartale 2018 r. – 810 zł i 2187 zł.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1508) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały następujące kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Od IV kwartału 2012 r. do III kwartału 2015 r. kwoty te wynosiły odpowiednio: 542 zł i 456 zł. Natomiast od października 2018 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 701 zł i 528 zł.

Granica ubóstwa skrajnego, ustalana jest na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 PLN for 1-person households and 1802 PLN for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2017: 799 PLN and 2157 PLN, respectively and in the fourth quarter of 2018 – 810 PLN and 2187 PLN.

„Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2018 item 1508), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. From 2010 to the third quarter of 2012 the line remained at the level of 477 PLN for 1-person households and 351 PLN per 1 person for multi-person households. From the fourth quarter of 2012 to the third quarter of 2015 these sums amounted to: 542 PLN and 456 PLN, respectively. Since October 2018 the line was changed to 701 PLN and 528 PLN.

Extreme poverty threshold, sets on the basis of the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for 1-person employees' household. The subsistence minimum determines the level of satisfaction of needs below which a biological threat to life and psychophysical human development occurs. Poverty thresholds are estimated quarterly, in the fourth quarter of 2010

człowieka.. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstwa 1-osobowego 466 zł, a 4-osobowego (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2017 r. odpowiednio: 582 zł i 1571 zł, natomiast w IV kwartale 2018 r. – 595 zł oraz 1606 zł.

Mieszkania

9. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno po-kój, jak i kuchnię – jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

10. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 grudnia.

11. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

12. Mieszkania według stosunków własnościowych sklasyfikowano według następujących form własności:

1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spół-

the extreme poverty threshold was 466 PLN for 1-person households and 1257 PLN for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), while in the fourth quarter of 2017: 582 PLN and 1571 PLN, respectively and in the fourth quarter of 2018 – 595 PLN and 1606 PLN.

Dwellings

9. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodeled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

10. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31st December.

11. **The balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

12. Dwellings by type of ownership, were classified according to the following forms of ownership:

1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise) and

dzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);

- 2) **gmin (komunalne)** – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **towarzystw budownictwa społecznego;**
- 4) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 5) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 845) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

13. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);

- 2) **gminas (municipal)** – dwellings owned by a gmina or powiat (local self-government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **public building society;**
- 4) **companies** (of public and private sector);
- 5) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more) while this person:
 - can be owner of whole real estate, for example individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which by the law of 15th December 2000 on housing cooperatives (uniform text Journal of Law 2018 item 845) a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons), exposed in a real-estate register, was established.

The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate owner-ships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

13. Data regarding **dwellings in which construction has begun** concern dwellings in new residential buildings, in nonresidential buildings, dwellings created as a results of enlarging building (the enlarged portion), created as a results of adapting non-residential spaces.

Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
 - **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
 - **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa przeznaczzonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
 - **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego
 - **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.
14. W związku ze **zmianą metodologiczną**, od 2018 r. dane o efektach budownictwa „indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku, zostały włączone do formy budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Dane o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej oraz izbach oddanych do użytkowania przeliczono** zgodnie nowo obowiązującą metodologią. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto**, ze względu na **brak możliwości dokonania przeliczeń wstecz** zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa („indywidualne” oraz „na sprzedaż lub wynajem”), dla lat 2010—2017 zaprezentowano według metodologii obowiązującej do 2017 r.

Infrastruktura komunalna

15. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK;
 - **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

14. Due to **methodological change**, since 2018, data regarding effects of “private construction” realised for sale or rent in order to achieve a profit, are included into the form of construction “for sale or rent”. Data on **dwellings, useful floor area and rooms completed are recalculated** according to the new methodology. Data on **dwellings in which construction has begun**, due to the **impossibility of recalculating data back**, according to the revised scope of forms of construction (“private” and “for sale or rent”), for the years 2010—2017 are presented according to methodology valid until 2017.

Municipal infrastructure

15. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

16. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

17. Źródło uliczne jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

18. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

19. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** obejmują gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o liczbie odbiorców gazu podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

Informacje o energii ciepłej oraz kubaturze budynków ogrzewanych centralnie:

- w zakresie sprzedaży energii ciepłej dotyczą budynków mieszkalnych oraz urzędów i instytucji,
- w zakresie kubatury – budynków mieszkalnych.

20. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połą-

16. Information regarding the length of the water supply, the sewage systems, gas supply system and thermic-line system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining runoff.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

17. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

18. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

19. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.

The **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.

Information regarding heating energy and cubic volume of centrally heated buildings:

- within the scope of sale of heating energy concern residential buildings, public authorities and institutions,
- within the scope of the cubic volume of buildings includes residential buildings.

20. Information within the range of **heating** regards

czonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Act from 10th April 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing coops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy for heating or both heating and supplying warm water.

Gospodarstwa domowe

Households

TABL. 1(113). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
HOUSEHOLDS PROJECTION
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thousands								
O G Ó Ł E M.....	1157,4	1187,6	1205,5	1165,7	1110,7	1071,8	1044,0	TOTAL
Miasta	851,9	859,7	855,8	821,3	773,0	736,8	711,9	Urban areas
Wieś	305,5	327,9	349,7	344,4	337,8	335,0	332,1	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOSEHOLD								
O G Ó Ł E M	2,46	2,36	2,28	2,31	2,36	2,38	2,37	TOTAL
Miasta	2,28	2,20	2,14	2,15	2,19	2,21	2,20	Urban areas
Wieś	2,96	2,80	2,64	2,69	2,74	2,75	2,75	Rural areas

Budżety gospodarstw domowych

Household budgets

TABL. 2(114). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2950	2935	2875	2859	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,72	2,57	2,52	2,49	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących	1,07	1,05	1,04	1,00	employed
pobierających świadczenia społeczne	0,79	0,74	1,09	1,11	receiving social benefits
w tym emeryturę lub rentę	0,67	0,62	0,65	0,69	of which retirement or other pensions
pozostających na utrzymaniu	0,77	0,69	0,33	0,31	dependents

TABL. 3(115). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Dochód rozporządzalny	1251,94	1471,84	1626,18	1755,50	Available income
w tym dochód do dyspozycji	1205,72	1417,88	1578,78	1704,05	of which disposable income
z pracy najemnej	660,79	847,97	886,45	982,52	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	36,75	4,22 ^a	19,77 ^b	9,83 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	118,03	129,92	142,26	144,16	from self-employment
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	327,46	363,75	394,19	439,06	benefits from social insurance
z pozostałych świadczeń społecznych	38,80	44,34	115,69	109,81	from other social benefits
pozostałe dochody	64,70	71,38	61,15	62,78	other income
w tym dary	59,34	65,39	56,69	56,81	of which gifts

a–c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 42,2%, b – 40,4%, c – 78,7%.

a–c Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 42,2%, b – 40,4%, c – 78,7%.

TABL. 4(116). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS PER CAPITA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł		in PLN		
Wydatki ogółem ^a	1037,20	1178,66	1222,07	1282,80	Total expenditures ^a
towary i usługi konsumpcyjne ^b	990,98	1124,70	1174,67	1231,36	consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	253,74	273,18	291,72	300,18	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	29,62	29,72	31,69	32,92	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	48,72	59,80	65,06	60,49	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	211,96	239,99	247,63	235,24	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania lub domu i/ prowadzenie gospodarstwa domowego	50,85	59,13	66,49	84,38	furnishings, equipment and routine household maintenance
zdrowie	54,02	60,24	69,03	60,44	Health
w tym artykuły farmaceutyczne	30,48	35,34	36,23	37,34	of which pharmaceutical products
transport	91,53	103,00	97,96	133,79	transport
łączność ^c	47,57	60,34	60,36	52,29	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	86,00	82,02	86,25	90,44	recreation and culture ^d
edukacja ^e	11,94	10,53	9,72	13,06	education ^e
restauracje i hotele	30,15	64,49	60,17	72,20	restaurants and hotels
pozostałe wydatki na towary i usługi ^a	61,30	64,19	72,66	79,29	miscellaneous goods and services ^a
w tym higiena osobista	30,53	33,83	37,74	39,26	of which personal care
pozostałe wydatki	46,22	53,96	47,40	51,44	other expenditures
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	35,47	32,69	27,48	27,52	of which gifts transferred to other households

a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. c Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including expenditures on life insurance. b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. c Since 2013 including expenditures for Internet services. d Since 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education.

TABL. 5(117). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH
NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA
OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	6,62	5,77	5,21	5,01	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	4,25	3,43	2,87	2,70	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,56	5,18	5,08	5,03	Meat ^c in kg
w tym:					of which:
mięso surowe	3,08	2,99	2,88	2,90	raw meat
w tym drób	1,64	1,63	1,58	1,57	of which poultry
wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	2,33	1,95	1,95	1,90	processed meat and other meat preparations ^d

a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych; łącznie z wyrobami garnażeryjnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). d Since 2013 excluding offal preparations; including ready-to-serve meat products.

TABL. 5(117). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
 AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,43	0,28	0,26	0,25	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	3,46	3,04	2,86	2,95	Milk ^f in l
Jogurty w kg	0,61	0,57	0,59	0,56	Yoghurt in kg
Sery i twarogi ^g w kg	1,04	0,95	0,94	0,95	Cheese and curd ^g in kg
Jaja w szt.	12,00	11,63	10,75	10,28	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,44	1,23	1,14	1,07	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	0,25	0,25	0,24	0,24	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,58	3,68	3,80	3,85	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	9,55	8,58	7,95	7,54	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	4,23	3,35	2,74	2,51	of which potatoes
Cukier w kg	1,21	0,96	0,86	0,78	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,29	0,25	0,25	0,23	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	4,93	5,49	5,95	6,34	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	1,07	0,98	0,91	1,09	Fruit and vegetable juices in l

e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Od 2013 r. bez serków słodkich. h Od 2013 r. bez boczku surowego. i Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Since 2013 excluding sweet cottage cheese. h Since 2013 excluding raw bacon. i Including seeds and edible kernel.

TABL. 6(118). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
 HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Pralka automatyczna	92,7	96,9	96,7	96,0	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	18,3	31,1	35,5	38,0	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	56,1	62,7	59,5	59,1	Microwave oven
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	9,9	11,5	12,3	15,2	Electric cooker with ceramic or induction cooktop
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	73,6	64,0	61,5	Equipment for reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny	97,9	94,6	93,7	93,5	Television set

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Komputery, laptopy, tablety, telewizory, smartfony, inne posiadające dostęp do Internetu.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system. c Computers, laptops, tablets, TV sets, smartphones, others with Internet access.

TABL. 6(118). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	62,4	69,6	63,2	64,8	Satellite or cable television equipment
Telefon stacjonarny	61,1	34,6	26,8	23,5	Landline telephone
Telefon komórkowy	87,3	95,2	95,3	95,6	Mobile phone
w tym smartfon	48,8	61,4	69,1	of which smartphone
Zestaw kina domowego	17,8	13,4	10,7	11,5	Home theatre system
Aparat fotograficzny cyfrowy	50,7	48,7	36,6	.	Digital camera
Komputer osobisty	64,1	73,8	74,5	72,0	Personal computer
w tym laptop, tablet	32,2	62,9	67,0	65,2	of which laptop, tablet
Urządzenie z dostępem do Internetu ^c	75,5	Device with access to Internet ^c
Komputer z dostępem do Internetu	58,8	72,2	73,4	.	Computer with access to the Internet
w tym z dostępem szeroko-pasmowym	44,0	70,2	63,6	.	of which broadband access
Drukarka	39,4	32,3	28,1	30,0	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	23,8	19,7	20,6	of which multifunction printer
Rower (bez dziecięcego)	62,3	55,1	50,4	50,5	Bicycle (without children)
Motocykl, skuter, motorower	5,3	5,0	4,6	4,3	Motorbike, scooter, moped
Samochód osobowy	56,2	59,0	59,7	60,1	Passenger car

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Komputery, laptopy, tablety, telewizory, smartfony, inne posiadające dostęp do Internetu.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system. c Computers, laptops, tablets, TV sets, smartphones, others with Internet access.

TABL. 7(119). **SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2018 R.**
SUBJECTIVE ASSESSMENT OF FINANCIAL SITUATION OF HOUSEHOLDS IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe, oceniające swoją sytuację materialną jako Households which view their financial situation as				
	bardzo dobrą very good	raczej dobrą rather good	przeciętną average	raczej złą rather bad	złą bad
	w % danej grupy in % of a given group				
Gospodarstwa domowe objęte bada- niem Households included in the survey	23,7	21,1	46,7	6,2	2,4
Gospodarstwa pracowników Households of employees	26,8	25,2	43,2	3,6	1,1
na stanowiskach robotniczych..... in manual labour positions	18,9	25,0	50,3	4,3	1,5
na stanowiskach nierobotniczych.... in non-manual labour positions	33,7	25,4	37,1	3,0	0,8
Gospodarstwa rolników Households of farmers	15,7	32,2	47,6	4,6	-
Gospodarstwa pracujących na własny rachunek..... Households of the self-employed	44,1	29,7	24,8	0,7	0,6
Gospodarstwa emerytów i rencistów.. Households of retirees and pensioners	16,8	15,7	55,8	8,9	2,8
emerytów of retirees	18,8	16,4	56,1	6,5	2,2
rencistów of pensioners	7,0	11,8	54,1	21,2	5,9

TABL. 8(120). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ^a**
AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodar- stwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	16,0	11,9	11,0	9,9	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa	6,8	9,5	8,6	7,9	“legal” poverty threshold
granicy ubóstwa skrajnego	5,3	4,0	3,5	3,8	extreme poverty threshold

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 178.

a See general notes, item 8 on page 178.

Mieszkania. Infrastruktura

Dwellings. Infrastructure

TABL. 9(121). **ZASOBY MIESZKANIOWE** ^a
Stan w dniu 31 grudnia
DWELLING STOCKS ^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	1072,7	1136,6	1168,9	1186,7	886,5	300,3	Dwellings in thousands
Izby w mieszkaniach w tys.	4133,9	4366,8	4478,2	4541,5	3196,7	1344,8	Rooms in dwellings in thousands
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	76656,1	82232,0	84792,0	86207,0	58011,0	28196,0	Useful floor area of dwellings in thousands m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu ..	3,85	3,84	3,83	3,83	3,61	4,48	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² per:
1 mieszkanie	71,5	72,3	72,5	72,6	65,4	93,9	dwelling
na 1 osobę	26,3	28,3	29,2	29,7	29,1	31,0	person
liczba osób ^b na:							number of persons per ^b :
1 mieszkanie	2,72	2,56	2,48	2,44	2,25	3,03	dwelling
1 izbę	0,71	0,67	0,65	0,64	0,62	0,68	room

a Na podstawie bilansów NSP 2011. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 28.

a Based on balances the Population and Housing Census 2011. b See general notes to the Yearbook, item 13 on page 28.

TABL. 10(122). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH** ^a **WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 grudnia
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS ^a **FITTED WITH INSTALLATIONS**
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM	2010	98,4	94,2	91,9	65,9	79,8
	2015	98,6	94,7	92,4	65,0	81,0
	2017	98,6	94,9	92,7	64,9	81,6
	2018	98,6	95,0	92,8	64,7	81,9
Miasta	2010	99,4	95,4	93,6	83,9	82,0
	2015	99,5	95,8	94,0	82,2	83,1
	2017	99,5	96,0	94,3	81,5	83,6
	2018	99,5	96,1	94,4	80,9	84,0
Wieś	2010	95,6	90,7	86,7	12,0	73,0
	2015	95,9	91,5	87,6	14,0	74,8
	2017	96,0	91,7	87,9	15,9	75,5
	2018	96,1	91,9	88,2	16,9	75,9

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 11(123). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2018 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a - liczba wypłaconych dodatków number of allowances b - kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thousands PLN c - przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in PLN	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out to user to					
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych condomi- niums	prywat- nych private	towarzystw budownic- twa spolecz- nego public building society	innych others

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	220902	123114	41785	38773	6730	5761	4739
TOTAL	b	42151,6	24025,1	7521,3	6480,3	1263,0	1860,9	1001,0
	c	190,8	195,1	180,0	167,1	187,7	323,0	211,2
Miasta	a	200591	110858	40526	34944	5411	5703	3149
Urban areas	b	38318,9	21742,4	7211,4	5795,4	1046,5	1847,1	676,1
	c	191,0	196,1	177,9	165,8	193,4	323,9	214,7
Wieś	a	20311	12256	1259	3829	1319	58	1590
Rural areas	b	3832,8	2282,7	310,0	684,9	216,5	13,8	325,0
	c	188,7	186,3	246,2	178,9	164,2	237,2	204,4

W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	55,7	18,9	17,6	3,0	2,6	2,1
TOTAL	b	100,0	57,0	17,8	15,4	3,0	4,4	2,4
Miasta	a	100,0	55,3	20,2	17,4	2,7	2,8	1,6
Urban areas	b	100,0	56,7	18,8	15,1	2,7	4,8	1,8
Wieś	a	100,0	60,3	6,2	18,9	6,5	0,3	7,8
Rural areas	b	100,0	59,6	8,1	17,9	5,6	0,4	8,5

TABL. 12(124). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction			
		ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family	
			spółdziel- cze coope- ratives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped
		w ha		in ha				
OGÓŁEM	2010	134,8	2,5	100,6	1331,5	856,7	2867,5	1128,5
TOTAL	2015	103,5	1,2	68,3	810,0	337,1	2833,0	1104,9
	2017	122,0	0,4	80,9	799,1	331,4	2672,7	961,3
	2018	125,4	0,2	93,2	794,1	329,6	2567,2	901,1
Miasta	2010	88,0	2,5	59,4	1268,1	820,7	1764,3	662,6
Urban areas	2015	70,7	1,2	39,3	734,1	301,6	1753,9	661,9
	2017	80,7	0,4	45,3	723,0	295,5	1646,3	579,4
	2018	80,3	0,2	51,5	718,7	293,6	1576,0	531,6
Wieś	2010	46,8	-	41,2	63,4	36,0	1103,2	465,9
Rural areas	2015	32,8	-	29,0	75,9	35,5	1079,1	443,0
	2017	41,3	-	35,6	76,1	35,9	1026,4	381,9
	2018	45,1	-	41,7	75,4	36,0	991,2	369,5

TABL. 13(125). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	12922	16860	19229	21000	T O T A L
Spółdzielcze	675	136	57	120	Cooperatives
Komunalne (gminne)	186	20	98	77	Municipal (gminas)
Zakładowe	5	15	-	6	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6091	10810	12314	14693	For sale or rent
Spoleczne czyszczowe	329	475	235	59	Public building society
Indywidualne	5636	5404	6525	6045	Private

TABL. 14(126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Mieszkania	12746	14035	17065	18518	Dwellings
miasta	8598	9651	12646	13615	urban areas
wieś	4148	4384	4419	4903	rural areas
Spółdzielcze	823	60	202	263	Cooperative
Komunalne (gminne)	268	79	124	102	Municipal (gmina)
Zakładowe	26	27	15	1	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a	5737	9448	12103	13858	For sale or rent ^a
Spoleczne czyszczowe	1159	12	585	107	Public building society
Indywidualne ^b	4733	4409	4036	4187	Private ^b
miasta	1431	1222	1084	1105	urban areas
wieś	3302	3187	2952	3082	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	777,7	1065,5	1226,0	1309,6	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	742,1	1071,7	1338,2	1383,6	Urban areas
Wieś	863,4	1052,1	1035,1	1140,2	Rural areas
Izby	48673	51813	59467	66125	Rooms
miasta	26893	29777	37635	42152	urban areas
wieś	21780	22036	21832	23973	rural areas
Spółdzielcze	2323	239	621	723	Cooperative
Komunalne (gminne)	511	141	257	280	Municipal (gmina)
Zakładowe	75	59	59	4	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a	16039	26970	34941	41848	For sale or rent ^a
Spoleczne czyszczowe	3105	38	1540	343	Public building society
Indywidualne ^b	26620	24366	22049	22927	Private ^b
miasta	7959	10184	8708	6053	urban areas
wieś	18661	18815	17771	16874	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1203606	1240330	1395292	1485721	Usable floor area of dwellings in m²
miasta	626706	673081	835290	879537	urban areas
wieś	576900	567249	560002	606184	rural areas
Spółdzielcze	45414	5073	11207	13600	Cooperative
Komunalne (gminne)	11321	2644	4761	4948	Municipal (gmina)
Zakładowe	2203	1298	882	62	Company

a Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (dane za lata 2010 – 2017 zmieniono); patrz uwagi ogólne, ust. 14 str. 181. b Przeznaczone na użytek własny inwestora (dane za lata 2010 – 2017 zmieniono).

a Including private construction intended for sale or rent (data for 2010 – 2017 were changed); see general notes, item 14 on page 181. b Intended for the own use of the investor (data for 2011 – 2017 were changed).

TABL. 14(126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m² (dok.)					Usable floor area of dwellings in m² (cont.)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a	368765	575680	759371	852313	For sale or rent ^a
Spoleczne czynszowe	57349	1231	29691	5449	Public building society
Indywidualne ^b	718554	654404	589380	609349	Private ^b
miasta	165541	urban areas
wieś	443808	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	94,4	88,4	81,8	80,2	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	72,9	69,7	66,1	64,6	urban areas
wieś	139,1	129,4	126,7	123,6	rural areas
Spółdzielcze	55,2	84,5	55,5	51,7	Cooperative
Komunalne (gminne)	42,2	33,5	38,4	48,5	Municipal (gmina)
Zakładowe	84,7	48,1	58,8	62,0	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	62,0	57,7	60,6	61,5	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	49,5	102,6	50,8	50,9	Public building society
Indywidualne	145,0	132,1	130,4	145,5	Private
miasta	135,3	115,8	118,7	149,8	urban areas
wieś	149,9	142,9	137,1	144,0	rural areas

a Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (dane za lata 2010 – 2017 mieniono); patrz uwagi ogólne, ust. 14 str. 181. b Przeznaczone na użytek własny inwestora (dane za lata 2010 – 2017 zmieniono).

a Including private construction intended for sale or rent (data for 2010 – 2017 were changed); see general notes, item 14 on page 181. b Intended for the own use of the investor (data for 2011 – 2017 were changed).

TABL. 15(127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM ... 2010	12746	4733	0,1	0,6	2,9	96,5	8013	6,7	38,9	35,8	18,6
TOTAL 2015	14035	4409	0,2	0,5	3,1	96,2	9626	6,4	35,0	36,6	21,9
2017	17065	4036	0,1	0,9	3,2	95,8	13029	4,8	34,7	37,8	22,7
2018	18518	4187	0,1	0,7	3,1	96,1	14331	4,0	31,8	36,3	27,9
Miasta 2010	8598	1431	0,1	1,3	5,0	93,6	7167	7,0	41,3	36,7	15,0
Urban areas 2015	9651	1222	0,2	0,8	3,1	95,8	8429	7,1	37,5	37,9	17,5
2017	12646	1084	0,2	1,2	3,0	95,7	11562	5,1	37,9	39,8	17,2
2018	13615	1105	0,3	1,2	3,3	95,2	12510	4,3	35,3	37,5	23,0
Wieś 2010	4148	3302	0,0	0,3	2,0	97,7	846	3,7	19,3	27,9	49,2
Rural areas 2015	4384	3187	0,3	0,3	3,1	96,3	1197	1,6	17,3	27,7	53,5
2017	4419	2952	0,0	0,8	3,3	95,9	1467	2,7	9,3	22,2	65,8
2018	4903	3082	x	0,6	3,0	96,4	1821	2,0	8,1	28,3	61,6

TABL. 16(128). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 grudnia
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	14429,5	16019,9	16271,3	Water supply
miasta	5036,3	5638,4	5684,1	urban areas
wieś	9393,2	10381,5	10587,2	rural areas
Kanalizacyjna ^a	8248,6	11523,0	11745,6	Sewage ^a
miasta	4192,1	5128,3	5183,5	urban areas
wieś	4056,5	6394,7	6562,1	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	303401	357552	344057	Water supply system
miasta	142032	159034	150042	urban areas
wieś	161369	198518	194015	rural areas
Kanalizacyjne	169559	241473	233931	Sewage system
miasta	113259	146373	138648	urban areas
wieś	56300	95100	95283	rural areas
Zdroje uliczne	60	117	137	Street outlets
Miasta	25	47	53	Urban areas
Wieś	35	70	84	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	93,2	94,0	98,0	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	72,2	70,7	73,0	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	35,4	35,4	36,7	per capita in m ³
Wieś w hm ³	21,0	23,3	25,0	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	102,1	112,6	113,8	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
w tym oczyszczane	102,0	112,5	113,7	of which treated

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 17(129). **ODBIORCY ORAZ ŻUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**^a
 CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	1091,7	1167,2	1218,6	1255,1	Consumers (as of 31st December) in thousands
Miasta	810,0	860,9	898,1	925,8	Urban areas
Wieś	281,6	306,3	320,5	329,3	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GWh	2218,4	2145,8	2279,8	2338,3	In GWh
miasta	1564,3	1426,7	1496,8	1523,7	urban areas
wieś	654,1	719,1	783,0	814,7	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	765,8	709,5	748,8	764,6	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	1931,2	1657,2	1666,6	1645,7	per consumer ^b
wieś - na 1 odbiorcę ^b	2322,5	2347,7	2442,9	2473,8	rural areas - per consumer ^b

a Łącznie z gospodarstwami domowymi, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

a Including households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agricultural. b The number of consumers as of 31st December was used in calculations.

S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 18(130). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ŻUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
 Stan w dniu 31 grudnia
 GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	8062,6	9111,6	9354,1	9521,3	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1959,3	2148,2	2119,7	2102,2	of which transmission
miasta	301,3	352,1	309,0	297,6	urban areas
wieś	1658,1	1796,1	1810,7	1804,6	rural areas
Miasta	4855,2	5108,3	5183,0	5248,9	Urban areas
Wieś	3207,5	4003,3	4171,1	4272,5	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	139533	158415	166788	172229	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	116162	124957	128801	131535	Urban areas
Wieś	23371	33458	37987	40694	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	666,1	678,2	686,7	692,8	Consumers of gas from gas supply system^a in thousands
Miasta	636,1	636,3	639,5	642,1	Urban areas
Wieś	30,0	41,9	47,2	50,7	Rural areas
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W GWh	369,8 ^b	3573	4523	4127,8	In GWh
miasta	334,4 ^b	3122	3853	3480,7	urban areas
wieś	35,3 ^b	451	670	647,1	rural areas
Na 1 mieszkańca w kWh	126,8 ^c	1230	1558	1422,9	Per capita in kWh
miasta	163,7 ^c	1553	1928	1746,7	urban areas
wieś	40,4 ^c	504	741	712,5	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. b, c W jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.

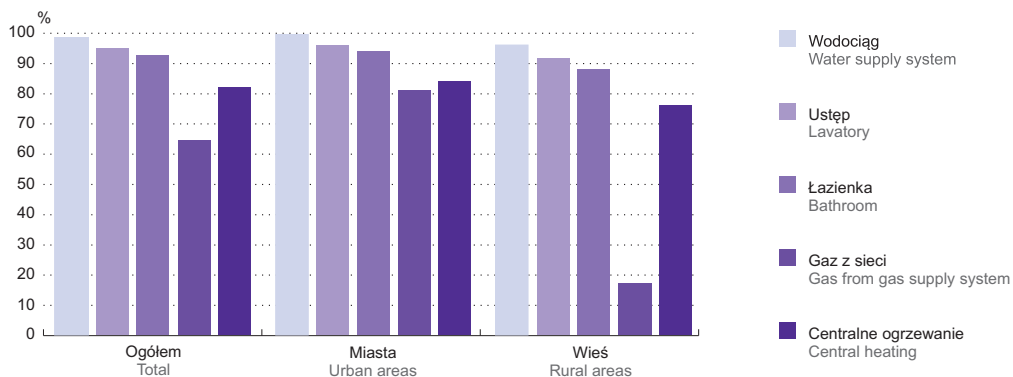
a Including consumers connected to collective gas-meters. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. b, c In natural units: b – hm³, c – m³.

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a W % OGÓŁU MIESZKAŃ W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

DWELLINGS^a FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN 2018

As of 31st December

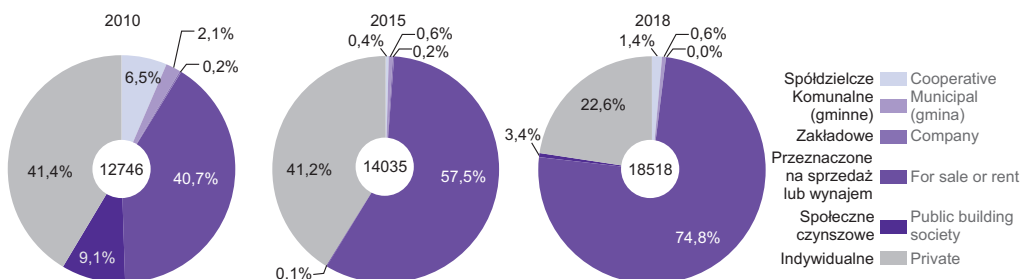

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
^a Based on balances of dwelling stocks.

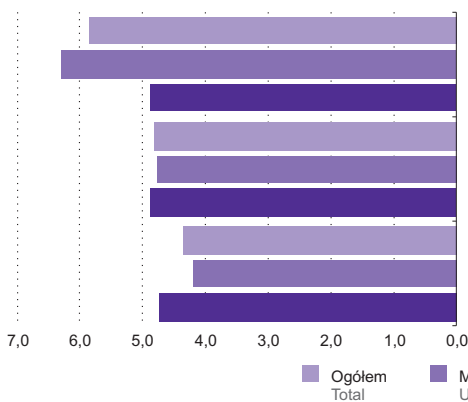
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

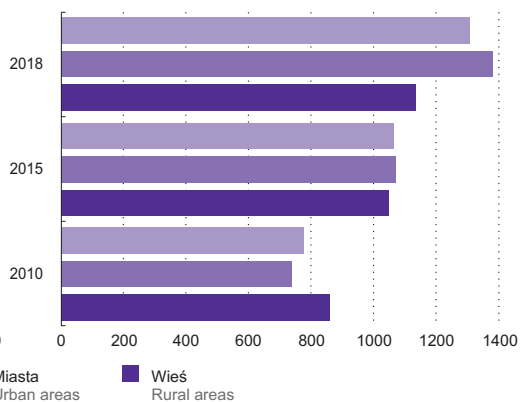
WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA BY FORMS OF CONSTRUCTION

NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION

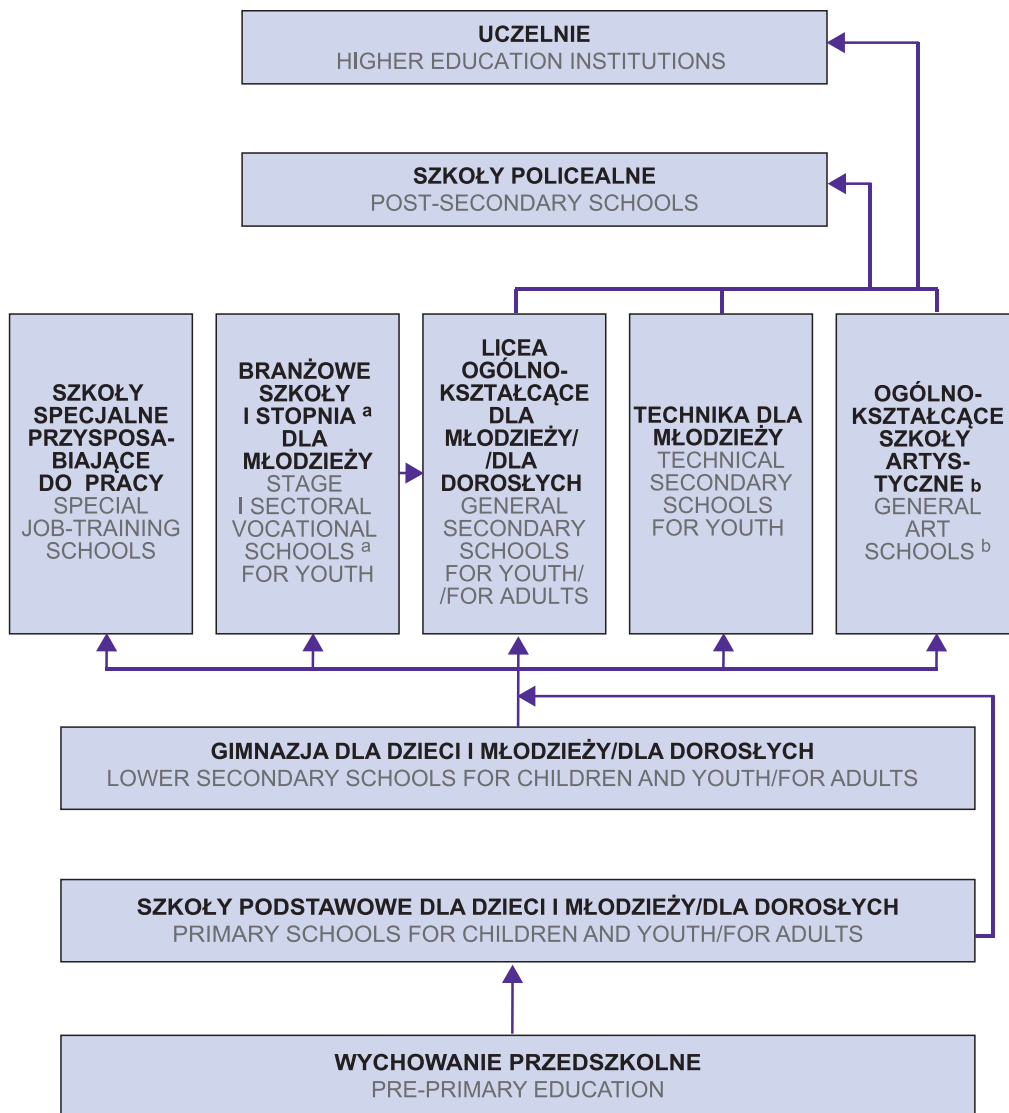

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2018/19

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2018/19 SCHOOL YEAR

a Łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych b Dające uprawnienia zawodowe.
a Including basic vocational schools sections. b Leading to professional certification.

TABL. 19(131). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 grudnia
HOUSE-HEATING
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1751,0	1837,9	1751,2	1749,6	1680,1	69,5	Heating network in km
w tym przesyłowa	1224,5	1187,9	1175,9	1176,5	1140,9	35,6	of which transmission
Kotłownie	1416	2207	2293	2356	1959	397	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	16240,6	12670,4	14628,2	14067,2	13972,5	94,7	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrzewa- nych centralnie w dam ³	127037	146895	155615	159198	151572	7627	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkal- nych	67074	62657	64091	62846	62540	306	of which residential build- ings

TABL. 20(132). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thousands – using ^a :
wodociągu	2668,2	2754,9	2758,1	2752,6	water supply system
miasta	1972,3	1960,1	1950,9	1942,3	urban areas
wieś	695,9	794,9	807,2	810,3	rural areas
kanalizacji	1986,3	2199,6	2223,8	2218,2	sewage system
miasta	1743,7	1812,8	1816,0	1803,5	urban areas
wieś	242,7	386,7	407,9	414,7	rural areas
gazu ^b	1831,5	1781,5	1777,7	1774,1	gas supply system ^b
miasta	1725,8	1650,0	1630,8	1618,0	urban areas
wieś	105,7	131,5	146,9	156,2	rural areas
Ludność w – % ogółu ludności ^c – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^c – using ^a
wodociągu	91,5	94,9	95,0	94,9	water supply system
miasta	96,7	97,6	97,7	97,6	urban areas
wieś	79,4	88,8	89,1	89,0	rural areas
kanalizacji	68,1	75,7	76,6	76,5	sewage system
miasta	85,5	90,2	91,0	90,6	urban areas
wieś	27,7	43,2	45,0	45,5	rural areas
gazu ^b	62,8	61,3	61,2	61,2	gas supply system ^b
miasta	84,6	82,1	81,7	81,3	urban areas
wieś	12,1	14,7	16,2	17,1	rural areas

a Dane szacunkowe; w przypadku wodociągu i kanalizacji dane od 2015 r. podano według zmienionej metody. b Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. c Na podstawie bilansów.

a Estimated data; in case of water supply and sewage systems data since 2015 are given according to changed method. b Including consumers connected to collective gas-meters. c Based on balances.

DZIAŁ IX EDUKACJA I WYCHOWANIE

CHAPTER IX EDUCATION

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 996, z późniejszymi zmianami), ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1457) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1668, z późniejszymi zmianami).

Od 1 września 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2018/19:

1) w szkołach podstawowych kształcą się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy ósmej, co skutkuje brakiem absolwentów z lat szkolnych 2016/17 i 2017/18 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową),

2) nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają likwidacji,

3) w branżowych szkołach I stopnia pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

2. Prezentowane dane obejmują:

1) placówki wychowania przedszkolnego;

2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:

a) podstawowe,

b) gimnazja,

c) ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe;

3) szkoły policealne;

4) uczelnie;

5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;

6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwo) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem uczelni) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła nie-

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Law on School Education of 14th December 2016 (uniform text Journal of Laws 2018 item 996, with later amendments), the Education System Law of 7th September 1991 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1457) and the Higher Education Law and Science Law of 20th July 2018 (uniform text Journal of Laws 2018 item 1668, with later amendments).

The reform of the education system began on 1st September 2017, eventually implementing 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school, 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools are being phased out.

As a result of the reform of the education system introduced in the 2018/19 school year:

1) the first cohort of pupils following the eighth grade curriculum attends primary schools, which results in the lack of graduates from the 2016/17 and 2017/18 school years (transition from a 6-year to 8-year primary school),

2) there was no recruitment to the first grade of lower secondary schools which are being phased out,

3) the remaining students enrolled in basic vocational school sections are pursuing their education in stage I sectoral vocational schools.

2. The presented data include:

1) pre-primary establishments;

2) schools for children and youth and for adults:

a) primary schools,

b) lower secondary schools,

c) upper secondary and post-primary schools;

3) post-secondary schools;

4) higher education institutions;

5) special education and care centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and rehabilitation and education centres;

6) extracurricular institutions.

3. Data comprise schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodship), as well as by other legal and natural persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public,

publiczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Uczelnie mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;

2) gimnazja;

3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;

4) 3-letnie branżowe szkoły I stopnia (do roku szkolnego 2016/17 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe);

5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);

6) 4-letnie technika;

7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;

8) funkcjonujące w latach szkolnych:

- 2002/03-2013/14 – 3-letnie licea profilowane,

- 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące,

- 2004/05-2013/14 – 3-letnie technika uzupełniająca dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej

– obejmują:

1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;

2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie);

3) funkcjonujące do roku szkolnego 2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie)

i kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

7. Uczelnie realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu uczelni:

1) do roku akademickiego 2015/16 podawano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano się tytuł licencjata;

2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce

non-public and non-public with the competences of a public school. A non-public school can obtain the competences of a public school, if it implements the minimum curriculum and applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary and lower secondary schools can only be public or non-public schools with the competences of public schools.

Higher education institutions can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth (including special schools) comprise:

1) primary schools including sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school curriculum;

2) lower secondary schools;

3) 3-year special job-training schools;

4) 3-year stage I sectoral vocational schools (until the 2016/17 school year 2-, 3-year basic vocational schools);

5) 3-year general secondary schools, including sports schools and athletic schools (excluding special schools);

6) 4-year technical secondary schools;

7) general art schools leading to professional certification (excluding special schools), with the exception of schools providing art education only;

8) schools operating in the school years:

- 2002/03-2013/14 – 3-year specialised secondary schools,

- 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools,

- 2004/05-2013/14 – 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools.

6. Post-secondary schools – educating in day, evening, extramural and full-time mode – comprise:

1) post-secondary schools (1-, 1.5- or 2-year) including special schools;

2) colleges of social work (3-year);

3) foreign language teacher training colleges (3-year) and teacher training colleges (3-year) operating until the 2015/16 school year, in which graduates did not obtain the Bachelor's degree.

7. Higher education institutions provide full-time and part-time programmes of education. Data regarding higher education institutions:

1) until the 2015/16 academic year, included foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates obtained the Bachelor's degree.

(w tym studiujący w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);

3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);

4) do roku akademickiego 2012/13 nie obejmują uczelni resortu obrony narodowej.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych uczelni łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi.

8. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej i zaocznej – obejmują:

1) szkoły podstawowe dla dorosłych;

2) gimnazja dla dorosłych;

3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;

4) funkcjonujące w latach szkolnych:

- 2002/03-2013/14 – 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły zawodowych dla dorosłych oraz 4-letnie technika dla dorosłych,

- 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,

- 2004/05-2014/15 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,

- 2002/03-2012/13 – 3-letnie licea profilowane dla dorosłych.

9. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

10. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

11. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

12. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

13. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez

2) comprise foreigners studying in Poland (including students at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);

3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);

4) until the 2012/13 academic year, do not include higher schools of the Ministry of National Defence.

Data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including their branches and branch basic organisational units.

8. Schools for adults – educating in full-time and extramural form – comprise:

1) primary schools for adults;

2) lower secondary schools for adults;

3) 3-year general secondary schools for adults;

4) schools operating in the school years:

- 2002/03-2013/14 – 2-, 3-year basic vocational schools for adults and 4-year technical secondary schools for adults,

- 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,

- 2004/05-2014/15 – 3-year supplementary technical secondary schools for adults based on the curriculum of basic vocational school,

- 2002/03-2012/13 – 3-year specialised secondary schools for adults.

9. Special schools are organised for children and youth with special educational needs, including youth with disabilities. Education may be conducted within the school system or individually. Education is provided in mainstream schools (in which special or integrated and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special education and care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

10. Special education and care centres are facilities for disabled children and youth aged

3 years and more who cannot, due to their disability, attend a regular pre-school or a school.

11. Youth educational centres are intended for socially maladjusted youth. The task of the centres is to eliminate the causes and manifestations of social maladjustment, as well as to prepare the wards for independent life, compliant with legal and social norms.

12. Youth sociotherapy centres are facilities for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

13. Rehabilitation and education centres are facilities enabling children and youth with a severe intellectual retardation to fulfil their schooling obligation by participating in rehabilitation and education classes.

uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek wychowania pozaszkolnego zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

16. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

17. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich zaprezentowano według faktycznej lokalizacji uczelni oraz ich jednostek zamiejscowych i dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostających stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

18. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucie naukowym PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

19. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

20. Dane dotyczące:

1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza uczelniami) oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;

2) uczelni – prezentuje się według stanu w dniu 31 grudnia (do roku akademickiego 2017/18

15. The task of **extracurricular education** is to provide children and youth with conditions for development of interests and aptitudes, as well as rest and recreation in their leisure time.

Extracurricular education facilities include: youth centres, youth cultural centres, extracurricular interest groups, interschool sport centres and other public and non-public establishments.

16. Boarding school is a care and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

17. Data regarding **teachers**, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed to implement compulsory educational programmes, i.e. excluding day-room teachers and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding academic teachers are presented by actual seat of higher education institutions and their branch units and concern the positions of: professor, associate professor, assistant professor and assistant lecturer, as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, foreign language teacher, instructor, certified librarian and certified personnel dealing with scientific documentation.

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees converted into full-time equivalents.

18. Non-degree postgraduate programmes

– a level of education open to holders of first cycle degree and provided by, i.e., a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, leading to the award of postgraduate qualifications.

19. Doctoral studies (third-cycle programmes), open to holders of the second cycle qualification and leading upon successful completion to the award of a third cycle qualification conferred

by an authorised academic unit of a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, a research institute or an international scientific institute established under separate legislation and active on the territory of the Republic of Poland.

20. Data regarding:

1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as special education and care centres, youth educational centres, youth sociotherapy centres and rehabilitation and education centres, extracurricular education, as well as boarding schools and dormitories are given as of the beginning of the school year; data concerning graduates – as

of the end of the school year;

2) higher education institutions – are presented as of 31st December (until the 2017/18 academic year – as of 30th November); students are listed as many times as many courses they are enrolled

– w dniu 30 listopada); studenci są wykazywani tyle razy na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; dane o absolwentach dotyczą osób, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie

od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. (do roku akademickiego 2017/18 absolwenci wykazywani byli z danego roku akademickiego).

21. Współczynnik skolaryzacji:

1) **brutto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania;

2) **netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni teologicznych opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

23. Dane (poza uczelniami i szkołami dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

in; data regarding graduates concern the number of issued university diplomas; data regarding graduates concern persons who obtained higher education diplomas between

1st December 2017 and 31st December 2018 (until the 2017/18 academic year, graduates were shown as of a given academic year).

21. Enrollment rate:

1) **gross** – is the ratio of the number of pupils or students (as of the beginning of the school year) at a given level of education (regardless of age) to the population (as of 31st December) in the age group defined as corresponding to this level of education;

2) **net** – is the ratio of the number of pupils or students in a given age group (as of the beginning of the school year) at a given level of education to the population (as of 31st December) in the age group defined as corresponding to this level of education.

22. The presented information, excluding the data on higher education institutions, has been compiled on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

Since the 2017/18 academic year, data on higher education institutions, excluding the data

on some higher schools of theology, have been compiled on the basis of POL-on, the Integrated System of Information on Science and Higher Education, administered by the Ministry of Science and Higher Education.

23. Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.

Dane zbiorcze Aggregated data

TABL. 1(133). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	821	803	881	887	primary
gimnazja.....	481	506	163	136	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy.	39	46	46	47	special job-training
branżowe I stopnia ^a	x	x	114	119	stage I sectoral vocational ^a
licea ogólnokształcące ^b	154	146	155	154	general secondary ^b
technika ^c	139	127	128	131	technical secondary ^c
artystyczne ogólnokształcące ^d	6	7	7	7	general art ^d
policealne.....	266	179	155	141	post-secondary
dla dorosłych.....	297 ^e	140	120	100	for adults
podstawowe.....	-	-	6	7	primary
gimnazja.....	14	13	9	5	lower secondary
licea ogólnokształcące ^b	107	126	105	88	general secondary ^b
technika ^c	8	1	x	x	technical secondary ^c
Uczelnie	38 ^f	36	33	33	Higher education institutions
NAUCZYCIELE ^g TEACHERS ^g					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^h	11356	12608	14803	17023	primary ^h
gimnazja ^h	7454	6649	4291	2162	lower secondary ^h
branżowe I stopnia ^{ai}	x	x	736	703	stage I sectoral vocational ^{ai}
licea ogólnokształcące ^{bh}	3475	2787	2705	2583	general secondary ^{bh}
technika ^{chk}	3051	3038	2799	2759	technical secondary ^{chk}
policealne.....	729	515	468	315	post-secondary
Uczelnie ^l	8878	8408	8244	8234	Higher education institutions ^l

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. bc W roku szkolnym 2010/11 łącznie ze szkołami: b - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, c - technikami uzupełniającymi. d Dające uprawnienia zawodowe; ponadto funkcjonowały szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne - w roku szkolnym: 2010/11 - 14 szkół, 2015/16 - 12, 2017/18 - 10, 2018/19 - 10 e łącznie z zasadniczymi szkołami zawodowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale, odpowiednio 9 szkół. f Bez uczelni resortu obrony narodowej. g Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 199 hi łącznie ze szkołami: h - dla dorosłych, i - specjalnymi przysposabiającymi do pracy. k łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. l Nauczyciele akademicy.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. bc In the 2010/11 school year including: b - supplementary general secondary schools and specialised secondary schools, c - supplementary technical secondary schools. d Leading to professional certification; there were also art schools providing only art education, in the school year: 2010/11 - 14 schools, 2015/16 - 12, 2017/18 - 10, 2018/19 - 10 e Including basic vocational schools not included in further division, 9 schools, respectively. f Excluding higher schools of the Ministry of National Defence. g See general notes, item 17 on page 199 hi Including: h - schools for adults, i - special job-training schools. k Including general secondary art schools leading to professional certification. l Academic teachers.

TABL. 1(133). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^m	21707	28761	25732	26579	Pre-primary education ^m
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	147831	173893	188427	216355	primary
gimnazja.....	87704	72407	46702	23028	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy branżowe szkoły I stopnia ^a	716	723	666	665	special job-training
	x	x	10256	9629	stage I sectoral vocational ^a
licea ogólnokształcące ^b	41161	32308	31068	31046	general secondary ^b
technika ^c	35863	34121	32770	32540	technical secondary ^c
artystyczne ogólnokształcące ⁿ	583	733	819	854	general art ⁿ
policealne.....	22833	18232	16505	16333	post-secondary
dla dorosłych.....	22474 ^o	13944	11601	10224	for adults
podstawowe.....	-	-	93	312	primary
gimnazja.....	1253	1056	715	346	lower secondary
licea ogólnokształcące ^b	9889	12880	10793	9566	general secondary ^b
technika ^c	387	8	x	x	technical secondary ^c
Uczelnie.....	165961 ^f	132236	123761	120057	Higher education institutions
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe.....	26321	22812	-	.	primary
gimnazja.....	28397	23075	22216	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy zasadnicze zawodowe.....	151	187	146	.	special job-training
licea ogólnokształcące ^b	5035	3501	2895	.	basic vocational
technika ^c	13421	10394	9622	.	general secondary ^b
artystyczne ogólnokształcące ^p	7222	7518	7049	.	technical secondary ^c
policealne.....	100	90	92	.	general art ^p
dla dorosłych.....	6094	5538	4113	.	post-secondary
podstawowe.....	5241 ^r	3560	2879	.	for adults
gimnazja.....	-	-	x	.	primary
licea ogólnokształcące ^b	274	256	176	.	lower secondary
technika ^c	1984	3304	2703	.	general secondary ^b
Uczelnie.....	72	x	x	x	technical secondary ^c
	42244 ^s	33702	30373 ^s	.	Higher education institutions

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. bc W roku szkolnym 2010/11 łącznie ze szkołami: b - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi, c - technikami uzupełniającymi. f Bez uczelni resortu obrony narodowej. m Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 - w wieku 5-6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 - w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 32(164) na str. 224 n Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2010/11 - 959 uczniów, 2015/16 - 697, 2017/18 - 696, 2018/19 - 567 o łącznie z zasadniczymi szkołami zawodowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale, odpowiednio 697 uczniów. p Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2010/11 - 119 absolwentów, 2015/16 - 58, 2017/18 - 72 r łącznie z zasadniczymi szkołami zawodowymi nieuwzględnionymi w dalszym podziale, odpowiednio 146 absolwentów. s Osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem uczelni – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year including basic vocational school sections. bc In the 2010/11 school year including: b - supplementary general secondary schools and specialised secondary schools, c - supplementary technical secondary schools. f Excluding higher schools of the Ministry of National Defence. m Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year - aged 5-6, in the 2015/16 school year - aged 5, attending pre-primary establishments, shown also in table 32(164) on page 224 n Leading to professional certification; also in art schools providing only art education in the school year: 2010/11 - 959 students, 2015/16 - 697, 2017/18 - 696, 2018/19 - 567 o Including basic vocational schools not included in further division, 697 students, respectively. p Leading to professional certification; also in art schools providing only art education in the school year: 2010/11 - 119 graduates, 2015/16 - 58, 2017/18 - 72 r Including basic vocational schools not included in further division, 146 graduates, respectively. s Persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2(134). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe	821	803	881	887	147831	173893	188427	216355	26321	22812	-
Primary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	5	4	6	6	450	584	526	526	78	83	-
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	749	688	739	743	143756	166217	178348	204486	25704	21948	-
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	36	51	58	56	1708	2779	3153	3926	227	331	-
Associations and other social organisations											
Organizacje wyznaniowe.....	13	13	15	15	716	1014	1409	1732	105	162	-
Religious organizations											
Pozostałe	18	47	63	63	1201	3299	4991	5685	207	288	-
Others											
Gimnazja	481	506	163	136	87704	72407	46702	23028	28397	23075	22216
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	4	4	1	1	138	89	49	21	51	31	16
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	418	420	126	102	84163	67757	43240	21247	27353	21767	20682
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	23	30	15	14	1085	1290	994	558	354	392	462
Associations and other social organisations											
Organizacje wyznaniowe.....	15	17	6	5	1182	1458	965	481	346	423	403
Religious organizations											
Pozostałe	21	35	15	10	1136	1813	1454	727	293	462	653
Others											
Branżowe szkoły I stopnia ^{ab} Stage I sectoral vocational schools ^{ab}	170	178	160	166	16925	12907	10922	10294	5186	3688	3041
Stage I sectoral vocational schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	3	4	3	5	97	59	45	42	47	8	17
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	152	153	139	143	15948	11943	10172	9603	4902	3489	2842
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	5	4	3	3	407	115	94	97	130	21	18
Associations and other social organisations											
Organizacje wyznaniowe.....	6	8	6	5	147	165	56	68	38	53	12
Religious organisations											
Pozostałe	4	9	9	10	326	625	555	484	69	117	152
Others											
Licea ogólnokształcące ^c General secondary schools ^c	160	146	155	154	41317	32308	31068	31046	13473	10394	9622
General secondary schools											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	133	117	115	112	39446	30319	28084	27615	12897	9897	8965
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	10	9	11	11	626	438	595	629	194	162	183
Associations and other social organisations											
Organizacje wyznaniowe.....	8	7	8	8	791	650	614	662	240	196	159
Religious organizations											
Pozostałe	9	13	21	23	454	901	1775	2140	142	139	491
Others											

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. bc Łącznie z: b - specjalnymi przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13).

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools. b-c Including: b – special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year).

TABL. 2(134). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Technika^d	148	134	135	138	36551	34854	33589	33394	7336	7608	7141
Technical secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	3	4	4	6	643	715	724	734	140	119	119
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	141	120	118	117	35624	33470	31863	31347	7153	7420	6910
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	2	2	1	1	89	134	87	108	23	2	4
Associations and other social organisations											
Organizacje wyznaniowe.....	1	1	-	-	30	25	-	-	2	4	-
Religious organizations											
Pozostałe	1	7	12	14	165	510	915	1205	18	63	108
Others											
Szkoły policealne	266	179	155	141	22833	18232	16505	16333	6094	5538	4113
Post-secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	3	2	2	2	334	206	200	162	104	79	94
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	48	24	15	12	3668	1309	739	573	1189	471	245
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	17	15	9	6	1593	2410	1215	561	383	1000	482
Associations and other social organisations											
Pozostałe	198	138	129	121	17238	14307	14351	15037	4418	3988	3283
Others											
Uczelnie	38^e	36	33	33	165961^e	132236	123761	120057	42244^e	33702	30373^f
Higher education institutions											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	12	13	13	13	117826	102743	94772	90223	28951	25580	23727
Central (government) administration units											
Organizacje wyznaniowe.....	2	2	2	2	966	659	584	552	128	114	132
Religious organizations											
Pozostałe	24	21	18	18	47169	28834	28405	29282	13165	8008	6514
Others											
Szkoły dla dorosłych	297	140	120	100	22474	13944	11601	10224	5241	3560	2703
Schools for adults											
Jednostki administracji centralnej (rządowej).....	5	2	2	2	313	223	168	146	82	49	33
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego.....	90	48	34	27	6886	3289	2242	1865	1468	827	531
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne.....	9	9	7	6	711	1154	941	644	244	332	326
Associations and other social organisations											
Pozostałe	193	81	77	65	14564	9278	8250	7569	3447	2352	1813
Others											

^d Łącznie z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Bez uczelni resortu obrony narodowej. ^f Osoby, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^d Including supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art school leading to professional certification. ^e Excluding higher schools of the Ministry of National Defence. ^f Persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3(135). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7-14 ^a lat.....	94,3	89,3	93,1	93,8
15 ^b	95,1	92,4	92,2	92,7
16-18.....	93,4	91,5	90,2	89,2
19-21 lat.....	25,0	24,4	23,8	22,7

a W roku szkolnym 2010/11 - grupa wieku 7-12 lat, w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 7-13 lat. b W roku szkolnym 2010/11 i 2015/16 - grupa wieku 13-15 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 14-15 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12, in the 2017/18 school year - age group 7-13. b In the 2010/11 and 2015/16 school year - age group 13-15, in the 2017/18 school year - age group 14-15.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4(136). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLLMENT RATE

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Grupy wieku Age groups	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19			SPECIFICA- TION
		ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	ogó- łem total	męż- czyźni males	kobie- ty fe- males	
		w %			in %			w %			in %			

BRUTTO GROSS

Szkoły:														Schools:
podstawowe ^a ...	7-14	97,0	97,4	96,5	89,8	89,6	90,1	94,5	94,9	94,0	94,9	95,4	94,3	primary ^a
gimnazja ^b	15	100,4	102,8	97,9	97,7	99,2	96,2	98,7	99,5	97,9	98,5	98,6	98,3	lower secondary ^b
branżowe I stopnia ^{cd}	16-18	17,5	23,6	11,0	16,0	20,6	11,0	14,2	18,3	9,9	12,8	16,7	8,7	stage I sectoral vocational ^{cd}
licea ogólnokształcące ^e	16-18	58,3	48,7	68,3	55,8	47,9	64,2	54,5	45,6	63,8	54,0	44,5	63,9	general secondary ^e
technika ^f	16-18	38,3	44,1	32,3	43,1	47,8	38,1	43,7	49,3	37,9	43,3	50,0	36,1	technical secondary ^f
policealne.....	19-21	19,4	14,0	24,9	19,3	12,4	26,4	19,2	11,4	27,5	19,9	12,2	27,9	post- secondary

a W roku szkolnym 2010/11 - grupa wieku 7-12 lat, w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 7-13 lat. b W roku szkolnym 2010/11 i 2015/16 - grupa wieku 13-15 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 7-14 lat. c Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. d-f łącznie: d - ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, e - z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi (w roku szkolnym 2010/11), f - z technikami uzupełniającymi (w roku szkolnym 2010/11) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12, in the 2017/18 school year - age group 7-13. b In the 2010/11 and 2015/16 school year - age group 13-15, in the 2017/18 school year - age group 7-14. c Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. d-f Including: d - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, e - supplementary general and specialized secondary schools (in the 2010/11 school year), f - supplementary technical secondary schools (in the 2010/11 school year) and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4(136). **WSPÓLCZYNNIK SKOLARYZACJI (dok.)**
ENROLLMENT RATE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19			SPECIFICATION
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	
		w %						in %						
NETTO NET														
Wychowanie przedszkolne ^g	6	87,1	88,4	85,6	96,8	97,2	96,4	90,0	90,8	89,1	95,6	96,6	94,5	Pre-primary education ^g
Szkoły:														Schools:
podstawowe ^a ...	7-14	94,2	94,3	94,1	88,9	88,3	89,5	92,2	92,3	92,1	92,9	93,1	92,8	primary ^a lower
gimnazja ^b	15	92,2	91,7	92,7	89,3	88,8	89,8	86,4	85,4	87,6	80,4	79,2	81,8	secondary ^b stage I
branżowe I stopnia ^{cd}	16-18	14,5	19,3	9,5	12,7	16,5	8,8	11,4	14,6	8,0	10,8	14,0	7,4	sectoral vocational ^{cd} general
licea ogólnokształcące ^e	16-18	41,6	31,5	52,2	40,4	31,1	50,0	40,7	31,1	50,8	41,3	31,3	51,8	secondary ^e general
technika ^f	16-18	27,4	31,2	23,5	32,0	35,8	28,0	32,5	37,0	29,7	32,2	37,3	26,8	technical secondary ^f post-secondary
policealne	19-21	6,8	4,6	9,1	5,6	3,2	8,1	5,1	2,8	7,5	4,6	2,4	6,9	

a W roku szkolnym 2010/11 - grupa wieku 7-12 lat, w roku szkolnym 2015/16 - grupa wieku 6-12 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 7-13 lat. b W roku szkolnym 2010/11 i 2015/16 - grupa wieku 13-15 lat, w roku szkolnym 2017/18 - grupa wieku 7-14 lat. c Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. d-f łącznie: d - ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, e - z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi (w roku szkolnym 2010/11), f - z technikami uzupełniającymi (w roku szkolnym 2010/11) i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. g Dotyczy dzieci objętych obowiązkową edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, za wyjątkiem roku szkolnego 2015/16 - dotyczy dzieci w wieku 5 lat.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year - age group 7-12, in the 2015/16 school year - age group 6-12, in the 2017/18 school year - age group 7-13. b In the 2010/11 and 2015/16 school year - age group 13-15, in the 2017/18 school year - age group 7-14. c Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. d-f Including: d - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, e - supplementary general and specialized secondary schools (in the 2010/11 school year), f - supplementary technical secondary schools (in the 2010/11 school year) and general art schools leading to professional certification. g Concerns children attending obligatory pre-primary establishments, excluding the 2015/16 school year - concerns children aged 5.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5(137) i 6(138)

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5(137) and 6(138)

In distribution by foreign languages, one person may be indicated more than once.

TABL. 5(137). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH

PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach					In % of total pupils and students at schools				
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	branżowych I stopnia ^{ab} stage I sectoral vocational ^{ab}	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post- secondary ^e		
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski.....	2010/11	274855	75,9	79,4	67,6	81,4	31,5	96,4	95,5	39,2	
English	2015/16	299968	86,3	88,5	81,0	95,6	45,1	98,8	98,0	49,8	
	2017/18	290537	89,7	91,5	85,1	95,4	47,6	98,8	97,6	53,2	
	2018/19	299230	92,0	93,3	88,8	94,2	49,6	98,2	98,9	61,3	
Francuski	2010/11	8615	0,4	0,5	0,1	2,8	0,7	9,7	3,7	0,1	
French	2015/16	5367	0,2	0,3	0,1	2,0	-	9,2	1,5	-	
	2017/18	4717	0,3	0,4	0,2	1,9	-	9,0	1,4	-	
	2018/19	4649	0,2	0,3	0,2	1,9	-	10,2	1,5	-	
Niemiecki	2010/11	170341	23,9	20,1	32,9	66,2	60,8	74,4	88,5	5,3	
German	2015/16	146096	14,6	12,2	20,7	78,8	55,5	74,1	91,0	6,9	
	2017/18	133175	19,6	17,7	24,7	80,3	53,4	71,7	90,0	4,3	
	2018/19	135642	26,8	25,2	31,1	80,9	49,6	72,5	93,5	2,9	
Rosyjski.....	2010/11	4166	0,0	0,0	0,1	1,0	1,9	4,9	2,3	-	
Russian	2015/16	2803	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1	5,2	0,7	0,2	
	2017/18	2532	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	4,7	0,7	2,5	
	2018/19	2495	0,1	0,1	0,2	6,4	-	5,4	1,2	-	
Hiszpański	2010/11	723	0,0	0,0	-	0,3	-	0,8	0,3	-	
Spanish	2015/16	2022	0,0	0,0	-	1,6	-	2,1	0,5	-	
	2017/18	2661	0,3	0,3	0,2	2,4	-	3,1	0,3	-	
	2018/19	3074	0,5	0,5	0,3	2,2	-	4,5	0,6	-	
Włoski	2010/11	489	-	-	-	0,1	-	1,0	-	-	
Italian	2015/16	760	-	-	-	0,3	-	1,5	-	0,5	
	2017/18	621	0,0	0,0	-	0,1	-	1,6	-	0,3	
	2018/19	699	0,1	0,1	-	0,3	-	1,4	-	0,1	
Inne	2010/11	1927	0,0	0,0	-	0,4	-	3,5	0,3	-	
Others	2015/16	3196	0,1	0,1	0,3	1,9	-	4,2	0,5	0,5	
	2017/18	3474	0,3	0,3	0,2	2,5	-	5,3	0,3	0,3	
	2018/19	3976	0,6	0,6	0,3	2,6	-	6,3	0,6	0,1	

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. b-d łącznie: b - ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Within hours left to the school head's discretion.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5(137). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH (dok.)

PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS (cont.)

LATA YEARS JEZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools					
		podstawowych primary			gimna- zjach lower second- ary	branżo- wych I stopnia ^{ab} stage I sectoral vocatio- nal ^{ab}	liceach ogólno- kształ- cących ^c general second- ary ^c	techni- kach ^d technical second- ary ^d	policeal- nych ^e post- second- ary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas						
		NAUCZANIE DODATKOWE ^f			ADDITIONAL EDUCATION ^f					
Angielski.....	2010/11	18634	6,1	4,9	9,0	9,7	-	1,7	1,0	0,1
English	2015/16	8341	3,5	2,1	7,3	2,3	-	0,4	0,9	0,3
	2017/18	7893	3,4	2,2	6,7	2,1	-	0,6	0,5	0,3
	2018/19	7605	3,0	1,8	6,3	0,9	-	1,2	-	0,6
Francuski	2010/11	1917	0,7	0,9	0,1	0,8	-	0,5	0,2	-
French	2015/16	2724	0,9	1,2	0,1	0,7	-	1,2	0,8	-
	2017/18	2244	0,7	1,0	-	0,6	-	1,6	0,4	-
	2018/19	1682	0,5	0,7	-	0,5	-	0,9	0,5	-
Niemiecki	2010/11	29820	8,7	8,4	9,6	15,0	-	5,1	4,6	-
German	2015/16	26126	8,7	7,7	11,2	11,5	-	4,4	3,8	0,0
	2017/18	28109	11,4	10,5	13,7	8,5	-	4,8	3,4	-
	2018/19	29066	12,0	11,1	14,4	8,3	-	2,7	1,7	-
Inne	2010/11	2702	0,2	0,1	0,2	0,6	-	4,3	0,2	0,1
Others	2015/16	2228	0,2	0,3	-	0,8	0,1	3,5	0,3	-
	2017/18	2158	0,3	0,4	-	0,7	-	3,6	0,6	0,0
	2018/19	1776	0,3	0,4	0,0	0,6	-	3,4	-	-

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. b-d łącznie: b - ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy i od roku szkolnego 2017/18 z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych, c - z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d - z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. b-d Including: b - special job-training schools and since the 2017/18 school year, basic vocational school sections, c - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Within hours left to the school head's discretion.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6(138). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH ^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS ^a

L A T A Y E A R S JEZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school			
		gimnazjach lower secondary	branżowych I stopnia ^b stage I sectoral vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general second- ary ^c	technikach ^d technical secondary ^d
Angielski2010/11	23383	45,6	31,4	69,3	41,6
English 2015/16	19583	67,4	x	79,4	-
2017/18	17866	41,5	x	82,1	x
2018/19	18740	79,5	x	86,9	x
Francuski2010/11	113	-	-	0,1	-
French 2015/16	-	-	x	-	-
2017/18	-	-	x	-	x
2018/19	-	-	x	-	x
Niemiecki2010/11	8657	44,2	49,6	26,5	50,1
German 2015/16	3551	31,0	x	16,0	100,0
2017/18	2216	15,9	x	12,6	x
2018/19	1832	20,5	x	12,6	x
Rosyjski2010/11	697	10,2	6,7	2,2	6,3
Russian 2015/16	44	-	x	0,1	-
2017/18	417	-	x	0,2	x
2018/19	11	-	x	0,1	x

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego. ^b Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^c Łącznie z: c - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), d - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2014/15).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education. ^b Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^c Including: c - supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d - supplementary technical secondary schools (until the 2014/15 school year).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7(139). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ^a
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe	3988	4781	6489	8187	889	813	-	Primary schools of which special
w tym specjalne	2135	2024	2598	3380	484	373	-	
Gimnazja	4373	3834	2634	1324	1202	1126	1146	Lower secondary schools of which special
w tym specjalne	2983	2503	1644	818	865	716	716	
Specjalne szkoły przy- sposabiające do pracy	716	723	666	665	151	187	146	Special job-training schools Stage I sectoral voca- tional schools ^b
Branżowe szkoły I stopnia ^b	1330	1156	1011	986	371	293 ^c	244 ^c	
w tym specjalne	1266	1018	828	805	361	269	220	of which special
Licea ogólnokształcące ^d	383	422	442	440	89	112	162	General secondary schools ^d
w tym specjalne	165	103	92	70	32	19	20	
Technika ^e	136	220	268	318	16	26 ^c	24 ^c	of which special Technical secondary schools ^e
w tym specjalne	55	51	48	66	2	12	9	
Szkoły policealne	17	27	9	2	-	20 ^c	4 ^c	Post-secondary schools of which special
w tym specjalne	8	26	9	2	-	20	4	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 198 ^b Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^c W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. ^d Łącznie z: d - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), e - technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznym dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 10 on page 198 ^b Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^c Data for mainstream schools concern graduates with statement of special education needs who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new care curriculum for vocational education). ^d Including: d - supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), e - supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8(140). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
 SPECIAL EDUCATIONAL CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE SPECIAL EDUCATIONAL CARE CENTRES					
Ośrodki	33	31	31	31	Centres
Miejsca.....	2065	1852	1629	1570	Places
Wychowankowie.....	1560	1208	1042	1012	Residents
w tym:					of which:
niesłyszący i słabo słyszący.....	115	92	84	86	deaf and hard of hearing
z niepełnosprawnością ruchową ^a	54	31	30	24	with impaired motor skill ^a
niepełnosprawni intelektualnie ^b	974	746	620	584	with intellectual disability ^b
zagrożeni niedostosowaniem społecznym.....	25	15	-	1	threatened with social maladjustment
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE YOUTH EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	10	14	13	13	Centres
Miejsca.....	471	700	689	691	Places
Wychowankowie.....	451	594	552	570	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	17	15	13	13	Centres
Miejsca.....	850	678	653	713	Places
Wychowankowie.....	782	673	630	633	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	10	14	16	17	Centres
Miejsca.....	469	533	541	602	Places
Wychowankowie.....	398	438	468	436	Residents
w tym:					of which:
z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim ^b	278	336	346	321	with severe intellectual disability ^b
z niepełnosprawnościami sprzężonymi.....	120	102	122	115	with multiple impairments

a Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją. b Do 2015 r. wykazywani jako wychowankowie z upośledzeniem umysłowym.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Since 2013 data have concerned residents with impaired motor skills and with aphasia. b Until 2015 indicated as residents with mental impairment.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9(141). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
 EXTRACURRICULAR EDUCATION

LATA YEARS RODZAJE PLACÓWEK TYPE OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants in permanent and temporary forms of activities ^a								
		ogółem total	informatycznych computer science	technicznych technical	przedmiotowych subjects	artystycznych arts	sportowych sports	turystyczno-krajoznawczych tourism and touring	innych others	
OGÓŁEM	2010	24	46730	865	1120	2602	12416	18675	703	10349
TOTAL	2015	31	75483	304	1438	2813	23189	24640	4572	18527
.....	2017	31	95796	383	1716	7156	33417	27464	4718	20942
.....	2018	31	87513	1251	1805	5667	35259	26774	2384	14373

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 października roku poprzedzającego rok badany do 30 września roku badanego.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1st October of the year preceding the surveyed year to 30th September of the surveyed year.

TABL. 9(141). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE (dok.)**
EXTRACURRICULAR EDUCATION (cont.)

LATA YEARS RODZAJE PLACÓWEK TYPE OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants in permanent and temporary forms of activities ^a							
		ogółem total	informa- tycznych comput- er science	technic- znych technical	przed- mioto- wych subjects	arty- stycz- nych arts	sporto- wych sports	tury- styczno- kraj- znow- czych tourism and touring	innych others
Pałace młodzieży Youth centres	1	984	-	12	72	672	24	-	204
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	10	54397	259	1622	3137	31885	6654	2374	8475
Ogniska pracy pozaszkolnej Extracurricular interest groups	1	32	-	-	-	32	-	-	-
Międzyszkolne ośrodki sportowe Interschool sports centres	4	18445	-	-	-	-	18445	-	-
Pozostałe placówki ^b Other institutions ^b	15	13655	992	171	2458	2679	1651	10	5694

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 października roku poprzedzającego rok badany do 30 września roku badanego. ^b Placówki specjalistyczne oraz placówki niepubliczne.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1st October of the year preceding the surveyed year to 30th September of the surveyed year. ^b Specialized institutions and non-public facilities.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10(142). **INTERNATY I BURS Y SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES OF SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2018/19		2010/11	2015/16	2017/18	2018/19		SPECIFICATION
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejsc per 100 beds	
OGÓŁEM	54	4113	3051	2976	3007	3073	75	TOTAL
Internaty	38	2848	1848	1900	1910	1979	69	Boarding schools
szkoły podstawowe i gimnazja.....	2	95	15	101	116	80	84	primary and lower secondary
branżowe szkoły I stopnia ^a i technika ^b	18	1581	950	1010	1031	1052	67	stage I sectoral voca- tional schools ^a and technical second- ary schools ^b
licea ogólnokształcące	18	1172	883	789	763	847	72	general secondary
Bursy	16	1265	1203	1076	1092	1094	86	Dormitories

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi, policealnymi oraz kolejami pracowników służb społecznych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b Including general art schools, post-secondary schools and colleges of social work.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11(143). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy.....	37	34	34	32	Dormitories
Miejsca	10522	10237	9059	8660	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	9683	8502	7789	7485	students
w % ogółu studentów	5,8	6,6	6,4	6,2	in % of total students
doktoranci	289	178	143	137	doctoral studies
w % ogółu doktorantów	7,5	4,3	3,8	3,8	in % of total
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki.....	6	5	3	3	Canteens
Miejsca.....	656	760	580	580	Places

a Bez uczelni resortu obrony narodowej.

a Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 12(144). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholar- ship recipients			
					socjalne social	rektora dla naj- lepszych studentów scholar- ship for outstand- ing students awarded by the rector		otrzymują- cy stypen- dia w % ogółu studentów danego typu szkoły scholarship recipients in % of total students of a given type of higher education institutions
OGÓŁEM	34457	23411	20831	19289	8511	9892	16,1	TOTAL
Uniwersytety	5672	3972	3851	3651	2031	1481	14,8	Universities
Uczelnie techniczne.....	8666	6932	5360	4884	1821	2678	18,5	Higher schools of technology
Uczelnie ekonomiczne	5511	2262	2315	1933	811	1059	14,4	Higher schools of economics
Uczelnie pedagogiczne	1463	401	282	348	90	230	11,4	Higher schools of pedagogy
Uniwersytety medyczne	1931	1121	1024	1062	449	611	16,7	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego.....	710	815	839	768	375	436	21,8	Physical academies
Uczelnie artystyczne.....	572	446	344	337	174	170	19,0	Higher schools of arts
Pozostałe uczelnie	9841	7224	6610	6152	2667	3157	10,4	Other higher educa- tion institutions
Uczelnie resortu obrony narodowej	91	238	206	154	93	70	7,5	Higher schools of the Ministry of National Defence

a Bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Including foreigners; excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. b In distribution by type of scholarships, one person may be indicated more than once.

TABL. 13(145). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19		
	ogół- tem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- tem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- tem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogół- tem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	736	325	411	720	343	377	783	401	382	784	407	377
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego....	4	4	-	4	4	-	5	5	-	7	7	-
sports and athletic												
filialne	9	1	8	12	-	12	16	1	15	14	1	13
branch												
artystyczne ^a	5	5	-	5	5	-	5	5	-	5	5	-
arts ^a												
Oddziały	7507	4681	2826	8631	5654	2977	9719	6419	3300	11150	7399	3751
Sections												
Uczniowie	145696	102327	43369	171869	122977	48892	185829	133931	51898	212975	153568	59407
Pupils												
w tym kobiety....	70894	49876	21018	84484	60514	23970	90807	65600	25207	103889	75020	28869
of which females												
w tym I klasa	23728	16822	6906	38677	27800	10877	24233	17489	6744	26905	19425	7480
of which grade 1												
w tym w szkołach: of which in schools:												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego....	2001	2001	-	2493	2493	-	2516	2516	-	3089	3089	-
sports and athletic												
filialnych	406	117	289	520	-	520	492	64	428	411	49	362
branch												
artystycznych ^a	717	717	-	1087	1087	-	1032	1032	-	1007	1007	-
arts ^a												
Absolwenci.....	25837	18324	7513	22439	15946	6493
Graduates												
w tym kobiety.....	12584	8905	3679	10996	7822	3174
of which females												
w tym w szkołach: of which in schools:												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego....	260	260	-	357	357	-
sports and athletic												
filialnych	59	25	34	37	-	37
branch												
artystycznych ^a	92	92	-	144	144	-
arts ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	198	315	106	239	359	130	237	334	136	272	377	158
school												
1 oddział.....	19	22	15	20	22	16	19	21	16	19	21	16
section												

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14(146). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11			2015/16			2017/18			2018/19		
	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	mia- sta urban areas	wieś rural are- as
Gimnazja.....	382	252	130	404	271	133	120	90	30	97	80	17
Lower secondary												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego...	6	6	-	10	10	-	x	x	x	x	x	x
sports and athletic												
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a	2	1	1	6	5	1	6	5	1	2	1	1
with job-training sections ^a												
Oddziały.....	3683	2814	869	3101	2384	717	2019	1551	468	1008	779	229
Sections												
Uczniowie	84721	67106	17615	69904	55831	14073	45058	35944	9114	22210	17835	4375
Pupils												
w tym kobiety	40954	32559	8395	34029	27204	6825	21914	17547	4367	10915	8790	2125
of which females												
w tym I klasa	27900	21976	5924	23372	18567	4805	-	-	-	-	-	-
of which grade 1												
w tym w szkołach: of which in schools:												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego	1318	1318	-	1835	1835	-	x	x	x	x	x	x
sports and athletic												
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a	233	213	20	784	770	14	434	423	11	128	123	5
with job-training sections ^a												
Absolwenci.....	27532	21734	5798	22359	17822	4537	21500	16964	4536	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety	13652	10800	2852	11126	8882	2244	10510	8325	2185	.	.	.
of which females												
w tym w szkołach: of which in schools:												
sportowych i mistrzo- stwa sportowego.....	318	318	-	506	506	-	x	x	x	.	.	.
sports and athletic												
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a	118	108	10	206	197	9	90	85	5	.	.	.
with job-training sections ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę.....	222	266	136	173	206	106	375	399	304	229	223	257
school												
1 oddział	23	24	20	23	23	20	22	23	19	22	23	19
section												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on the curriculum of grade 6 of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15(147). **BRANŻOWE SZKOŁY I STOPNIA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Szkoły	95	92	80	83	Schools
Oddziały	614	526	439	414	Sections
Uczniowie	14943	11166	9428	8824	Students
w tym kobiety	4515	3622	3062	2825	of which females
w tym I klasa	6376	4058	3404	3304	of which grade 1
Absolwenci ^b	4674	3232	2675	.	Graduates ^b
w tym kobiety	1673	1084	863	.	of which females

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

^b Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b Graduates of basic vocational schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16(148). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI BRANŻOWYCH SZKÓŁ I STOPNIA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF STAGE I SECTORAL VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2015/16	2017/18	2018/19	2017/18 ^c	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students			absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	11166	9428	8824	1563	TOTAL
Artystyczna	26	33	41	5	Arts
Biznesu i administracji	1251	1023	1000	200	Business and administration
Inżynierijno-techniczna	4861	4207	3981	669	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	1071	902	816	141	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	916	661	526	112	Architecture and construction
Rolnicza	31	29	21	5	Agriculture
Usług dla ludności	3010	2573	2429	431	Personal services

^a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. ^b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^c W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. ^b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^c In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17(149). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Szkoły	151	139	145	143	Schools
Oddziały	1506	1229	1189	1200	Sections
Uczniowie	41152	32205	30976	30976	Students
w tym kobiety	25272	19479	18843	18902	of which females
w tym I klasa	13807	10607	10731	10698	of which grade 1
Absolwenci	13441	10375	9602	.	Graduates
w tym kobiety	8334	6337	5845	.	of which females

^a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18(150). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
 TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Szkoły	140	125	125	128	Schools
Oddziały	1474	1414	1382	1374	Sections
Uczniowie	35913	34070	32722	32474	Students
w tym kobiety	14958	14449	13554	13213	of which females
w tym I klasa	10881	9577	9293	9387	of which grade 1
Absolwenci	7234	7506	7040	.	Graduates
w tym kobiety	3044	3314	3040	.	of which females

a W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19(151). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG
 PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
 STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH
 (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2017/18	2018/19	2017/18 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	34070	32722	32474	4629	TOTAL
Artystyczna	26	53	122	3	Arts
Społeczna	2860	2506	2427	423	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	4980	5383	5499	816	Business and administration
Nauk o środowisku	232	-	-	-	Environment
Technologii teleinformacyjnych	5719	6559	6508	672	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynieryjno-techniczna	7570	6897	7157	934	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	761	554	539	84	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1968	1527	1378	214	Architecture and construction
Rolnicza	455	408	356	67	Agriculture
Leśna	479	427	411	78	Forestry
Weterynaryjna	330	331	354	31	Veterinary
Usług dla ludności	7716	6733	6194	1174	Personal services
Ochrony i bezpieczeństwa	-	21	33	-	Security services
Usług transportowych	743	1058	1238	91	Transport services
Pozostałe	231	265	2358	42	Others

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20(152). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
------------------	---------	---------	---------	---------	---------------

SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH
ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	34	37	35	32	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	29	32	30	27	of which educating only in art subjects
Uczniowie.....	3164	3775	4367	4251	Pupils
w tym kobiety	2058	2495	2855	2778	of which females
Absolwenci	369	457	491	.	Graduates
w tym kobiety	255	316	309	.	of which females

SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE
ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION

Szkoły.....	20	19	17	17	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	14	12	10	10	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie.....	1542	1430	1595	1421	Students
w tym kobiety	998	949	1076	1011	of which females
Absolwenci	219	148	164	.	Graduates
w tym kobiety	152	113	116	.	of which females

W tym ogólnokształcące szkoły artystyczne
Of which general art schools

Szkoły.....	6	7	7	7	Schools
Uczniowie.....	583	733	819	854	Students
w tym kobiety	440	547	634	659	of which females
Absolwenci	100	90	92	.	Graduates
w tym kobiety	78	70	76	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21(153). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Szkoły	265	177	154	140	Schools
Oddziały.....	1070	890	858	815	Sections
Uczniowie	22825	18206	16496	16331	Students
w tym kobiety	14465	12282	11522	11210	of which females
Absolwenci.....	6094	5518	4109	.	Graduates
w tym kobiety	4203	3905	3181	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22(154). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)
BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2015/16	2017/18	2018/19	2017/18 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates	
OGÓŁEM	18206	16494	16331	2526	TOTAL
w tym:					of which:
Artystyczna	1001	1279	1126	207	Arts
Społeczna	231	260	498	83	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji ...	89	100	73	-	Journalism and information
Biznesu i administracji	4011	3556	3263	298	Business and administration
Technologii teleinformaty- nych	1362	1338	1555	41	Information and Communi- cation Technologies (ICTs)
Inżynierijno-techniczna	90	50	7	-	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	97	19	0	4	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	51	36	13	21	Architecture and construction
Weterynaryjna	248	257	382	48	Veterinary
Medyczna	3420	3505	4423	970	Health
Opieki społecznej	802	553	491	128	Welfare
Usług dla ludności	2164	2514	2297	430	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	2612	1855	1624	169	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	829	353	187	59	Security services
Usług transportowych	442	163	60	15	Transport services
Pozostałe podgrupy	757	656	332	53	Other narrow fields

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In distribution by narrow fields of education, data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23(155). **UCZELNIE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Uczelnie Higher education institu- tions	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2010/11 ^c	38	8878	165961	42244	TOTAL
	2015/16	36	8627	132236	33702	
	2017/18	33	8476	123761	30373	
	2018/19	33	8479	120057	-	
Uniwersytety	1	1931	24658	5707	Universities	
Uczelnie techniczne	1	2043	26442	7528	Higher schools of technology	
Uczelnie ekonomiczne	3	640	13393	3846	Higher schools of economics	
Uczelnie pedagogiczne	1	108	3040	797	Higher schools of pedagogy	
Uniwersytety medyczne	1	1220	6346	1170	Medical universities	
Akademie wychowania fizycznego	1	283	3530	1083	University schools of sport	
Uczelnie artystyczne	2	391	1777	462	Higher schools of arts	
Pozostałe uczelnie	22	1618	38818	9101	Other higher education institutions	
Uczelnie resortu obrony narodo- wej	1	245	2053	679	Higher schools of the Ministry of National Defence	

^a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty, zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 199. ^b W podziale według typów uczelni - osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. ^c Bez uczelni resortu obrony narodowej.

^a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units, teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 17 on page 199. ^b According to type of higher education institutions - persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018. ^c Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 24(156). **FIKIE I ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE UCZELNI WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2018/19**
BRANCHES AND BRANCH BASIC ORGANISATIONAL UNITS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY LOCATION IN THE 2018/19 ACADEMIC YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Fikie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branches and branch basic organisational units	Studenci ^a Students ^a				Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}			
		ogółem total	w tym kobiety of which females	z liczby ogółem na studiach of total number, in		ogółem total	w tym kobiety of which females	z liczby ogółem na studiach of total number, in	
				Stacjonarnych full-time programmes	Niestacjonarnych part-time programmes			Stacjonarnych full-time programmes	Niestacjonarnych part-time programmes
O G Ó Ł E M TOTAL	12	4534	2776	2237	2297	928	659	397	531
lokalizacja według województw: residence by voivodships:									
Dolnośląskie	7	1712	812	887	825	431	309	189	242

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b Osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało 5 fikii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni (2822 studentów i 497 absolwentów), mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem dolnośląskim.

a Also shown in other tables regarding students and graduates. b Persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018.

N o t e. Moreover, in dolnośląskie voivodship, there were 5 branches and branch basic organisational units of higher education institutions (2822 students and 497 graduates) seated outside dolnośląskie voivodship.

TABL. 25(157). **STUDENCI UCZELNI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW UCZELNI**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY MODE OF STUDY AND TYPE OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym kobiety Of which female	Z liczby ogółem na studiach Of grand total number, in				SPECIFICATION
			stacjonarnych full-time programmes		niestacjonarnych part-time programmes		
			razem total	w tym kobiety of which female	razem total	w tym kobiety of which female	
O G Ó Ł E M							TOTAL
2010/11 ^a	165961	94548	88222	46985	77739	47563	
2015/16	132236	73683	86206	47295	46030	26388	
2017/18	123761	69481	81600	45405	42161	24076	
2018/19	120057	67616	78513	43782	41544	23834	
Uniwersytety	24658	16935	19044	12901	5614	4034	Universities
Uczelnie techniczne.....	26442	8810	23721	8259	2721	551	Higher schools of technology
Uczelnie ekonomiczne	13393	8135	7311	4603	6082	3532	Higher schools of economics
Uczelnie pedagogiczne	3040	2183	367	215	2673	1968	Higher schools of pedagogy
Uniwersytety medyczne.....	6346	4581	4680	3539	1666	1042	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego.....	3530	1964	2650	1484	880	480	University schools of sport
Uczelnie artystyczne.....	1777	1260	1475	1039	302	221	Higher schools of arts
Pozostałe uczelnie.....	38818	23168	17432	11252	21386	11916	Other higher education institutions
Uczelnie resortu obrony narodowej	2053	580	1833	490	220	90	Higher schools of the Ministry of National Defence

a Bez uczelni resortu obrony narodowej.

a Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 26(158). **ABSOLWENCI UCZELNI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW UCZELNI**
 GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY MODE OF STUDY AND TYPE OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym kobiety Of which female	Z liczby ogółem na studiach Of grand total number, in				SPECIFICATION
			stacjonarnych full-time programmes		niestacjonarnych part-time programmes		
			razem total	w tym kobiety of which female	razem total	w tym kobiety of which female	
OGÓŁEM 2010/11 ^a	42244	27168	21958	12656	20286	14512	TOTAL
2014/15	35058	21969	21948	13326	13110	8643	
2016/17	34940	21814	22428	13619	12512	8195	
2017/18^b	30373	18983	20511	12534	9862	6449	
Uniwersytety	5707	4311	4648	3489	1059	822	Universities
Uczelnie techniczne.....	7528	2914	6718	2732	810	182	Higher schools of technology
Uczelnie ekonomiczne.....	3846	2623	2329	1618	1517	1005	Higher schools of economics
Uczelnie pedagogiczne.....	797	661	21	10	776	651	Higher schools of pedagogy
Uniwersytety medyczne.....	1170	902	939	743	231	159	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego.....	1083	661	893	552	190	109	University schools of sport
Uczelnie artystyczne.....	462	330	377	272	85	58	Higher schools of arts
Pozostałe uczelnie.....	9101	6329	4054	2929	5047	3400	Other higher education institutions
Uczelnie resortu obrony narodowej.....	679	252	532	189	147	63	Higher schools of the Ministry of National Defence

a Bez uczelni resortu obrony narodowej. b Osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

a Excluding higher schools institutions of the Ministry of National Defence. b Persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018.

TABL. 27(159). NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W UCZELNIACH
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^b	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11 ^b	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym kobiety of which females				
O G Ó Ł E M	8878	8627	8476	8479	3708	3721	3733	3821	T O T A L
Profesorowie	1945	1947	1852	1793	489	527	508	528	Professors
w tym z tytułem naukowym profesora	999	1047	715	723	201	230	150	157	of which with academic title of professor
Adiunkci	4039	4010	3969	3751	1649	1771	1787	1740	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	303	586	603	603	107	235	251	245	of which with degree of habilitated doctor ^c
Asystenci	892	849	983	1052	470	443	516	556	Assistant lecturers
Pozostali	2002	1821	1033	1883	1100	981	921	997	Others

a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty; nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 199. b Bez uczelni resortu obrony narodowej.

a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units; teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 17 on page 199. b Excluding higher schools of the Ministry of National Defence. c The habilitated doctor's degree (second doctorate), which is higher than a doctorate, is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 28(160). CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW UCZELNI
FOREIGNERS^a - STUDENTS AND GRADUATES BY MODE OF STUDY AND TYPE OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Studenci	Students	Abslownicy ^b		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
O G Ó Ł E M	2010/11 ^c	2091	964	445	224	T O T A L
	2015/16	4789	2253	651	360	
	2017/18	6675	3383	1072	634	
	2018/19	7439	3799	-	-	
studia: stacjonarne		6033	2988	817	464	full-time programmes
niestacjonarne		1406	811	255	170	part-time programmes
Uniwersytety		1437	806	305	202	Universities
Uczelnie techniczne		1100	291	157	39	Higher schools of technology
Uczelnie ekonomiczne		535	295	115	70	Higher schools of economics
Uczelnie pedagogiczne		354	276	73	66	Higher schools of pedagogy
Uniwersytety medyczne		853	460	112	61	Medical universities
Uczelnie morskie		-	-	-	-	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego		47	21	10	5	University schools of sport
Uczelnie artystyczne		109	70	22	16	Higher schools of arts
Pozostałe uczelnie		3001	1579	278	175	Other higher education institutions
Uczelnie resortu obrony narodowej		3	1	-	-	Higher schools of the Ministry of National Defence

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów uczelni - osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. c Bez uczelni resortu obrony narodowej.

a Also shown in other tables regarding students and graduates. b According to mode of study and type of higher education institutions - persons who obtained higher education diplomas between 1st December 2017 and 31st December 2018. c Excluding higher schools of the Ministry of National Defence.

TABL. 29(161). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	2010/11	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
	słuchacze studiów podyplomowych ^a postgraduate students ^a				uczestnicy studiów doktoranckich doctoral students				
O G Ó Ł E M	14504	11369	11057	11918	3924	4111	3787	3624	TOTAL
w tym kobiety.....	10356	8162	8069	8563	2009	2290	2113	2008	of which females
Uniwersytety	2805	1222	894	1088	1482	1558	1407	1297	Universities
Uczelnie techniczne	1089	613	555	527	997	982	843	858	Higher schools of technology
Uczelnie ekonomiczne	2684	2781	2919	2804	551	481	323	314	Higher schools of economics
Uczelnie pedagogiczne	881	605	515	485	23	125	203	177	Higher schools of pedagogy
Uniwersytety medyczne	214	246	234	225	175	324	365	387	Medical universities
Uczelnie morskie	-	-	-	-	-	-	-	-	Maritime universities
Akademie wychowania fizycznego	178	110	82	74	163	151	139	124	Higher schools of sport
Uczelnie artystyczne	127	72	76	107	8	52	56	64	University schools of arts
Pozostałe uczelnie	6526	5673	5720	6597	477	330	330	283	Other higher education institutions
Uczelnie resortu obrony narodowej	-	47	62	41	-	-	-	-	Higher schools of the Ministry of National Defence
Instytuty naukowe PAN	-	-	-	-	48	108	121	120	Scientific units of the Polish Academy of Sciences

a Do roku akademickiego 2011/12 dla studiów trwających: do 1 roku - stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej - stan w dniu 31 grudnia.

a Until the 2011/12 academic year, for studies lasting: up to 1 year - as of beginning of the academic year, 1 year and longer - as of 31st December.

TABL. 30(162). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU**
AKADEMICKIM 2018/19

POSTGRADUATE PROGRAMMES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION
IN THE 2018/19 ACADEMIC YEAR

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
O G Ó Ł E M	11918	9189	TOTAL
Pedagogiczna	2853	2055	Education
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z edukacją	-	-	Interdisciplinary programmes and qualifications involving education
Artystyczna	113	23	Arts
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	118	80	Humanities (except languages)

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

TABL. 30(162). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2018/19 (dok.)**
 POSTGRADUATE PROGRAMMES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION
 IN THE 2018/19 ACADEMIC YEAR (cont.)

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Stuchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
Językowa	144	138	Languages
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	-	-	Interdisciplinary programmes and qualifications related to arts and humanities
Spoleczna	477	373	Social and behavioural sciences
Dziennikarstwa i informacji	16	13	Journalism and information
Biznesu, administracji i prawa nieokreślonych dalej	125	93	Business, administration and law not further defined
Biznesu i administracji	4176	3907	Business and administration
Prawna	709	351	Law
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, administracją i prawem	7	5	Inter-disciplinary programmes and qualifications involving business, administration and law
Programy i kwalifikacje obejmujące prowadzenie działalności gospodarczej, administrację i prawo gdzie indziej niesklasyfikowane	-	-	Programmes and qualifications covering conductin economic activity, administration and law not elsewhere classified
Biologiczna	-	-	Biological sciences
Nauk o środowisku	14	-	Environment
Fizyczna	93	58	Physical sciences
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	-	-	Interdisciplinary programmes and qualifications comprising natural sciences, mathematics and statistic
Nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka gdzie indziej niesklasyfikowane	-	-	Natural sciences, mathematics and statistics not elsewhere classified
Technologii teleinformacyjnych	562	519	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynierijno-techniczna	274	96	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	157	128	Architecture and construction
Rolnicza	-	-	Agricultural sciences
Medyczna	347	231	Health
Opieki społecznej	59	21	Welfare
Usług dla ludności	121	119	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	457	367	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	51	39	Security services
Usług transportowych	129	82	Transport services
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących usługi transportowe	-	-	Interdisciplinary programmes and qualifications comprising transport services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

TABL. 31(163). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe..... Primary schools	2010/11	-	-	-	-	-	-
	2017/18	6	6	93	28	.	.
	2018/19	7	17	312	95	.	.
Gimnazja Lower secondary schools	2010/11	14	53	1253	328	274	91
	2015/16	13	58	1056	330	256	78
	2017/18	9	41	715	243	176	65
	2018/19	5	18	346	116	.	.
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2010/11	217	648	17470	8360	4203	2276
	2015/16	126	489	12880	5813	3304	1589
	2017/18	105	404	10793	5079	2703	1312
	2018/19	88	339	9566	4502	.	.

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 32(164). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
Placówki	1198	1397	1450	1453	Establishments
miasta	669	811	873	884	urban areas
wieś	529	586	577	569	rural areas
Przedszkola	543	723	783	823	Nursery schools
w tym specjalne	4	12	17	19	of which special
miasta	417	546	586	615	urban areas
wieś	126	177	197	208	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	517	441	445	427	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego.....	11	6	5	6	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	127	227	217	197	Pre-primary points
Miejsca:					Places:
Przedszkola	59890	75347	84864	90123	Nursery schools
w tym specjalne	115	240	326	372	of which special
miasta	52052	62793	69610	73246	urban areas
wieś	7838	12554	15254	16877	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego.....	217	119	109	128	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	2867	5129	5085	x	Pre-primary points
Dzieci	76137	81590	97561	100880	Children
miasta	59981	62531	74283	76313	urban areas
wieś	16156	19059	23278	24567	rural areas

^a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

^a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

TABL. 32(164). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2017/18	2018/19	SPECIFICATION
w tym w wieku: 6 lat	21707	5600	25732	26579	of which aged: 6
5 lat	20465	28761	25561	24846	5
Przedszkola	59010	66516	79278	82835	Nursery schools
w tym specjalne	110	188	248	281	of which special
miasta	51424	55830	65568	67753	urban areas
wieś	7586	10686	13710	15082	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	12114	3133	17182	18094	of which aged: 6
5 lat	15913	20789	21501	20787	5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	14618	11445	14064	14214	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	9593	2398	8330	8274	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego.....	208	97	95	101	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	2301	3532	4124	3730	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3-6 lat	685	.	862	905	3-6
3-5	630	848	848	887	3-5
6	871	.	900	956	6
5 lat	784	968	921	945	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	530	.	701	744	3-6
3-5	543	706	737	776	3-5
6 lat	486	.	601	651	6
1 przedszkole	109	92	101	101	Nursery school
100 miejsc	99	88	93	92	100 places

a Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Excluding pre-primary education in the units performing health care activities.

N o t e. Including children staying all school year at units providing health care.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ X OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

CHAPTER X HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych stanowią:

1) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 2190), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych;

2) ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 576);

3) ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 537);

4) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1373), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.

3. The base of data presented in this chapter are:
1) the Law on Health Care Activities, dated 15th April 2011 (uniform text Journal of Laws 2018 item 2190), replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria and since 2014 palliative care wards).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15th July 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 576);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5th December 1996 (uniform text Journal of Laws 2019 item 537);

4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27th August 2004 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1373), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 5) ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056);
 - 6) ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 993, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego;
 - 7) ustawa z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 499, z późniejszymi zmianami).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

5. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2019 poz. 602).

6. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów** w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o **stacjonarnej opiece zdrowotnej** nie obejmują opieki dziennej. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o **łóżkach** w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. (Dz. U. 2019, poz. 173). Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię i urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów za-

- 5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056);
- 6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8th September 2006 (uniform text Journal of Laws 2019 item 993, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services;
- 7) the Pharmaceutical Law, dated 6th September 2001 (uniform text Journal of Laws 2019 item 499, with later amendments).

4. Data regarding **medical personnel** concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. Data on **doctor specialists and dental specialists** concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 29th March 2019 on Doctor and Dentist Specializations (Journal of Laws 2019 item 602).

6. **Consultations provided by doctors and dentists** are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

7. Data on **in-patient health care** do not include day-care. Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

8. Data regarding **beds in in-patient health care units** concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-care places in hospital wards.

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17th May 2012 (Journal of Laws 2019, item 173). Surgical wards included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, maxillo-facial, neurosurgery, cardiosurgery and urology well as other surgical wards; in communicable diseases wards – observation com-

każnych – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do oddziałów gruźlicy i chorób płuc – oddziały pulmonologiczne, do oddziałów chorób wewnętrznych – oddziały kardiologiczne oraz do oddziałów psychiatrycznych – oddziały leczenia uzależnień.

9. Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe — zorganizowana działalność polegająca na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrowskiego albo rehabilitacji uzdrowskowej, prowadzona w uzdrowisku przez zakłady lecznictwa uzdrowskiego albo poza uzdrowiskiem w szpitalach i sanatoriach, znajdujących się w urzędzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych (surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu) oraz zabiegów z zakresu fizjoterapii.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 listopada 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 lutego 2019 r. (Dz. U. 2019 poz. 399).

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 409, z późniejszymi zmianami), opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

16. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1390) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,
- 2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- 3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

municable diseases wards; in tubercular and pulmonary wards – pulmonology wards, in internal diseases wards – cardiology wards as well as in psychiatric wards – addiction recovery wards.

9. Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment — organised activity of providing health care services in scope of health resort treatment or rehabilitation, conducted on the area of health resort by health resort facilities or outside the health resort area in hospitals and sanatoriums located in underground mining excavations, using natural conditions (natural materials and healing properties of the climate) and physiotherapy treatment.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8th November 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 21st February 2011 (Journal of Laws 2019 item 399).

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.

14. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision) valid since 1997.

15. According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4th February 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 409, with later amendments), childcare can be organized in nurseries, as well as since 2011 – children's clubs, provided by day carer and nanny.

16. Large Family Card basis on the law dated 5th December 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2019 item 1390). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,
- 2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
- 3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

17. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1111).

19. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej (od 2012 r.) – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach (od 2012 r.), tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

20. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze**:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390),

home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

17. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9th June 2011 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1111).

19. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) general care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialized centre – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work (since 2012) – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) in a combination of the forms (since 2012); i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

20. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster families**:
 - a) related,
 - b) not professional — in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings),
 - c) professional — in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings) — among which there are also:
 - professional performing the function of a family emergency house — shall receive a child on the basis of a court ruling, in the case when a child was escorted by the Police or the Polish Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Art. 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29th July 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390, with later amendments);

- zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 969), małoletnie matki z dziećmi,
- 2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).
- 21. Instytucjonalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:
- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) rodzinnego – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) socjalizacyjnego – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) specjalistyczno-terapeutycznego – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
 - 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu
 - professional specialised — shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26th October 1982 (uniform text Journal of Laws 2018 item 969) and underage mothers with children,
- 2) **foster homes** – in which not more than 8 children may be placed at the same time (except for numerous siblings).
- 21. Institutional foster care** is exercised in the form :
- 1) care and education centre, which shall be exercised in the form of:
 - a) an intervention – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) a family – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
 - c) a socialization – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
 - d) a specialist therapy – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,
 - 2) regional care and therapy centre – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and re-

na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;

- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

22. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1507).

23. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

habilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.

- 3) pre-adoptive intervention centre – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

22. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12th March 2004 (uniform text Journal of Laws 2019 item 1507).

23. Data on social assistance benefits are presented according to the Law on Social Assistance of 12th March 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1(165). **PRACOWNICY MEDYCZNI**^a
Stan w dniu 31 grudnia
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Lekarze	6366	6124	Doctors
w tym kobiety	3572	3531	of which women
Lekarze dentyści	885	745	Dentists
w tym kobiety	603	537	of which women
Farmaceuci	2296	2318	Pharmacists
w tym kobiety	1845	1866	of which women
Pielęgniarki	14224	13556 ^b	Nurses
Położne	1487	1464 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1930	2005 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	804	750	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 227; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. b–c W tym magistrzy: b – pielęgniarstwa – 1824, c – położnictwa – 251. d Z wyższym wykształceniem – 1589. e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

^{Ż r ó d ō}: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 227; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. b–c Of which masters: b – of nursing – 1824 c – of midwifery – 251. d By tertiary education – 1589. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

^{S o u r c e}: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Administration and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2(166). **LEKARZE SPECJALIŚCI**^a
Stan w dniu 31 grudnia
DOCTORS SPECIALIST^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Lekarze ogółem	4148	4227	Doctors of total
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	239	269	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	579	592	Surgery ^b
Chorób płuc	95	103	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	492	494	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	62	53	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	173	167	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	421	412	General practitioners
Neurologii ^{cd}	161	170	Neurology ^{cd}
Okulistyki	163	162	Ophthalmology
Onkologii ^{ce}	49	51	Oncology ^{ce}

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 227. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d, e Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii.

^a See general notes, item 4 and 5 on page 227. b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d, e Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, oncology and hematology.

TABL. 2(166). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 grudnia
 DOCTORS SPECIALIST^a (cont.)
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Otolaryngologii ^{cf}	92	98	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	265	245	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	231	220	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	165	152	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	184	170	Radiology and diagnostic imaging ^g
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy	65,2	69,0	Specialists in % of total doctors
Lekarze dentyści ogółem	258	189	Dentists of total
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	47	24	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	10	8	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	50	42	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	17	8	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	54	45	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	14	6	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	66	50	Restorative dentistry
Lekarze dentyści ze specjalizacją w % ogółu lekarzy dentyistów	29,2	25,4	Dental specialists (in % of total dentist)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 i 5 na str. 227. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. f, g Także: f – otorynolaryngologii, g – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 4 and 5 on page 227. c Including children's specialists. f, g Also: f – otorynolaryngology, g – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and pediatric radiology.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 3(167). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
 OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 grudnia)	1542	1602	Out-patients departments (as of 31st December)
miasta.....	1269	1328	urban areas
wieś.....	273	274	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 grudnia)	494	487	Medical practices ^b (as of 31st December)
miasta.....	429	420	urban areas
wieś.....	65	67	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	24536,0	24982,0	Consultations provided ^c in thousands
miasta	22059,1	22443,0	urban areas
wieś.....	2476,9	2539,0	rural areas
lekarskie.....	21822,3	22191,6	doctors
w tym specjalistyczne.....	8622,9	8785,0	of which specialized
stomatologiczne	2713,8	2790,4	stomatological

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 226. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a See general notes, item 1 on page 226. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. c Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and Administration and Statistics Poland.

TABL. 4(168). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA**^a
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 grudnia FACILITIES — as of 31st December			
Szpitala ogólne ^b	81	82	General hospitals ^b
Szpitala psychiatryczne	5	5	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	5	5	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	2	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	46	43	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	20	17	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	6	6	Palliative care wards
Hospicja	8	9	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe	49	47	Health resort treatment:
sanatoria	34	31	sanatoria
szpitale	15	16	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 grudnia BEDS IN FACILITIES — as of 31st December			
Szpitala ogólne ^d	14637	14659	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	1273	1273	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	188	199	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	94	99	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2769	2202	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1049	841	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	122	134	Palliative care wards
Hospicja	158	173	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe	6035	5951	Health resort treatment:
sanatoria	4042	3703	sanatoria
szpitale	1993	2248	hospitals
LECZENI IN-PATIENTS			
Szpitala ogólne ^e	582029	551953	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	12957	12614	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1738	1561	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	298	259	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	4664	3940	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1897	1483	Nursing homes ^c
Oddziały opieki paliatywnej	1570	1636	Palliative care wards
Hospicja	1748	1762	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze	98519	97169 ^f	Health resort treatment patient
w sanatoriach	69504	66682	in sanatoria
w szpitalach	29015	30487	in hospitals

a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 226. b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 227. c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. d Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. f Ponadto 1649 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó ł o: w zakresie szpitali ogólnych oraz zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 1 on page 226. b See general notes, item 7 on page 227. c Including psychiatric types facilities. d Including beds and incubator for newborns. e Excluding inter-ward patient transfer. f Moreover 1649 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals and in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 5(169). **SZPITALE OGÓLNE**^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Szpital ogólny (stan w dniu 31 grudnia)	81	82	Hospitals (as of 31st December)
Łóżka (stan w dniu 31 grudnia)	14637	14659	Beds (as of 31st December)
na 10 tys. ludności	50,4	50,5	per 10 thousands population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	2436	2424	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	589	579	of which cardiological ^b
chirurgicznych	3069	3009	surgical
pediatrycznych	702	654	paediatric
ginekologiczno-położniczych	1332	1311	gynaecological-obstetric
onkologicznych	460	489	oncological
intensywnej terapii	255	257	intensive therapy
zakaźnych	129	112	communicable
gruźlicy i chorób płuc	630	646	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	114	93	dermatological
neurologicznych	517	488	neurological
psychiatrycznych	478	463	psychiatric
Leczeni w tys.	649,9	632,6	In-patients in thousands
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	118,1	118,8	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	37,4	40,4	of which cardiological ^b
chirurgicznych	159,9	162,5	surgical
pediatrycznych	31,3	28,7	paediatric
ginekologiczno-położniczych	72,9	72,8	gynaecological-obstetric
onkologicznych	39,7	42,0	oncological
intensywnej terapii	7,7	7,7	intensive therapy
zakaźnych	21,5	5,9	communicable
gruźlicy i chorób płuc	20,9	20,7	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	5,4	4,5	dermatological
neurologicznych	24,1	23,8	neurological
psychiatrycznych	4,3	4,5	psychiatric
Wypisani w tys.	561,2	530,8	Discharges in thousands
Zmarli w tys.	14,8	15,2	Deaths in thousands
Leczeni na: 10 tys. ludności	2239,2	2180,5	In-patients per: 10 thousands population
1 łóżko ^c	46,6	43,0	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	5,5	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	238	234,7	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 8 na str. 227. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 7 and 8 on page 227. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior and Administration.

TABL. 6(170). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA**^a
Stan w dniu 31 grudnia
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	111	114	116	116	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	63	66	79	83	basic
specjalistyczne	48	48	37	33	specialist
Szpitalne oddziały ratunkowe	13	15	16	16	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	1	2	3	3	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	274,1	304,8	300,7	286,7	in thousands
na 1000 ludności	94,0	104,9	103,6	98,8	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	274,7	305,1	301,0	287,5	in thousand
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	14,1	17,9	17,2	15,6	children and youth up to the age of 18
w wieku 65 lat i więcej	109,1	127,9	130,3	127,4	aged 65 and more
na 1000 ludności	94,2	105,0	103,7	99,1	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 228. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 12 on page 228. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7(171). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**^a
Stan w dniu 31 grudnia
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Apteki	943	1012	1077	1039	Pharmacies
w tym prywatne	940	1007	1072	1032	of which private
w tym na wsi	82	90	93	91	of which in rural areas
Punkty apteczne	66	68	63	66	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	65	68	63	66	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Number of population per:
1 aptekę i punkt apteczny	2891	2689	2546	2626	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5965	5666	5809	5801	of which in rural areas
1 aptekę	3094	2870	2695	2792	pharmacy
w tym na wsi	10693	9947	9744	10008	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1930	2038	2113	2144	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 228.

a See general notes, item 13 on page 228.

TABL. 8(172). **KRWIODAWSTWO**^a
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 grudnia)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31st December)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 grudnia)	9	3	3	3	Local branches (as of 31st December)
Krwiodawcy	51930	51156	49640	50597	Blood donors
w tym honorowi	51872	51154	49623	50595	of which voluntary
Liczba donacji ^b krwi pełnej	93969	99447	98765	99883	Number of collected donations ^b of whole blood
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c	96381	110379	109677	112585	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^c

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9(173). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thousands population				
Gruźlica	582	484	427	377	20,0	16,7	14,7	13,0	Tuberculosis
Teżec	1	1	-	-	0,0	0,0	-	-	Tetanus
Krzusiec	46	149	118	115	1,6	5,1	4,1	4,0	Whooping cough
Odra	-	4	5	19	-	0,1	0,2	0,7	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	9	1	207	66	0,3	0,0	7,1	2,3	type A
typ B	114	253	162	165	3,9	8,7	5,6	5,7	type B
typ C	307	423	361	371	10,5	14,6	12,4	12,8	type C
Różyczka	615	134	20	50	21,1	4,6	0,7	1,7	Rubella
AIDS ^a	32	25	14	11	1,1	0,9	0,5	0,4	AIDS ^a
Salmonellozy	360	447	368	373	12,3	15,4	12,7	12,9	Other salmonella infections
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1454	2257	2159	1785	236	436	396	321	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	692	1385	674	789	23,7	47,7	23,2	27,2	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	42	57	49	50	1,4	2,0	1,7	1,7	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	57	61	65	97	2,0	2,1	2,2	3,3	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	17	14	16	22	0,6	0,5	0,6	0,8	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przysznicy nagminne)	158	99	99	77	5,4	3,4	3,4	2,7	Mumps
Włośnica	-	1	-	-	-	0,0	-	-	Trichinellosis
Grypa ^c	57424	200598	248257	263965	1969	6904	8554	9099	Influenza ^c
Choroby weneryczne	56	74	215	125	1,9	2,5	7,4	4,3	Veneral diseases
Szczepienie przeciw wściekliznie	250	245	255	280	8,6	8,4	8,8	9,7	Rabies vaccinations

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzaniem zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thousands children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venerology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10(174). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 grudnia
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Żłobki.....	38	219	275	330	Nurseries
w tym publiczne	35	58	74	87	of which public
Oddziały żłobkowe.....	26	17	13	9	Nursery wards
Kluby dziecięce	-	25	42	55	Children's clubs
w tym publiczne	-	-	2	-	of which public
Miejsca	4072	9543	11834	14973	Places
w żłobkach	4072	9134	11092	13959	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	409	742	1014	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	6573	13641	17070	20590	Children staying (during the year)
w żłobkach	6573	13176	16087	19379	in nurseries
w klubach dziecięcych	-	465	983	1211	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecię- cych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	177,2	212,4	265,6	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klu- bach dziecięcych: na 1000 dzieci w wieku do lat 3	113,1	138,8	166,9	Children staying in nurseries and chil- dren's clubs: per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	93,7	96,2	92,8	per 100 places

a Miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Places and children – including nursery wards.

TABL. 11(175). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	placówki – stan w dniu 31 grudnia centres – as of 31st December				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M.....	174	153	158	146	9513	7956	6090	5882	TOTAL
Opiekuńcze.....	151	124	132	122	7732	6020	4988	4552	General care
Specjalistyczne	23	15	12	11	1781	965	690	914	Specialized
Pracy podwórkowej	-	-	5	4	-	-	37	70	Street work
W połączonych for- mach	-	14	9	9	-	971	375	346	In a combination of the forms

TABL. 12(176). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**
Stan w dniu 31 grudnia
FAMILY FOSTER CARE
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015 ^a	2017 ^a	2018 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze.....	3686	3969	3897	3898	Foster families
spokrewnione	3182	2745	2665	2665	related
niezawodowe.....	359	1070	1082	1081	non-professional
zawodowe ^b	145	154	150	152	professional ^b
Dzieci w rodzinach zastępczych ^c	5096	5340	5220	5233	Children in foster families ^c
spokrewnionych.....	4061	3484	3387	3386	related
niezawodowych	492	1372	1362	1361	non-professional
zawodowych ^b	543	484	471	486	professional ^b
Rodzinne domy dziecka	55	67	69	Foster homes
Dzieci w rodzinnych domach dziecka ^d	376	430	471	Children in foster homes ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. c Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w latach 2015, 2017 i 2018 – w wieku do 25 lat. d W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 professional, not related to the child foster families. c Until 2011 up to the age of 18, in 2015, 2017 and 2018 up to the age of 25. d Up to the age of 25.

TABL. 13(177). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA** ^a
 INSTITUTIONAL FOSTER CARE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 grudnia				as of 31st December							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	85	136	140	135	2052	2158	1810 ^b	1800	139	180	138	47
Care and education centres												
interwencyjne	1	5	4	4	29	51	31	38	-	14	5	-
intervention												
rodzinne	38	29	29	27	245	177	181	179	29	20	11	6
family												
sojalizacyjne	27	84	86	84	873	1416	1260	1257	85	126	59	40
socialization												
specjalistyczno-terapeutyczne	-	3	4	3	-	42	54	46	-	18	5	-
specialist therapy												
łącznie zadania placówek ^c	19	15	17	17	905	472	284	280	25	2	58	1
combining tasks of the centres ^c												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 230. b W tym 158 wychowanków w wieku 0–3 lata i 136 w wieku 4–6 lat oraz 48 sierot i 145 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, sojalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 21 on page 230. b Of which 158 residents at age 0–3 and 136 at age 4–6, 48 orphans and 145 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14(178). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA** ^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 STATIONARY SOCIAL WELFARE ^a
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	92	107	106	115	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	7309	8302	8307	8384	Places ^b
na 10 tys. ludności	25,1	28,6	28,3	28,9	per 10 thousands population
Mieszkańcy ^b	7156	7787	7770	8136	Residents ^b
w tym kobiety	3213	3518	3488	3887	of which women
w tym do 18 lat	325	323	266	325	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	1834	2554	2259	2321	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	24,5	26,8	26,5	28,0	per 10 thousands population
Osoby oczekujące na umieszczenie	1076	913	738	686	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 15(179). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ** ^a **WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
 Stan w dniu 31 grudnia
 STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES ^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii) ^b w których mogą przebywać:					Homes and facilities (excluding branches) ^b in which may be:
osoby w podeszłym wieku	18	27	27	35	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	25	28	26	25	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie...	17	15	15	15	adults mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	7	7	8	8	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	6	6	7	7	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	-	4	1	1	physically handicapped

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents.

TABL. 15(179). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
 Stan w dniu 31 grudnia (dok.)
 STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
 As of 31st December (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	6	6	6	6	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni.....	14	21	21	22	homeless
inne osoby.....	2	3	3	4	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach ^c dla:					Residents in homes and facilities ^c for:
osób w podeszłym wieku	1008	1156	1211	1468	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	2086	2257	2204	2228	chronically ill with somatic disorders
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1648	1499	1499	1495	adults mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	537	597	603	599	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	717	738	777	782	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	-	25	12	1	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	216	149	122	107	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych.....	907	1276	1252	1262	homeless
innych osób.....	37	90	90	169	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. c Including branches.

TABL. 16(180). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
 SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2010 2015 2017 2018	136011 103902 83183 74955	283422,3 258065,4 255184,0 239032,6	TOTAL
Pomoc pieniężna	76809	156607,4	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasiłki stałe	15712	77035,9	Permanent benefits	
Zasiłki okresowe	20553	38329,5	Temporary benefits	
Zasiłki celowe	39798	38098,1	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	110	397,5	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	34805	82425,2	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	1132	4851,8	Shelter	
Posiłek.....	22560	16182,4	Meals	
Ubranie.....	19	3,8	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	527	1249,7	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	10516	60048,8	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	43	85,6	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 23 na str. 231. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 23 on page 231. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of the Dolnośląskie Voivodship Office.

DZIAŁ XI KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**; dane dotyczą ludowych zespołów pieśni i tańca „Mazowsze” i „Śląsk” oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
- działalność **rozrywkową estradową**.

CHAPTER XI CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) is a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**; data include the "Mazowsze" and "Śląsk" song and dance folk ensembles as well as the Representative Artistic Ensemble of the Polish Army,
- **entertainment** activities.

6. Informacje o działalności **centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** (posiadające od 3 do 7 sal) oraz **multipleksy** (posiadające 8 sal i więcej).

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

6. Information concerning the activity of **centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.

7. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** (equipped with 3 to 7 screens) and **multiplexes** (equipped with 8 screens and more).

8. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places).

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Informacje dotyczące **klubów sportowych** podaje się łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

2. W kategoriach **ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej** (tabl. 17) oraz **ćwiczących, trenerów, instruktorów sportowych** według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby **ćwiczące** zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. Boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists** .

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. **Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. **Catering establishments** in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

Information concerning **sports clubs** are given together with student and religious sports clubs.

2. In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. Sports fields located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are

oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Dane dotyczące ścieżek rowerowych obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie) czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego.

Informacje o obiektach dostosowanych dla osób niepełnosprawnych uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.

Data concerning cycle paths include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (e.g. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passage-ways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.

Information about facilities adapted for disabled guests include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (e.g. the deaf or the blind).

Kultura Culture

TABL. 1(181). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
OGÓŁEM	1328	1627	1772	1569	TOTAL
Wydawnictwa naukowe	660	578	639	468	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych.....	103	50	68	50	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe.....	48	83	81	100	Professional publications
Podręczniki szkolne	2	10	7	15	School textbooks
Wydawnictwa popularne.....	269	497	445	470	Popular science
Literatura piękna	246	409	532	466	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży	38	68	50	96	of which for children and youth

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 2(182). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	liczba tytułów		number of titles		
OGÓŁEM	490	509	492	499	TOTAL
Ukazujące się w tygodniu:					Published weekly as specified:
6–2 razy.....	1	1	1	1	6–2 times
1 raz	28	28	25	31	once
Ukazujące się w miesiącu:					Published monthly as specified:
3–2 razy.....	19	26	24	24	3–2 times
1 raz	108	112	109	112	once
Ukazujące się 1 raz:					Published as specified once:
na 2 miesiące	62	59	62	65	bimonthly
w kwartale	119	103	89	107	quarterly
w półroczu	21	37	32	25	half-yearly
w roku	49	52	68	59	yearly
Ukazujące się nieregularnie	83	91	82	75	Published irregularly as specified

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the National Library.

TABL. 3(183). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 grudnia)	639	599	592	591	Libraries (as of 31st December)
w tym na wsi	412	391	383	383	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 grudnia)	104	83	79	80	Library service points (as of 31st December)
w tym na wsi	81	57	54	57	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 grudnia) w tys. wol.	9952,1	9036,6	8749,1	8655,0	Collection (as of 31st December) in thousands volumes
w tym na wsi	4065,8	3590,3	3399,0	3369,3	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	502,2	466,0	444,4	439,5	Borrowers ^a in thousands
w tym na wsi	104,5	98,1	92,1	89,9	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tysiącach wol.	9898,5	8601,3	7764,5	7435,5	in thousands volumes
w tym na wsi	2089,4	1768,3	1525,0	1448,5	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	19,7	18,5	17,5	16,9	per borrower in vol.
w tym na wsi	20,0	18,0	16,6	16,1	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2015-2018 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b W 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2015-2018 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b In 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 4(184). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	58	67	74	73	Museums and branches ^a
Muzealia ^a w tys.	1524,7	1575,6	1030,9	993,8	Museum ^a exhibits in thousands
Wystawy czasowe:					Temporary exhibitions:
własne ^b	270	349	323	249	own ^b
obce ^c	227	197	166	162	exterior ^c
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	1689,7	1838,1	1978,1	2035,7	Museum and exhibition visitors in thousands
w tym młodzież szkolna ^d	375,8	495,7	552,8	548,7	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 grudnia. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31st December. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5(185). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 grudnia)	13	12	16	18	Institutions (as of 31st December)
Ogród Zoologiczny	1	1	1	1	Zoological Garden
Ogród Botaniczny	2	3	5	3	Botanical Garden
Rezerваты	2	-	-	-	Reserves
Inne	8	8	10	14	Others
Zwiedzający w tys.	1636,3	2646,6	2567,5	2923,5	Visitors in thousands
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	458,6	591,8	401,6	417,2	of which primary and secondary school students visiting in groups
w tym:					of which:
Ogród Zoologiczny	428,7	1888,6	1686,7	1632,4	Zoological Garden
Ogród Botaniczny	157,0	209,7	324,1	235,2	Botanical Garden

TABL. 6(186). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 grudnia)	25	22	24	22	13	9	Galleries (as of 31st December)
Wystawy ^a	252	325	282	258	201	57	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy	21	21	16	18	16	2	of which foreign
Ekspozycje ^a	265	342	299	273	212	61	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	244,5	1595,3	362,2	251,3	218,6	33,0	Visitors in thousands

a W kraju.

a In Poland.

TABL. 7(187). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thousands	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne					Theatres and music institutions
2010	17	5903	5500	965,8	
2015	17	8551	5889	1003,8	
2017	16	8442	7175	1094,2	
2018	17	8538	8034	1212,3	
Teatry	10	3495	2538	434,0	Theatres
dramatyczne	7	2677	1762	328,0	dramatic
lalkowe	3	818	776	106,0	puppet
Teatry muzyczne	3	1615	507	194,0	Musical theatres
Filharmonie	3	3428	3141	427,7	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	1	-	1819	139,1	Symphonic and chamber orchestras, choirs
Zespoły pieśni i tańca	-	-	29	17,5	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe					Entertainment enterprises
2010	5	x	233	86,4	
2015	2	x	342	90,7	
2017	2	x	260	90,8	
2018	2	x	391	62,8	

a Stan w dniu 31 grudnia. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31st December. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8(188). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 grudnia

CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	262	302	348	347	112	235	Institutions
centra kultury	-	33	43	45	31	14	centres of culture
domy kultury	42	33	34	31	17	14	cultural establishments
ośrodki kultury	126	98	95	96	59	37	cultural centres
kluby	10	8	8	8	5	3	clubs
światlice	84	130	168	167	-	167	community centres
Pracownie specjalistyczne	395	610	682	729	438	291	Specialised workshops
Imprezy (w ciągu roku)	17731	16922	21445	19640	12481	7159	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3449,6	3221,5	3581,3	3506,9	3009,8	497,1	Event participants (during the year) in thousands

a W 2009 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury.

a In 2009 presented among cultural establishments or cultural centres.

TABL. 8(188). **CENTRA KULTURY^a, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
CENTRES OF CULTURE^a, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY
CENTRES (cont.)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Kursy (w ciągu roku).....	403	341	308	347	262	85	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tys.	7,2	5,2	5,0	6,4	5,2	1,2	Course graduates (during the year) in thousands of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	3,5	2,9	2,6	3,4	2,7	0,7	
Grupy (zespoły) artystyczne	1212	1055	1050	1100	745	355	Artistic groups (ensembles)
Członkowie grup (zespołów) arty- stycznych w tys.	18,1	17,9	17,6	20,0	13,5	6,5	Members of artistic groups (ensembles) in thousands of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	9,6	11,0	10,8	12,7	9,2	3,5	
Koła (kluby/sekcje)	830	2195	2536	2250	1559	691	Groups (clubs/sections)
Członkowie kół (klubów/sekcji) w tys.	20,9	39,0	46,9	50,4	31,7	18,6	Members of groups (clubs /sections) in thousands of which primary and sec- ondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	8,1	23,5	29,6	31,5	19,6	11,9	

a W 2009 r. ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

a In 2009 presented among cultural establishments or cultural centres. b Until 2013 children and youth below the age of 15.

TABL. 9(189). **KINA STAŁE**
INDOOR CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 grudnia)	43	38 ^a	43 ^a	46 ^a	Cinemas (as of 31st December)
w tym miasta	42	38	42	44	of which urban areas
w tym multipleksy	4	5	5	6	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 grud- nia)	99	116	135	151	Screens (as of 31st December)
w tym miasta	98	116	130	145	of which urban areas
w tym multipleksy	39	47	57	67	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 grudnia) w tys.	25,9	27,3	29,1	32,2	Seats (as of 31st December) in thou- sands
w tym miasta	25,7	27,3	28,1	31,2	of which urban areas
w tym multipleksy	10,1	11,2	11,3	14,1	of which multiplexes
Seanse:					Screenings:
w tysiącach	121,5	156,4	185,9	228,3	in thousand
w tym miasta	121,5	156,4	176,5	218,2	of which urban areas
w tym multipleksy	71,9	64,8	66,7	113,0	of which multiplexes
na 1 kino	2825	4115	4324	4962	per cinema
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	3296,9	4176,3	5101,7	5647,7	in thousands
w tym miasta	3296,8	4176,3	4939,7	5457,0	of which urban areas
w tym multipleksy	2015,7	1878,2	1927,1	2674,3	of which multiplexes
na 1 kino	76672	109903	118643	122776	per cinema
na 1 seans	27	27	27	25	per screening

a W tym minipleksów: 9 w 2015 r., 10 w 2017 r. i 12 w 2018 r.

a Of which miniplexes: 9 in 2015, 10 in 2017 and 12 in 2018.

TABL. 10(190). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 grudnia
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	315,5	314,3	261,5	251,9	T O T A L in thousands
Na 1000 ludności	108	108	90	87	Per 1000 population

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11(191). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 grudnia
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. in thousands				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi.....	583,6	583,0	580,6	573,4	200	201	200	198	Radio subscribers
miasta.....	463,2	462,3	459,8	453,7	227	230	230	228	urban areas
wieś.....	120,4	120,6	120,8	119,7	137	135	133	132	rural areas
Abonenci telewizyjni	562,1	558,0	554,9	547,7	193	192	191	189	Television subscribers
miasta.....	444,8	440,8	437,6	431,5	218	219	219	217	urban areas
wieś.....	117,3	117,1	117,2	116,1	134	131	129	128	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

Uwaga do tablic 12–16

Począwszy od 2016 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to tables 12–16

Since 2016 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 12(192). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 lipca)	726	867	951	1046	Facilities (as of 31st July)
w tym całoroczne	678	815	903	1002	of which open all year
Obiekty hotelowe	363	374	416	447	Hotels and similar facilities
hotele	200	232	249	266	hotels
motele	6	5	6	7	motels
pensjonaty	58	56	60	70	boarding houses
inne obiekty hotelowe	99	81	101	104	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	363	493	535	599	Other facilities
domy wycieczkowe.....	5	6	5	5	excursion hostels
schroniska	17	10	17	17	shelters
schroniska młodzieżowe	27	24	31	29	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	23	20	23	22	of which school youth hostels
kempingi	10	11	15	12	camping sites
pola biwakowe	4	4	5	5	tent camp sites
ośrodki wczasowe	104	77	78	81	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	43	27	33	38	training-recreational centres
domy pracy twórczej.....	4	2	2	2	creative arts centres
zespoły domków turystycznych.....	22	11	10	13	complexes of tourist cottages
hostele	13	18	21	28	hostels
pokoje gościnne	127	146	197	rooms for rent
kwatery agroturystyczne.....	.	67	66	75	agrotourism lodgings
inne obiekty	114	109	106	97	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 lipca).....	49067	60147	67861	69980	Bed places (as of 31st July)
w tym całoroczne	45268	56169	62766	66295	of which open all year
Obiekty hotelowe	26209	33151	37360	39863	Hotels and similar facilities
hotele	18419	25985	28150	30093	hotels
motele	244	152	202	227	motels
pensjonaty	2481	2373	2687	3313	boarding houses
inne obiekty hotelowe	5065	4641	6321	6230	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	22858	26996	30501	30117	Other facilities
domy wycieczkowe.....	582	538	461	461	excursion hostels

^a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych; w latach 2015-2018 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015-2018 data concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 12(192). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (dok.)					Bed places (cont.)
schroniska	844	592	921	930	shelters
schroniska młodzieżowe	1448	1354	1882	1715	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1192	1110	1265	1174	of which school youth hostels
kempingi	1153	1487	1944	1478	camping sites
pola biwakowe	804	474	574	574	tent camp sites
ośrodki wczasowe	6792	6283	6110	6528	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3138	2255	2535	2916	training-recreational centres
domy pracy twórczej	115	60	60	60	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	917	541	548	897	complexes of tourist cottages ^b
hostele	494	1535	1377	1487	hostels
pokoje gościnne	2937	3625	4473	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	1160	1112	1260	agrotourism lodgings
inne obiekty	6571	7780	9352	7338	miscellaneous facilities
Korzystający z noclegów w tys.	1895,5	2620,4	3322,4	3654,8	Tourists accommodated in thousands
w tym turyści zagraniczni	414,8	500,6	655,0	696,7	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1336,8	1994,0	2515,6	2821,7	Hotels and similar facilities
hotele	1056,8	1723,5	2091,9	2364,5	hotels
motele	20,7	10,8	13,8	14,4	motels
pensjonaty	54,7	58,4	109,9	127,8	boarding houses
inne obiekty hotelowe	204,7	201,3	300,0	314,9	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	558,7	626,4	806,8	833,1	Other facilities
domy wycieczkowe	35,8	17,0	18,8	21,7	excursion hostels
schroniska	23,0	20,0	55,5	50,4	shelters
schroniska młodzieżowe	43,6	41,6	54,2	49,5	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	33,4	29,2	34,3	32,3	of which school youth hostels
kempingi	12,2	17,3	24,1	17,4	camping sites
pola biwakowe	0,4	1,6	4,3	8,6	tent camp sites
ośrodki wczasowe	142,6	136,2	151,6	157,9	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	102,9	71,3	81,4	98,4	training-recreational centres
domy pracy twórczej	2,4	1,2	1,2	1,2	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	7,8	6,0	8,9	11,2	complexes of tourist cottages ^b
hostele	28,1	78,1	112,5	129,8	hostels
pokoje gościnne	64,8	89,0	99,5	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	13,2	12,4	17,6	agrotourism lodgings
inne obiekty	159,9	158,1	192,9	169,9	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi w tys.	4814,3	6829,7	8490,5	9034,2	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	1016,6	1156,7	1442,1	1483,9	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	2794,1	4013,9	5127,1	5672,9	Hotels and similar facilities
hotele	2050,6	3311,1	4073,7	4605,1	hotels
motele	23,6	12,3	16,0	18,6	motels
pensjonaty	183,1	178,1	278,1	300,4	boarding houses
inne obiekty hotelowe	536,8	512,4	759,2	748,8	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	2020,2	2815,8	3363,4	3361,3	Other facilities
domy wycieczkowe	67,0	61,7	63,3	74,4	excursion hostels
schroniska	50,2	35,3	84,7	81,2	shelters
schroniska młodzieżowe	104,8	96,0	146,7	136,5	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	76,4	61,5	86,5	82,0	of which school youth hostels
kempingi	26,1	34,2	53,4	34,5	camping sites
pola biwakowe	1,0	3,2	11,2	13,9	tent camp sites
ośrodki wczasowe	636,6	586,9	585,8	603,9	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	341,5	235,6	266,3	315,8	training-recreational centres
domy pracy twórczej	8,4	4,4	4,3	4,7	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	25,5	21,1	26,7	39,0	complexes of tourist cottages ^b
hostele	55,4	147,3	193,6	220,4	hostels
pokoje gościnne	207,3	277,7	288,7	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	45,5	39,9	52,6	agrotourism lodgings
inne obiekty	703,8	1337,3	1609,8	1495,6	miscellaneous facilities

a W 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015-2018 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015-2018 data concern establishments possessing 10 and more bed places. b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13(193). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	414800	500637	654991	696726	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	366813	456246	586342	638630	Hotels and similar facilities
hotele	339709	426148	538907	589073	hotels
motele	5617	2351	2962	2896	motels
pensjonaty	5430	3287	8462	8053	boarding houses
inne obiekty hotelowe	16057	24460	36011	38608	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	47987	44391	68649	58096	Other facilities
domy wycieczkowe	6028	362	554	467	excursion hostels
schroniska	636	621	1390	1001	shelters
schroniska młodzieżowe	3910	5365	6695	3747	youth hostels
w tym szkolne schroniska mł- dzieżowe	900	1527	2574	2452	of which school youth hostels
kempingi	5504	8759	10046	5252	camping sites
pola biwakowe	159	314	834	1677	tent camp sites
ośrodki wczasowe	8574	5484	4559	4714	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	7254	2442	2595	2761	training-recreational centres
domy pracy twórczej	5	-	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	352	326	449	334	complexes of tourist cottages ^b
hostele	3838	12107	23643	22154	hostels
pokoje gościnne	1973	5594	3423	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	617	678	493	agrotourism lodgings
inne obiekty	11727	6021	11612	9621	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	1016644	1156714	1442076	1483890	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	821742	969202	1220632	1288867	Hotels and similar facilities
hotele	746177	880522	1110063	1174963	hotels
motele	6181	2511	3190	3206	motels
pensjonaty	16359	7912	15910	13565	boarding houses
inne obiekty hotelowe	53025	78257	91469	97133	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	194902	187512	221444	195023	Other facilities
domy wycieczkowe	11795	1086	4949	3110	excursion hostels
schroniska	928	867	1973	1288	shelters
schroniska młodzieżowe	16333	20460	25006	15297	youth hostels
w tym szkolne schroniska mł- dzieżowe	3988	4967	6502	7485	of which school youth hostels
kempingi	10719	15438	18772	9555	camping sites
pola biwakowe	519	472	2080	3712	tent camp sites
ośrodki wczasowe	71482	61709	25061	25330	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	13464	5078	4383	5738	training-recreational centres
domy pracy twórczej	15	-	-	-	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^b	492	804	1489	1426	complexes of tourist cottages ^b
hostele	9729	25908	41629	38651	hostels
pokoje gościnne	5243	13368	15531	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	3218	2798	1965	agrotourism lodgings
inne obiekty	59426	47229	79936	65935	miscellaneous facilities

a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015-2018 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015-2018 data concern establishments possessing 10 and more bed places. b Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14(194). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
Obiekty hotelowe	30,1	33,2	37,7	39,9	37,0	40,8	45,5	47,7	Hotels and similar facilities
hotele	31,5	35,1	39,8	42,9	39,5	43,4	48,6	51,5	hotels
motele	27,4	17,1	22,7	24,3	33,0	22,9	30,5	31,5	motels
pensjonaty	21,1	21,3	27,5	27,4	23,2	23,3	30,1	29,7	boarding houses
inne obiekty hotelowe	29,6	29,3	33,2	32,3	33,0	34,1	37,7	36,5	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	27,8	33,0	35,7	36,1	x	x	x	x	Other facilities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 243.

a See general notes, item 4 on page 243.

TABL. 15(195). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
Stan w dniu 31 lipca
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a
As of 31st July

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restau- racje Restau- rants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastro- nomiczne Food stands	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M					TOTAL
2010	278	200	201	38	
2015	306	240	177	43	
2017	338	235	220	40	
2018	342	213	198	33	
Obiekty hotelowe	308	165	54	18	Hotels and similar facilities
hotele	241	124	19	14	hotels
motele	3	2	-	-	motels
pensjonaty	24	16	21	1	boarding houses
inne obiekty hotelowe	40	23	14	3	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	34	48	144	15	Other facilities
domy wycieczkowe	1	-	2	-	excursion hostels
schroniska	1	9	3	4	shelters
schroniska młodzieżowe	1	-	1	-	youth hostels
w tym szkolne schroniska mło- dzieżowe	-	-	4	-	of which school youth hostels
kempingi	-	3	-	1	camping sites
pola biwakowe	-	1	-	-	tent camp sites
ośrodki wczasowe	10	7	53	1	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	5	6	14	2	training-recreational centres
domy pracy twórczej	-	-	1	-	creative arts centres
hostele	3	1	1	-	hostels
pokoje gościnne	4	10	8	2	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	2	2	5	3	agrotourism lodgings
inne obiekty	7	9	52	2	miscellaneous facilities

a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015-2018 dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015-2018 data concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 16(196). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kategory- zacji in the process of the categori- sation	
		★★★ ★★	★★★★	★★★	★★	★		
OGÓŁEM ^a	2010	200	4	18	95	46	30	7
TOTAL ^a	2015	232	7	32	122	42	22	7
	2017	249	9	31	136	44	22	7
	2018	266	9	36	134	42	20	25
Pokoje ^a	2010	9274	535	1841	4357	1599	737	205
Rooms ^a	2015	12353	668	3436	5777	1484	736	252
	2017	13268	884	3171	6440	1585	990	198
	2018	14279	880	3589	6377	1669	861	903
Miejsca noclegowe ^a	2010	18419	940	3415	8690	3388	1537	449
Bed places ^a	2015	25985	1310	7506	12014	3056	1545	554
	2017	28150	1746	7050	13477	3315	2074	488
	2018	30093	1747	7745	13258	3513	1782	2048
Korzystający z noclegów w tys.	2010	1056,8	79,6	231,7	496,1	157,9	66,9	24,7
Tourists accommodated in thousands ...	2015	1723,5	112,9	435,1	837,6	189,8	121,4	26,7
	2017	2091,9	154,6	474,7	1015,9	238,7	165,2	42,8
	2018	2364,5	192,7	569,6	1089,8	248,6	164,6	99,3
w tym turyści zagraniczni.....	2010	339,7	47,6	103,2	145,1	29,3	9,2	5,4
of which foreign tourists	2015	426,1	52,2	147,1	178,0	31,3	14,8	2,9
	2017	538,9	74,5	160,4	225,9	48,3	25,6	4,2
	2018	589,1	93,8	170,3	232,2	51,8	24,3	16,6
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych.....	2010	31,5	42,7	36,8	29,9	29,5	26,4	28,7
bed places	2015	35,1	49,3	33,4	34,4	35,4	37,3	36,1
	2017	39,8	50,4	38,4	39,0	38,3	45,7	40,7
	2018	42,9	49,2	42,6	42,4	39,6	49,0	42,2
pokoji	2010	39,5	56,3	44,5	37,8	37,0	30,8	33,6
rooms	2015	43,4	64,2	42,0	42,2	40,4	46,3	45,6
	2017	48,6	69,0	47,7	46,6	45,5	54,7	47,3
	2018	51,5	68,7	51,1	49,9	46,2	59,1	50,1

a Stan w dniu 31 lipca.

a As of 31st July.

Sport

Sport

TABL. 17(197). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a**
 Stan w dniu 31 grudnia
 PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS^a
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2018	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS				
Jednostki organizacyjne	173	101	77	Organizational entities
Członkowie	16342	10997	7005	Members
Ćwiczący ^b	25584	20891	5607	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS				
Jednostki organizacyjne	986	1308	1272	Organizational entities
Członkowie	58512	81318	85229	Members
Ćwiczący	61859	83069	86621	Persons practising sports
mężczyźni.....	48982	64993	67908	males
kobiety	12877	18076	18713	females
w wieku do 18 lat	39563	56014	56278	aged up to 18
Sekcje sportowe	1549	1860	1738	Sports sections
Trenerzy.....	1022	2263	2406	Coaches
Instruktorzy sportowi.....	1553	1576	1367	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	747	741	735	Other persons conducting sports activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 243. b Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 1 and 2 on page 243. b Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18(198). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2018 R.**
 Stan w dniu 31 grudnia
 SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2018
 As of 31st December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total number				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	14	1094	925	1081	22	17	Acrobatics ^b
Badminton.....	13	345	140	278	2	17	Badminton
Biathlon ^b	23	766	421	715	30	23	Biathlon ^b
Boks.....	27	767	133	415	26	16	Boxing
Brydż sportowy	19	459	55	95	4	8	Bridge

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 243. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a See general notes, item 1 and 2 on page 243. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18(198). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2018 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2018 (cont.)
As of 31st December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trene- rzy Coa- ches	Instruk- torzy sportowi Sports instruc- tors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total number				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Hokej na lodzie	3	42	7	16	2	2	Ice hockey
Hokej na trawie	3	124	120	75	5	2	Field hockey
Jeździectwo ^b	40	411	307	225	29	29	Equestrian sport ^b
Judo	24	1735	551	1571	35	25	Judo
Kajakarstwo górskie	5	81	22	42	2	6	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	2	50	20	19	2	1	Classic canoeing
Karate ^b	48	3815	1346	2981	58	74	Karate ^b
Kolarstwo szosowe	17	338	72	176	10	21	Road cycling
Kolarstwo torowe	1	12	-	-	1	1	Track cycling
Koszykówka	57	2838	1085	2266	109	49	Basketball
Lekkoatletyka	71	2955	1426	2258	98	60	Athletics
Łucznictwo	16	511	205	363	18	9	Archery
Łyżwiarstwo szybkie	3	245	198	243	9	4	Speed skating
Narciarstwo alpejskie	11	429	191	379	10	22	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	12	305	154	273	9	9	Classic skiing
Piłka nożna	624	40668	1912	26632	1349	267	Football
Piłka ręczna	37	2615	917	2234	108	36	Handball
Piłka siatkowa	103	3707	2020	3001	107	93	Volleyball
Pływanie	53	3952	1895	3531	71	104	Swimming
Podnoszenie ciężarów	10	325	95	126	10	5	Weight lifting
Rugby	3	132	24	83	11	0	Rugby
Sport motorowy ^b	15	435	49	73	6	4	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	18	591	44	58	1	52	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	31	2776	268	327	48	70	Sport shooting ^b
Szachy	37	1880	491	1330	25	42	Chess
Szermierka	8	338	155	258	20	6	Fencing
Taekwon-do ITF	20	1728	573	1461	12	35	Taekwon-do ITF
Tenis	30	1917	536	886	35	35	Tennis
Tenis stołowy	75	2007	485	938	40	67	Table tennis
Wioślarstwo	4	118	60	67	6	4	Rowing
Zapasy w stylu klasycznym	5	165	69	151	3	8	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	17	600	214	522	13	23	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	14	392	134	230	15	34	Sailing ^b

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 i 2 na str. 243. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a See general notes, item 1 and 2 on page 243. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 19(199). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2018

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled		SPECIFICATION
		ćwiczących persons prac- tising sports	widzów spectators	
Stadiony	211	82	105	Stadiums
w tym piłkarskie	123	36	51	of which football
Boiska do gier wielkich ^b	858	232	256	Fields for big games ^b
w tym piłkarskie	855	231	256	of which football
Boiska do gier małych ^b	224	81	105	Fields for small games ^b
w tym:				of which:
koszykówki	118	23	32	basketball
piłki ręcznej	17	8	5	handball
piłki siatkowej	91	22	33	volleyball
Boiska uniwersalne - wielozada- niowe	326	170	148	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	207	85	77	Tennis courts
Hale sportowe	97	67	59	Sports halls
Sale gimnastyczne ^c	95	44	24	Gyms ^c
Pływalnie	102	66	49	Swimming pools
Tory sportowe	24	8	8	Sports tracks
Lodowiska sztuczne mrożone	29	6	7	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe ^d w km	894,8	x	x	Bicycle paths ^d - length in km

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych. Dane dotyczą 2016 r.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

a Excluding school facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gym. d Excluding bicycle trails. Data concern 2016 year.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every four years.

DZIAŁ XII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

2. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- a) **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednio zastosowanie komercyjne;
- b) **badania stosowane**, w tym **badania przemysłowe**, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- c) **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 października 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r.

CHAPTER XII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. **Research and development** (scientific research and experimental development – R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

2. Research and development (R&D) includes:

- a) **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;
- b) **applied research**, of which **industrial research**, i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes, services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;
- c) **experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE Rev. 2)** and by **institutional sectors**

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26th October 2012 statistics on Research and Development at regional level

zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

3. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
 - a) **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1183, z późn. zm.);
 - b) **instytuty badawcze** działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2019, poz. 1350);
 - c) **uczelnie**, działające zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668, z późniejszymi zmianami); w prezentowanych statystykach B+R termin „uczelnie” obejmuje wszystkie uniwersytety, uczelnie techniczne itp., ale nie obejmuje innych instytucji szkolnictwa wyższego, uniwersyteckich instytutów lub ośrodków badawczych, szpitali i klinik uniwersyteckich oraz organizacji badawczych, których działalność B+R jest kontrolowana przez sektor szkolnictwa wyższego;
 - d) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”.
- 2) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”) obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą prace badawczo-rozwojowe.
4. Do **pracujących** w działalności B+R zaliczono:
 - 1) **badaczy**, tj. osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne;
 - 2) **techników i pracowników równorzędnych**, tj. pracowników, którzy uczestniczą w działalności B+R wykonując zadania naukowe i techniczne związane z zastosowaniem pojęć i metod operacyjnych oraz wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy;
 - 3) **pozostały personel pomocniczy**, do którego należą wykwalifikowani i niewykwalifikowani pracownicy na stanowiskach robotniczych oraz pracownicy administracji, sekretariatów i biur, zaangażowani w projekty B+R lub bezpośrednio związanych z takimi projektami.

for 2015 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

3. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:
 - a) **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**; functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30th April 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2019, item 1183, as amended);
 - b) **research institutes** functioning on the basis of the Research Institutes Act of 30th April 2010 (consolidated text, Journal of Laws of 2019, item 1350);
 - c) **higher education institutions**, operating under the Law on Higher Education and Science (Journal of Laws 2018 item 1668, with later amendments); in presented R&D statistics the term "higher education institutions" comprises all universities, colleges of technology etc., but it does not include other tertiary level education institutions, university research institutes or centres, university hospitals or clinics and research organisations, the R&D of which is controlled by the higher education sector
 - d) **other**, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development' or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development';
- 2) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 „Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity.
4. **Employed persons** in R&D include:
 - 1) **researchers (RSE)**, i.e. persons conducting research and improving or developing concepts, theories, models, techniques, instrumentation, software or operational methods;
 - 2) **technicians and equivalent staff**, i.e. persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks involving the application of concepts and operational methods and the use of research equipment, normally under the supervision of researchers;
 - 3) **other supporting staff**, including skilled and unskilled craftsmen, as well as administrative, secretarial and clerical staff, participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Dane o **personelu B+R** dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R.

Dane o **pracujących — personelu wewnętrznym** — obejmują zatrudnionych w danej jednostce na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) oraz pracodawców i pracujących na własny rachunek, agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych, osoby wykonujące pracę nakładczą i członków spółdzielni produkcji rolniczej. Dane te prezentowane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach oraz w ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Dane o pracujących – personelu wewnętrznym (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy.

Dane do 2015 r. prezentowane:

- 1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
- 2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

5. Statystyki dotyczące nakładów na B+R zazwyczaj przedstawiają **nakłady wewnętrzne**, tj. wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania. Natomiast dane o nakładach na B+R w przypadku działalności innowacyjnej w przemyśle (tabl. 16) uwzględniają również **nakłady zewnętrzne**, które określane są jako wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. Od 2016 r. obejmują one także m.in. nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe wykorzystywane w działalności B+R przez okres dłuższy niż 1 rok, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia.

3. Data on **R&D personnel** cover personnel directly engaged in R&D.

Data on **employed persons — internal personnel** — cover persons employed in a given entity under employment relationship (i.e. under a contract of employment, election or appointment) as well as employers and self-employed, agents employed under agency contracts, home workers (outwork) and members of agricultural production cooperatives. Data are presented in two approaches, i.e. in persons and in full-time equivalents.

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Data on **persons employed – internal personnel** (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts.

Data up to 2015 presented in:

- 1) persons covered only employees under employment contracts,
- 2) full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.

In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in **external personnel**.

5. Statistics on R&D expenditures usually present **intramural expenditures**, i.e. the value of research and development works of a given entity carried out by its own research facilities, regardless of their sources of financing. However, data on R&D expenditures in case of innovation activities in industry (table 16) include also **extramural expenditures** which are defined as the value of research and development works of a given entity purchased from other (domestic and foreign) entities.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project. Since 2016 they have included also i.a. expenditures on intangible fixed assets and computer software used in the performance of R&D for more than one year, which up to 2015 were included in current expenditures.

7. W działalności badawczej i rozwojowej zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

8. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydające środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

- 1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe uczelnie: publiczne i prywatne (w tym organizacje wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
- 5) **zagranica** – występuje wyłącznie wśród sektorów finansujących, obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

9. **Działalność innowacyjna** obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowania i wprowadzania na rynek nowych lub ulepszonych produktów (wyrobów, usług) – **innowacja produktowa** oraz wprowadzenia nowych lub ulepszenia procesów biznesowych w przedsiębiorstwie – **innowacja procesów biznesowych**.

7. In research and development, according to Field of Science and Technology Classification OECD there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.

8. Data on expenditures on research and development (table 5) are presented in a breakdown by **institutional sectors**, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as performance sectors covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and financing sectors which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:

- 1) **government sector** — entities of general government sector in the system of national accounts; excluding public institutions included in higher education sector;
- 2) **business enterprise sector** — domestic economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding private institutions included in higher education sector;
- 3) **higher education sector** – domestic universities and other institutions providing formal tertiary education programmes: public and private (including the ones of religious organisations) and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included also scientific institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes running doctoral studies;
- 4) **private non-profit sector** – domestic entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households sector; excluding those classified in R&D statistics into the higher education sector (e.g. higher education institutions of religious organisations);
- 5) **rest of the world** – occurs only among financing sectors; covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents; also European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included in this sector.

9. **Innovation activity** includes all developmental, financial and commercial activities undertaken by the enterprise that are intended to result in an innovation. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and introduction on the market of new or improved products (goods, services) – **product innovation** and bringing into use in the enterprise new or improved business process – **business process innovation**.

Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek nowego lub ulepszanego produktu (wyróbu lub usługi), znacznie różniących się od poprzednio oferowanych przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług.

Innowacja procesów biznesowych to wprowadzenie nowych lub ulepszenie procesów biznesowych w przedsiębiorstwie, w ramach jednej lub wielu funkcji biznesowych, które znacząco zmieniają dotychczas stosowane procesy biznesowe.

10. Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: działalność badawczą i rozwojową (B+R), własny personel pracujący nad innowacjami, materiały oraz usługi obce zakupione w celu realizacji działalności innowacyjnej, nakłady inwestycyjne na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (w tym na zakup i rozwój oprogramowania oraz własności intelektualnej) oraz pozostałe przygotowania (w tym projektowanie produktu, definiowanie sposobu świadczenia usług, przygotowanie produkcji/dystrybucji dla realizacji innowacji, szkolenie i rozwój zawodowy personelu, marketing) do wdrożenia innowacji.

11. Produkt nowy lub ulepszony to wyrób lub usługa, który znacząco różni się od poprzednich produktów przedsiębiorstwa jedną lub wieloma cechami lub parametrami technicznymi. Zmiany te obejmują dodanie nowych lub ulepszenie istniejących funkcji bądź użyteczności. Istotne cechy funkcjonalne obejmują jakość, parametry techniczne, niezawodność, trwałość, wydajność w użytkowaniu, przystępność, wygodę, użyteczność oraz łatwość obsługi.

12. Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

13. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie

Product innovation is the introduction of a new or improved good or service that that differs significantly from the enterprise's previous goods or services.

Business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the firm's previous business processes and that has been brought into use in the enterprise.

10. Expenditures on innovation activity include expenditures on: R&D, own personnel working on innovation, services, materials and supplies purchased from other parties for innovation, capital expenditures on tangible and intangible assets (including acquisition and development of software and intellectual property rights) and other preparations for introducing innovation (including product/service design, preparation of production/distribution for innovation activities, training and professional development for innovation activities, marketing of innovations).

11. New or improved product is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services with one or more characteristics or performance specifications. This includes the addition of new functions, or improvements to existing functions or user utility. Relevant functional characteristics include quality, technical specifications, reliability, durability, economic efficiency during use, affordability, convenience, usability, and user friendliness.

12. A significantly improved product is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

13. A patentable invention – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

An **utility model eligible for protection** – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the

w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – w zakresie naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

3. Pojęcie administracja publiczna odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

NACE Rev. 2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. Public authorities refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. E-commerce conducted by enterprise type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1(200). **PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ^a**
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT^a

A. PODMIOTY

ENTITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	146	304	358	437	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	50	55	65	79	of which R&D dedicated entities
uczelnie	22	20	19	18	higher education institutions
pozostałe	22	30	42	57	others
Przemysł	73	162	180	209	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	69	150	168	194	of which manufacturing
Budownictwo	3	#	#	3	Construction
Usługi ^b	70	138	171	225	Services ^b

B. PRACUJĄCY (personel wewnętrzny) ^c

INTERNAL PERSONNEL ^c

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION	
	ogółem total			badacze researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel pomocniczy other supporting staff		
	w EPC			in FTE				
O G Ó Ł E M	5498,0	9193,0	10378,8	12056,9	9203,5	1897,9	955,5	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo ... instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	4595,1	6004,7	5734,4	5938,9	4915,8	428,9	594,2	of which R&D dedicated entities scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	281,6	391,2	#	#	#	#	#	research institutes higher education institutions
uczenie	#	365,5	#	#	#	#	#	others
uczniowie	4009,7	4949,1	4482,4	4694,6	3928,7	239,1	526,8	Industry
pozostałe	#	298,9	715,5	840,4	704,8	108,3	27,3	of which manufacturing
Przemysł	792,3	2146,4	2761,6	#	#	#	#	Construction
w tym przetwórstwo przemysłowe	791,1	2049,7	2718,8	2844,6	2167,8	497,2	179,6	Services ^b
Budownictwo	8,0	#	#	#	#	#	-	
Usługi ^b	4697,7	7043,9	7563,6	9126,2	6985,9	1381,7	758,6	

a Stan w dniu 31 grudnia. b Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G—U). c W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC).

U w a g a. Ponadto w 2018 r. w działalność badawczą i rozwojową zaangażowany był personel zewnętrzny, który liczył 30633 EPC.

a As of 31st December. b Other kinds of activity (sections G—U). c In full-time equivalents (FTE).

N o t e. Moreover, in 2018 the external personnel was engaged in research and development, which amounted to 30633 FTE.

TABL. 2(201). **PRACUJĄCY^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem With level of education					pozosta- łym others
		wyższym higher					
		z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		pozostali others		
			doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^b (HD)	doktora (PhD)			
OGÓŁEM 2010	8651	832	997	3993	2047	782	
TOTAL 2015	12258	912	1308	3996	4806	1236	
..... 2017	14860	972	1484	4266	6669	1469	
2018	17247	985	1634	4319	8595	1714	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo of which R&D dedicated entities	9879	975	1611	4012	2804	477	
instytuty badawcze research institutes	#	-	#	17	#	#	
uczelnie higher education institutions	8381	915	1541	3756	1831	338	
pozostałe others	951	#	7	#	746	69	
Przemysł Industry	3574	3	4	#	#	682	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	3453	3	2	108	2678	662	
Budownictwo Construction	10	-	-	#	#	-	
Usługi ^c Services ^c	13663	982	1630	4199	5820	1032	

a W osobach; w 2017 r. — stan na 31 grudnia; w 2018 r. — wszystkie osoby, które przeznaczyły na działalność B+R minimum 10% całkowitego czasu pracy lub ich wkład w działalność B+R był bardzo istotny. c Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a In persons; in 2017 — as of 31st December; in 2018 — all persons who allocated a minimum 10% of their total working to R&D or their contribution to the R&D was very significant. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c Other kinds of activity (G-U).

TABL. 3(202). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018				
	ogółem grand total			nakłady expenditures				
				bieżące current		inwestycyjne ^b capital expenditures ^b		
	razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny i wypozaż- enie ^c of which machinery and equipment ^c				
w mln zł in milion PLN								
OGÓŁEM TOTAL	630,0	1282,0	1517,8	1914,4	1585,9	927,3	328,5	224,3
w tym podmioty wyspecja- lizowane badawczo of which R&D dedicated entities	445,0	546,0	747,0	896,1	716,7	406,5	179,4	#
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk scientific institutes of the Polish Academy of Sciences	46,8	69,7	#	#	#	#	#	#
instytuty badawcze research institutes	#	42,7	#	#	#	4,0	#	#
uczelnie ^d higher education institutions ^d	315,1	371,1	485,2	636,8	#	#	#	#
pozostałe others	#	62,6	#	173,0	156,5	89,7	16,4	11,4
Przemysł Industry	139,2	340,6	541,1	696,3	#	313,2	#	#
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	138,6	320,1	525,5	680,5	558,7	308,1	121,8	91,4
Budownictwo Construction	#	#	#	0,8	#	0,5	#	#
Usługi ^e Services ^e	#	941,2	974,9	1217,3	1013,3	613,5	204,0	#

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy maszyn i urządzeń technicznych, narzędzi, przyrządów, ruchomości, wyposażenia oraz środków transportu (grupy 3—8 KST). c Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concerns machinery and technical equipment, tools, instruments, movable properties, equipment not elsewhere classified and means of transport (groups 3—8 according to Classification of Fixed Assets). c Other kinds of activity (G-U).

TABL. 4(203). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF R&D (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN			
OGÓŁEM	630,0	1517,8	1914,4	TOTAL
Nauki przyrodnicze	120,2	322,3	373,0	Natural sciences
Nauki inżynierskie i techniczne	321,9	869,4	1203,8	Engineering and technology
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	#	141,4	127,5	Medical and health sciences
Nauki rolnicze i weterynaryjne	#	61,2	#	Agricultural and veterinary sciences
Nauki społeczne	35,4	77,4	86,7	Social sciences
Nauki humanistyczne i sztuki	15,3	46,1	#	Humanities and the arts

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5(204). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN			
OGÓŁEM	630,0	1517,8	1914,4	TOTAL
sektor:				sector:
Rządowy	298,1	566,0	606,2	Government
Przedsiębiorstw	212,6	868,8	1040,2	Business enterprise
Uczelni	28,7	#	#	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	1,1	#	#	Private non-profit
Zagranica	89,5	52,3	106,4	Rest of the world

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6(205). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI B+R (ceny bieżące)**
EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF R&D (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwo- jowe	SPECIFICATION	
		podsta- wowe basic	stoso- wane applied	Experi- mental devel- opment		
		w mln zł in million PLN				
OGÓŁEM	2010	469,1	#	#	211,5	TOTAL
	2015	1282,0*	284,4*	227,5*	770,1*	
	2017	1517,8*	441,7*	256,7*	819,4*	
	2018	1914,4	636,5	214,6	1063,3	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		896,1	598,8	109,1	188,3	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		#	#	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze		#	-	-	13,8	research institutes
uczelnie		636,8	510,1	#	#	higher education institutions
pozostałe		173,0	#	#	102,3	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		-	-	-	-	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		696,3	23,2	#	#	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe		680,5	#	59,4	#	of which manufacturing
Budownictwo		0,8	-	#	#	Construction
Usługi^b		1217,3	613,3	154,3	449,7	Services^b

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal; excluding depreciation of fixed assets. b Other kinds of activity (G-U).

TABL. 7(206). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 grudnia

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	75,6	69,3	85,4	83,6	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	76,9	76,1	88,5	86,8	of which R&D dedicated entities
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	96,1	95,4	#	#	scientific institutes of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	#	#	94,5	#	research institutes
uczelnie	76,3	74,9	92,6	89,5	higher education institutions
pozostałe	21,1	26,6	66,3	30,7	others
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	-	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	72,6	70,0	77,8	46,7	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	72,6	70,0	78,9	46,4	of which manufacturing
Budownictwo	-	#	-	-	Construction
Usługi ^a	75,8	69,1	87,7	85,5	Services ^a

a Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Other sections of activity (G-U).

TABL. 8(207). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2018 R.**SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2016–2018 Products – in % – introduced into the market during 2016–2018				SPECIFICATION
	ogółem total	z tego produkty nowe lub ulepszone of which new or improved product		w tym eksport ogółem of which export total	
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
OGÓŁEM	7,5	3,3	4,3	4,8	TOTAL
sektor publiczny	0,7	0,3	0,4	0,0	public sector
sektor prywatny	7,7	3,3	4,4	4,9	private sector
W tym przetwórstwo przemysłowe	9,2	4,0	5,2	5,9	Of which manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	5,1	2,8	2,3	1,7	Manufacture of food products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	12,0	3,9	8,1	8,3	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,9	0,4	3,4	0,8	Manufacture of rubber and plastic products

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2016–2018.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2016–2018.

TABL. 8(207). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2018 R. (dok.)**
 SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2016–2018 Products – in % – introduced into the market during 2016–2018				SPECIFICATION
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total	
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	3,4	0,9	2,5	1,9	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	7,0	1,6	5,4	5,2	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	5,6	1,3	4,2	3,4	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	12,1	4,0	8,0	6,0	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	9,6	2,7	6,9	5,1	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja mebli	24,8	19,3	5,6	9,4	Manufacture of furniture

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2016–2018.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2016–2018.

TABL. 9(208). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2016–2018**
 INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2016–2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesy biznesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2016–2018 Industrial enterprises, which introduced product or business process innovation in % of total enterprises during 2016–2018				SPECIFICATION
	ogółem grand total	nowe lub ulepszone produkty new or improved products		nowe lub ulepszone procesy biznesowe new or improved business processes	
		razem total	w tym nowe dla rynku of which new to the market		
O G Ó Ł E M	38,5	27,7	12,4	33,9	TOTAL
sektor publiczny	26,4	6,9	1,4	25,0	public sector
sektor prywatny	39,8	30,0	13,7	34,9	private sector

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 9(208). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2016–2018 (dok.)**
 INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2016–2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2016–2018 Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2016–2018				SPECIFICATION
	ogółem grand total	nowe lub istotnie ulepszone produkty new or significantly improved products		nowe lub istotnie ulepszone procesy new or significantly improved processes	
		razem total	w tym nowe dla rynku of which new to the market		
W tym przetwórstwo przemysłowe	40,9	31,3	14,5	35,5	Of which manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych.....	40,5	33,3	11,9	38,1	Manufacture of food products
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	71,4	57,1	33,3	66,7	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	66,7	66,7	16,7	50,0	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	45,9	36,5	13,5	36,5	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	25,6	16,3	2,3	23,3	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	42,6	29,8	11,7	38,3	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	70,6	58,8	23,5	58,8	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	47,6	35,7	16,7	45,2	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	51,7	44,8	34,5	44,8	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	38,2	29,1	10,9	36,4	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja mebli	34,6	23,1	15,4	23,1	Manufacture of furniture
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	32,0	16,0	12,0	20,0	Repair and installation of machinery and equipment

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10(209). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady na Of which expenditures on			
		działalność badawcza i rozwojowa ^b research and develop-ment activity ^b	inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ^c capital on tangible and intangible assets ^c	własny personel pracujący nad innowacjami own personnel working on innovation	materiały i usługi obce na potrzeby działalności innowacyjnej services, materials and supplies for innovation
		w tys. zł		in thousand PLN	
OGÓŁEM 2010	1673296	189170	.	.	.
TOTAL 2015	2931438	457114	.	.	.
2017	2361629	545078	.	.	.
2018	1150309	664854	371860	35393	30812
sektor publiczny public sector	20325	11713	7828	89	#
sektor prywatny..... private sector	1129984	653141	364032	35304	#
W tym przetwórstwo przemysłowe	995224	633989	263161	#	30211
Of which manufacturing					
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych.....	21782	8015	9689	3242	783
Manufacture of food products					
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	91299	58446	28013	2404	#
Manufacture of chemicals and chemical products					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	81830	21145	54241	#	1044
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.....	26602	3214	22367	#	#
Manufacture of other non- metallic mineral products					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne.
 c Na środki trwałe (grupy 0-8 KŚT), oprogramowanie, ochronę własności intelektualnej oraz zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych.

a Data concern entities employing more than 49 persons. b Intramural and extramural expenditures. c On fixed Assets (groups 0-8 according to Classification of Fixed Assets), software, intellectual property rights and aquisition of external knowledge.

TABL. 10(209). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady na Of which expenditures on			
		działalność badawcz i rozwo- jowa ^b research and develo- pment activity ^b	inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ^c capital on tangible and intangible assets ^c	własny personel pracujący nad innowacjami own personnel working on innovation	materiały i usługi obce na potrzeby działalności innowacyjnej services, materials and supplies for innovation
		w tys. zł	in thousand PLN		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					
Manufacturing (cont.)					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	95824	59388	15477	5644	#
Manufacture of metal products ^Δ					
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	23307	#	755	#	#
Manufacture of computer, electronic and optical products					
Produkcja urządzeń elektrycznych	40034	24906	12138	1916	#
Manufacture of electrical equipment					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	86656	57661	5310	10730	#
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	344984	262217	68000	-	-
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers					
Produkcja mebli	13861	#	#	#	#
Manufacture of furniture					

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem. c Na środki trwałe (grupy 0-8 KŚT), oprogramowanie, ochronę własności intelektualnej oraz zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external Intramural and extramural expenditures. c Including instruments, movables and endowments. c On fixed Assets (groups 0-8 according to Classification of Fixed Assets), software, intellectual property rights and aquisition of external knowledge.

TABL. 11(210). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ^a W PRZEMYSLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
 EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS
 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym środki na		Of which funds on	
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty, pożyczki i inne zobowiązania finansowe od instytucji finansowych credits, loans and other financial liabilities from financial institutions	krajowe od instytucji dysponujących środkami publicznymi domestic from institutions disposing of public funds
O G Ó Ł E M 2010	1673296	1228151	160125	120005	.
T O T A L 2015	2931438	1702693	122330	#	.
2017	2361629	2061816	34933	70293	.
2018	1150309	987642	28165	48899	#
W tym przetwórstwo przemysłowe	995224	840434	23168	46372	#
Of which manufacturing w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych	21782	13779	#	4972	#
Manufacture of food products					
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	91299	#	#	-	-
Manufacture of chemicals and chemical products					
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	#	24977	#	-	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw szucznych	81830	67398	4998	9434	-
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	26602	6273	2796	17533	-
Manufacture of other non-metallic mineral products					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	95824	79045	#	#	#
Manufacture of metal products ^Δ					
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	23307	22301	#	-	#
Manufacture of computer, electronic and optical products					
Produkcja urządzeń elektrycznych	40034	36419	#	-	#
Manufacture of electrical equipment					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	86656	78094	#	-	#
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	344984	288764	-	#	#
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers					

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 12(211). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE** ^a
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Wynalazki:					
zgłoszone	320	442	342	371	Patent applications
udzielone patenty.....	146	270	259	252	Patents granted
Wzory użytkowe:					
zgłoszone.....	65	71	50	53	Utility model application
udzielone prawa ochronne	23	36	59	25	Rights of protection granted

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Ź r ó ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13(212). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES ^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	97,0	97,4	96,2	97,8	Computers ^b
Dostęp do Internetu	96,1	95,7	95,9	96,7	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe	73,1	95,5	95,9	96,5	Internet access via broadband connection
w tym mobilne łącze szeroko- pasmowe	19,5	60,5	71,7	70,7	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	67,5	66,2	68,3	69,3	Own Website

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2015 - 2018 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA).

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2015 - 2018 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs).

TABL. 14(213). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną.....	93,1	93,8	96,5	96,5	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration ^b
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	11,6	11,2	14,1	18,4	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa korzystające z mediów społecznościowych	22,4	30,0	30,6	Enterprises using social media

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIII CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1470 w 2018 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenia na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2018 r. raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIII PRICES

General notes

1. The basis for compiling **the price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1470 in 2018).

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

2. The source of information on **retail prices** of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2018 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month (until 2010 – three times a month).

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1(214). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M	102,9	99,2	101,9	101,2	T O T A L
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	98,7	103,8	102,4	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	101,1	101,3	101,6	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	96,9	92,6	93,2	94,5	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,7	100,6	101,8	101,5	Dwelling
Zdrowie	103,1	102,3	101,0	101,6	Health
Transport	105,4	91,2	104,1	104,6	Transport
Rekreacja i kultura	100,7	101,1	101,1	100,0	Recreation and culture
Edukacja	99,6	101,4	101,1	102,5	Education

TABL. 2(215). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ryż – za 1 kg	3,86	3,64	4,00	3,84	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,16	2,40	2,55	2,70	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,71	4,05	4,18	4,13	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,96	2,45	2,54	2,53	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	20,14	25,17	25,55	26,47	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – za 1 kg ^a	13,50	14,52	17,41	17,02	Pork meat, boneless (centre loin) – per kg ^a
Kurczę patroszone – za 1 kg	6,33	6,84	6,88	7,33	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	23,39	24,82	26,43	27,92	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	14,90	15,39	18,91	19,29	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	18,27	25,10	27,87	27,94	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	14,46	17,27	13,92	14,96	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	9,43	12,56	13,57	13,42	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,72	2,92	2,84	2,82	Cows' milk, fat content 3-3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg....	12,00	12,93	12,86	12,57	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	18,29	20,10	21,69	21,74	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,47	0,54	0,58	0,67	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,10	4,21	5,92	6,49	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	6,29	6,41	6,46	6,26	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	5,60	5,47	6,31	.	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg	2,71	2,78	3,22	.	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg	1,80	2,00	2,07	.	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg	2,09	2,60	2,03	.	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg	1,33	1,11	1,34	.	Potatoes ^b – per kg

a W 2010 r., 2015 r. – mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) za 1 kg. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a In 2010, 2015 – pork meat, bone-in (centre loin) per kg. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2(215). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
 RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,76	2,30	3,14	2,26	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	5,99	6,68	7,50	7,85	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	3,13	3,85	4,23	4,17	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	20,01	26,85	25,67	25,62	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	9,32	12,85	13,71	14,06	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny ^c – za 1 kpl.	471,42	574,68	561,57	585,56	Men's suit fabrics of wool ^c – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę....	168,43	185,69	192,36	202,37	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę....	167,64	186,83	194,05	195,59	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	37,20	47,32	50,14	51,85	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	3,30	4,30	4,65	4,78	Cold water by municipal water-system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^d – za 1 kWh	0,59	0,64	0,63	0,63	Electricity for households (all-day tariff) ^d – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^{de} – za 1 kWh	2,44	0,23	0,21	0,21	Natural net-gas, high-methanated for households ^{de} – per kWh
Węgiel kamienny – za 1 t	722,06	810,64	866,20	946,19	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	15,17	18,26	20,05	20,86	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	3,35	4,27	4,33	4,16	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^f	1257,13	1123,26	1632,46	1667,38	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^f
Pralka automatyczna typu domowego, na 5-7 kg suchej bielizny ^g	1205,02	1203,56	1283,11	1287,86	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5-7 kg ^g
Odkurzacz typu domowego	348,85	389,52	382,93	426,26	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	205,92	224,47	222,57	225,21	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 300 g ^h	4,55	5,50	5,59	5,75	Washing powder – per 300 g ^h
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,58	4,64	4,62	4,95	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,24	2,51	2,54	2,71	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	15,04	16,74	16,39	16,43	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet do kina	14,82	17,69	19,70	20,04	Cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	60,09	72,61	78,04	81,25	Women's cold wave
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	11681,50	14699,17	15897,75	17425,00	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	34,12	40,94	38,53	37,32	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	17,31	22,71	26,00	.	Grinding of wheat – per dt

c Dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen w 2015 r. d Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. e W roku 2010 – za 1 m³. f Pojemność ok.: 300 l – w 2010 r. g Do 2013 r. pojemność na 5 kg suchej bielizny. h W latach: 2010 – za 400 g; 2015 – za 280 g.

c Data not fully comparable to those for the previous years due to the change of the representative item covered by the price survey in 2015. d Including standing and variable charges. e In 2010 – per m³. f Capacity about: 300 l – in 2010. g Until 2013 dry-linen capacity not exceeding 5 kg. h In: 2010 – per 400 g; 2015 – per 280 g.

TABL. 3(216). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
 AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	60,15	65,57	64,40	72,25	wheat
żyta	38,13	50,87	56,87	61,56	rye
jęczmienia	53,48	65,21	63,24	67,14	barley
owsa i mieszanek zbożowych	31,99	46,77	49,84	55,15	oats and cereal mixed
pszenżyta	48,11	51,87	56,57	65,96	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	42,21	40,37	40,40	44,60	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	47,89	47,20	47,85	51,31	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	11,66	12,37	7,74	8,20	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	126,34	153,31	156,44	156,60	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	579,79	638,55	-	541,74	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	1293,86	1675,89	1740,66	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	4,42	5,91	6,31	7,63	cattle (excluding calves)
cielęta	7,19	6,80	9,55	8,15	calves
trzoda chlewna	3,97	4,36	5,18	4,66	pigs
Mleko krowie – za 1 l	1,06	1,17	1,39	1,36	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,25	0,25	0,25	0,18	Consumer hen eggs – per piece

TABL. 4(217). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
 AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	71,65	78,51	78,98	85,20	wheat
żyta	69,50	70,00	72,95	85,48	rye
jęczmienia	64,00	70,02	77,86	81,98	barley
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	107,00	88,01	105,81	110,91	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Jaja kurze – za 1 szt.	0,52	0,70	0,74	0,81	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XIV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

CHAPTER XIV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

Uwagi ogólne

General notes

Rolnictwo

Agriculture

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej – określonej odpowiednimi programami – skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danielę) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity:

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. Agricultural holding is a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant – determined by the appropriate thresholds – scale, of which special branches of agricultural activities.

Agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law, dated 5th February 2015 on payments under direct support schemes (unified text: Journal of Laws 2018 item 1312) – is presented

Dz. U. z 2018 r. poz. 1312) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczanych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (**sady**), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except since 2010 for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries include also organic cultivation of this species.

Since 2014 the area of vegetables, fruit and strawberries have been estimated only by the field location.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (**orchards**), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces. The value of agricultural market output in the various entity groups is decreased by the

Produkcja towarowa w poszczególnych grupach podmiotów jest pomniejszana o wartość produktów rolnych zakupionych bezpośrednio od innych grup podmiotów gospodarczych, równocześnie produkcja towarowa podmiotów gospodarczych, które dokonują sprzedaży, jest powiększona o tę wartość.

Produkcja towarowa nie obejmuje obrotów między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi zaliczonymi do tej samej grupy podmiotów i sprzedaży produktów rolnych przez spółdzielnie produkcji rolnej – członkom tych spółdzielni.

Przez **produkcję rolniczą końcową netto i towarową netto** rozumie się końcową i towarową produkcję rolniczą pomniejszoną o wartość produktów pochodzenia rolniczego (pasz treściwych, nasion, zwierząt hodowlanych i mleka) zakupionych przez producentów rolnych w handlu.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2017 r. – z lat 2016 i 2017.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), ubój przemysłowy oraz ubój z przeznaczeniem na sprzedaż i samozaopatrzenie. Produkcja żywca rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem zwierząt żywych.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

value of agricultural products purchased directly from other groups of economic entities and simultaneously the market output of economic entities which conduct the sale is increased by this value. Market output does not include turnover between individual economic entities included in the same entity group and agricultural product sales by agricultural production cooperatives to their members.

Net final agricultural output and net agricultural market output is final agricultural output and agricultural market output decreased by the value of agricultural products (protein feeds, seeds, farm animals and milk) purchased by agricultural producers on the market.

6. The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the survey year, e.g. for 2017 – the prices from 2016 and 2017, are assumed.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), livestock slaughter in slaughterhouses and slaughter intended for sales and own consumption.

Production of animals for slaughter is balanced by import and export of live animals.

8. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2017/18 oznacza okres od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 czerwca.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1353).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wiczyście przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie Lasy Państwowe), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (do 31 sierpnia 2017r. - Agencja Nie ruchomości Rolnych),
- b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),
- c) innych jednostek publicznych;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolnej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

10. Farming years cover the period from 1st July to 30th June (e.g. the 2017/18 farming year covers the period from 1st July 2017 to 30th June 2018).

11. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 – as of 30th June.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data on **certified organic farms** have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (unified text Journal of Laws 2019 item 1353).

14. Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

- a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as State Forests) supervised by the Minister of the Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the National Support Centre for Agriculture (until 31st August 2017 - the Agricultural Property Agency),
- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),
- c) other public units;

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Pręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cioè tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrósłi, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cementarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in forest land through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Forest cover (forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total geodesic area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest

stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity; Dz. U. z 2019 r. poz. 393) – do powierzchni łądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29th March 2001 in regard to the registration of land and buildings (unified text: Journal of Laws 2019 item 393) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on **removals** in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1(218). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE ^a
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	61,8	.	.	57,0	Agricultural holdings ^b in thousands
w tym gospodarstwa indywidualne	61,3	.	.	56,7	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	919,5	909,5	916,7	855,1	Agricultural land area (as of June) ^b in thousand hectares
w tym gospodarstwa indywidualne	732,2	749,6	777,0	728,0	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych	57,5	54,7	57,6	58,2	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne.....	59,9	55,9	59,5	60,1	of which private farms
ziemniaków	3,1	2,7	2,1	2,8	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne.....	3,7	3,0	2,3	3,0	of which private farms
roślin przemysłowych	21,0	20,3	19,7	21,5	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne.....	19,2	19,3	18,4	20,3	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboż podstawowych.....	45,6	47,6	49,7	41,9	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne.....	43,1	44,2	47,8	40,4	of which private farms
ziemniaków	215	209	351	284	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne.....	201	195	345	280	of which private farms
rzepaku i rzepiku	20,7	28,7	31,1	28,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne.....	18,3	27,2	30,9	27,0	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	15,7	14,1	13,5	14,4	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	15,4	13,0	12,6	13,0	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 293.

a See general notes, item 4 on page 278. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 293.

TABL. 1(218). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE ^a**
(dok.)TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	42,8	39,1	38,6	38,8	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	42,4	38,0	37,9	37,9	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^b w %	12,9	14,6	16,3	15,1	Share of sows in pig stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,6	9,3	10,0	9,4	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	107,3	98,0	102,1	132,7	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	187	210	197	214	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	143	159	144	153	of which private farms
na 1 krowę	4069	4548	4443	4520	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	3332	3806	3510	3562	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	6,1	.	.	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	7,3	.	.	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{be} na 1 ha użytków rolnych w kg	147,1	159,0	174,4	174,5	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{be} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	136,8	151,1	170,3	170,2	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2009/10, 2014/15, 2016/17, 2017/18.

a See general notes, item 4 on page 278. b In 2010 data of the Agricultural Census. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. e Concerns respectively the: 2009/10, 2014/15, 2016/17, 2017/18 farming years.

TABL. 2(219). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms		SPECIFICATION
		w ha	in ha	
OGÓŁEM 2010 ^a	919478		732243	TOTAL
2015	909515		749571	
2017	916668		776960	
2018	855087		727967	
W dobrej kulturze rolnej	849653		724716	In good agricultural condition
Pod zasiewami	704492		589939	Sown area
Grunty ugorowane	7403		6243	Fallow land
Uprawy trwałe	4815		4434	Permanent crops
w tym sady	3566		3223	of which orchards
Ogrody przydomowe	949		946	Kitchen gardens
Łąki trwałe	112613		105645	Permanent meadows
Pastwiska trwałe	19381		17509	Permanent pastures
Pozostałe	5434		3251	Others

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3(220). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**^a
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS^a
As of June

LATA YEARS	w tys. in thou- sands	Gospodarstwa Farms								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
		o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricul- tural land
		do 1,00 ha up to	1,01– 1,99	2,00– 4,99	5,00– 9,99	10,00– 14,99	15,00– 19,99	20,00– 49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010 ^b	61,8	2,2	20,6	28,7	21,4	9,9	4,7	7,9	4,5	17,4	14,9
2013	59,5	1,9	21,0	28,1	21,0	9,1	5,1	8,5	5,3	16,4	15,5
2016	56,0	2,2	21,3	25,8	21,9	9,9	4,4	8,7	5,9	17,0	16,1

OGÓŁEM TOTAL

2010 ^b	61,8	2,2	20,6	28,7	21,4	9,9	4,7	7,9	4,5	17,4	14,9
2013	59,5	1,9	21,0	28,1	21,0	9,1	5,1	8,5	5,3	16,4	15,5
2016	56,0	2,2	21,3	25,8	21,9	9,9	4,4	8,7	5,9	17,0	16,1

W tym **GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE** of which **PRIVATE FARMS**

2010 ^b	61,3	2,3	20,8	28,9	21,6	9,9	4,8	7,9	3,9	13,9	11,9
2013	59,1	1,9	21,1	28,3	21,1	9,2	5,1	8,4	4,9	13,7	12,9
2016	55,6	2,2	21,5	26,0	22,0	9,9	4,4	8,6	5,4	14,3	13,6

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 278. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 2 on page 278. b Data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4(221). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
 INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100				previous year = 100				
Produkcja globalna	100,6	95,9	109,8	97,8	98,2	93,7	113,6	96,9	Gross output
roślinna	101,0	93,1	115,6	97,2	99,5	90,5	118,7	96,3	crop
zwierzęca	99,7	104,6	93,0	99,9	95,3	103,5	99,5	98,8	animal
Produkcja końcowa	101,2	100,3	107,4	94,6	99,6	97,8	111,9	91,6	Final output
roślinna	101,8	98,3	113,1	92,7	102,0	95,2	117,1	89,0	crop
zwierzęca	100,2	105,3	93,2	99,8	95,7	104,2	99,7	98,5	animal
Produkcja towarowa	97,2	102,2	106,3	96,5	96,0	95,8	114,9	88,7	Market output
roślinna	95,9	101,0	110,3	95,6	95,7	92,1	121,9	85,0	crop
zwierzęca	99,7	104,9	96,0	99,0	96,7	104,2	99,7	98,4	animal

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(222). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
 STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	70,5	73,1	78,4	77,3	Crop output
Zboża	31,2	35,5	35,2	35,3	Cereals
w tym zboża podstawowe	24,4	29,5	28,3	27,7	of which basic cereals
w tym: pszenica	18,2	22,1	21,0	18,5	of which: wheat
żyto	1,2	0,8	0,8	0,8	rye
jęczmień	3,0	3,7	3,3	5,0	barley
Ziemniaki	5,6	5,0	8,8	9,1	Potatoes
Przemysłowe	12,0	13,7	14,1	11,7	Industrial
w tym buraki cukrowe	3,4	1,9	2,7	3,1	of which sugar beets
Warzywa	7,1	8,4	9,0	9,2	Vegetables
Owoce	2,7	2,3	3,4	3,6	Fruit
Siano łąkowe	2,3	1,4	1,5	1,9	Meadow hay
Pozostałe	9,6	6,8*	6,4	6,5	Others

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.

a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(222). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w odsetkach		in percent		
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	29,5	26,9	21,6	22,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	15,7	12,2	11,1	11,9	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	2,3	2,7	2,2	2,5	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,0	calves
trzoda chlewna	6,1	2,3	2,1	2,4	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	6,9	7,1	6,7	6,9	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,1	0,1	-0,2	0	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	4,7	6,1	4,3	4,6	Cows' milk
Jaja kurze	8,2	7,7	5,8	5,7	Hen eggs
Obornik	0,5	0,4	0,3	.	Manure
Pozostałe	0,5	0,4	0,3	0,4	Others
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	65,3	70,4	74,6	73,3	Crop output
Zboża	33,6	39,0	37,6	34,9	Cereals
w tym zboża podstawowe	27,1	32,6	32,0	28,7	of which basic cereals
w tym: pszenica	21,3	25,8	26,5	22,7	of which: wheat
żyto	1,2	0,9	0,6	0,7	rye
jęczmień	3,6	4,3	3,8	4,3	barley
Ziemniaki	2,9	2,8	6,6	7,4	Potatoes
Przemysłowe	16,0	15,5	14,0	15,4	Industrial
w tym buraki cukrowe	4,6	3,3	3,4	4,5	of which sugar beets
Warzywa	7,5	9,0	10,1	10,1	Vegetables
Owoce	2,5	2,2	3,7	3,8	Fruit
Pozostałe	2,8	1,9	2,6	1,7	Other
Produkcja zwierzęca	34,7	29,6	25,4	26,7	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	19,9	14,4	13,5	14,4	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,0	3,2	2,6	3,0	cattle (excluding calves)
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,0	calves
trzoda chlewna	7,3	2,5	2,4	2,7	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	9,1	8,6	8,4	8,5	poultry
Mleko krowie	6,0	6,8	5,3	5,6	Cows' milk
Jaja kurze	8,2	7,9	6,2	6,2	Hen eggs
Pozostałe	0,6	0,5	0,4	0,5	Others

b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6(223). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**^a
 Stan w czerwcu
 SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2010	2015	2017	2018		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M	715820	760329	745034	704492	589939	TOTAL
Zboża	507920	524587	530981	485617	413712	Cereals
zboża podstawowe	411246	416159	429352	388546	333392	basic cereals
pszenica	256821	277768	263138	249647	211075	wheat
żyto	37743	19503	16977	15335	13162	rye
jęczmień	60871	59269	82830	64063	53777	barley
owies	22890	14843	17847	15211	14201	oats
pszenżyto	32920	44776	48560	44290	41177	triticale
mieszanki zbożowe.....	13333	8895	19102	21406	21202	cereal mixed
gryka, proso i inne zbożowe	21702	9675	8032	7633	7038	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno....	61639	89858	74495	68032	52081	maize for grain
Strączkowe	6173	13553	8770	8351	6753	Pulses
konsumpcyjne	2552	3992	3398	2402	2140	edible
pastewne ^b	3621	9561	5372	5949	4613	feed ^b
Ziemniaki	22403	20737	16007	19435	17631	Potatoes
Przemysłowe	150423	154372	146464	151202	120018	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	19046	13091	20672*	22361	15289	sugar beets
oleiste	130524	141109	126799	128525	104452	oilseeds
w tym rzepak i rzepik	127089	133702	121455	125531	102291	of which rape and turnip rape
Pastewne	17095	34129	23650	20384	15085	Feed
w tym:						of which:
okopowe	461	683	342	395	394	root plants
kukurydza na pasze ...	9126	12146	11302	8838	5326	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	11806	12951	19162	19503	16740	Other crops ^c

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7(224). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
 SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2011-2015 ^a	2015	2017 ^b	2018		CROPS
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

ZBIORY w t PRODUCTION in t

Zboża	2489571	2463933	2760148	2146526	1749503	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	1862261	1982730	2135126	1626100	1345598	basic cereals
pszenica	1303415	1440453	1415840	1124085	914498	wheat
żyto	106621	67192	62904	47371	39486	rye
jęczmień	251876	253984	375324	243465	194533	barley
owies	60881	47057	62350	44634	42319	oats
pszenżyto	139469	174044	218709	166545	154762	triticale
mieszanki zbożowe ...	37391	28393	66928	61375	60612	cereal mixed
Ziemniaki	538583	433085	561006	559451	501620	Potatoes
Buraki cukrowe	1044056	657824	1175941	1274223	895798	Sugar beets
Rzepak i rzepik	354529	383957	377324	351013	276518	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	516935	479845	662426	421790	406370	Meadow hay

PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt

Zboża	47,8	47,0	52,0	44,2	42,3	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	45,4	47,6	49,7	41,9	40,4	basic cereals
pszenica	49,6	51,9	53,8	45,0	43,3	wheat
żyto	33,4	34,5	37,1	30,9	30,0	rye
jęczmień	41,6	42,9	45,3	38,0	36,2	barley
owies	31,6	31,7	34,9	29,3	29,8	oats
pszenżyto	39,2	38,9	45,0	37,6	37,6	triticale
mieszanki zbożowe ...	33,2	31,9	35,0	28,7	28,6	cereal mixed
Ziemniaki	256,5	209	351	284	280	Potatoes
Buraki cukrowe	607,2	503	611	570	586	Sugar beets
Rzepak i rzepik	27,8	28,7	31,1	28,0	27,0	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	45,8	43,0	49,7	37,5	38,5	Meadow hay

a Przeciętne roczne. b Łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych uwzględnioną w gospodarstwach indywidualnych.
 a Annual averages. b Including the area of land communities taken into account in the private farms.

TABL. 8(225). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**^a
 AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2015	2017	2018		VEGETABLES
			ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu AREA in ha — as of June

	2015	2017	2018 ogółem total	2018 w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	TOTAL
OGÓŁEM	8564	9007	8869	6826	TOTAL
Kapusta	771	722	897	894	Cabbages
Kalafior	121	137	143	143	Cauliflowers
Cebula	1466	1272	1255	785	Onions
Marchew jadalna	792	850	860	710	Carrots
Buraki ćwikłowe	432	373	478	478	Beetroots
Ogórki	676	637	739	730	Cucumbers
Pomidory	266	286	348	348	Tomatoes
Pozostałe ^b	4039	4729	4147	2737	Others ^b

ZBIORY w t PRODUCTION in t

	2015	2017	2018 ogółem total	2018 w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	TOTAL
OGÓŁEM	144902	160197	140767	116623	TOTAL
Kapusta	25264	26781	28342	28258	Cabbages
Kalafior	2559	2606	2566	2566	Cauliflowers
Cebula	33340	31564	27864	14601	Onions
Marchew jadalna	23131	25282	19250	16754	Carrots
Buraki ćwikłowe	11742	9406	11087	11086	Beetroots
Ogórki	8828	9454	10750	10007	Cucumbers
Pomidory	3558	4462	5048	5048	Tomatoes
Pozostałe ^b	36479	50642	35861	28304	Others ^b

PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt

	2015	2017	2018 ogółem total	2018 w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	TOTAL
Kapusta	327	371	316	316	Cabbages
Kalafior	212	190	160	160	Cauliflowers
Cebula	227	248	222	186	Onions
Marchew jadalna	292	297	224	236	Carrots
Buraki ćwikłowe	272	252	232	232	Beetroots
Ogórki	131	148	145	137	Cucumbers
Pomidory	134	156	145	145	Tomatoes
Pozostałe ^b	90	107	123	103	Others ^b

^a łącznie z ogrodami przydomowymi; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str.278. ^b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens, see general notes, item 4 on page 278. ^b Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9(226). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW W SADACH**^a
 AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT IN ORCHARDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2017	2018		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu AREA in ha — as of June

OGÓŁEM	4082	4363	4503	4227	TOTAL
Jablonie	1858	1975	2039	1876	Apples
Grusze	261	269	273	267	Pears
Śliwy	372	416	430	403	Plums
Wiśnie	810	802	788	717	Cherries
Czereśnie	453	487	591	585	Sweet cherries
Pozostałe ^b	327	412	382	379	Others ^b

ZBIORY^c w t PRODUCTION^c in t

OGÓŁEM	32275	30608	29321	26092	TOTAL
Jabłka	20943	19714	18356	15968	Apples
Gruszki	1030	1177	1248	1114	Pears
Śliwki	1950	2016	2084	1904	Plums
Wiśnie	4259	3428	2874	2406	Cherries
Czereśnie	2320	2488	3013	2980	Sweet cherries
Pozostałe ^b	1773	1786	1745	1720	Others ^b

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278. ^b Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. ^c W 2015 r. owoce zebrane w sadach i poza sadami.

^a See general notes, item 4 on page 278. ^b Peaches, apricots, walnuts. ^c In 2015 fruit harvested in orchards and outside.

TABL. 10(227). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH W SADACH**^a
 AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT IN ORCHARDS^a

OWOCE	2015	2017	2018		FRUIT
			ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

POWIERZCHNIA w ha — stan w czerwcu AREA in ha — as of June

OGÓŁEM	2913	3132	3230	3156	TOTAL
Truskawki ^b	1814	1887	1821	1815	Strawberries ^b
Maliny ^c	210	289	321	313	Raspberries ^c
Porzeczki	382	426	589	569	Currants
Agrest	101	128	123	123	Gooseberries
Pozostałe ^d	406	402	376	336	Others ^d

ZBIORY^e w t PRODUCTION^e in t

OGÓŁEM	10697	12314	12683	12621	TOTAL
Truskawki ^b	5785	6842	6663	6641	Strawberries ^b
Maliny ^c	709	1107	1176	1165	Raspberries ^c
Porzeczki	2483	2578	3197	3185	Currants
Agrest	656	640	635	635	Gooseberries
Pozostałe ^d	1063	1148	1012	995	Others ^d

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278. ^b Łącznie z poziomkami; łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. ^c Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^d Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. ^e W 2015 r. owoce zebrane w sadach i poza sadami.

^a See general notes, item 4 on page 278. ^b Including wild strawberries; including kitchen gardens. ^c Including thornless blackberry. ^d Chokeberry, highbush blueberry, vine, hazel and others. ^e In 2015 fruit harvested in orchards and outside.

TABL. 11(228). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA I OWCE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS AND SHEEP

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2017	2018	2010 ^a	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	109112	107883	108157	104780	83539	82449	86280	83009	Cattle
w tym krowy	46767	42137	41708	40685	35428	31338	32724	31465	of which cows
Trzoda chlewna.....	300718	210324	185726	199248	231216	146342	131737	129399	Pigs
w tym lochy	38718	30803	30338	30115	22109	13652	13110	12135	of which sows
Owce	13006	11040	15177	11723	11871	9280	13443	10438	Sheep
w tym maciorki	7934	6830	9960	7838	7678	5470	8601	6941	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	144213	128028 ^b	123993 ^b	123156 ^b	112663	97512 ^b	97842 ^b	94747 ^b	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^c w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND^c in heads

Bydło	11,9	11,9	11,8	11,8	11,4	11,0	11,1	4,8	Cattle
w tym krowy	5,1	4,6	4,5	4,8	4,8	4,2	4,2	4,3	of which cows
Trzoda chlewna.....	32,7	23,1	20,3	22,9	31,6	19,5	17,0	17,7	Pigs
w tym lochy	4,2	3,4	3,3	3,3	3,0	1,8	1,7	1,6	of which sows
Owce	1,4	1,2	1,7	1,4	1,6	1,2	1,7	1,5	Sheep
w tym maciorki	0,9	0,8	1,1	0,9	1,0	0,7	1,1	0,9	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) ..	15,7	14,1 ^b	13,5 ^b	14,4 ^b	15,4	13,0 ^b	12,6 ^b	13,0 ^b	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Do obliczeń przyjęto stan koni: w 2015 r. z 2013 r., w 2017 i 2018 r. z 2016 r. c Patrz uwagi ogólne, ust 4 na str. 278.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b For the calculation we use the horse stocks: in 2015 of 2013, in 2017 and 2018 of 2016. c See general notes, item 4 on page 278.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12(229). **DRÓB^a**

Stan w końcu roku

POULTRY^a

As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	5528,5	5354,8	5894,8	6129,1	5872,4	Hens in thousands heads
w tym nioski	3246,8	2908,0	2431,8	2815,3	2630,8	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	35,5	13,8	5,8	1,8	1,8	Geese in thousands heads
Indyki w tys. szt.	81,0	365,1	321,2	511,5	511,5	Turkeys in thousands heads
Kaczki ^b w tys. szt.	122,1	85,0	207,4	276,3	276,3	Ducks ^b in thousands heads
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	601,3	588,8	643,1	716,8	806,7	Hens per 100 ha of agricultural land ^c in heads
w tym nioski	353,1	319,7	265,3	329,2	361,4	of which laying hens

a W latach 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

a In 2010 and 2015 more than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 4 on page 278.

TABL. 13(230). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W SZTUKACH IN HEADS						
Bydło (bez cieląt)	32599	34860	31645	36796	31136	Cattle (excluding calves)
Cielęta ^b	3303	1810	225	-171	-142	Calves ^b
Trzoda chlewna	394297	148380	167127	173209	137576	Pigs
Owce	3392	2371	3760	2924	2729	Sheep
Konie	3150	259	1135	42	42	Horses
W TONACH WAGI ŻYWEJ IN TONNES OF LIVE WEIGHT						
Bydło (bez cieląt)	17397	19984	18708	21837	18601	Cattle (excluding calves)
Cielęta ^b	277	288	40	-75	-62	Calves ^b
Trzoda chlewna	46333	21138	22966	25736	21280	Pigs
Owce	154	85	123	105	96	Sheep
Konie	1711	139	853	18	18	Horses
Drób	65256	77707	82220	96243	95598	Poultry
Kozy i króliki	260	61	10	21	21	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Bez selekcji.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b No selection.

TABL. 14(231). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W TONACH IN TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^b	98670	89175	93625	113441	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^b
mięso i tłuszcze	93400	83912	88243	106881	meat and fats
wołowe	9094	10240	9579	11312	beef
cielęce	166	172	24	-44	veal
wieprzowe	36140	16488	17914	20074	pork
baranie	68	37	53	44	mutton
końskie	912	75	464	10	horseflesh
drobiowe	45680	54393	57556	72305	poultry
kozio i królicze ^c	1340	2507	2653	3180	goat and rabbit ^c
podroby	5270	5263	5382	6560	pluck

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Od 2018 r. zmieniono współczynniki przeliczeniowe żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą (wbc); dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie ^c Łącznie z dziczyzną.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Since 2018 the conversion rates in post-slaughter warm weight have been changed; data are not comparable with data for previous years ^c Including game.

TABL. 14(231). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW (dok.)**
 PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
O G Ó Ł E M	107,3	98,0	102,1	132,7	TOTAL

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. c See general notes, item 4 on page 278.

TABL. 15(232). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
 PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka: w milionach litrów	172,2	190,6	180,9	183,0	111,2	Milk production: in million liters
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	18,7	21,0	19,7	21,4	15,3	per 100 ha agricultural land ^a in thousand liters
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4069	4548	4443	4520	3562	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	749,4	721,9	533,3	510,9	470,2	Eggs production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	228	249	223	203	202	Average annual number of eggs per laying hen in units

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

a See general notes, item 4 on page 278.

TABL. 16(233). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
 Stan w czerwcu
 AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2013	2016	SPECIFICATION
W SZTUKACH IN UNITS				
O G Ó Ł E M	55738	57241	56427	TOTAL
W tym gospodarstwa indywidualne	53118	55202	54390	Of which private farms
POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH ^b NA 1 CIĄGNIK w ha AGRICULTURAL LAND AREA ^b PER TRACTOR in ha				
O G Ó Ł E M	16,5	16,1	16,0	TOTAL
W tym gospodarstwa indywidualne	13,8	13,9	13,9	Of which private farms

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 4 on page 278.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17(234). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
 CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009/10 ^a	2014/15	2016/17	2017/18		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym go- spodarstwa indywidualne of which private farms	

W TONACH IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	135236	144571	159838	149205	123899	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe.....	78117	81322	93044	88262	71868	nitrogenous
fosforowe.....	26679	23968	24404	22351	19218	phosphatic
potasowe.....	30440	39281	42390	38592	32813	potassic
Nawozy wapniowe ^c	68122	50444	79955	73874	56545	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	147,1	159,0	174,4	174,5	170,2	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe.....	85,0	89,4	101,5	103,2	98,7	nitrogenous
fosforowe.....	29,0	26,4	26,6	26,1	26,4	phosphatic
potasowe.....	33,1	43,2	46,2	45,1	45,1	potassic
Nawozy wapniowe ^c	74,1	55,5	87,2*	86,9	77,7	Lime fertilizers ^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

a Data of the Agricultural Census. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. b See general notes, item 4 on page 278.

TABL. 18(235). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
 VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym go- spodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND PLN

OGÓŁEM	2119152,3	2761816,6	2490689,8	2165397,3	1602489,7	TOTAL
Produkty roślinne	1536311,2	2051865,2	1777029,9	1433793,2	1007138,4	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	914211,8	1269549,3	1153721,4	809764,6	564723,4	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	763426,0	1077141,2	994438,2	654743,9	458835,4	of which basic cereals
pszenica	628365,7	868385,5	836507,2	522708,2	367248,3	wheat
żyto	25342,6	20624,4	16887,1	13429,5	10143,4	rye
jęczmień	91175,7	147647,6	123866,2	98294,1	67317,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	2847,5	3618,2	1195,9	2250,2	1276,1	oats and cereal mixed
pszenżyto	15694,5	36865,4	15981,9	18061,9	12850,0	triticale

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18(235). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
 VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH (dok.) IN THOUSAND PLN (cont.)

Produkty roślinne (dok.)						Crop products (cont.)
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	901876,3	1254783,0	1134475,1	796006,0	559143,9	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	757124,2	1068336,3	986942,1	648639,0	456647,2	of which basic cereals
pszenica	624561,0	863246,6	831428,2	518432,2	365877,1	wheat
żyto	25104,5	20011,6	16330,0	12781,0	9964,4	rye
jęczmień	89545,8	146042,3	122666,7	97905,6	66946,9	barley
owies i mieszanki zbożowe	2581,7	3438,1	1075,6	2176,2	1242,5	oats and cereal mixed
pszenżyto	15331,3	35597,6	15441,6	17343,0	12616,3	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	0,9	23,6	39,8	194,6	109,3	Edible pulses ^b
Ziemniaki	67324,9	68701,6	80382,3	89084,0	60489,4	Potatoes
Buraki cukrowe	117740,2	113709,5	102197,7	115334,6	84391,9	Sugar beets
Rzepak i rzepik ^b	327048,2	483832,1	359925,4	351795,8	245163,2	Rape and turnip rape ^b
Warzywa	64130,1	60746,5	40099,8	38346,9	27360,8	Vegetables
Owoce	13895,7	29770,2	20043,4	12459,7	11529,5	Fruit
Produkty zwierzęce	582841,1	709951,4	713659,9	731604,0	595351,3	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	383166,8	472629,2	457443,2	481479,4	445697,2	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	66250,8	108638,9	103018,2	138095,0	119728,3	cattle (excluding calves)
cielęta	237,4	108,8	200,6	163,1	127,4	calves
trzoda chlewna	107746,1	66967,5	62444,4	67856,5	52273,5	pigs
owce	229,6	342,7	325,5	461,9	414,2	sheep
konie	4949,0	750,1	5337,6	119,6	119,6	horses
drób	203753,9	295821,1	286116,9	274783,2	273034,3	poultry
Mleko krowie	163125,0	191710,5	236423,0	233824,4	137667,6	Cow milk
Jaja kurze konsumpcyjne	8930,4	14096,2	9467,8	11681,4	7448,0	Consumer hen's eggs

NA 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł PER 1 HA OF AGRICULTURAL LAND^d in PLN

OGÓŁEM	2305	3037	2717	2533	2201	TOTAL
Produkty: roślinne	1671	2256	1939	1677	1383	Products: crop
zwierzęce	634	781	779	856	818	animal

b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 278.

b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 4 on page 278.

TABL. 19(236). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2017	2018		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	1577008	2009315	1843333	1169342	832075	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	1321309	1669596	1554070	921943	661013	of which basic cereals
pszenica	1043450	1323702	1298371	722730	521954	wheat
żyto	66360	40484	29192	21576	16640	rye
jęczmień	170258	226825	195949	146217	100356	barley
owies i mieszanki zbożowe	8754	7738	2395	4079	2354	oats and cereal mixed
pszenżyto	32487	70847	28163	27341	19709	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	1560882	1989556	1821468	1155349	826655	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	1311493	1655723	1543230	914403	658438	of which basic cereals
pszenica	1038274	1316444	1291079	717583	520376	wheat
żyto	65844	39342	28713	20761	16425	rye
jęczmień	167438	223960	193985	145817	99978	barley
owies i mieszanki zbożowe	8071	7351	2158	3946	2295	oats and cereal mixed
pszenżyto	31866	68626	27295	26296	19364	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	-	26	16	106	13	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	159489	170191	198970	199748	142165	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	1010142	919140	1319855	1405986	1015879	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik ^a w t	258870	315598	230069	224580	156406	Rape and turnip rape ^a in t
Warzywa w t	51668	54033	47480	40237	22572	Vegetables in t
Owoce w t	8317	15809	4562	5664	5054	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t	102511	108070	105973	106408	99343	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt)	14976	18381	16321	18102	15084	cattle (excluding calves)
cielęta	33	16	21	20	14	calves
trzoda chlewna	27118	15360	12063	14563	11050	pigs
owce	48	57	59	81	72	sheep
konie	810	88	553	14	14	horses
drób	59526	74168	76956	73628	73109	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	71163	73409	72000	76134	71433	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l	153207	164232	169958	171958	102055	Cows' milk in thousands liters
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	36304	57180	37520	66449	42827	Consumer hen's eggs in thousands units

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poobojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (237). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem Certified		W okresie przestawiania Under conversion	
	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha
2010	778	25476	449	14228
2015	773	27622	76	3639
2017	573	21605	168	5937
2018	578	21002	135	6355

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo

Hunting

TABL. 21(238). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**^a

Stan w dniu 10 marca

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10th March

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010 ^b	2015	2017	2018	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Daniele	1056	1606	2437	2120	Fallow deer
Muflony	1158	2107	2457	2456	Mouflons
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSANDS HEADS					
Jelenie	11,9	15,1	32,7	29,4	Deer
Sarny	82,0	82,5	80,7	79,0	Roe deer
Dziki	22,3	23,1	29,9	19,4	Wild boars
Lisy	11,6	12,4	12,6	12,4	Foxes
Zajęce	19,1	22,2	38,6	29,0	Hares
Bażanty	25,3	24,7	43,4	35,1	Pheasants
Kuropatwy	18,5	12,9	23,9	15,0	Partridges

^a Dane szacunkowe. Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

^a Estimated data. Data concern the hunting economic year defined from 1st April of a given year to 31st March of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

TABL. 22(239). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010/11 ^b	2015/16	2017/18	2018/19	GAME SPECIES
Jelenie	3924	7607	8969	9087	Deer
Daniele	133	431	520	498	Fallow deer
Sarny	16311	18448	20667	20239	Roe deer
Dziki	21049	38044	39766	33844	Wild boars
Lisy	8030	11005	10600	11497	Foxes
Zajęce	17	1	4	-	Hares
Bażanty	2191	2157	2135	1902	Pheasants
Kuropatwy	1	1	-	-	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1st April of a given year to 31st March of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

TABL. 23(240). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE** ^a
Stan w dniu 10 marca
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS^a
As of 10th March

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^b	194	201	202	202	number ^b
członkowie ^c	6288	9616	10105	10105	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	358	360	360	360	number
powierzchnia w tys. ha	1594,5	1605,5	1605,0	1605,0	area in thousand hectares
w tym na gruntach leśnych	486,4	494,8	494,0	494,0	of which in forest land

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 kwietnia danego roku do 31marca roku następnego.
b Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. c Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1st April of a given year to 31st March of the following year.
b Data grouped according to the seat of hunting club. c Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo Forestry

TABL. 24(241). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
FOREST LAND
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	605090	609435	610906	611174	TOTAL in ha
Lasy	588992	593385	594810	595054	Forests
Publiczne	572579	572845	573843	573809	Public
zalesione	558980	560665	560693	560486	wooded
niezalesione	13599	12181	13150	13833	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	565421	565656	566689	566681	owned by the State Treasury
zalesione	552044	553680	553730	553565	wooded
niezalesione	13377	11976	12960	13117	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwo- wych	550012	552109	552465	552453	managed by the State Forests
zalesione	536805	540363	539790	539634	wooded
niezalesione	13207	11746	12675	12819	non-wooded
parki narodowe	9661	9677	10027	10027	national parks
zalesione	9653	9670	10019	10019	wooded
niezalesione	8	8	8	8	non-wooded
własność gmin ^a	7158	7131	7095	7069	gmina ^a owned
zalesione	6936	6925	6905	6863	wooded
niezalesione	222	205	190	207	non-wooded
Prywatne	16412	20540	20966	21244	Private
zalesione	15940	20120	20219	20735	wooded
niezalesione	472	420	748	510	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	16098	16050	16097	16120	Land connected with silvicult- ture
LESISTOŚĆ w %	29,5	29,7	29,8	29,8	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUN- TÓW LEŚNYCH W POWIERZ- CHNI ŁĄDOWEJ WOJE- WÓDZTWA w %	30,6	30,8	30,9	30,9	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOI- VODSHIP in %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2014–2018 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2014–2018 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 25(242). POWIERZCHNIA LASÓW

FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a troughfell construction
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)	
O G Ó Ł E M	594809	96,7	13,7	16,5	21,4	16,5	12,4	10,6	5,6
TOTAL									
w tym: of which:									
W zarządzie Lasów Państwowych	552465	96,8	13,3	16,7	21,2	16,8	12,5	10,8	5,5
Managed by the State Forests									
Lasy prywatne	20966	95,0	27,2	16,1	24,4	14,5	7,4	4,6	0,8
Private forests									

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha	in ha	w odsetkach	in percent	
O G Ó Ł E M	594809	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	364025	61,2	62,2	36,8	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	219654	36,9	38,5	24,4	pine
świerk	128408	21,6	21,0	8,9	spruce
jadła	1953	0,3	0,3	-	fir

a Łącznie z klasą do odnowienia.

a Including regeneration class.

TABL. 25(242). **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**

FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE (dok.)

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS (cont.)

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES	
			w zarządzie Lasów Pań- stwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
	w ha	in ha	w odsetkach	in percent		
Drzewa liściaste	230784		38,8	37,8	63,2	Broadleaved trees
w tym:						of which:
buk	43526		7,3	7,6	0,7	beech
dąb	66844		11,2	11,2	12,3	oak
grab	4548		0,8	0,7	1,7	hornbeam
brzoza	40696		6,8	6,7	11,5	birch
olsza	32112		5,4	4,9	18,0	alder
osika	3341		0,6	0,5	2,4	aspens

Ź r ó ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26(243). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIEU**

GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto w tys. m ³ Gross grand total timber in thou- sands m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area								prze- stoje ^b hold- over trees ^b
		razem total	drzewostany tree stands						w kla- sie od- nowie- nia ^c i o bu- dowie przerę- bowej in re- newal class ^c with a trou- ghfell con- struc- tion	
			w klasie wieku in age group					VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
			I (1–20 lat years)	II (21– 40)	III (41– 60)	IV (61– 80)	V (81– 100)			
OGÓŁEM	173027	99,9	1,2	9,2	24,3	20,8	19,1	17,9	6,4	1,0
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych	161004	99,9	1,0	9,3	24,5	21,2	19,1	17,8	6,0	1,0
Managed by the State Forests										
Lasy prywatne.....	4708	99,9	8,7	9,6	35,6	19,5	17,2	7,4	1,0	0,9
Private forests										

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

TABL. 26(243). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU (dok.)**

GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross total timber ^a		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thousand m ³	w odsetkach in percent			
O G Ó Ł E M	173027	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	111878	64,7	65,6	40,1	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	61098	35,4	37,2	21,3	pine
świerk	46004	26,6	25,6	18,0	spruce
jodła	431	0,2	0,1	-	fir
Drzewa liściaste	61149	35,3	34,4	59,9	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	10895	6,3	6,4	0,4	beech
dąb	21130	12,2	12,3	11,3	oak
grab	642	0,4	0,3	1,7	hornbeam
brzoza	6412	3,7	3,6	5,9	birch
olsza	9359	5,4	5,1	16,5	alder
osika	947	0,5	0,5	3,7	aspens

a W korze.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27(244). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**

RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION	
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests			lasy prywatne ^a private forests ^a
					razem total	w tym wła- sność Skarbu Pań- stwa of which owned by the State Trea- sury		
w ha				in ha				
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 grudnia)	195	141	131	130	130	130	-	Production area of forest nurseries (as of 31st December)

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 27(244). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)**
 RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym wła- sność Skarbu Pań- stwa of which owned by the State Trea- sury		
w ha				in ha				
Odnowienia i zalesienia	4952	4391	4418	4733	4675	4668	58	Renewals and afforestations
odnowienia	4511	4280	4369	4680	4662	4655	18	Renewals
sztuczne	3846	2992	3206	3374	3321	3314	53	artificial
zrębów ^b	3734	2958	3178	3276	3264	3257	12	felling sites ^b
halizn i płazowin ..	112	35	28	45	44	44	1	blanks and irregularly stocked open stands
naturalne	666	1287	1163	1359	1354	1354	5	natural
zalesienia ^c	441	111	48	53	13	13	40	afforestations ^c
Poprawki i uzupełnienia ^d	435	248	344	376	375	219	1	Corrections and supplements ^d
Pielęgnowanie ^e	22077	24411	24812	24063	23922	23769	141	Tending ^e
w tym:								of which:
upraw ^f	15413	17898	17909	17257	17116	16988	141	crops ^f
młodników	6642	6498	6825	6781	6781	6781	-	greenwoods
wprowadzanie podsztytów ^g	6	-	-	-	-	-	-	introduction of undergrowth ^g
Melioracje	4308	4491	4811	4528	4528	4528	-	Drainage

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f W lasach prywatnych łącznie z pielęgnowaniem młodników. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f In private forests including greenwood tending. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28(245). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy pry- watne private forests	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam³	3100,5	3295,0	3428,3	3450,1	3435,5	3422,8	14,6	TOTAL in dam³
Grubizna	2948,8	3160,3	3319,5	3360,3	3345,7	3333,0	14,6	Timber
Grubizna iglasta	2313,7	2459,7	2689,9	2760,5	2752,6	2741,0	7,9	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	1010,7	1122,3	1232,7	1231,8	1227,9	1220,5	3,9	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu prze- mysłowego	1099,8	1168,6	1304,3	1378,2	1375,8	1373,2	2,4	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	635,1	700,7	629,6	599,7	593,1	592,0	6,6	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	196,9	189,4	156,6	132,9	132,0	131,4	0,9	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu prze- mysłowego	305,1	332,0	290,2	285,7	283,2	283,0	2,4	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymia- rowe^b	151,7	134,7	108,8	89,8	89,8	89,8	-	Slash^b
Do przerobu prze- mysłowego	45,3	29,0	21,5	15,0	15,0	15,0	-	Slash for industrial uses
Opałowe	106,5	105,7	87,3	74,8	74,8	74,8	-	Slash for fuel
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	500,6	532,6	558,1	564,7	583,1	588,2	68,6	TIMBER PER 100 ha of FOREST ARE- AS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

TABL. 29(246). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
krzewów	48260	29211	33247	69715	3500	
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	53272	73501	40092	45354	23732	Removals (timber) ^a in m ³ coniferous
grubizna iglasta	8415	12764	6919	10091	6830	
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	4609	6940	3197	4885	3756	

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 29(269). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ (dok.)**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym na gruntach prywat- nych of which on private land	
grubizna liściasta	44857	60737	33173	35263	16902	non-coniferous
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	16302	24043	14395	15328	5916	of which large-size general purpose wood

TABL. 30(247). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pożary	285	914	221	670	Number of fires
w tym: podpalenia	114	370	75	243	of which: arsons
nieostrożność dorosłych	94	284	83	182	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	171,9	238,6	40,9	485,1	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	41,2	98,1	12,1	66,4	of which: arsons
nieostrożność dorosłych	102,7	75,8	18,3	361,0	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha.....	0,60	0,26	0,19*	0,72	Average forest areas burned by fire in ha

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

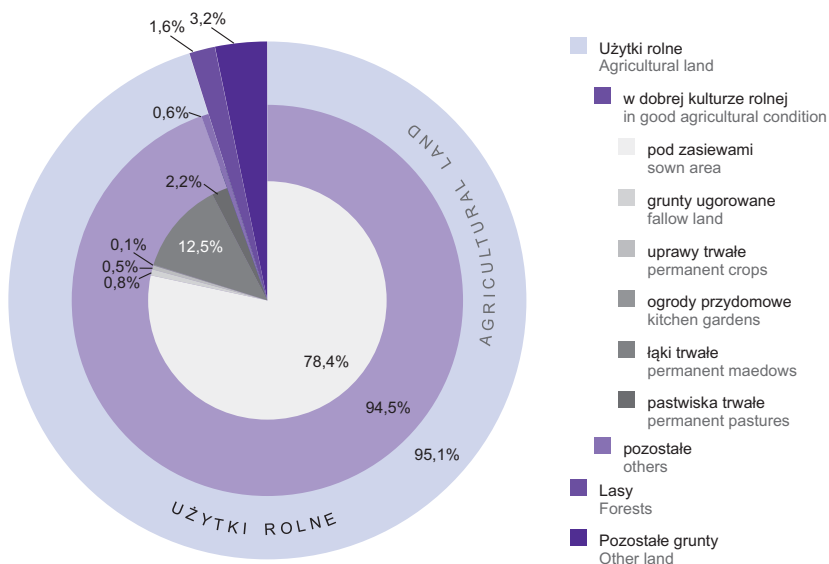
Source: data of the Forest Research Institute.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2018 R.

Stan w czerwcu

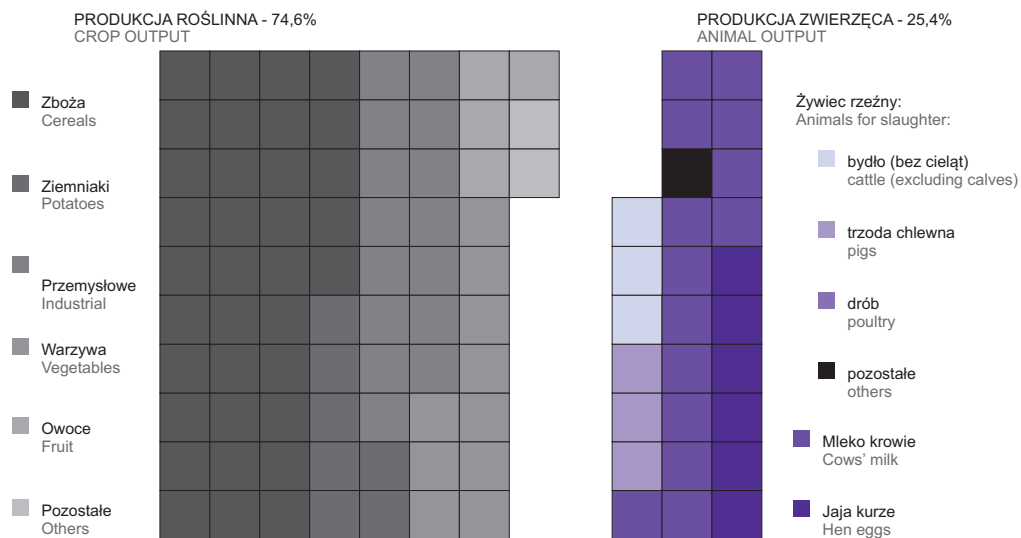
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2018

As of June

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2017 R. (ceny stałe)

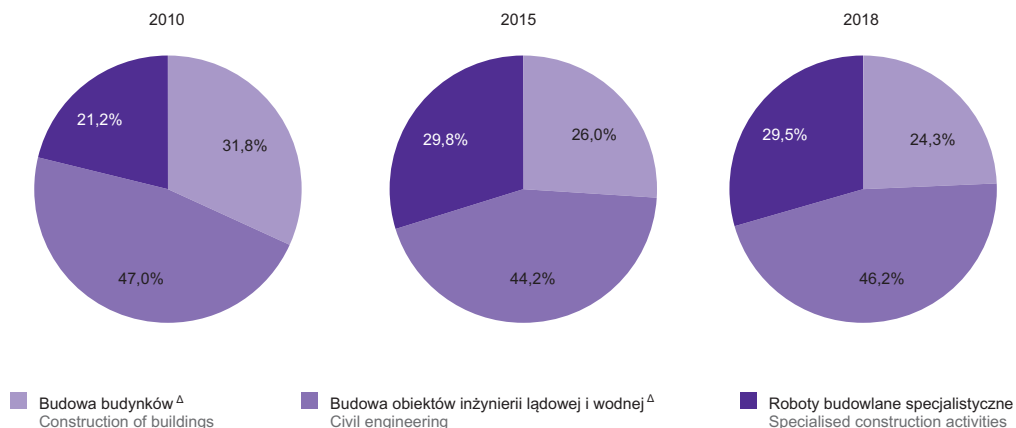
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2017 (constant prices)

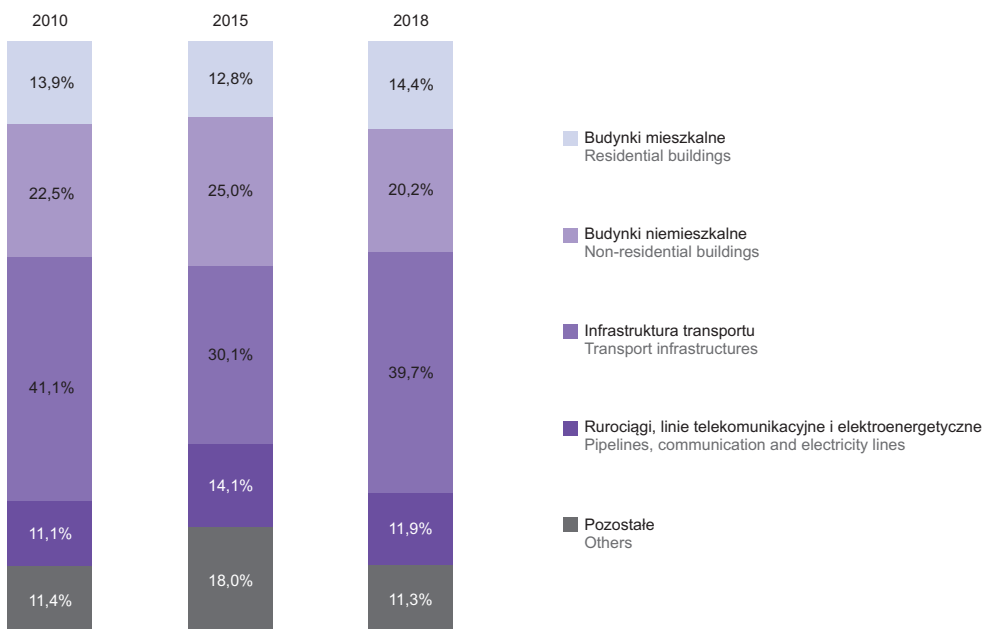
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XV PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

CHAPTER XV INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2015 oraz nomenklaturą PRODPOL stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych, która zharmonizowana jest z Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL-u.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Prezentowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz używanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całością działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as and additional grouping.

Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Goods and Services – PKWiU 2015 and PRODPOL nomenclature used in surveys of manufacturing industrial products which is harmonized with PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

The data presented cover the total production of industrial products manufactured during the reference year, irrespective of whether production is intended for sale outside the reporting unit or to other plants of the same undertaking as well as or used for further processing.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;

- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję ceny bazowej podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 27.

Jako **cenę stałą** w 2018 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie budownictwa dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji „Budownictwo”.

Przez **podmioty budowlane** rozumie się podmioty gospodarcze zaliczone do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane – charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zlecających) przez podmioty budowlane.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego, wprowadzenie cen bazowych w miejsce cen producenta nie miało wpływu na mierniki produkcji. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 27.

- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 27.

As constant prices in 2018 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons – on the order of and for the benefit of economic entities (work providers) – of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees, in terms of full-time employees.

Construction

1. Information within the scope of construction concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".

The term **construction entities** is understood as economic entities included in the section "Construction".

2. Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works – with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. Data concerning construction and assembly production are presented in **producer's prices**, due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax, the use of basic prices, in place of producer's prices, has no influence on the measure of this production. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 27.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Construction (PKOB).

6. Information **regarding buildings completed** (by all investors):

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

7. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.

Przemysł Industry

TABL. 1(248). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		ceny stałe constant prices 2017 = 100
	ceny bieżące current prices				w odset- kach in percent	
	w mln zł in million PLN					
O G Ó Ł E M TOTAL	84913,7	107943,5	114775,8	121176,6	100,0	105,7
sektor publiczny..... public sector	4040,3	2985,5	2884,3	3750,2	3,1	.
sektor prywatny..... private sector	80873,4	104958,0	111891,5	117426,4	96,9	.
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	62219,6	86459,2	92882,6	99037,8	81,7	106,4
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych..... Manufacture of food products	3729,6	4642,8	5282,0	5767,4	4,8	112,3
Produkcja wyrobów tekstylnych..... Manufacture of textiles	1082,3	2456,2	3090,5	3031,8	2,5	96,8
Produkcja odzieży..... Manufacture of wearing apparel	279,3	302,2	282,2	273,3	0,2	88,7
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products	505,6	#	#	#	#	#
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	496,7	616,1	618,2	660,8	0,6	101,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru..... Manufacture of paper and paper products	1962,1	3440,8	3790,6	4172,1	3,4	105,6
Poligrafia i reprodukcja zapisa- nych nośników informacji..... Printing and reproduction of recorded media	269,5	275,0	342,5	369,6	0,3	101,8
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... Manufacture of chemicals and chemical products	2789,4	4250,6	4844,2	5468,4	4,5	107,9
Produkcja wyrobów farma- ceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	1109,5	1091,3	1228,6	1322,0	1,1	106,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1(248). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2017	2018		ceny stałe constant prices 2017 = 100
	ceny bieżące current prices				w odset- kach in percent	
	w mln zł	in million PLN				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4506,7	8205,3	9536,0	10480,0	8,6	112,2
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2757,6	3002,2	3573,3	3937,8	3,2	108,9
Manufacture of other non- -metallic mineral products						
Produkcja metali	940,2	617,8	985,5	1212,0	1,0	116,8
Manufacture of basic metals						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	4496,5	6594,7	7657,4	8767,5	7,2	111,8
Manufacture of metal products ^Δ						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	4408,2	9495,7	5228,0	4338,8	3,6	84,3
Manufacture of computer, electro- nic and optical products						
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equip- ment	9729,4	6012,7	6011,9	6034,2	5,0	98,5
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4983,1	4417,9	5141,8	5770,6	4,8	113,7
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochod- owych, przyczep i naczep ^Δ	13617,1	22612,4	25453,6	27416,6	22,6	108,9
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	652,3	1189,8	1977,3	2224,2	1,8	117,2
Manufacture of other transport equipment						
Produkcja mebli	1466,0	1980,8	2149,6	2101,9	1,7	93,5
Manufacture of furniture						
Pozostała produkcja wyrobów	562,1	1052,5	1084,2	1216,2	1,0	111,4
Other manufacturing						
Naprawa, konserwacja i instalo- wanie maszyn i urządzeń	1072,4	1830,6	1685,3	1801,6	1,5	109,8
Repair and installation of machinery and equipment						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	3516,9	1796,7	1832,8	1897,5	1,6	103,2
Electricity, gas, steam and air conditioning supply						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2(249). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
O G Ó Ł E M	84913,7	107943,5	114775,8	121176,6	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	6500,6	8694,9	9701,5	11126,1	49 persons and less
50–249	15434,6	18480,8	20673,5	21793,1	50–249
250–499	12308,8	14919,9	17633,6	21088,2	250–499
500–999	12026,0	20741,3	22133,4	21384,8	500–999
1000 osób i więcej	38643,7	45106,6	44633,9	45784,4	1000 persons and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3(250). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2010	2015	2017	2018		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^b included in slaughter capacity in thousands tonnes:
bydła i cieląt	0,0	-	-	-	-	cattle and calves
trzody chlewnej	3,8	0,4	0,0	0,0	0,0	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	33,7	42,2	45,3	51,0	1,7	Poultry meat in thousands tonnes
Wędliny ^c w tys. t	x	56,3	95,6	68,7	8,4	Cured meat products ^c in thousand tonnes
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	23,8	39,0	54,5	45,1	0,4	Fruit and vegetable juice in thousands hectolitres
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	168,9	154,3	159,4	155,0	0,5	Processed liquid milk ^d in thousands hectolitres
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w t	359	465	425	383	0,2	Butter and dairy spreads ^e in tonnes
Sery i twarogi w tys. t	3,8	3,3	3,0	3,0	0,3	Cheese and curd in thousands tonnes
Mąka pszenna w tys. t	216,1	197,7	222,2	198,4	8,1	Wheat flour in thousands tonnes
Mąka żytnia w tys. t	11,4	9,3	6,5	10,1	4,0	Rye flour in thousands tonnes
Makaron w tys. t	0,7	5,6	4,3	3,7	2,1	Pasta in thousands tonnes

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych. d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. e Otrzymywane z mleka

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Including milk for further processing. e From milk.

TABL. 3(250). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a (dok.)**
 PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2010	2015	2017	2018		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Piwo otrzymywane ze słodu ^f w tys. hl	6,9	3,3	3,0	3,6	0,0	Beer from malt ^f in thousands hectolitres
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt.: kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce	5,7	5,0	4,5	2,7	0,5	Clothes and garments in thou- sands units: women's or girls' suits and ensembles
żakiety damskie lub dziewczęce	49,8	12,5	12,5	11,7	1,3	women's or girls' jackets
Blezerzy, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	61	142	175	189	5,1	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar arti- cles, knitted or crocheted in thousands units
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^g w tys. par	1498	2976	3904	2524	22,0	Footwear with leather uppers ^g in thousands pairs
Tarcica w dam ³	107,8	120,0	149,3	151,1	3,0	Sawnwood in dam ³ of which coniferous sawn- wood
w tym iglasta	89,5	99,9	88,7	93,6	2,1	
Cegła w mln ceg	41,5	27,1	33,9	22,7	3,4	Bricks in millions bricks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^f O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. ^g Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiami ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^f Of an alcoholic strength more than 0,5%. ^g Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4(251). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w osobach in persons				
O G Ó Ł E M	208642	212931	218305	222600	T O T A L
sektor publiczny	19184	11945	11887	12318	public sector
sektor prywatny	189458	200986	206418	210282	private sector
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe	163965	176019	181914	185883	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	12978	11780	10784	10659	Manufacture of food products
Produkcja wyrobów tekstylnych....	6278	6986	7478	7691	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	4257	3415	2984	2623	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2468	2497	2549	2431	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3400	3003	2871	2874	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4(251). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE ^a (dok.)
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w osobach in persons				
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					Manufacturing (cont.)
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2963	3717	3951	3928	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	1157	1005	1222	1256	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	5577	6754	6441	6612	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	2991	3157	3278	3412	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	12273	16875	18514	19616	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	10426	10067	10325	10646	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali	1890	1300	1964	2090	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	16464	21497	22721	24049	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	10277	9711	6094	5219	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	14081	11443	11631	11673	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	12964	11245	12507	13242	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	19722	27106	31257	33269	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3103	2750	3126	3735	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	10092	10076	10895	9867	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	3046	3808	3685	4313	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6392	6928	6708	5816	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11015	3010	3172	3110	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(252). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE ^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
O G Ó Ł E M	3730,15	4535,00	5050,92	5404,12	T O T A L
sektor publiczny	3916,31	4202,67	4463,10	4741,12	public sector
sektor prywatny	3711,30	4554,75	5084,77	5442,96	private sector

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(252). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE ^a (dok.)
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
w tym:					of which:
Przetwórstwo przemysłowe.....	3125,12	4028,54	4574,41	4924,69	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	2452,83	3199,01	3663,37	3985,51	Manufacture of food products
Produkcja wyrobów tekstylnych....	2632,22	3386,94	3961,91	4178,10	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży.....	1772,91	2292,23	2709,41	2872,23	Manufacture of wearing apparel
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2127,83	3188,12	3517,68	3779,86	Manufacture of leather and related products
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	2096,14	2455,09	3011,26	3233,66	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	3384,15	4043,64	4691,01	5139,10	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji.....	2916,22	3300,36	3668,15	4047,61	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	3876,59	4602,57	5607,11	5965,54	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	5327,05	5340,71	5778,58	5863,13	Manufacture of pharmaceutical products ^Δ
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	3127,68	3846,76	4355,29	4729,27	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.....	3079,89	3765,14	4194,06	4491,52	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja metali.....	3235,59	4093,71	4504,33	4964,91	Manufacture of basic metals
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2876,58	3708,12	4228,70	4598,35	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.....	2644,46	3616,28	4645,39	4923,74	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych.....	3128,78	4040,42	4459,93	4705,22	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3669,69	4730,73	5180,18	5554,89	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	4063,02	5114,83	5510,40	5906,02	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego.....	3548,72	5757,98	6419,33	6890,43	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli.....	2234,71	2934,72	3346,51	3545,27	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów.....	2777,36	3512,34	4088,24	4448,85	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń.....	3731,05	4872,64	5419,02	5633,12	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ.....	4882,13	5942,80	6139,11	6417,43	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6(253). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	11068,9	12865,4	14970,8	19306,9	100,0	TOTAL
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	6332,1	6727,4	6209,4	7891,2	40,9	Of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	2014,6	1750,3	1627,4	1918,3	9,9	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2976,0	2972,2	2695,4	3647,5	18,9	civil engineering
roboty budowlane specjalistyczne	1341,5	2005,0	1886,6	2325,4	12,0	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7(254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Remonty i pozostałe roboty	SPECIFICATION	
		Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character		
		w mln zł	in million PLN		
OGÓŁEM	2010	6332,1	3766,4	2565,7	TOTAL
	2015	6727,4	4208,7	2518,7	
	2017	6209,4	4396,4	1813,0	
	2018	7891,2	5526,9	2364,3	
Budynki		2732,3	1710,7	1021,6	Buildings
Budynki mieszkalne		1139,5	830,0	309,5	Residential buildings
budynki mieszkalne jednorodzinne		148,1	90,6	57,5	one-dwelling buildings
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszaniowe		870,3	699,4	170,9	two- and more dwelling buildings
budynki zbiorowego zamieszkania		121,1	39,9	81,2	residences for communities
Budynki niemieszkalne		1592,8	880,8	712,0	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		63,0	51,9	11,1	hotels and similar buildings

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7(254). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Remonty i pozostałe roboty	SPECIFICATION
	Total	Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character	
	w mln zł	in million PLN		
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
budynki biurowe	150,6	110,3	40,3	office buildings
budynki handlowo-usługowe	447,6	170,4	277,2	wholesale and retail trade buildings
budynki transportu i łączności	20,5	10,5	10,0	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	422,7	266,8	155,9	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	431,4	254,1	177,3	public entertainment, education, hospital or institutional care buildings
pozostałe budynki niemieszkalne	57,0	16,7	40,3	other non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	5158,9	3816,1	1342,8	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	3130,3	2219,9	910,4	Transport infrastructures
w tym:				of which:
budowle wodne	41,7	21,3	20,4	harbours, waterways, dams and other water works
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	935,2	711,5	223,7	Pipelines, communication and electricity lines
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	426,2	300,4	125,8	long-distance pipelines, communication and electricity power lines
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	509,0	411,0	98,0	local pipelines and cables

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8(255). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA ^a
BUILDINGS COMPLETED ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Budynki ^b	6593	6902	7144	7513	Buildings ^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5066	5513	5824	6370	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta.....	2437	2390	2617	2722	urban areas
wieś	4156	4512	4527	4791	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	5536	5546	5288	4770	Of which private buildings ^d
miasta.....	1718	1698	1609	1328	urban areas
wieś	3818	3848	3679	3442	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	4643	4574	4399	4029	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	875	940	864	717	non-residential
w tym gospodarstw rolnych ...	116	206	177	169	of which farm buildings
Kubatura ^e w dam ³	9748,9	15116,8	15344,3	16806,6	Cubic volume ^e in dam ³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	5514,5	5627,6	6525,9	6914,4	of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
miasta.....	5970,7	8503,2	9196,3	9442,1	urban areas
wieś	3778,1	6613,6	6148,0	7364,4	rural areas
W tym budynki indywidualne ^d	4100,2	4321,4	4049,1	3640,8	Of which private buildings ^d
miasta.....	1426,7	1497,8	1489,9	1091,9	urban areas
wieś	2673,5	2823,6	2559,2	2548,9	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	3362,3	3308,7	2983,7	2672,0	one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings ^c
niemieszkalne	725,7	995,5	1050,7	960,3	non-residential
w tym gospodarstw rolnych ...	120,4	292,6	203,2	215,2	of which farm buildings

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 309. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 309. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDING COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
BUDYNKI^b BUILDINGS^b					
Budynki mieszkalne	5085	5546	5851	6395	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	5066	5513	5824	6370	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	4760	5011	5286	5726	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	4	5	4	1	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1508	1356	1293	1118	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	47	46	41	57	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	37	61	44	47	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	152	193	166	149	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	5	4	1	4	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	800	524	511	363	Garage buildings
Budynki przemysłowe	72	72	91	71	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	118	135	148	135	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	42	24	12	21	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	17	12	19	25	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	20	16	8	10	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	38	18	13	14	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	125	218	181	177	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	10	11	5	8	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^d w dam³ CUBIC VOLUME^d in dam³					
Budynki mieszkalne	5528,6	5651,4	6565,6	6962,8	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	5514,5	5627,6	6525,9	6914,4	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	3322,2	3194,5	3225,3	3455,7	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	10,0	15,5	31,1	40,0	Residences for communities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 309. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 309. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(256). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
 BUILDING COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^d in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	4220,3	9465,4	8778,7	9843,7	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	183,2	211,5	109,5	180,0	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe.....	278,7	896,2	382,3	859,6	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	1321,7	1717,6	1969,8	913,9	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali.....	11,7	28,0	68,7	49,8	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	80,2	83,6	90,9	82,1	Garage buildings
Budynki przemysłowe	1029,2	2364,5	2413,1	3158,4	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	497,6	2855,6	2822,4	3898,5	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	93,9	428,8	19,2	18,8	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	95,0	166,9	413,3	198,3	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej.....	106,2	108,5	86,2	59,6	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej.....	253,1	178,7	124,4	124,3	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	212,7	371,4	231,3	233,3	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	38,3	36,4	17,2	48,3	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 309. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 6 on page 309. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10(257). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	34198	25366	24790	26936	Average paid employment
sektor publiczny	1488	593	487	460	public sector
sektor prywatny	32710	24773	24303	26477	private sector
Budowa budynków ^A	13465	7329	7597	8242	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	11343	9155	8500	8879	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	9389	8881	8693	9816	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	3274,14	4058,43	4342,89	4818,71	Average monthly gross wages and salaries in PLN
sektor publiczny	3327,41	4617,72	4791,51	#	public sector
sektor prywatny	3271,71	4045,05	4333,90	#	private sector
Budowa budynków ^A	3027,91	3545,63	3796,38	4189,65	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	3549,66	4174,54	4607,62	5318,57	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	3294,74	4362,40	4561,69	4894,26	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVI TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 grudnia ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne** ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2068, z późniejszymi zmianami) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

CHAPTER XVI TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31st December were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **Public roads** are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act of 21 March 1985 concerning public roads (unified text: Journal of Laws 2018 item 2068, with later amendments), into the following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Do **drog zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 grudnia prezentowane są w latach 2002-2008 – według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (do 26 listopada 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenia czasowe wydawane w końcu danego roku.

Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych.

Komunikacja miejska – gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo miasta i gminy lub miast i gmin sąsiadujących (jeśli zawarły porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego); w przypadku gmin miejsko-wiejskich łącznie z obsługą strefy wiejskiej w tych gminach; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

5. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

Długość linii regularnej komunikacji autobusowej to suma długości linii autobusowych.

6. Transport samochodowy zarobkowy, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje rów-

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on road motor vehicles and tractors registered as of 31st December have been presented between 2002 and 2008 – according to the register maintained by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26th November 2015 – Ministry of Interior). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolley bus communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies.

Urban transport – gmina transport of passengers carried out within the administrative borders of city or city and gmina or neighboring cities and gminas (if they signed agreement or association between gminas in order to implement together collective public transport); including service for rural area in urban-rural gminas; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

5. A bus line is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route, given in kilometres, between two extreme localities, regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

Length of bus regular traffic lines is the total length of bus lines.

6. Road transport for hire or reward with respect to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also

niez usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy. Dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

7. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

8. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. **Liczba łączy abonenckich**, do których tytuł prawny posiada przedsiębiorca telekomunikacyjny (niedzierżawionych od innego przedsiębiorcy, ani niebędących własnością abonenta), za pomocą których świadczy abonentom usługi telefoniczne w stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej.

services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport. Data regarding transport of passengers do not include carriage by urban transport fleet and entities employing up to 9 persons.

7. Data concerning **air transport** include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.

8. Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunications

1. **The number of subscriber lines** to which the telecommunications undertaking have legal title (not leased from another undertaking, or not owned by the subscriber), through which it provides subscribers with telephone services in the fixed public telecommunications network.

Transport

Transport

TABL. 1(258). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE** ^a

Stan w dniu 31 grudnia

RAILWAY LINES OPERATED ^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w km		in km		
O G Ó Ł E M ^b	1769	1727	1736	1695	TOTAL ^b
Normalnotorowe	1769	1727	1736	1695	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1053	1064	1053	1080	of which electrified
jednotorowe	997	957	967	926	single track
dwu – i więcej torowe.....	772	770	769	769	double and more track
Na 100 km² powierzchni ogółem	8,9	8,7	8,7	8,5	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2(259). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 grudnia

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
O G Ó Ł E M	18426,2	19399,9	19651,5	20223,2	19088,0	TOTAL
miejskie	4954,6	5186,2	5314,8	5443,1	5214,1	urban
zamiejskie	13471,6	14213,7	14336,7	14780,1	13873,9	non-urban
Krajowe	1394,7	1405,1	1406,4	1419,7	1419,7	National
miejskie	351,2	354,3	348,2	338,0	338,0	urban
zamiejskie	1043,5	1050,8	1058,2	1081,7	1081,7	non-urban
Wojewódzkie.....	2360,2	2402,4	2377,3	2170,8	2169,8	Regional
miejskie	486,7	500,9	546,2	580,0	579,0	urban
zamiejskie	1873,5	1901,5	1831,1	1590,8	1590,8	non-urban
Powiatowe.....	8326,5	8106,6	8083,3	8071,2	7926,4	District
miejskie	1007,2	766,7	747,2	755,2	750,9	urban
zamiejskie	7319,3	7339,9	7336,1	7316,0	7175,5	non-urban
Gminne.....	6344,8	7485,8	7784,5	8561,5	7572,1	Communal
miejskie	3109,5	3564,3	3673,2	3769,9	3546,2	urban
zamiejskie	3235,3	3921,5	4111,3	4791,6	4025,9	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3(260). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M ^b	1655831	2015667 ^c	2185288 ^c	2274325 ^c	T O T A L ^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1309416	1610385	1750185	1823960	Passenger cars
Autobusy	7725	9158	9722	10101	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^d	209936	242733	257442	265666	Lorries and road tractors ^d
Ciągniki balastowe i rolnicze	61107	64369	66359	67087	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	56259	74740	85932	91016	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 322. b Bez trolejbusów. c Łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. d Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Cyfryzacji.

a See general notes, item 3 on page 322. b Excluding trolleybuses. c Including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year. d Including vans.

S o u r c e: data of the Ministry of Digital Affairs.

TABL. 4(261). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ**^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1473	1098	1003	911	National: number
długość w km	71005	56848	43889	40633	length in km
dalekobieżne: liczba	53	46	27	26	long distance: number
długość w km	19624	20220	10702	10431	length in km
regionalne: liczba	208	141	130	117	regional: number
długość w km	15767	9272	8507	7594	length in km
podmiejskie: liczba	1182	897	829	753	suburban: number
długość w km	35164	27221	24520	22484	length in km
miejskie: liczba	30	14	17	15	urban: number
długość w km	450	135	160	124	length in km
Międzynarodowe: liczba	8	2	2	2	International: number
długość w km ...	10230	1098	2208	2208	length in km

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5(262). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY**^a
 HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	4508,3	8088,1	8776,9	x	Transport of goods in thousands tonnes
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	156	86	79	x	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	48093,2	31876,9	29964,1	27885,3	Transport of passengers ^b in thousands
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	30	40	39	39	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taboru komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 5(262). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a (dok.)**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	4868,2	7881,1	9151,3	x	Transport of goods in thousands tonnes
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	864	720	597	x	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	254,6	80,8	113,3	125,7	Transport of passengers ^b in thousands
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	680	714	646	618	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6(263). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 grudnia
URBAN TRANSPORT^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	3936	3606	3986	4130	Transportation network – lines in km
autobusowe	3682	3333	3728	3871	buses
tramwajowe	254	273	258	260	trams
Tabor:					Fleet of:
autobusowy: w sztukach	831	737	789	784	buses: in units
liczba miejsc w tys.	93,2	81,8	83,9	84,7	number of seats in thousands
tramwajowy: w sztukach	404	374	346	344	trams: in units
liczba miejsc w tys.	53,7	52,4	50,3	52,7	number of seats in thousands
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) komunikacją naziemną w mln	243	264	281	275	Transport of passengers ^b (during the year) ground transport in million

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7(264). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORCIE LOTNICZYM**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów w tys.:					Passenger arrivals ^b from airports in thousands:
krajowych	103,7	213,0	265,5	156,6	domestic
zagranicznych	693,1	916,9	1136,9	1491,3	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów w tys.:					Passenger departures ^c to airports in thousands:
krajowych	107,9	221,9	260,9	155,7	domestic
zagranicznych	698,1	917,4	1133,7	1494,5	foreign

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. b, c Pasażerowie, dla których port we Wrocławiu jest: b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. b, c Passengers for whom the indicated domestic airport in Wrocław is: b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 8(265). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYM**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów	498	74	157	188	Freight arrivals from airports
krajowych	481	12	69	60	domestic
w tym poczta	414	.	.	.	of which by post
zagranicznych	17	62	88	128	foreign
Ładunki odprawione do portów	448	245	787	478	Freight departures to airports
krajowych	434	11	45	66	domestic
w tym poczta	424	.	.	.	of which by post
zagranicznych	14	234	742	412	foreign

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

TABL. 9(266). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Wypadki	2294	2280	2183	2148	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	13,9	11,3	10,0	9,4	Per 10 thousands registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	3339	3153	2968	2877	Road traffic casualties
Śmiertelne	241	185	219	203	Fatalities
na 100 tys. ludności	8,3	6,4	7,5	7,0	per 100 thousands population
Ranni	3098	2968	2749	2674	Injured
na 100 tys. ludności	106	102	95	92	per 100 thousands population

a Zarejestrowane przez Policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 grudnia; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Vehicles as of 31st December; since 2011 including road vehicles having temporary permissions (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 10(267). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Wypadki	2183	2148	Accidents
Ważniejsze przyczyny wypadków drogowych			Major causes of accidents
Z winy kierujących pojazdami	1866	1863	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	486	471	inappropriate speed for road conditions
nieprzebranie pierwszeństwa przejazdu	446	489	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	87	90	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	289	275	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	186	155	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	154	142	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	82	79	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	163	143	Others ^b

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons.

TABL. 10(267). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)**

ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	SPECIFICATION
Wypadki drogowe według pojazdu sprawcy.....	1866	1863	Road accident by culprit's vehicle
Samochody osobowe	1403	1359	Passenger cars
Motocykle	78	95	Motorcycles
Rowery	106	111	Bicycles
Motorowery	35	40	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	159	156	Lorries
Inne pojazdy ^b	85	102	Other vehicles ^b
Wypadki drogowe z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	145	142	Road accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			of which caused by intoxicated:
Kierujących	113	111	Drivers
samochodami osobowymi	74	81	of passenger cars
motocyklami	8	11	of motorcycles
rowerami	16	10	of bicycles
motorowerami	6	7	of motor-bicycles
samochodami ciężarowymi	5	1	of lorries
innymi pojazdami	4	1	of other vehicles
Pieszcy	32	31	Pedestrians

a Zarejestrowane przez Policję. b Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane z SEWIK (System Ewidencji Wypadków i Kolizji) według stanu na dzień 25 lutego 2019

a Registered by the Police. b Including unidentified vehicles.

Source: data from SEWIK (Accident and Collision Register System as of 25th February 2019).

Telekomunikacja

Telecommunications

TABL. 11(268). **ŁĄCZA ABONENCKIE^a, DOSTĘP DO SIECI INTERNET^b**

Stan w dniu 31 grudnia

SUBSCRIBER LINES^a, ACCESS TO INTERNET NETWORK^b

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Łącza abonenckie^b					Subscriber lines^b:
w tysiącach	673,2	453,1	383,5	313,2	in thousand
z tego:					of which:
konsumenci	451,9	321,5	266,7	201,5	consumers
biznes	221,3	131,7	116,8	111,7	business
na 1000 ludności	230,8	156,0	132,1	107,9	per 1000 population
Dostęp do sieci Internet w tys. km					Access to Internet network in thou-
poprzez linie:					sands km by lines
światłowodowe	x	17,0	23,0	26,2	fiber optic
kablowe ^c	x	28,9	28,3	26,5	cable ^c

a Własne; dane częściowo szacunkowe. b Na podstawie Systemu Informacyjnego Internetu Szerokopasmowego (SIIS)
c Dane częściowo szacunkowe.

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a Own; partly estimated data. b Based on the Broadband Internet Information System. c Partly estimated data.

Source: data of the Office of Electronic Communication.

DZIAŁ XVII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, Żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

3. Podziału towarów na żywność, napoje bezalkoholowe; napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie

CHAPTER XVII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter – unless otherwise indicated – concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the **retail sale** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

3. The division of goods into food and non-alcoholic beverages; alcoholic beverages, tobacco as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also in-

bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

7. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

cludes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Universal stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

Shops include public pharmacies.

6. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

7. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

8. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

8. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

9. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons

TABL. 1(269). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	37065,0	48682,3	52509,8	60043,7	T O T A L in million PLN
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	15531,4	22972,9	24579,1	25280,3	in million PLN
w %	41,9	47,2	46,8	42,1	in %
Na 1 mieszkańca w zł	12709	16756	18092	20698	Per capita in PLN

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2(270). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
O G Ó Ł E M	22726,3	31100,0	33489,3	34779,1	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	85,0	94,2	95,0	.	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	29,2	30,9	31,0	30,4	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,3	4,7	4,7	4,2	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	50,5	58,6	59,3	.	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	15,0	5,8	5,0	.	Non-consumer goods

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3(271). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a (ceny bieżące)**WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
O G Ó Ł E M	33584,0	42257,6	48607,3	52691,3	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe	8,2	7,0	6,7	8,1	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,5	2,0	1,1	1,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	88,3	91,0	92,2	90,6	Non-foodstuffs goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4(272). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a**

Stan w dniu 31 grudnia

SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS AND PETROL STATIONS^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sklepy	27572	27837	26068	26753	T O T A L
Domy towarowe	5	6	6	6	Department stores
Domy handlowe	19	13	11	11	Trade stores
Supermarkety	377	626	664	684	Supermarkets
Hipermarkety	57	53	52	51	Hypermarkets
Sklepy powszechne	477	371	384	381	Universal stores
Sklepy wyspecjalizowane	2465	2662	2891	2911	Specialized stores
Pozostałe sklepy ^b	24172	24106	22060	22709	Other shops ^b
Stacje paliw	590	618	578	581	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 331. Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 8 on page 331. According to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5(273). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 grudnia)	1219	1582	1735	1784	Number of catering establishments (as of 31st December)
w tym restauracje	414	491	536	480	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	1726105	2862764	3643554	4001044	Sales from catering activity (current prices) in thousand PLN
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	1536657	2608736	3356540	3713198	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	110735	144480	158243	152299	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6(274). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2015	2018	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				Secured warehouses:
liczba	1648	1431	1629	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1661,8	1371,3	1634,9	storage area in thousand m ²
Magazyny zadaszone:				Roofed warehouses:
liczba	293	330	430	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	247,7	243,2	257,0	storage area in thousand m ²
Place składowe:				Storage sites:
liczba	402	376	438	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	1170,5	1498,1	1081,6	storage area in thousand m ²
Silosy i zbiorniki:				Silos and reservoirs:
liczba	519	482	734	number
pojemność w dam ³	977,6	221,4	284,7	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7(275). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 grudnia
MARKETPLACES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	149	146	142	136	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	143	143	139	133	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	855,8	839,3	821,7	814,5	area in thousands m ²
w tym sprzedażowa	474,7	402,1	367,8	360,5	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	6669	5952	5788	6032	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	4759	3947	3769	3691	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	696	865	1121	990	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	15582,1	13619,5	9979,9	9219,8	Annual receipts from marketplace fees in thousand PLN

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XVIII FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

CHAPTER XVIII FINANCES OF ENTERPRISES

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 351).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi od 2016 r.;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29th September 1994 (uniform text Journal of Laws 2019 item 351).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights, revenues from extraordinary events since 2016;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or

różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi od 2016r.;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych do 2015 r. (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku,

totalny), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge, losses from extraordinary events since 2016;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, net foreign exchange.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events until 2015 (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015 corrected by result on extraordinary events.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated

który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznaných ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

9. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

10. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

11. Aktywa obrotowe obejmują zapasy oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje (środki pieniężne i papiery wartościowe), rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

12. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accounting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.

9. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

10. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

11. Current assets include stocks and short-term receivables: investments (cash equivalents, short-term securities), prepayments and accruals. Receivables from deliveries and services are included in short-term receivables (irrespective of their due date).

12. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share

Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

13. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

14. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

13. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

14. Data concerning finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1(276). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN		
Przychody z całokształtu działalności	179138,6	218766,9	238210,0	253098,4	Revenues from total activity
sektor publiczny	7560,6	6031,1	6082,2	8274,6	public sector
sektor prywatny	171578,0	212735,7	232127,7	244823,7	private sector
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	109677,8	141224,2	152866,2	161513,2	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	62813,1	70796,0	76686,2	80994,3	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	3346,3	3240,9	4546,1	6149,4	Financial revenues
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	166517,7	211839,9	226529,7	242402,2	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	6884,9	5985,4	6149,6	7725,1	public sector
sektor prywatny	159632,8	205854,5	220380,1	234677,1	private sector
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	104857,7	139108,4	152132,4	161717,0	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	53681,5	61375,4	65492,6	70338,8	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	4823,2	8812,1	5682,5	7233,0	Financial costs
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	12620,9	6927,0	x	x	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	675,7	45,8	x	x	Public sector
Sektor prywatny	11945,2	6881,2	x	x	Private sector
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	23,0	3,9	x	x	Result on extraordinary events
sektor publiczny	0,2	2,7	x	x	public sector
sektor prywatny	22,8	1,2	x	x	private sector
Zyski nadzwyczajne	74,0	58,1	x	x	Extraordinary profits
Straty nadzwyczajne	51,0	54,2	x	x	Extraordinary losses
Wynik finansowy brutto	12643,9	6930,9	11680,3	10696,2	Gross financial result
sektor publiczny	675,9	48,5	-67,4	549,6	public sector
sektor prywatny	11968,0	6882,5	11747,7	10146,6	private sector
Zysk brutto	14200,0	10807,5	14461,9	14909,2	Gross profit
Strata brutto	1556,1	3876,5	2781,7	4213,0	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto^a	2161,8	1822,6	2205,2	2346,5	Obligatory encumbrances on gross financial result^a
sektor publiczny	109,3	42,8	61,2	216,1	public sector
sektor prywatny	2052,5	1779,9	2144,1	2130,4	private sector
W tym podatek dochodowy	2161,8	1822,6	2205,2	2346,5	Of which income tax
Wynik finansowy netto	10482,1	5108,3	9475,0	8349,7	Net financial result
sektor publiczny	566,6	5,7	-128,6	333,5	public sector
sektor prywatny	9915,5	5102,6	9603,6	8016,3	private sector
Zysk netto	12082,9	9824,2	12183,6	12595,3	Net profit
Strata netto	1600,8	4716,0	2708,6	4245,6	Net loss

a Obejmują tylko podatek dochodowy.

a Include only income tax.

TABL. 2(277). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	Wynik finansowy brutto Gross financial result	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto ^a Obligatory encumbrances on gross financial result ^a	Wynik finansowy netto Net financial result	
	w mln zł		in million PLN			
OGÓŁEM	2010	179138,6	166517,7	12643,9	2161,8	10482,1
TOTAL	2015	218766,9	211839,9	6930,9	1822,6	5108,3
	2017	238210,0	226529,7	11680,3	2205,2	9475,0
	2018	253098,4	242402,2	10696,2	2346,5	8349,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing		2149,0	2017,2	131,8	15,7	116,1
Przemysł		129084,0	120702,1	8382,0	1607,8	6774,2
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe		102385,4	97552,0	4833,4	725,3	4108,1
of which manufacturing						
Budownictwo		10602,2	10059,3	542,9	75,7	467,1
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		72255,5	71972,1	283,3	254,9	28,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		6421,8	6235,4	186,4	45,3	141,1
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3508,0	3424,4	83,6	13,2	70,4
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		4717,1	4348,0	369,1	53,9	315,2
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		5506,1	5918,7	-412,6	7,6	-420,2
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2865,0	2569,7	295,3	32,4	262,9
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3960,6	3626,6	334,0	60,9	273,1
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		8630,9	8120,3	510,6	159,7	350,9
Administrative and support service activities						
Edukacja		106,5	108,6	-2,2	0,6	-2,7
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		2609,9	2557,4	52,5	16,8	35,7
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		384,8	433,4	-48,7	2,4	-51,1
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		297,0	308,8	-11,8	-0,3	-11,5
Other service activities						

a Obejmują tylko podatek dochodowy.

a Include only income tax.

TABL. 4(279). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
		w %		in %			
O G Ó Ł E M	2010	93,0	7,1	5,9	40,9	109,5	151,7
T O T A L	2015	96,8	3,2	2,3	36,8	101,2	143,2
	2017	95,1	4,9	4,0	40,2	101,1	142,8
	2018	95,8	4,2	3,3	35,4	91,9	136,0
sektor publiczny		93,4	6,6	4,0	101,3	160,7	207,8
public sector							
sektor prywatny		95,9	4,1	3,3	33,7	90,1	134,1
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... Agriculture, forestry and fishing		93,9	6,1	5,4	78,4	141,6	215,4
Przemysł		93,5	6,5	5,2	28,4	88,4	145,7
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		95,3	4,7	4,0	28,0	92,3	144,1
of which manufacturing							
Budownictwo		94,9	5,1	4,4	45,4	118,1	177,2
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		99,6	0,4	0,0	21,3	70,0	129,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		97,1	2,9	2,2	28,6	121,2	140,0
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		97,6	2,4	2,0	45,5	90,5	103,0
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		92,2	7,8	6,7	84,1	202,6	215,6
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....		107,5	-7,5	-7,6	66,0	87,1	89,7
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		89,7	10,3	9,2	137,5	170,9	241,8
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		91,6	8,4	6,9	84,2	193,9	224,0
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		94,1	5,9	4,1	20,2	103,4	110,6
Administrative and support service activities							
Edukacja		102,0	-2,0	-2,6	53,8	75,4	81,3
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		98,0	2,0	1,4	61,9	137,7	148,3
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		112,7	-12,7	-13,3	58,1	83,1	88,9
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		104,0	-4,0	-3,9	16,8	131,2	151,6
Other service activities							

TABL. 5(280). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 grudnia
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31st December

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semi-finished products and work in progress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2010	63561,3	16558,1	4353,2	3502,8
2	TOTAL	2015	76811,7	21154,8	5860,3	4067,8
3		2017	94494,0	25531,8	6566,9	5730,3
4		2018	94664,4	28123,1	7429,2	6003,3
5	sektor publiczny		3637,9	702,9	246,6	75,0
	public sector					
6	sektor prywatny		91026,5	27420,2	7182,6	5928,2
	private sector					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1050,6	347,6	58,3	66,1
	Agriculture, forestry and fishing					
8	Przemysł		44737,0	16542,8	6807,9	5052,5
	Industry					
9	w tym przetwórstwo przemysłowe		36007,9	11952,5	6159,4	1963,2
	of which manufacturing					
10	Budownictwo		4972,7	1099,6	217,3	533,1
	Construction					
11	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		19416,3	8791,8	179,5	83,7
	Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
12	Transport i gospodarka magazynowa		1570,5	132,1	38,5	0,6
	Transportation and storage					
13	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		488,6	49,2	25,1	0,8
	Accommodation and catering ^Δ					
14	Informacja i komunikacja		1486,1	40,9	4,2	20,1
	Information and communication					
15	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		8322,7	102,1	5,2	1,1
	Financial and insurance activities					
16	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2393,9	498,8	7,4	163,1
	Real estate activities					
17	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2171,0	174,3	9,2	57,1
	Professional, scientific and technical activities					
18	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		7104,0	288,9	34,9	23,6
	Administrative and support service activities					
19	Edukacja		31,1	1,2	0,1	0,0
	Education					
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		634,4	33,3	27,5	0,5
	Human health and social work activities					
21	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		115,0	3,9	0,6	0,2
	Arts, entertainment and recreation					
22	Pozostała działalność usługowa		170,6	16,7	13,5	0,6
	Other service activities					

Stocks		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	Lp. No.
of which		Short-term dues				
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services	Short-term investments	Short-term inter-period settlements	
in million PLN						
2402,9	6115,1	28757,1	22650,6	17128,5	1117,7	1
3076,7	7782,3	34519,3	24800,5	19762,7	1374,8	2
3306,4	9560,6	40293,2	29138,8	26580,4	2088,7	3
3698,8	10423,2	39330,3	28835,9	24646,6	2564,3	4
80,5	299,1	1039,5	769,6	1773,5	122,0	5
3618,3	10124,1	38290,9	28066,3	22873,1	2442,3	6
199,6	22,2	308,3	203,3	382,3	12,4	7
3279,1	1190,7	18424,4	14762,8	8712,9	1056,8	8
2638,5	989,2	16073,2	13348,8	7007,2	975,0	9
115,6	193,5	2040,9	1763,1	1273,0	559,2	10
44,0	8204,4	7295,3	6343,4	3184,2	145,1	11
1,0	84,4	1039,6	812,1	320,3	78,6	12
9,8	11,6	213,6	131,0	215,6	10,2	13
7,7	6,4	817,0	732,1	579,6	48,5	14
1,3	91,1	1957,2	1478,0	6125,3	138,1	15
1,2	313,3	330,5	223,8	1361,2	203,3	16
1,2	102,5	1063,8	818,2	815,8	117,1	17
34,4	194,2	5346,1	1178,1	1296,8	172,2	18
0,5	0,4	8,3	5,3	20,6	1,1	19
1,4	3,7	324,3	272,9	265,0	11,8	20
-	2,9	32,3	13,0	75,1	3,7	21
1,8	0,7	128,7	98,8	18,9	6,3	22

TABL. 6(281). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 grudnia
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł	in million PLN			
O G Ó Ł E M	2010	79734,0	35533,9	31556,3	-3945,6	10571,2
T O T A L	2015	105200,3	40158,9	52421,0	-4092,9	5194,7
	2017	115429,8	44033,0	51967,4	-5252,7	9401,7
	2018	118563,8	43957,5	53841,2	-3679,8	9495,7
sektor publiczny		12542,6	9092,4	1688,1	-546,4	333,5
public sector						
sektor prywatny		106021,2	34865,1	52153,1	-3133,4	9162,2
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		2038,7	1042,7	670,5	-49,4	116,1
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		70870,8	19961,2	35825,6	-74,8	6618,0
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe		42583,3	12617,7	18373,5	-619,2	3961,7
of which manufacturing						
Budownictwo		3588,0	1380,4	1618,0	-761,9	466,4
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		17208,8	7010,8	6507,6	-1119,3	1325,5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		1809,0	1177,9	513,4	-254,9	134,4
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2429,3	1288,4	737,7	174,8	70,4
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		1249,8	484,7	617,0	-339,5	318,8
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2817,1	1131,0	2050,7	-178,9	-420,2
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7435,6	5456,5	1428,1	-222,7	262,9
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		3216,6	1519,2	1270,1	-97,8	280,0
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		3980,4	1760,7	1753,0	-198,1	352,8
Administrative and support service activities						
Edukacja		17,6	1,7	46,0	-27,9	-2,7
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1244,6	727,5	709,5	-111,2	35,7
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		572,2	1006,7	15,7	-427,1	-51,1
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		85,4	8,2	78,5	8,9	-11,4
Other service activities						

TABL. 7(282). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK**^a
Stan w dniu 31 grudnia
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate		
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób praw- nych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons	
		w mln zł		in million PLN		
OGÓŁEM	2010	30549,4	1376,3	1788,9	3157,3	13396,4
TOTAL	2015	36013,4	1376,6	616,6	2925,7	15651,8
	2017	39990,3	1374,7	799,1	3707,6	15920,6
	2018	39436,7	1345,3	863,1	3586,6	15676,7
sektor publiczny		8435,8	682,8	860,1	24,3	47,0
public sector						
sektor prywatny		31000,9	662,5	3,0	3562,3	15629,7
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing		441,4	53,6	1,0	112,1	43,2
Przemysł		19588,6	738,2	618,9	1242,8	9230,6
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe		12246,4	67,5	26,3	1069,7	8667,6
of which manufacturing						
Budownictwo		1235,8	-	25,1	133,6	127,1
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		6501,9	0,1	-	574,4	3653,0
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		1014,1	75,2	40,8	145,1	38,5
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1255,0	-	-	67,4	734,2
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		483,9	1,3	0,2	51,6	373,2
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1131,0	-	-	130,0	435,6
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2961,4	398,0	145,8	576,7	5,4
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1348,6	14,7	0,3	391,9	116,8
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1755,5	27,3	-	48,7	834,2
Administrative and support service activities						
Edukacja		1,5	-	-	1,2	0,2
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		703,4	36,8	3,0	57,3	73,2
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		1006,7	-	28,0	52,3	7,7
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa		7,9	-	-	1,4	3,7
Other service activities						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8(283). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 grudnia
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services	
		w mln zł	in million PLN				
O G Ó Ł E M	2010	64117,7	21658,9	9975,0	42458,8	8410,2	21185,5
TOTAL	2015	90311,8	35955,8	27343,7	54355,9	14979,9	23660,8
	2017	116406,7	49461,9	30606,5	66944,8	17854,4	27591,8
	2018	119423,6	48894,1	31583,3	70529,5	19576,8	29259,9
sektor publiczny		4736,4	2934,7	1751,1	1801,6	334,7	584,9
public sector							
sektor prywatny		114687,2	45959,4	29832,2	68727,9	19242,1	28675,0
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo...		865,9	366,7	290,3	499,1	99,3	203,5
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		48208,2	17040,4	14943,6	31167,8	7987,7	15691,3
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		33213,4	8131,1	6506,8	25082,3	6580,9	12922,8
of which manufacturing							
Budownictwo		4199,3	1381,4	440,6	2818,0	334,5	1421,7
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		18768,7	3715,9	2772,1	15052,7	3866,1	8857,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		1892,4	760,5	332,7	1131,9	164,3	657,4
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2387,8	1909,5	1850,8	478,3	105,1	189,7
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		927,7	233,9	133,4	693,7	129,6	294,5
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		20197,6	10922,1	1511,9	9275,4	2417,9	429,2
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3343,6	2072,6	1181,4	1271,0	193,4	376,2
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2340,8	1364,1	1050,0	976,6	201,5	277,8
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		14724,4	8275,0	6395,6	6449,3	3850,8	621,2
Administrative and support service activities							
Edukacja		43,7	5,3	5,2	38,4	25,9	5,6
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		762,6	328,5	302,0	434,1	92,0	179,0
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		596,7	466,6	322,5	130,1	55,2	34,7
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		164,4	51,4	51,2	112,9	53,6	20,7
Other service activities							

DZIAŁ XIX FINANSE PUBLICZNE

CHAPTER XIX PUBLIC FINANCE

Uwagi ogólne

General notes

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 869) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 506),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 511),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 512),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1530).

2. Sektor finansów publicznych tworzą: organy władzy publicznej (w tym: organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały), jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, państwowe fundusze celowe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz fundusze przez nie zarządzane, Narodowy Fundusz Zdrowia, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jed-

1. Public finances includes the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above processes in the Law on Public Finances, dated 27th August 2009 (uniform text Journal of Laws 2019 item 869), and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments).

In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by:

- the Law of 8th March 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 506),
- the Law of 5th June 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 511),
- the Law of 5th June 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 512),
- the Law of 13th November 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2018 item 1530).

2. The public finance sector consists of: public government institutions (of which: government administration, state control and law enforcement institutions, courts and tribunals), local government units and their unions, budgetary units, local government budgetary establishments, executive agencies, budgetary management institutions, state appropriated funds, the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insurance Fund and funds managed by those institutions, the National Health Fund, independent public health care facilities, public higher education institutions, the Polish Academy of Sciences and all its organizational

nostki organizacyjne, państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe, inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

3. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego zgrupowano zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Prezentowane w tabl. 2 i 4 dane w zakresie dochodów i wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

3. Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

4. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
- c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
- d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;

units, state and local government cultural institutions, state film institutions, other state or local government legal persons established on the basis of other legal acts with the purpose of executing public tasks, excluding: enterprises, research institutes, banks and commercial companies.

3. The presented data include information on revenue and expenditure of local government units, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget as well as revenue and costs of local government budgetary establishments.

Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

Revenue and expenditure of the budgets of local governments units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances and in the regulation of the Minister of Finance on detailed classification of budget revenue, expenditure, income, outgoing and funds from foreign sources established.

The presented in tables 2 and 4 data on revenue and expenditure by divisions cover all the paragraphs of revenue/expenditure generated in a particular division.

3. City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure. Above note concerns also local government budgetary establishment.

4. **Budget revenue of local government units** comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
- c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
- d) funds for additional financing of own tasks from other sources;

2) dotacje:

- a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz od 2015 r. — 205 i 625), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami),
- c) otrzymane z funduszy celowych,
- d) pozostałe dotacje;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

5. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

6. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują samorządowe zakłady budżetowe, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

2) grants:

- a) grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 and since 2015 — 205 and 625), according to the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, as stated in regulation of the Minister of Finance dated 2nd March 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments),
 - c) received from appropriated funds,
 - d) other grants;
- 3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional parts.

5. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organizational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

6. Since 2010 in the sector of public finance are functioning local government budgetary establishments which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.

7. Information concerning budgets of local government units is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1(284). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
O G Ó Ł E M	2010 12782620,2	6034815,1	3829407,5	1905104,8	1013292,8
TOTAL	2015 15211147,1	7075516,2	4973289,8	1896967,6	1265373,6
	2017 17507747,1	8673439,4	5674810,2	2003560,8	1155936,7
	2018 19163015,2	9656515,7	6074866,0	2177084,7	1254548,7
Dochody własne	10684497,3	5019042,6	4022692,1	841907,3	800855,3
Own revenue					
w tym: of which:					
Udziały w podatku dochodowym	4971390,6	1953046,2	1823198,5	519120,7	676025,2
Share in income tax					
od osób prawnych	842760,8	129296,4	143077,0	26929,1	543458,3
corporate income tax					
od osób fizycznych	4128629,8	1823749,8	1680121,5	492191,6	132566,9
personal income tax					
Podatek od nieruchomości	2084049,2	1452932,1	631117,0	x	x
Tax on real estate					
Podatek rolny	123983,8	122291,4	1692,5	x	x
Agricultural tax					
Podatek od środków transportowych	62134,3	43407,1	18727,2	x	x
Tax on means of transport					
Podatek od czynności cywilnoprawnych	238626,5	110798,5	127828,0	x	x
Tax on civil law transactions					
Opłata skarbowa	37570,6	14199,0	23371,6	x	x
Stamp duty					
Dochody z majątku	910840,5	361350,4	467687,7	25362,6	56439,8
Revenue from property					
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	385928,4	151541,9	221935,2	10166,7	2284,6
of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozy- skane z innych źródeł	49258,9	23077,1	8241,1	5431,4	12509,3
Funds for additional financing of own tasks from other sources					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1(284). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł		in thousand PLN		
Dotacje ogółem	4931343,3	2900414,9	1088400,6	582324,2	360203,7
Total grants					
Dotacje celowe	3713031,6	2293059,0	866024,3	464949,0	88999,3
Targeted grants					
z budżetu państwa	3444013,3	2175754,2	836291,2	358976,6	72991,2
from the state budget					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	2851460,3	1828195,2	731371,1	237686,5	54207,5
for government administration tasks					
własne	585122,7	345701,7	101499,9	119137,4	18783,8
for own tasks					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	7430,3	1857,3	3420,3	2152,7	-
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	141301,3	56727,1	26247,3	57776,9	550,0
for tasks realized on the basis of agreements between local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ...	30504,8	22895,1	1360,3	1489,8	4759,8
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	97212,2	37682,6	2125,5	46705,7	10698,3
for financial assistance between local government units from additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	127650,0	36001,4	2912,3	5454,9	83281,5
Grants from paragraphs 200 and 620 ^b					
Dotacje z paragrafów 205 i 625 ^b	1090661,6	571354,5	219464,0	111920,2	187922,9
Grants from paragraphs 205 and 625 ^b					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	3547174,6	1737058,3	963773,4	752853,2	93489,7
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	2865600,1	1344398,9	887822,9	580155,2	53223,2
Of which educational part					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2(285). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2018 R.

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN				
OGÓŁEM	19163015,2	9656515,7	6074866,0	2177084,7	1254548,7
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	139956,0	92812,1	511,4	5454,3	41178,1
Agriculture and hunting					
Przetwórstwo przemysłowe	8743,3	917,8	-	-	7825,5
Manufacturing					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	15791,1	15469,4	-	-	321,7
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	1055029,4	287976,4	396387,8	157640,9	213024,3
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa	1168291,9	439865,9	633139,6	41895,7	53390,7
Dwelling economy					
Działalność usługowa	81069,3	13310,0	17166,2	47145,4	3447,8
Service activity					
Administracja publiczna	159281,1	89980,4	47913,6	14217,7	7169,3
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	207523,4	10760,8	78019,9	118738,4	4,4
Public safety and fire care					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	7903889,0	3943907,7	2701548,3	579978,6	678454,4
Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake					
Różne rozliczenia	3783019,4	1829689,5	990231,8	759093,5	204004,6
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	510886,3	295507,2	136842,4	65428,2	13108,5
Education					
Ochrona zdrowia	63842,8	4670,3	7786,1	49153,0	2233,4
Health care					
Pomoc społeczna	483358,6	191292,9	96548,4	194491,5	1025,8
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	58094,3	1279,6	13821,8	35198,6	7794,3
Other tasks in sphere of social policy					
Edukacyjna opieka wychowawcza	41102,2	16628,5	6416,8	13329,7	4727,2
Educational care					
Rodzina	2429573,1	1730814,3	624136,6	69771,8	4850,3
Family					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	820230,7	520451,7	286416,6	11684,2	1678,2
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	69478,5	54502,5	9698,4	318,4	4959,2
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	87809,1	66276,1	20912,0	309,4	311,6
Physical education					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3(286). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN				
O G Ó Ł E M	2010 14027112,8	6716508,9	3999167,5	2008061,1	1303375,3
T O T A L	2015 15349195,8	6880258,2	5297579,1	1870324,5	1301034,0
	2017 17579411,2	8802230,8	5670445,4	1986505,2	1120229,8
	2018 19981506,9	10335221,9	6264710,3	2230950,6	1150624,1
Wydatki bieżące	15538560,3	7723118,0	5149893,0	1844096,2	821453,1
Current expenditure					
w tym: of which:					
Dotacje	1821736,8	670330,2	629814,2	147979,2	373613,2
Grants					
w tym dla samorządowych zakładów budżeto- wych	48185,9	36922,4	10928,0	335,5	-
of which for local government budgetary estab- lishments					
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2727243,2	1920577,1	702343,4	100885,6	3437,1
Benefits for natural persons					
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	10612559,5	4982142,7	3663408,4	1544447,5	422560,9
Current expenditure of budgetary units					
w tym: of which:					
wynagrodzenia	5094127,6	2401145,1	1559237,4	951013,9	182731,3
wages and salaries					
w tym osobowe	4631019,0	2183906,0	1427986,6	851964,2	167162,3
of which personal					
pochodne od wynagrodzeń ^b	907061,7	447295,1	273259,7	154415,9	32091,0
derivatives from wages and salaries ^b					
zakup materiałów i usług	3994426,0	1819399,3	1658010,4	340802,6	176213,8
purchase of materials and services					
Obsługa długu publicznego	191623,5	79534,5	74339,7	18924,1	18825,2
Public debt servicing					
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń	8474,7	5126,6	-	1030,9	2317,2
of which payments related to guarantees and endorsements					
Wydatki majątkowe	4442946,6	2612103,9	1114817,3	386854,4	329170,9
Property expenditure					
W tym inwestycyjne ^c	4229549,8	2542488,2	1017616,3	384893,9	284551,4
Of which investment expenditure ^c					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4(287). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2018 R.

EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN				
O G Ó Ł E M	19981506,9	10335221,9	6264710,3	2230950,6	1150624,1
T O T A L					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	220211,8	174427,1	943,7	5830,2	39010,8
Agriculture and hunting					
Przetwórstwo przemysłowe	32830,3	2737,8	-	-	30092,5
Manufacturing					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	42745,0	42406,1	-	-	338,9
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	2945900,1	980172,7	1050759,2	376025,8	538942,4
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa	883897,1	440913,1	422234,5	13742,2	7007,3
Dwelling economy					
Działalność usługowa	174092,8	41154,3	52815,7	71444,1	8678,7
Service activity					
Administracja publiczna	1733302,4	945720,3	428086,5	238898,9	120596,8
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	333075,3	91516,2	116710,9	122186,8	2661,4
Public safety and fire care					
Obsługa długu publicznego	191479,2	79390,2	74339,7	18924,1	18825,2
Public debt servicing					
Różne rozliczenia	176301,0	68496,8	72909,6	34848,8	45,9
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	5187931,1	2801998,8	1707427,7	602045,7	76458,9
Education					
Ochrona zdrowia	259188,7	89419,9	44642,1	57031,3	68095,5
Health care					
Pomoc społeczna	1048033,8	492813,7	323284,5	221940,9	9994,8
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	195354,3	6100,9	54682,8	89925,1	44645,5
Other tasks in sphere of social policy					
Edukacyjna opieka wychowawcza	426306,0	93341,4	140133,4	169907,0	22924,2
Educational care					
Rodzina	2761700,2	1819681,9	764066,4	173465,8	4486,1
Family					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1716357,7	1196722,8	504936,6	9026,6	5671,7
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	837530,0	488702,8	237548,6	5891,8	105386,8
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	665359,7	378305,5	252817,3	4445,3	29791,6
Physical education					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5(288). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thousand PLN		
Przychody 2017	357611,8	276884,1	77623,9	3103,8	-
Revenue 2018	338688,6	257926,0	76850,5	3912,1	-
w tym: of which:					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług 2017	177495,7	148554,4	28106,3	834,9	-
Revenue from sale of products, asset components and services 2018					
Dotacje z budżetów jednostek samorządu teryto- rialnego ^b 2017	46726,9	35300,1	10928,0	498,8	-
Grants from local government units budgets ^b 2018					
Koszty 2017	355711,9	276541,1	76050,8	3119,9	-
Costs 2018	337383,2	258909,6	74675,3	3798,2	-
w tym: of which:					
Materialy i usługi 2017	119956,3	93806,4	25295,8	854,1	-
Materials and services 2018					
Podatek dochodowy od osób prawnych 2017	1264,4	858,4	406,0	-	-
Corporate income tax 2018					
Wpłaty nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego 2017	3363,8	1880,5	1483,3	-	-
Surplus payments to local government units budgets 2018					

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XX INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

CHAPTER XX INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Uwagi ogólne

General notes

Investycje

Investments

1. Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

1. Investment outlays are financial or material expenditures, aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) existing fixed capital items, as well as outlays on so-called initial equipment for the investment.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include expenditures on:

- buildings and structures (include buildings and premises as well as civil and water engineering structures), including, among others., construction and assembly works, design-cost-estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and equipment),
- transport equipment,
- others, i.e., irrigation and drainage, land quality improvements as well as, since 1995, livestock (basic herd), long-term plantings, interest on investment credits and loans for the period of investment implementation.

In the case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays are expenditures on so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. Those outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and premises, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych od 1999 r. poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 roku r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.
- Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończzonego w końcu i na początku danego roku.

3. The value of investment outlays since 1999 incurred by:

- legal persons and organizational units without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
 - legal persons and organizational units without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.
- The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 stycznia 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 stycznia 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2019 poz. 351, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładowi poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of land tracts, long-term plantings, irrigation and drainage, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1st January 2002 cooperative ownership right to residential premises and cooperative right to non-residential (of utility character) premises.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1st January 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12th December 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual usufruct of land regarded as fixed assets since 1st January 2002, in accordance with Accounting Act dated 29th September 1994 (uniform text Journal of Laws 2019 item 351, with later amendments).

2. The **gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value of fixed assets at current book-**

31 grudnia od 1995 r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r. również wycenę według wartości godziwej.

3. Wartość brutto środków trwałych od 1999 r.:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji oraz urządzeń wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

5. Podziału środków trwałych według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 w układzie województw dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

keeping prices as of 31st December is understood, as of 31st December since 1995:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1st January 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1st January 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1st January 2005 also revaluation according to fair value.

3. The gross value of fixed assets since 1999:

- of legal persons and organizational units without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnership employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational units without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, irrigation and drainage and water structures, was estimated.

4. The value of public roads, streets and squares was included in the section “Transportation and storage”.

5. The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections by voivodships was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Inwestycje

Investments

TABL. 1(289). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	17950,2	24256,7	28893,0	T O T A L
sektor publiczny	8459,1	5512,6	8211,7	public sector
sektor prywatny	9491,1	18744,1	20681,3	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	220,0	354,8	381,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	6832,2	11082,5	13709,9	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2743,9	5896,2	7781,2	of which manufacturing
Budownictwo	874,4	553,5	400,5	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1285,8	1690,0	2193,1	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	3487,7	3271,3	4574,6	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	309,0	288,2	201,3	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	209,9	438,3	479,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	207,1	1951,1	843,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1414,1	1658,3	2188,0	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	249,3	237,6	278,9	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	314,6	605,4	675,5	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	560,5	633,2	740,7	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	819,1	587,5	812,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	564,8	531,6	756,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	523,5	325,0	617,9	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	78,2	48,1	40,5	Other service activities

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2(290). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	9884,6	17234,3	20023,1	T O T A L
sektor publiczny	3297,7	1782,7	2643,8	public sector
sektor prywatny	6586,8	15451,6	17379,4	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	88,2	165,0	228,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	6184,0	10369,4	13188,1	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2603,6	5723,2	7633,3	of which manufacturing
Budownictwo	420,4	370,3	268,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	960,4	1495,6	1888,5	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	693,8	971,9	1513,1	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	184,1	185,3	115,4	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	128,7	312,4	405,4	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	137,8	1946,1	822,9	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	196,9	249,7	216,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127,7	163,8	164,6	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	294,4	531,3	538,6	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	0,1	0,1	-	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	22,8	25,3	7,7	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	349,0	357,4	534,2	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	82,0	60,7	113,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	14,3	30,1	17,9	Other service activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3(291). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	2010	8873,6	3719,5	4363,0	720,6
T O T A L	2017	13725,6	3714,1	6706,2	3207,7
	2018	14931,4	4828,4	7915,8	1973,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		203,7	95,0	75,1	19,5
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		10113,5	3086,3	6463,8	396,3
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		7041,9	1797,3	4917,6	297,1
of which manufacturing					
Budownictwo		270,2	75,8	131,0	61,9
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1382,6	747,8	398,3	234,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		410,5	74,1	58,6	275,1
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		245,4	117,1	122,1	6,0
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		122,5	23,2	93,0	6,2
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		607,3	17,7	65,3	522,3
Financial and insurance activities					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		228,7	179,2	44,8	4,3
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		145,3	66,4	72,9	5,9
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		554,9	20,8	80,6	430,0
Administrative and support service activities					
Edukacja		13,5	6,1	6,0	1,4
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		531,6	244,5	278,7	7,9
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		92,4	67,5	23,6	1,3
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		9,4	7,0	2,0	0,4
Other service activities					

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4(292). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 grudnia
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN	
O G Ó Ł E M	200344,5	304510,5	318228,9	T O T A L
sektor publiczny	76702,3	100343,8	108756,5	public sector
sektor prywatny	123642,2	204166,7	209472,4	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7658,2	8880,9	9331,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	79448,4	123240,7	124098,3	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	43440,6	68994,0	74373,4	of which manufacturing
Budownictwo	4603,2	5926,3	4962,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	12968,1	18348,3	26922,4	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	23878,8	38977,2	42695,3	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2530,8	3862,3	4130,0	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	5291,5	7711,0	6454,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	3360,7	5326,6	3815,0	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	30311,8	43165,2	45067,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2214,4	4747,9	5263,4	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	3018,5	3458,9	3894,4	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	8629,5	11748,2	10423,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	7596,8	12656,5	13588,9	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5077,1	8013,9	8665,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3080,6	7385,4	7844,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	676,0	1061,2	1072,7	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.
^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5(293). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	118199,3	179997,1	187601,8	T O T A L
sektor publiczny	28751,2	28985,8	33822,8	public sector
sektor prywatny	89448,1	151011,3	153778,9	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2417,4	2624,6	2675,2	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	74863,4	115597,0	116107,6	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	41912,3	66752,5	71970,2	of which manufacturing
Budownictwo	3537,5	3630,8	2497,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	9926,0	13776,1	22145,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	2626,9	6745,4	7244,5	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1917,8	2619,6	2795,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	4876,4	6870,4	5561,1	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	2932,6	4645,2	3125,2	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5964,1	9010,9	9630,0	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1035,6	2788,2	3250,0	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	2529,3	2584,6	2854,9	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	1,6	6,7	6,9	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	214,5	599,5	657,2	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3735,6	5484,0	5873,0	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1527,1	2791,0	2989,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	93,5	223,1	188,2	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXI RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r., z późn. zm.).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbo-

CHAPTER XXI REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts 2010 (the ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013 with later amendments).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling

wych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z: nadwyżki operacyjnej brutto (łącznie z dochodem mieszanym brutto), wynagrodzeń (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne płaconymi przez ubezpieczonych pracowników), innych dochodów związanych z pracą najemną (łącznie z odpisami na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych), składek na ubezpieczenia społeczne płaconych przez pracodawców oraz dochodów z tytułu własności.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** uzyskuje się w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o: podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (tj. świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz transfery. Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe;
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;

allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** comprises: gross operating surplus (including gross mixed income), wages, salaries (including employees' contributions to social security) and other income connected with hired work (including company social benefit fund), employers' social contributions as well as property income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (i.e. social security benefits and other social benefits) as well as transfers. Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books;
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych ujmuje się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej.

Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą i szacowana jest:

- 1) w zakresie wytwarzania dla:
 - a) zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej) oraz z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni),
 - b) osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne);
- 2) w zakresie wykorzystania dla:
 - a) spożycia,
 - b) nakładów brutto na środki trwałe.

W ramach „**działalności nielegalnej**” ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług seksualnych przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów. Uwzględnienie działalności nielegalnej w rachunkach narodowych ma wpływ na wartość produkcji globalnej i spożycia w sektorze gospodarstw domowych.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2014–2016 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Informacje dotyczące rachunków regionalnych zamieszczono w publikacji „Kompedium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. In regional accounts the estimation of hidden economy and illegal activities is included. **Hidden economy** covers the legal concealed production, and is estimated:

- 1) on the output side for:
 - a) registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form) as well as employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives),
 - b) natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing sexual services);
- 2) on the expenditure side for:
 - a) final consumption,
 - b) gross fixed capital formation.

Within “**illegal activity**” there were included estimations concerning activity of people deriving profits from sexual services, production and trafficking in narcotics and smuggling of cigarettes. Illegal activities fall within the production boundary of national accounts impacting the value of output and final consumption expenditure in the households sector.

13. Data from the regional accounts for the years 2014–2016 were changed in relation to those previously published as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). The changes concerned reclassification of further public entities into the general government sector.

14. Information concerning regional accounts are placed in the publication “Kompedium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

TABL. 1(294). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2016	2017	2010	2016	2017
	w mln zł in million PLN			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M T O T A L	123353	155816	166095	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	108562	137640*	145867	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	60227	78296	82496	57,3	56,9	56,6
instytucji rządowych i samorządowych general government	14772	17890	18691	12,9	13,0	12,8
gospodarstw domowych households	28843	35633	37917	25,9	25,9	26,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1583	1862	2196	1,2	1,4	1,5
Przemysł Industry	38730	46993	47350	34,7	34,1	32,5
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	30488	37435	37497	27,4	27,2	25,7
Budownictwo Construction	8503	9386	10128	7,4	6,8	6,9
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ , transport i gospodarka maga- zynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ , trans- portation and storage, accommodation and catering ^Δ , information and com- munication	25446	33613	36990	24,1	24,4	25,4
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa, obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities, real estate activities	9445	11591	12587	8,0	8,4	8,6
Pozostałe usługi Other services	24855	34196*	36616	24,6	24,8	25,1
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	42295	53659	57228	x	x	x

a W złotych.

a In PLN.

TABL. 2(295). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW**
(ceny bieżące)
 BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT
 (current prices)

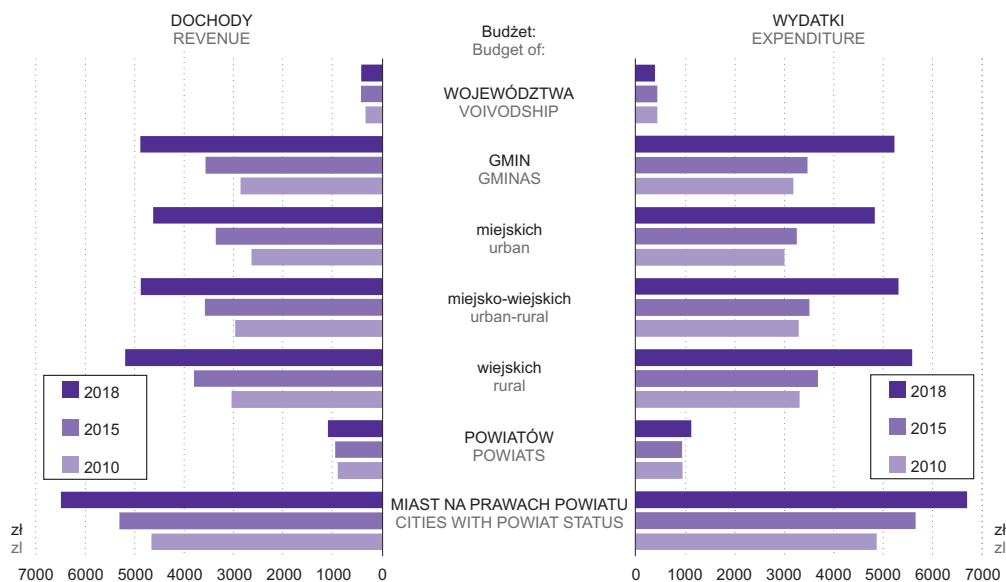
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
	w mln zł		in million PLN	
Produkcja globalna	260510	339586*	361729	Output
Zużycie pośrednie	151948	201946	215861	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	108562	137640*	145867	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	45010	60988	66111	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	62880	75468*	78217	Gross operating surplus

TABL. 3(296). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
 NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	72983	94956*	100688	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	25024	32700*	34692	per capita in PLN
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	69992	88554*	93095	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	23998	30496*	32075	per capita in PLN

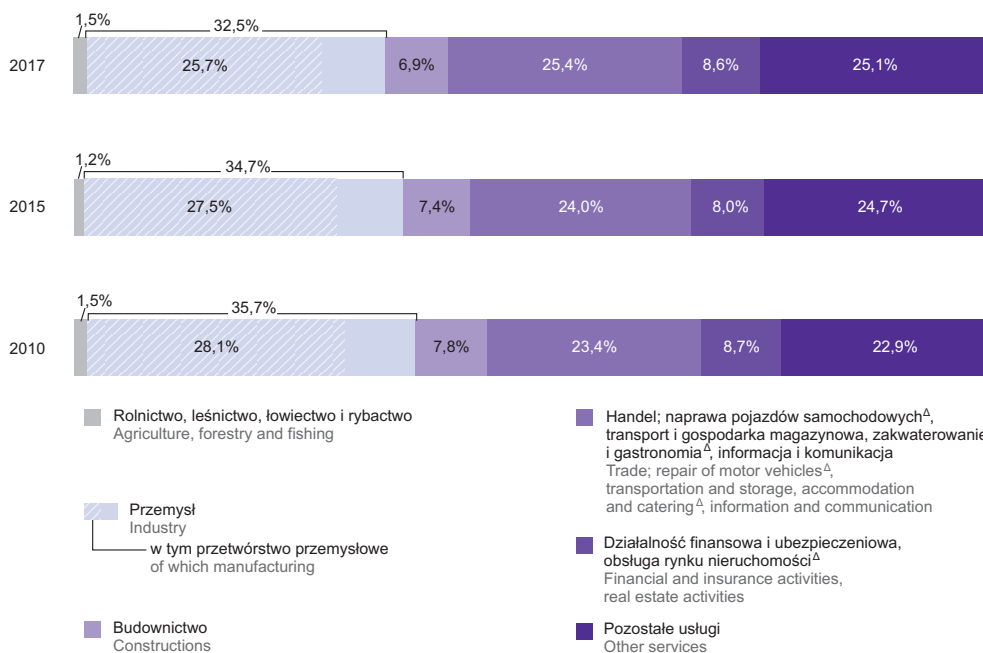
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITIES (current prices)

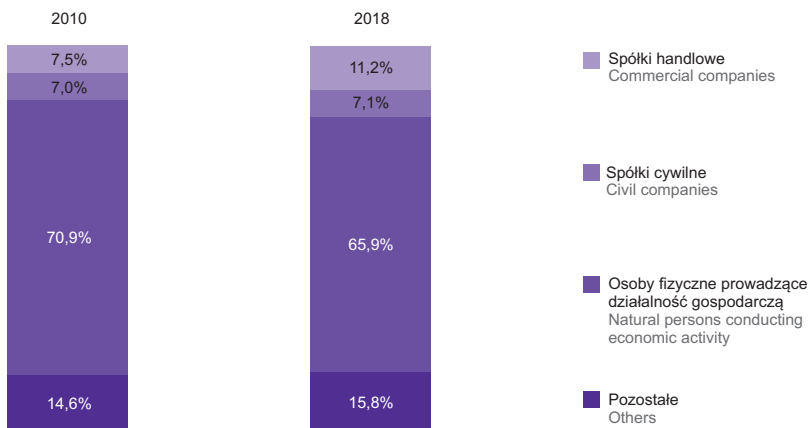
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a

Stan w dniu 31 grudnia

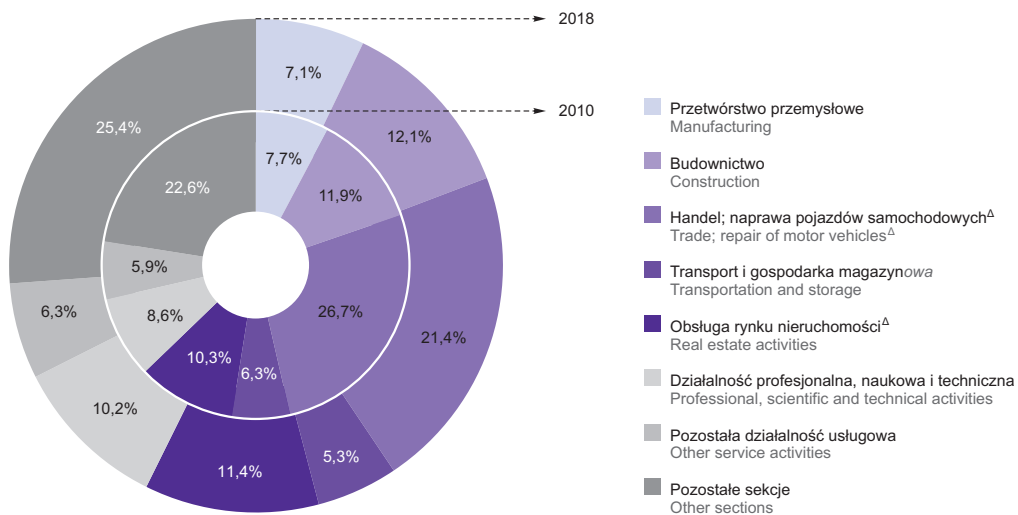
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a

As of 31st December

WEDŁUG FORM PRAWNYCH BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XXII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 649, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. 2019 poz. 1110 z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązków. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XXII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

The data presented in tables concerning entities of the national economy entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29th June 1995 (uniform text Journal of Laws 2019 item 649, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30th November 2015 (Journal of Laws 2019 item 1110, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1(297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	331247	357102^b	368811^b	375294^b	T O T A L
sektor publiczny	14978	15603	15078	14768	public sector
sektor prywatny	316269	338368	348761	354380	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	14	12	12	1	State owned enterprises
Spółki	47995	64113	71317	68724	Companies
w tym:					of which:
handlowe	24782	37463	44649	41929	commercial
cywilne	23157	26580	26595	26721	civil
Spółdzielnie	1371	1374	1371	836	Cooperatives
Fundacje	1002	2071	2497	2536	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	7249	9121	9773	9193	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	235003	235346	237887	247484	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b In divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships		spółdzielnie cooperatives
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
O G Ó Ł E M 2010	331247	96244	14	24782	43	6521	23157	1371	235003
T O T A L 2015 ^b	357102	121756	12	37463	19	7578	26580	1374	235346
..... 2017 ^b	368811	130924	12	44649	17	8468	26595	1371	237887
..... 2018^b	375294	127810	1	41929	15	6512	26721	836	247484

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie cooperatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					w tym of which	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury		z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation		
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4488	1293	-	647	1	148	244	118	3195	
Agriculture, forestry and fishing										
Przemysł	29106	9092	-	6112	6	1395	2819	63	20014	
Industry										
w tym przetwórstwo przemysłowe	26782	7482	-	4670	5	1181	2705	57	19300	
of which manufacturing										
Budownictwo	45344	7950	1	5410	1	751	2412	59	37394	
Construction										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	80168	21313	-	8789	-	1621	12343	105	58855	
Trade; repair of motor vehicles ^Δ										
Transport i gospodarka magazynowa	19970	2737	-	1810	2	285	889	3	17233	
Transportation and storage										
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	11278	3300	-	1604	-	312	1588	12	7978	
Accommodation and catering ^Δ										
Informacja i komunikacja	15359	3526	-	2928	1	414	553	6	11833	
Information and communica- tion										
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10866	2365	-	1820	-	110	413	28	8501	
Financial and insurance activities										
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	42873	39115	-	2670	-	372	452	376	3758	
Real estate activities										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2(298). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie cooperatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					w tym of which	jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury		z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	38426	7823	-	5368	2	479	2306	17	30603	
Administrowanie i działalność wspierająca ^a Administrative and support service activities	12118	3470	-	2482	1	413	934	23	8648	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	1464	1459	-	5	-	-	-	-	5	
Edukacja Education	11799	5035	-	504	-	36	365	7	6764	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	20391	2195	-	973	1	56	553	11	18196	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	6720	3732	-	416	-	45	349	4	2988	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	23585	12067	-	372	-	74	501	4	11518	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3(299). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
 Stan w dniu 31 grudnia
 COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
 As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ogra- niczoną odpo- wiedzial- nością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited	koman- dytowe limited
O G Ó Ł E M 2010	24782	21714	693	21021	3068	2303	509
TOTAL 2015 ^b	37463	32481	902	31579	4982	2639	1796
..... 2017 ^b	44649	38757	987	37770	5892	2683	2685
..... 2018^b	41929	35472	894	34578	6457	2647	3283
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	647	615	8	607	32	14	13
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł.....	6112	5356	173	5183	756	355	371
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	4670	4021	135	3886	649	326	303
of which manufacturing							
Budownictwo.....	5410	4394	71	4323	1016	200	737
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	8789	7098	107	6991	1691	1107	552
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa ...	1810	1547	20	1527	263	124	135
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1604	1338	7	1331	266	143	118
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja.....	2928	2713	109	2604	215	82	128
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	1820	1580	122	1458	240	85	114
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2670	2157	76	2081	513	139	312
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	5368	4540	116	4424	828	181	460
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	2482	2204	33	2171	278	68	192
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne.....	5	4	-	4	1	-	1
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja.....	504	442	3	439	62	31	31
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna....	973	742	19	723	231	90	85
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozryw- ką i rekreacją.....	416	391	25	366	25	11	14
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa.....	372	333	5	328	39	17	20
Other service activities							

a W tym w 2018 r. – 191 spółek partnerskich i 336 spółek komandytowo-akcyjnych. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności.

a Of which in 2018 – 191 professional partnerships and 336 limited joint-stock partnerships. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register.

TABL. 4(300). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
NEWLY REGISTERED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies				cywilne civil law partnerships			
		w tym of which			razem total				
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	w tym of which						
OGÓŁEM 2010	33382	2701	1857	23	1517	841	12	27864	
TOTAL 2015 ^b	30405	4662	4001	35	3427	658	12	23670	
..... 2017 ^b	30657	4441	3982	19	3390	457	18	24689	
..... 2018 ^b	32538	4534	3987	27	3200	545	8	25907	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	218	26	20	-	16	5	-	191	
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł	2214	456	412	1	359	44	2	1744	
Industry									
w tym przetwórstwo przemysłowe	2040	326	284	1	240	42	1	1703	
of which manufacturing									
Budownictwo	6205	631	583	4	417	48	1	5570	
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5067	781	628	2	440	153	1	4280	
Trade; repair of motor vehicles ^Δ									
Transport i gospodarka magazynowa	1759	255	238	-	208	17	-	1500	
Transportation and storage									
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1168	245	175	-	135	70	-	917	
Accommodation and catering ^Δ									
Informacja i komunikacja	2496	324	310	3	281	14	-	2167	
Information and communication									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	775	139	130	6	102	9	-	633	
Financial and insurance activities									
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1218	262	235	2	182	27	-	399	
Real estate activities									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3599	695	636	6	536	58	-	2896	
Professional, scientific and technical activities									
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1712	351	335	1	292	16	1	1360	
Administrative and support service activities									
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	-	-	-	-	-	-	1	
Public administration and defence; compulsory social security									
Edukacja	1195	123	84	1	69	39	1	909	
Education									

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności. Bez podmiotów, dla których informacje o adresie siedziby lub miejscu zamieszkania nie występują w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register. Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register.

TABL. 4(300). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

NEWLY REGISTERED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies				cywilne civil law partnerships			
		w tym of which		w tym of which					
		handlowe commercial	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1553	98	81	-	57	17	1	1426	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	607	55	40	1	34	15	-	466	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2348	87	74	-	66	13	1	1448	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5(301). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

LIQUIDATED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies				cywilne civil law partnerships			
		w tym of which		w tym of which					
		handlowe commercial	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total				
O G Ó Ł E M 2010	19160	840	298	20	204	540	19	17997	
TOTAL 2015 ^b	24293	744	275	12	187	469	9	22747	
2017 ^b	23122	885	470	15	297	415	16	21412	
2018 ^b	26042	7235	6851	159	6431	383	545	16102	
w tym: of which: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	416	144	143	1	141	1	103	146	
Przemysł Industry	2833	1421	1379	44	1310	42	58	1338	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sekcji – bez podmiotów, które w rejestrze REGON nie mają wpisanego rodzaju przeważającej działalności. Bez podmiotów, dla których informacje o adresie siedziby lub miejscu zamieszkania nie występują w rejestrze REGON.

U w a g a. W województwie dolnośląskim w lipcu 2018 r. wykreślono z rejestru REGON 8,3 tys. podmiotów, które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28.11.2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1924).

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b The division by the sections – excluding entities which have not registered the predominant kind of activity in the REGON register. Excluding entities for which the information about business address does not exist in the REGON register.

N o t e. In dolnośląskie voivodship in July 2018, 8,3 thousand entities that have lost legal capacity under art. 3 of the Law of 28 November 2014 amending the Law on the National Court Register and certain other laws (Journal of Laws, item 1924) were removed from the REGON register.

TABL. 5(301). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
LIQUIDATED ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			handlowe commercial						
			akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability					
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2653	1298	1261	42	1198	37	58	1285	
Budownictwo Construction	3967	951	918	19	867	33	151	2860	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	7143	2724	2595	44	2472	129	65	4345	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1412	198	180	1	174	18	5	1205	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	802	204	176	1	164	28	2	596	
Informacja i komunikacja Information and communication	757	233	218	6	197	15	4	517	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	685	113	105	19	78	8	6	566	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	451	126	113	3	95	13	118	186	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2087	665	620	13	565	44	25	1395	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1020	204	193	3	177	11	3	809	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	38	1	1	1	-	-	-	-	
Edukacja Education	684	43	35	-	33	8	-	434	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	789	75	66	1	60	9	2	706	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	630	66	58	2	53	8	1	256	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2317	65	49	1	43	16	2	743	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

U w a g a. W województwie dolnośląskim w lipcu 2018 r. wykreślono z rejestru REGON 8,3 tys. podmiotów, które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28.11.2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1924).

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

N o t e. In dolnośląskie voivodship in July 2018, 8,3 thousand entities that have lost legal capacity under art. 3 of the Law of 28 November 2014 amending the Law on the National Court Register and certain other laws (Journal of Laws, item 1924) were removed from the REGON register.